

EVROPSKA UNIJA

EVROPSKI PARLAMENT

SVET

**Bruselj, 13. junij 2024
(OR. en)**

**2021/0424(COD)
LEX 2366**

**PE-CONS 105/1/23
REV 1**

**ENER 722
ENV 1554
CLIMA 675
IND 720
RECH 577
COMPET 1317
ECOFIN 1439
CODEC 2607**

**UREDBA EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA O NOTRANJEM TRGU PLINA IZ
OBNOVLJIVIH VIROV, ZEMELJSKEGA PLINA IN VODIKA, SPREMEMBI UREDB (EU) ŠT.
1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 IN (EU) 2022/869 TER SKLEPA (EU) 2017/684
IN RAZVELJAVITVI UREDBE (ES) ŠT. 715/2009 (PRENOVITEV)**

UREDBA (EU) 2024/...
EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

z dne 13. junija 2024

o notranjem trgu plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika,
spremembi uredb (EU) št. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942
in (EU) 2022/869 ter Sklepa (EU) 2017/684
in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 715/2009
(prenovitev)

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 194(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Evropske komisije,

po posredovanju osnutka zakonodajnega akta nacionalnim parlamentom,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

ob upoštevanju mnenja Odbora regij²,

v skladu z rednim zakonodajnim postopkom³,

¹ UL C 323, 26.8.2022, str. 101.

² UL C 498, 30.12.2022, str. 83.

³ Stališče Evropskega parlamenta z dne 11. aprila 2024 (še ni objavljeno v Uradnem listu) in odločitev Sveta z dne 21. maja 2024.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁴ je bila večkrat bistveno spremenjena. Ker so potrebne nove spremembe, bi bilo treba zaradi jasnosti navedeno uredbo prenoviti.
- (2) Cilj notranjega trga zemeljskega plina, ki se postopoma uvaja od leta 1999, je zagotavljanje resnične izbire vsem odjemalcem v Uniji, bodisi državljanom bodisi podjetjem, novih poslovnih priložnosti in več čezmejnega trgovanja, da bi zagotovili večjo učinkovitost, konkurenčne cene in višje standarde storitev ter prispevali k zanesljivosti oskrbe in trajnostnosti.

⁴ Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o pogojih za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1775/2005 (UL L 211, 14.8.2009, str. 36).

- (3) Unija se je z Uredbo (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta⁵ zavezala, da bo zmanjšala emisije toplogrednih plinov. Pravila notranjega trga za plinasta goriva je treba uskladiti s to uredbo. V zvezi s tem je Unija v sporočilih Komisije z dne 8. julija 2020 z naslovom „Gonilo za podnebno nevtrarno gospodarstvo: strategija EU za povezovanje energetskega sistema“ in „Strategija za vodik za podnebno nevtrarno Evropo“ (v nadaljnjem besedilu: strategija EU za vodik) ter v resoluciji Evropskega parlamenta z dne 10. julija 2020 o celovitem evropskem pristopu k shranjevanju energije opredelila, kako bo posodobila svoje energetske trge⁶. Ta uredba bi morala prispevati k doseganju cilja Unije glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov in istočasnemu zagotavljanju zanesljivosti oskrbe in pravilnega delovanja notranjih trgov z zemeljskim plinom in vodikom.

⁵ Uredba (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) (UL L 243, 9.7.2021, str. 1).

⁶ Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. julija 2020 o celovitem evropskem pristopu k shranjevanju energije (2019/2189(INI)) (UL C 371, 15.9.2021, str. 58).

- (4) Ta uredba dopolnjuje sorodne instrumente politike Unije in zakonodajne instrumente, zlasti tiste, predlagane na podlagi sporočila Komisije z dne 11. decembra 2019 z naslovom „Evropski zeleni dogovor“, kot so uredbe (EU) 2023/857⁷, (EU) 2023/957⁸, (EU) 2023/1805⁹ in (EU) 2023/2405¹⁰ Evropskega parlamenta in Sveta ter direktive (EU) 2023/959¹¹, (EU) 2023/1791¹² in (EU) 2023/2413¹³ Evropskega parlamenta in Sveta, s katerimi se poskuša spodbuditi razogljičenje gospodarstva Unije in zagotoviti, da ostane na poti do podnebno nevtralne Unije do leta 2050 v skladu z Uredbo (EU) 2021/1119. Glavni cilj te uredbe je omogočiti in olajšati tak prehod na podnebno nevtralnost, tako da se zagotovi razširitev trga vodika in za učinkovit trg zemeljskega plina.

⁷ Uredba (EU) 2023/857 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. aprila 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2018/842 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju od 2021 do 2030 kot prispevku k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma in Uredbe (EU) 2018/1999 (UL L 111, 26.4.2023, str. 1).

⁸ Uredba (EU) 2023/957 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o spremembi Uredbe (EU) 2015/757, da se zagotovi vključitev dejavnosti pomorskega prometa v sistem EU za trgovanje z emisijami ter spremljanje emisij dodatnih toplogrednih plinov in emisij iz dodatnih vrst ladij ter poročanje o njih in njihovo preverjanje (UL L 130, 16.5.2023, str. 105).

⁹ Uredba (EU) 2023/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o uporabi obnovljivih in nizkoogljičnih goriv v pomorskem prometu ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 234, 22.9.2023, str. 48).

¹⁰ Uredba (EU) 2023/2405 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o zagotavljanju enakih konkurenčnih pogojev za trajnostni zračni prevoz (ReFuelEU za letalstvo) (UL L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

¹¹ Direktiva (EU) 2023/959 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o spremembi Direktive 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji ter Sklepa (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov (UL L 130, 16.5.2023, str. 134).

¹² Direktiva (EU) 2023/1791 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o energetske učinkovitosti in spremembi Uredbe (EU) 2023/955 (UL L 231, 20.9.2023, str. 1).

¹³ Direktiva (EU) 2023/2413 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o spremembi Direktive (EU) 2018/2001, Uredbe (EU) 2018/1999 in Direktive 98/70/ES glede spodbujanja energije iz obnovljivih virov ter razveljavitvi Direktive Sveta (EU) 2015/652 (UL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

- (5) Namen te uredbe je olajšati prodor plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina in vodika v energetske sistem, s čimer se omogoči prehod s fosilnega plina, ter omogočiti, da bodo plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin ter vodik odigrali pomembno vlogo pri doseganju podnebnih ciljev Unije za leto 2030 in njene podnebne nevtralnosti do leta 2050. Cilj te uredbe je tudi vzpostaviti regulativni okvir, ki bo vsem udeležencem na trgu dal možnost in spodbudo, da opustijo fosilni plin in svoje dejavnosti načrtujejo tako, da se izognejo učinkom vezanosti, ter zagotoviti postopno in pravočasno opuščanje fosilnega plina, še posebej v vseh zadevnih industrijskih sektorjih in za ogrevanje.

- (6) V strategiji EU za vodik se priznava, da ima odprt in konkurenčen notranji trg z neoviranim čezmejn timer govanjem velike koristi za konkurenco, cenovno dostopnost in zanesljivost oskrbe, saj imajo države članice različne možnosti za proizvodnjo obnovljivega vodika. Poleg tega se v strategiji EU za vodik poudarja, da bi prehod na likvidni trg z borznim trgovanjem z vodikom olajšal vstop novih proizvajalcev in koristil tesnejšemu povezovanju z drugimi nosilci energije ter ustvaril gospodarsko vzdržne cenovne signale za odločitve o naložbah in operativne odločitve. Pravila iz te uredbe bi zato morala olajšati nastanek trgov vodika, borznega trgovanja z vodikom in vozlišč za prosto trgovanje. Države članice bi morale odpraviti vse neupravičene ovire, vključno z nesorazmernimi tarifami na povezovalnih točkah. Za trg vodika bi bilo treba ob priznavanju notranjih razlik tudi preučiti obstoječa pravila, razvita za trge električne energije in zemeljskega plina, ki so omogočila učinkovite komercialne dejavnosti in trgovanje. Ta uredba določa splošna načela, ki se uporabljajo v zvezi z delovanjem trga vodika, pri uporabi teh načel pa je primerno upoštevati stopnjo razvoja tega trga.

- (7) Podpora premogovno in ogljično intenzivnim regijam pri postopnem opuščanju fosilnih goriv in postopnem uvajanju energije iz obnovljivih virov je ključni element politike pravičnega prehoda. Ta podpora mora biti skladna z ustreznim pravnim okvirom, zlasti Skladom za pravični prehod, vzpostavljenim z Uredbo (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁴, ki omogoča financiranje tehnologij za energijo iz obnovljivih virov. Komisija ima ključno vlogo pri zagotavljanju take podpore za nacionalne politike, katerih cilj je postopno zmanjšanje obstoječih zmogljivosti za proizvodnjo in rudarjenje premoga in drugih trdnih fosilnih goriv. Za ta proces je potrebno financiranje, s katerim se obravnavajo socialne in gospodarske posledice, vključno s preusposabljanjem delovne sile za namene prehoda na čisto energijo v regijah, v katerih prihaja do strukturnih sprememb. Pri podpori za premogovno in ogljično intenzivne regije bo treba upoštevati posebne cilje, področja uporabe in merila vsakega ustreznega programa financiranja Unije. Sklad za pravični prehod ne zagotavlja financiranja za tehnologije, ki niso s področja energije iz obnovljivih virov.
- (8) Direktiva (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta¹⁵⁺ določa možnost kombiniranega operaterja sistema. Pravila, določena v tej uredbi, torej ne spreminjajo organizacije nacionalnih sistemov, ki so skladni z ustreznimi določbami navedene direktive.

¹⁴ Uredba (EU) 2021/1056 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o vzpostavitvi Sklada za pravični prehod (UL L 231, 30.6.2021, str. 1).

¹⁵ Direktiva 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivega plina, zemeljskega plina in vodika ter spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L, ..., ELI: ...).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno direktivo.

- (9) Treba je jasno opredeliti merila, s katerimi se določijo tarife za dostop do omrežja, z namenom zagotoviti, da so v celoti skladne z načelom nediskriminacije in s potrebami pravilno delujočega notranjega trga, da v celoti upoštevajo potrebo po celovitosti sistema in odražajo dejansko nastale stroške, kolikor taki stroški ustrezajo stroškom, ki jih ima učinkovit in strukturno primerljiv omrežni operater, in so pregledni, ob zagotavljanju primerne donosnosti naložbe in omogočanju vključevanja plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina. Pravila o tarifah za dostop do omrežja, določena v tej uredbi, se dopolnjujejo z dodatnimi pravili o tarifah za dostop do omrežja, zlasti v omrežnih kodeksih in smernicah, sprejetih na podlagi te uredbe, v uredbah (EU) 2022/869¹⁶ in (EU) 2024/...¹⁷⁺ Evropskega parlamenta in Sveta in v Direktivi (EU) 2018/2001¹⁸ Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktivi (EU) 2023/1791.

¹⁶ Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2022 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo, spremembi uredb (ES) št. 715/2009, (EU) 2019/942 in (EU) 2019/943 ter direktiv 2009/73/ES in (EU) 2019/944 in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 347/2013 (UL L 152, 3.6.2022, str. 45).

¹⁷ Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o zmanjšanju emisij metana v energetske sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 (UL L, ..., ELI: ...).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 86/23 (2021/0423(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno uredbo.

¹⁸ Direktiva (EU) 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov (UL L 328, 21.12.2018, str. 82).

- (10) Na splošno je najučinkovitejše, da se infrastruktura financira s prihodki, ki se zaračunavajo uporabnikom te infrastrukture, in da se prepreči navzkrižno subvencioniranje. Poleg tega bi bilo navzkrižno subvencioniranje v primeru reguliranih sredstev nezdržljivo s splošnim načelom tarif, ki odražajo stroške. V izjemnih primerih bi lahko navzkrižno subvencioniranje vseeno prineslo družbene koristi, zlasti v zgodnejših fazah razvoja omrežja, kjer je rezervirana zmogljivost v primerjavi s tehnično zmogljivostjo majhna, negotovost glede tega, kdaj se bo prihodnje povpraševanje po zmogljivosti uresničilo, pa je precejšnja. Navzkrižno subvencioniranje bi zato lahko prispevalo k razumnim in predvidljivim tarifam za zgodnje uporabnike omrežja in zmanjšanju naložbenih tveganj operaterjev omrežij ter bi tako prispevalo k naložbenemu okolju, ki podpira cilje Unije na področju razogljčenja. Kot alternativa pričakovanim višjim omrežnim tarifam, ki bi jih bilo treba sicer zaračunavati zgodnjim uporabnikom vodikovega omrežja, bi morali imeti operaterji vodikovega omrežja možnost, da časovno porazdelijo stroške razvoja omrežja tako, da državam članicam omogočijo, da prihodnjim uporabnikom dajo možnost, da plačajo del začetnih stroškov, in sicer z medčasovno razporeditvijo stroškov. Tako medčasovno razporeditev stroškov ter njeno osnovno metodologijo in značilnosti bi moral odobriti regulativni organ. Države članice bi morale imeti možnost, da tak mehanizem pospremijo z ukrepi za kritje finančnega tveganja operaterjev vodikovega omrežja, kot je državno jamstvo, pod pogojem, da so skladni s členom 107 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Kadar financiranje omrežij s tarifami za dostop do omrežja, ki jih plačujejo uporabniki omrežja, ni izvedljivo, bi moral imeti regulativni organ možnost, da pod določenimi pogoji dovoli finančne prenose med ločenimi reguliranimi storitvami iz omrežij zemeljskega plina in vodika. Stroškov za študije izvedljivosti, povezane s spremembo omrežij zemeljskega plina v vodikova omrežja, se ne bi smelo šteti kot navzkrižno subvencioniranje.

Navzkrižnih subvencij ne bi smeli financirati uporabniki omrežja v drugih državah članicah in zato je primerno finančna sredstva za navzkrižno subvencioniranje pobirati samo na izstopnih točkah do končnih odjemalcev v isti državi članici. Ker se bo navzkrižno subvencioniranje uporabljalo le izjemoma, bi bilo treba poleg tega zagotoviti, da bo sorazmerno, pregledno, časovno omejeno in vzpostavljeno pod regulativnim nadzorom, o katerem je treba uradno obvestiti Komisijo in Agencijo Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (ACER), ustanovljeno z Uredbo (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁹.

¹⁹ Uredba (EU) 2019/942 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o ustanovitvi Agencije Evropske unije za sodelovanje energetske regulatorjev (UL L 158, 14.6.2019, str. 22).

- (11) Uporaba tržno zasnovanih ureditev za določanje tarif, na primer dražb, mora biti skladna z Direktivo (EU) 2024/...⁺ in Uredbo Komisije (EU) 2017/459²⁰.
- (12) Potreben je minimalni skupni sklop storitev za dostop tretjih strani, da bosta zagotovljena dejanski skupni minimalni standard za dostop v celotni Uniji in zadostna združljivost storitev za dostop tretjih strani ter da bo omogočeno izkoriščanje prednosti, ki izvirajo iz pravilno delujočega notranjega trga zemeljskega plina.
- (13) Ureditev dostopa tretjih strani bi morala temeljiti na načelih iz te uredbe. Organizacija sistemov vstopno-izstopnih točk, ki omogočajo brezplačno dodelitev zemeljskega plina na podlagi zagotovljene zmogljivosti, je bila pozdravljena na XXIV evropskem forumu regulatorjev za področje zemeljskega plina (Madridski forum) oktobra 2013. Zato bi bilo treba uvesti opredelitev vstopno-izstopnega sistema, kar bi pripomoglo k doseganju enakih konkurenčnih pogojev za obrate za proizvodnjo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, priključene na omrežje na ravni prenosa ali distribucije. Določanje tarif operaterjev distribucijskih sistemov in operaterjev vodikovih distribucijskih omrežij ter organizacijo dodeljevanja zmogljivosti za prenosno in distribucijsko raven za zemeljski plin in vodik bi bilo treba prepustiti regulativnim organom na podlagi načel iz Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

²⁰ Uredba Komisije (EU) 2017/459 z dne 16. marca 2017 o oblikovanju kodeksa omrežja za mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti v prenosnih sistemih plina in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 984/2013 (UL L 72, 17.3.2017, str. 1).

- (14) Dostop do sistema vstopno-izstopnih točk bi moral na splošno temeljiti na zagotovljeni zmogljivosti. Od operaterjev omrežij bi bilo treba zahtevati, da sodelujejo tako, da omogočijo čim večjo ponudbo zagotovljene zmogljivosti, kar uporabnikom omrežja omogoča, da prosto dodelijo zemeljski plin, ki na podlagi zagotovljene zmogljivosti vstopa ali izstopa na kateri koli vstopni ali izstopni točki v istem sistemu vstopno-izstopnih točk.
- (15) Države članice bi morale imeti možnost, da vzpostavijo popolno ali delno regionalno povezovanje, kadar se združita dva ali več sosednjih sistemov vstopno-izstopnih točk. Morala bi obstajati možnost delnega regionalnega povezovanja, ki bi zajemalo različna območja izravnave, kar bi bil pomemben korak k povezovanju razdrobljenih trgov zemeljskega plina in izboljšanju delovanja notranjega trga zemeljskega plina.
- (16) Pri regionalnem povezovanju trgov bi morali zadevni operaterji prenosnih sistemov in regulativni organi obravnavati vprašanja s čezmejnimi učinki, kot so tarifne strukture, režim izravnave, zmogljivosti na preostalih čezmejnih točkah, naložbeni načrti ter izpolnjevanje nalog operaterjev prenosnih sistemov in regulativnih organov.
- (17) Pogojno zmogljivost bi bilo treba ponuditi le, kadar operaterji omrežij ne morejo ponuditi zagotovljene zmogljivosti. Omrežni operaterji bi morali na pregleden in jasen način opredeliti pogoje za pogojno zmogljivost na podlagi operativnih omejitev. Regulativni organ bi moral odobriti pogoje in zagotoviti, da je število produktov pogojne zmogljivosti omejeno, da bi tako preprečil razdrobljenost trga zemeljskega plina in zagotovil skladnost z načelom zagotavljanja učinkovitega dostopa tretjih strani.

- (18) Za vzpostavitev notranjega trga zemeljskega plina bi bilo treba doseči zadostno raven čezmejne povezovalne zmogljivosti za zemeljski plin in spodbujati povezovanje trgov zemeljskega plina.
- (19) S to uredbo se poskuša podpreti proizvodnjo trajnostnega biometana v Uniji. Komisija je v delovnem dokumentu svojih služb z dne 18. maja 2022 o izvajanju akcijskega načrta REPower EU: naložbene potrebe, pospeševalnik za vodik in doseganje ciljev glede biometana, ki je priložen sporočilu Komisije z dne 18. maja 2022 z naslovom „Načrt REPower EU“ (v nadaljnjem besedilu: načrt REPowerEU), predlagala znatno povečanje proizvodnje trajnostnega biometana v Uniji do 35 milijard kubičnih metrov letno do leta 2030.

- (20) Usklajeno kartiranje za uvedbo bioplina in biometana služi kot orodje, s katerim države članice določijo prispevek biometana v svojih ocenjenih začrtanih potekih za obdobje od 2021 do 2030, vključno s pričakovano skupno končno bruto porabo energije in skupno načrtovano nameščeno zmogljivostjo, kot so določeni v njihovih celovitih nacionalnih energetske in podnebne načrtih. Kadar so države članice določile nacionalne začrtane poteke za bioplin in biometan, bi morale v svojih nacionalnih energetske in podnebne načrtih določiti politike in ukrepe za njihov razvoj, kot je sprejetje nacionalnih strategij za trajnostni bioplin in biometan ali določitev nacionalnih ciljev za letno proizvodnjo ali porabo biometana, izražene bodisi v absolutnih količinah ali kot odstotek količine zemeljskega plina, ki jo porabijo odjemalci, priključeni na omrežje zemeljskega plina. Da bi to olajšala, je Komisija državam članicam zagotovila znaten potencial za biometan, analizo njihovega nacionalnega potenciala in predloge, kako bi lahko ta potencial najboljše izkoristile. Poleg tega lahko države članice na podlagi člena 25(2), točka (b), Direktive (EU) 2018/2001 pri ciljih prometnega sektorja iz člena 25(1) navedene direktive upoštevajo bioplin, ki se dovaja v nacionalno infrastrukturo za prenos in distribucijo plina.

- (21) Potrebno je večje sodelovanje in usklajevanje med operaterji prenosnih sistemov in, kadar je ustrezno, operaterji distribucijskih sistemov, da bi oblikovali omrežne kodekse za zagotavljanje in upravljanje dejanskega in preglednega čezmejnega dostopa do prenosnih omrežij ter da bi zagotovili usklajeno in dovolj v prihodnost usmerjeno načrtovanje in dober tehnični razvoj sistema zemeljskega plina v Uniji, vključno z oblikovanjem povezovalnih zmogljivosti, z ustreznim upoštevanjem varovanja okolja. Omrežni kodeksi bi morali biti v skladu z okvirnimi smernicami, ki so po naravi nezavezujoče in ki jih razvije ACER. ACER bi moral imeti vlogo pri pregledovanju osnutkov omrežnih kodeksov, ki bi temeljilo na dejstvih, vključno z njihovo usklajenostjo z okvirnimi smernicami, in morale bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. ACER bi moral oceniti predloge sprememb omrežnih kodeksov in morale bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Operaterji prenosnih sistemov bi morali s svojimi omrežji upravljati v skladu z navedenimi omrežnimi kodeksi.

- (22) Da bi zagotovili optimalno upravljanje prenosnega omrežja zemeljskega plina v Uniji, bi bilo treba vzpostaviti Evropsko mrežo operaterjev prenosnih sistemov za plin (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za plin). Da bi zagotovili pravično zastopanost majhnih držav članic, ki niso medsebojno povezane ali so izolirane, bi morali biti poleg operaterjev prenosnih sistemov zemeljskega plina do članstva v ENTSO za plin upravičeni tisti operaterji sistemov zemeljskega plina, ki so upravičeni do odstopanja od člena 60 Direktive (EU) 2024/...⁺ na podlagi člena 86 te direktive. Komisija si lahko pri odobritvi statuten ENTSO za plin prizadeva zagotoviti ustrezno razlikovanje med pravicami članstva, ki odraža različen status članov. Naloge ENTSO za plin bi se morale izvajati v skladu s pravili Unije o konkurenci, ki se uporabljajo za odločitve ENTSO za plin. Naloge ENTSO za plin bi morale biti točno določene, delovne metode pa bi morale zagotavljati, da deluje učinkovito, da je zagotovljena preglednost in reprezentativnost ENTSO za plin. ENTSO za plin in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH) lahko, kadar je primerno, skupaj pripravita omrežne kodekse v zvezi z medsektorskimi vprašanji. Z omrežnimi kodeksi, ki jih pripravi ENTSO za plin, naj ne bi nadomestili potrebnih nacionalnih tehničnih pravil, ki se uporabljajo za vprašanja, ki niso čezmejne narave. Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, bi morali operaterji prenosnih sistemov znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni z omrežnimi kodeksi in nezavezujočim desetletnim razvojnim načrtom omrežij na ravni Unije. Sodelovanje v okviru takšnih regionalnih struktur predpostavlja dejansko ločevanje dejavnosti omrežja od dejavnosti proizvodnje in dobave. Brez takšnega ločevanja regionalno sodelovanje med operaterji prenosnih sistemov povzroča tveganje protikonkurenčnega ravnanja. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje in spremljati učinkovitost delovanja omrežja na regionalni ravni. Sodelovanje na regionalni ravni bi moralo biti združljivo z razvojem konkurenčnih in učinkovitih notranjih trgov zemeljskega plina in vodika.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (23) Da bi zagotovili večjo preglednost v zvezi z razvojem prenosnega omrežja zemeljskega plina v Uniji, bi morala ENTSO za plin sestaviti, objaviti in redno posodabljati nezavezujoči desetletni razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo (v nadaljnjem besedilu: razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo) na podlagi skupnega scenarija in medsebojno povezanega modela. Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo bi bilo treba pripraviti po preglednem postopku, ki vključuje smiselno javno posvetovanje, pri katerem sodelujejo neodvisna znanstvena telesa, temeljiti pa bi moral na objektivnih in znanstvenih merilih. V ta namen lahko Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe prispeva k scenarijem za razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo na podlagi Uredbe (EU) 2022/869. V ta razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo bi bilo treba vključiti izvedljiva prenosna omrežja zemeljskega plina in potrebne regionalne povezave, ki so pomembne s poslovnega vidika ali vidika zanesljivosti oskrbe. Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo bi moral spodbujati načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ in povezovanje energetskega sistema ter prispevati k skrbni in preudarni uporabi naravnih virov in doseganju podnebnih in energetskih ciljev Unije.

- (24) Za povečanje konkurenčnosti na likvidnem veleprodajnem trgu zemeljskega plina je ključnega pomena, da se z zemeljskim plinom lahko trguje neodvisno od njegove lokacije v sistemu. To je mogoče doseči le tako, da se uporabnikom omrežja omogoči, da neodvisno rezervirajo vhodno in izhodno zmogljivost in s tem prenašajo zemeljski plin po območjih namesto po pogodbenih poteh. Da bi zagotovili prosto rezerviranje zmogljivosti neodvisno na vstopnih in izstopnih točkah, tarife, določene za eno vstopno točko, ne bi smele biti povezane s tarifo, določeno za eno izstopno točko, temveč bi se namesto tega morale za te točke nuditi ločeno, vstopna in izstopna pristojbina pa v tarifi ne bi smeli biti združeni v enotno ceno.
- (25) Uredba Komisije (EU) št. 312/2014²¹ sicer določa pravila za določitev tehničnih pravil, ki tvorijo ureditev izravnave, vendar za vsak režim izravnave, ki se uporablja v konkretnem sistemu vstopno-izstopnih točk, dopušča različne možnosti zasnove. S kombinacijo sprejetih odločitev nastane poseben sistem izravnave, ki se uporablja v konkretnem sistemu vstopno-izstopnih točk, in tako je trenutno na večini ozemelj držav članic.
- (26) Uporabniki omrežja bi morali biti odgovorni za uravnoteženje svojih vstopnih količin s svojimi izstopnimi količinami s pomočjo trgovalnih platform, vzpostavljenih za omogočanje lažjega trgovanja z zemeljskim plinom med uporabniki omrežja. Da bi zagotovili enak dostop do trga za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin, bi morale območje izravnave, kolikor je to mogoče, zajemati tudi raven distribucijskega sistema. Virtualno trgovalno točko bi bilo treba uporabljati za izmenjavo zemeljskega plina med izravnalnimi računi uporabnikov omrežja.

²¹ Uredba Komisije (EU) št. 312/2014 z dne 26. marca 2014 o vzpostavitvi kodeksa omrežja za izravnavo odstopanj za plin v prenosnih omrežjih (UL L 91, 27.3.2014, str. 15).

- (27) Sklicevanje na usklajene pogodbe o prenosu v okviru nediskriminatornega dostopa do omrežja s strani operaterjev prenosnih sistemov ne pomeni, da morajo biti pogoji pogodb o prenosu določenega operaterja sistema v eni državi članici enaki kot pogoji drugega operaterja prenosnega sistema v isti državi članici ali drugi državi članici, razen če so določene minimalne zahteve, ki jih morajo izpolnjevati vse pogodbe o prenosu.
- (28) Da lahko vsi udeleženci na trgu ocenijo splošno stanje glede povpraševanja in ponudbe ter prepoznajo razloge za gibanje veleprodajnih cen, je potreben enak dostop do informacij, kar zadeva fizično stanje in učinkovitost sistema. To vključuje podrobnejše informacije o ponudbi in povpraševanju, zmogljivosti omrežja, pretoku in vzdrževanju, izravnavi in razpoložljivosti ter uporabi skladišč. Pomen teh informacij za delovanje trga zahteva zmanjšanje obstoječih omejitev za objavo zaradi zaupnosti.
- (29) Zahteve glede zaupnosti poslovno občutljivih informacij pa so zlasti pomembne, ko gre za poslovne podatke, ki so strateško pomembni za podjetje, kadar skladišče zemeljskega plina uporablja le en uporabnik, ali ko gre za podatke glede izhodnih točk sistema ali podsistema, ki niso povezane z drugim prenosnim ali distribucijskim sistemom, temveč samo enim industrijskim končnim odjemalcem, kadar bi objava teh podatkov razkrila zaupne informacije o proizvodnem procesu tega odjemalca.

- (30) Za večje zaupanje v trg se morajo udeleženci na trgu zanesti, da so za osebe, ki zagrešijo zlorabe, predvidene učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni. Pristojni organi bi morali imeti pooblastila, da učinkovito raziščejo obtožbe glede tržnih zlorab. V ta namen je potrebno, da imajo pristojni organi dostop do podatkov, ki zagotavljajo informacije o operativnih odločitvah dobaviteljev. Na trgu zemeljskega plina se vse te odločitve sporočajo operaterjem sistemov v obliki rezervacij zmogljivosti, napovedi in realiziranega pretoka. Operaterji sistemov bi morali informacije v zvezi s tem dati na voljo in omogočiti, da so lahko dostopne, pristojnim organom za določeno obdobje. Pristojni organi bi morali tudi redno spremljati, ali operaterji sistemov ravnaajo v skladu s pravili.
- (31) Dostop do skladišč zemeljskega plina in obratov za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) v nekaterih državah članicah ni zadosten in je zato treba izboljšati izvajanje obstoječih pravil, kar zadeva preglednost in cilje načrta REPowerEU. Pri tem izboljšanju bi bilo treba upoštevati možnosti in uvajanje plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v teh obratih na notranjem trgu.
- (32) Nediskriminatorni in pregledni sistemi izravnave odstopanj za zemeljski plin, ki jih upravljajo operaterji prenosnih sistemov, so pomembni mehanizmi zlasti za nove udeležence, ki vstopajo na trg, ki bi utegnili imeti več težav z izravnavo celotnega portfelja prodaj v primerjavi z že uveljavljenimi podjetji na določenem trgu. Treba je torej sprejeti pravila za zagotovitev, da operaterji prenosnih sistemov upravljajo takšne mehanizme na način, ki je združljiv z nediskriminatornimi, preglednimi in učinkovitimi pogoji za dostop do omrežja.

- (33) Regulativni organi bi morali zagotoviti skladnost s to uredbo ter omrežnimi kodeksi in smernicami, sprejetimi na podlagi te uredbe.
- (34) V smernicah, določenih v prilogi, so opredeljena podrobnejša pravila. Ta pravila bi se morala, kadar je primerno, sčasoma razvijati, upoštevajoč razlike med nacionalnimi sistemi zemeljskega plina in njihovim razvojem.
- (35) Komisija bi morala pri predlaganju sprememb smernic, določenih v prilogi, zagotoviti predhodno posvetovanje z vsemi ustreznimi stranmi, ki jih zadevajo te smernice in ki jih predstavljajo strokovna združenja, ter z državami članicami v okviru Madridskega foruma.
- (36) Države članice in pristojni nacionalni organi bi morali Komisiji na zahtevo predložiti ustrezne informacije. Zahteva za informacije bi morala vključevati razloge, zakaj so informacije potrebne za izvajanje te uredbe. Komisija bi morala take informacije obravnavati zaupno.
- (37) Ta uredba, omrežni kodeksi in smernice, sprejete na podlagi te uredbe, ne posegajo v uporabo pravil Unije o konkurenci.
- (38) Države članice in pogodbenice Energetske skupnosti bi morale tesno sodelovati pri vseh zadevah v zvezi z razvojem integriranega območja trgovanja z zemeljskim plinom in ne bi smele sprejemati ukrepov, ki bi ogrozili nadaljnje povezovanje trgov zemeljskega plina ali zanesljivost oskrbe držav članic in pogodbenic.

- (39) Za energetski prehod in nadaljnje povezovanje trga zemeljskega plina je potrebno še več preglednosti, kar zadeva dovoljene ali ciljne prihodke operaterja prenosnega sistema. Na teh informacijah naj bi temeljilo veliko odločitev v zvezi z omrežji zemeljskega plina. Na primer, za prenos sredstev za prenos od operaterja omrežja zemeljskega plina na operaterja vodikovega omrežja ali uvedbo mehanizma nadomestil med operaterji prenosnih sistemov (ITC) je potrebna večja preglednost od sedanje. Poleg tega je za ocene dolgoročnega razvoja tarif potrebna jasnost tako glede povpraševanja po zemeljskem plinu kot tudi glede napovedi stroškov. Preglednost glede dovoljenih prihodkov bo verjetno olajšala napovedi stroškov. Regulatorni organi bi morali zlasti redno zagotavljati informacije o metodologiji za izračun prihodkov operaterjev prenosnih sistemov, vrednosti njihovih reguliranih osnovnih sredstev in njihove amortizacije skozi čas, vrednosti odhodkov iz poslovanja, stroškov kapitala, ki se uporabljajo za operaterje prenosnih sistemov, ter uporabljenih spodbud in premij, pa tudi dolgoročnega razvoja tarif za prenos na podlagi pričakovanih sprememb dovoljenih ali ciljnih prihodkov operaterjev prenosnih sistemov in povpraševanja po zemeljskem plinu. Da bi zagotovili ustrezno usklajevanje postopka zbiranja in razlaganja podatkov za pregledno in ponovljivo primerjalno študijo učinkovitosti operaterjev prenosnih sistemov, bi se moral ACER povezati z operaterji prenosnih sistemov in ENTSO za plin.

- (40) Odhodki operaterjev prenosnih sistemov so večinoma fiksni stroški. Njihov poslovni model in sedanji nacionalni regulativni okviri izhajajo iz predpostavke dolgoročne uporabe njihovih omrežij, kar pomeni dolgo amortizacijsko dobo, in sicer od 30 do 60 let. V okviru energetskega prehoda bi zato morali imeti regulativni organi možnost predvideti zmanjšanje povpraševanja po zemeljskem plinu, da bi pravočasno spremenili regulativne ureditve in preprečili, da bi zaradi vse večjega razmerja med fiksnimi stroški in povpraševanjem po zemeljskem plinu povračilo stroškov operaterjev prenosnih sistemov s tarifami ogrozilo cenovno dostopnost zemeljskega plina za odjemalce. Po potrebi bi lahko na primer spremenili amortizacijski profil ali nadomestilo za sredstva za prenos.
- (41) Preglednost dovoljenih ali ciljnih prihodkov operaterjev prenosnih sistemov bi bilo treba povečati, da bi omogočili primerjalno analizo in oceno s strani uporabnikov omrežja. Preglednost bi bilo treba tudi povečati, da se olajša čezmejno sodelovanje in vzpostavitev mehanizmov ITC med operaterji prenosnih sistemov bodisi za regionalno povezovanje bodisi za uvedbo tarifnih popustov za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljivi plin, kot je določeno v tej uredbi.

- (42) Da bi izkoristili najbolj ekonomične lokacije za proizvodnjo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, bi bilo treba uporabnikom omrežja odobriti popuste pri tarifah na podlagi zmogljivosti. Ti popusti bi lahko vključevali popust za prevzem plina iz obratov za proizvodnjo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, popust za tarife na vstopnih točkah v skladišča in izhodnih točkah iz skladišč zemeljskega plina ter popust na čezmejne tarife na povezovalnih točkah med državami članicami. Regulativni organi bi morali imeti možnost, da pod določenimi pogoji ne uporabijo popustov za te tarife. V primeru spremembe vrednosti notranjih popustov bi moral regulativni organ uravnotežiti interes med uporabniki omrežij in operaterji omrežij ob upoštevanju stabilnih finančnih okvirov, zasnovanih posebej za obstoječo naložbo, predvsem za obrate za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Po možnosti je treba kazalnike ali pogoje za spremembo popusta zagotoviti dovolj zgodaj, še preden se sprejme kakršna koli odločitev o spremembi popusta. Ta popust ne bi smel vplivati na splošno metodologijo določanja tarif, temveč bi ga bilo treba odobriti naknadno za zadevno tarifo. Da bi uporabniki omrežja lahko dobili popust, bi morali operaterju prenosnega sistema predložiti zahtevane informacije na podlagi trajnostnega certifikata, registriranega v podatkovni zbirki Unije iz člena 31a Direktive (EU) 2018/2001.
- (43) Znižanja prihodkov iz uporabe popustov bi se morala obravnavati kot splošna zmanjšanja prihodkov, na primer zaradi zmanjšane prodaje zmogljivosti, in bi jih bilo treba pravočasno pokriti s tarifami, na primer z zvišanjem posebnih tarif v skladu s splošnimi pravili, določenimi v tej uredbi.

- (44) Da bi povečali učinkovitost distribucijskih omrežij zemeljskega plina v Uniji in zagotovili tesno sodelovanje z operaterji prenosnih sistemov in ENTSO za plin ter povečali učinkovitost vodikovih distribucijskih omrežij v Uniji in poskrbeli za tesno sodelovanje z operaterji vodikovih prenosnih omrežij in ENNOH, bi bilo treba zagotoviti Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: telo EU ODS). Telo EU ODS bi moralo vključevati tudi operaterje distribucijskih sistemov zemeljskega plina in bi moralo imeti možnost, da vključi operaterje vodikovih distribucijskih omrežij. Naloge telesa EU ODS bi morale biti točno določene, delovne metode pa bi morale zagotavljati učinkovitost, preglednost in reprezentativnost operaterjev distribucijskega sistema in vodikovega distribucijskega omrežja v Uniji. Telo EU ODS bi moralo imeti možnost, da oblikuje svoj statut in poslovnik ob upoštevanju razlik med sektorji zemeljskega plina, vodika in električne energije. Telo EU ODS bi moralo tesno sodelovati z ENTSO za plin in z ENNOH pri pripravi in izvajanju omrežnih kodeksov, kadar je ustrezno, ter si prizadevati za zagotavljanje smernic za vključevanje, med drugim, distribuirane proizvodnje in drugih področij, povezanih z upravljanjem distribucijskih omrežij.

- (45) Operaterji distribucijskih sistemov imajo pomembno vlogo pri vključevanju plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v sistem, saj je na primer približno polovica zmogljivosti za proizvodnjo biometana priključena na distribucijsko omrežje. Za lažjo vključitev tega plina na veleprodajni trg bi morali imeti proizvodni obrati, priključeni na distribucijsko omrežje v vseh državah članicah, dostop do virtualne trgovalne točke. Poleg tega bi morali operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov na podlagi te uredbe sodelovati, da bi omogočili povratni tok iz distribucijskega v prenosno omrežje ali zagotovili integracijo distribucijskega sistema z alternativnimi sredstvi, ki imajo enakovreden učinek, ter tako omogočili lažje povezovanje trga plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina.
- (46) Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizem za podporo razvoju trga vodika imata lahko ključno vlogo pri doseganju ciljev energetske politike Unije: preglednost trga, razogljičenje, diverzifikacija in zanesljivost oskrbe.
- (47) Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizem za podporo razvoju trga vodika prispevata k enotnosti energetskega trga Unije s tem, ko izboljšata preglednost in zadevnim dobaviteljem zagotovita prepoznavnost povpraševanja po virih energije v državah članicah.

- (48) Združevanje povpraševanja po zemeljskem plinu lahko izboljša mednarodne stike z dobavitelji, ki zemeljski plin dostavljajo bodisi prek plinovodov bodisi v obliki UZP, kar lahko bistveno pripomore k doseganju ciljev energetske politike Unije in enotnosti energetskega trga Unije. Veliko tesnejše usklajevanje z državami članicami in med njimi, kar zadeva tretje države, prek mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizma za podporo razvoju trga vodika bi zlasti zagotovilo učinkovitejšo uporabo kolektivne teže Unije.
- (49) Združevanje povpraševanja po zemeljskem plinu lahko prispeva k ciljem Unije glede razogljičenja, in sicer tako, da se v združevanje povpraševanja in zbiranje ponudb vključijo okoljski standardi. K doseganju teh ciljev lahko prispeva tudi začetek izvajanja mehanizma za podporo razvoju trga vodika.
- (50) Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, vzpostavljen s to uredbo, bi moral vključevati več korakov, začnši s tem, da se podjetjem plinskega gospodarstva ali podjetjem, ki porabljajo zemeljski plin, s sedežem v Uniji omogoči združevanje njihovega povpraševanja po zemeljskem plinu prek izvajalca storitev, s katerim pogodbo sklene Komisija. Na ta način bi lahko dobavitelji zemeljskega plina pripravili ponudbe na podlagi velikih združenih količin, ne pa na podlagi številnih manjših ponudb kupcem, ki bi k njim pristopili posamično. Izvajalec storitev bi nato zbral ponudbe za dobavo in jih uskladil s predhodno združenimi količinami zemeljskega plina. Pogajanja in sklenitev pogodb za nabavo zemeljskega plina po združitvi povpraševanja bi morala biti prostovoljna.

- (51) Združevanje povpraševanja lahko podjetjem v državah članicah zagotovi enakopravnejši dostop do novih ali dodatnih virov zemeljskega plina in privede do konkurenčnih pogodbenih pogojev za nabavo zemeljskega plina iz držav članic in tretjih držav v korist končnih odjemalcev. Združevanje povpraševanja bi moralo še naprej podpirati tudi podjetja, ki so prej nabavljala zemeljski plin samo ali predvsem od enega samega dobavitelja, in sicer tako, da bi jim pomagalo oskrbovati se z zemeljskim plinom nadomestnih dobaviteljev ali ponudnikov zemeljskega plina pod ugodnimi pogoji. Združevanje povpraševanja bi lahko izboljšalo položaj takih podjetij na svetovnih trgih UZP.
- (52) Komisija bi morala zagotoviti, da ponudniki storitev organizirajo svoje naloge, kot so določene v tej uredbi, ob upoštevanju ciljev mehanizma in posebnosti zemeljskega plina. Izvajalci storitev bi morali zlasti pri dodeljevanju ponudb za dobavo zemeljskega plina med podjetja, ki so združila povpraševanje, uporabljati metode, s katerimi ne bi prišlo do diskriminacije med manjšimi in večjimi udeleženci. Izvajalci storitev bi morali na primer ponudbe za dobavo zemeljskega plina razdeliti sorazmerno glede na količine, ki so jih posamezna podjetja prijavila kot povpraševanje. To je lahko pomembno, kadar dobavljene količine ne pokrijejo povpraševanja po zemeljskem plinu na energetske trgu Unije. Komisija bi morala v ustreznih razpisnih pogojih določiti ustrezne zahteve, ki se uporabljajo v zvezi z nalogami ponudnika storitev.

- (53) Komisija bi morala za izvajanje mehanizmov, vzpostavljenih s to uredbo, skleniti pogodbe za potrebne storitve ponudnikov storitev prek ustreznih postopkov javnega naročanja na podlagi Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta²². Za zaščito bistvenih varnostnih interesov ali zanesljivosti oskrbe Unije ali katere od držav članic bi bilo treba pogodbe o opravljanju storitev skleniti s ponudniki storitev s sedežem v Uniji.

²² Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

- (54) Postopek združevanja povpraševanja po zemeljskem plinu bi moral izvajati ustrezen izvajalec storitev. Združevanje povpraševanja in nabave zemeljskega plina je zapleten postopek, pri katerem je treba upoštevati različne elemente, in sicer ne zgolj cene, temveč tudi količine, prevzemna mesta in druge parametre. Glede na to, kako so za preglednost, diverzifikacijo, razogljičenje in zanesljivost oskrbe Unije pomembni storitve, povezane z združevanjem povpraševanja po zemeljskem plinu, in mehanizem za podporo razvoju trga vodika, zlasti v primeru poslabšanja zanesljivosti oskrbe, bi bilo treba podjetjem, za katera veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) ali člena 215 PDEU, ali ki so v neposredni ali posredni lasti ali pod nadzorom ali delujejo v imenu ali po navodilih katere koli fizične ali pravne osebe, subjekta ali organa, za katerega veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, odvzeti možnost, da postanejo ponudnik storitev za združevanje povpraševanja po zemeljskem plinu ali ponudnik storitev v okviru mehanizma za podporo razvoju trga vodika. Komisija bi morala v razpisnih pogojih določiti zahteve, ki veljajo za ponudnike storitev.

- (55) Združevanje povpraševanje lahko koristi tudi industrijskim odjemalcem, ki v svojih proizvodnih procesih intenzivno uporabljajo zemeljski plin, kot so proizvajalci gnojil, jekla, keramike ali stekla, saj jim omogoča združevanje svojega povpraševanja, sklepanje pogodb o dobavi zemeljskega plina in UZP ter strukturiranje te dobave glede na svoje posebne potrebe. Postopek organizacije združevanja povpraševanja bi morala urejati pregledna pravila o tem, kako se mu pridružiti in zagotoviti njegovo odprtost.
- (56) Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizem za podporo razvoju trga vodika bi morala biti dostopna podjetjem s sedežem v Uniji in, glede na tesno usklajenost s pravnim redom Unije na področju energije in notranjim energetskim trgom, podjetjem s sedežem v pogodbenicah Energetske skupnosti, če so vzpostavljeni potrebni ukrepi ali ureditve.
- (57) Da pa bi postopno odpravili obstoječe ali preprečili nove odvisnosti Unije od zemeljskega plina ali vodika, ki ju dobavljajo podjetja iz tretjih držav, za katere veljajo omejevalni ukrepi Unije, ter da bi zaščitili bistvene varnostne interese, mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizem za podporo razvoju trga vodika ne bi smela biti dostopna podjetjem, za katera veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, oziroma podjetjem, ki so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom ali ki delujejo v imenu ali po navodilih fizične ali pravne osebe, subjekta ali organa, za katerega veljajo taki omejevalni ukrepi. Zato bi bilo treba taka podjetja izključiti iz sodelovanja v obeh mehanizmih, zlasti v vlogi dobaviteljev ali kupcev.

- (58) Za učinkovito skupno nabavo zemeljskega plina in sklepanje sporazumov o zemeljskem plinu z dobavitelji lahko podjetja ustanovijo konzorcije ali se pridružijo drugim oblikam sodelovanja, da bi se v okviru omejitev, določenih v pravu Unije, skupaj pogajala o nekaterih pogojih nabave, kot so količine, dobavni pogoji na prevzemnih mestih in čas. Podjetja, ki sodelujejo pri skupni nabavi, pa bi morala zagotoviti, da so informacije, ki se izmenjajo neposredno ali posredno, omejene na to, kar je nujno potrebno za uresničitev zastavljenega cilja. Organizacija in izvajanje skupne nabave na podlagi te uredbe bi morala biti skladna s pravili Unije o konkurenci, zlasti s členoma 101 in 102 PDEU.
- (59) Varovanje poslovno občutljivih informacij je izjemno pomembno, kadar se informacije dajo na voljo Komisiji, usmerjevalnemu odboru, koordinacijskim skupinam, strokovnim skupinam ali izvajalcem storitev. Zato bi morala Komisija uporabiti učinkovite instrumente za zaščito teh informacij pred nepooblaščenim dostopom in kibernetскими tveganji. Vsi osebni podatki, ki bi se lahko obdelovali v okviru mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizem za podporo razvoju trga vodika, bi se morali obdelovati v skladu z Uredbo (EU) 2016/679²³ in Uredbo (EU) 2018/1725²⁴ Evropskega parlamenta in Sveta.

²³ Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (UL L 119, 4.5.2016, str. 1).

²⁴ Uredba (EU) 2018/1725 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES (UL L 295, 21.11.2018, str. 39).

- (60) Ruska neizzvana in neupravičena vojna proti Ukrajini od februarja 2022, ki jo podpira Belorusija, ter poznejše zmanjšanje dobave zemeljskega plina, ki se uporablja kot orožje, in manipulacija trgov z namernimi motnjami pretoka plina so razkrili ranljivosti in odvisnosti v Uniji in njenih državah članicah, ki bi lahko neposredno in resno vplivale na njihove bistvene varnostne interese in zanesljivost oskrbe energijo. Medtem se je v letih 2022 in 2023 le skromno povečala oskrba s plinom iz nadomestnih virov na svetovnem trgu UZP. Bistveno več novih zmogljivosti za utekočinjanje zemeljskega plina naj bi se začelo uporabljati šele leta 2025. Zato je na svetovnih trgih zemeljskega plina še vedno zelo napeto in pričakuje se, da bo še nekaj časa tako tudi ostalo, zaradi česar bodo Unija in njene države članice še naprej v ranljivem položaju. V takšnih okoliščinah je primerno sprejeti ukrepe, s katerimi se obravnava ta stalna ranljivost.

- (61) Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina je pomemben instrument za organiziranje diverzifikacije oskrbe z zemeljskim plinom in postopno odpravo odvisnosti od ruskega zemeljskega plina v številnih državah članicah v skladu s sporočilom Komisije z dne 8. marca 2022 z naslovom „REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo“ (REPowerEU). Da bi zaščitili bistvene varnostne interese Unije ali katere od njenih držav članic ter poskrbeli za zanesljivost oskrbe in omogočili učinkovito in hitro postopno odpravo odvisnosti od zemeljskega plina, se oskrba z zemeljskim plinom iz Ruske federacije ali Belorusije ter oskrba z UZP iz obratov za UZP v teh državah do 31. decembra 2025 ne bi smela ponujati prek mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina. Komisija bi morala imeti po tem datumu možnost, da se odloči za začasno izključitev dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije ali Belorusije oziroma oskrbe z UZP iz obratov za UZP v Ruski federaciji ali Belorusiji za obdobja do enega leta, ki se lahko, če je to upravičeno, podaljšajo, kadar je to potrebno za zaščito bistvenih varnostnih interesov ali zanesljivosti oskrbe Unije ali katere od njenih držav članic. Nobena taka omejitev ne bi smela neupravičeno motiti pravilnega delovanja notranjega trga z zemeljskim plinom, čezmejni pretok zemeljskega plina med državami članicami pa ne bi smel ogroziti zanesljivosti oskrbe Unije ali katere od njenih držav članic, spoštovati bi moral načelo energetske solidarnosti ter se izvajati v skladu s pravicami in obveznostmi Unije ali držav članic do tretjih držav.

- (62) Komisija bi morala sprejeti ustrezne razpoložljive ukrepe, da bi zagotovila učinkovitost izključitve dobave zemeljskega plina ali UZP iz Ruske federacije ali Belorusije ter dobave UZP iz obratov za UZP v Ruski federaciji ali Belorusiji iz mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina. V zvezi s tem bi morala Komisija od zadevnega ponudnika storitev zahtevati, da opravi potrebna preverjanja. Ta preverjanja imajo med drugim lahko obliko zahteve, da dobavitelji ali proizvajalci zemeljskega plina, ki sodelujejo v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, pri dobavi predložijo ustrezno odpremno dokumentacijo, kadar je to tehnično izvedljivo. Poleg tega bi bilo treba od sodelujočih v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina zahtevati, da po potrebi predložijo zagotovila o izpolnjevanju svoje obveznosti, da ne ponujajo ali dobavljajo zemeljskega plina iz Ruske federacije ali Belorusije oziroma UZP iz obratov za UZP v Ruski federaciji ali Belorusiji.
- (63) Komisiji bi moral pomagati usmerjevalni odbor, sestavljen iz predstavnikov držav članic in Komisije, da bi se olajšala usklajevanje in izmenjava informacij v zvezi z združevanjem povpraševanja po zemeljskem plinu. Sodelovanje držav članic bi moralo biti prostovoljno in je zlasti odvisno od dnevnega reda sej usmerjevalnega odbora.

- (64) Vodik je nosilec energije z drugačnimi značilnostmi kot zemeljski plin v smislu kakovosti, sredstev prenosa in vzorcev povpraševanja. Še vedno obstaja tudi znatna vrzel med stroški proizvodnje obnovljivega in nizkoogljičnega vodika ter tržno ceno manj trajnostnih alternativ, zaradi česar bo morda potrebno javno posredovanje za zagotavljanje spodbud, dokler elektrolizatorji ter druge sorodne vodikove tehnologije in vložki ne bodo dovolj konkurenčni.
- (65) Unija ima vseeno velik potencial za proizvodnjo obnovljivega in nizkoogljičnega vodika. V zvezi s tem je Komisija marca 2023 začela pobudo evropske vodikove banke. Evropska vodikova banka opisuje več dejavnosti, s katerimi Komisija spodbuja oblikovanje trga vodika v Uniji, omogoča dobavo od zanesljivih mednarodnih partnerjev ter zbira in razširja informacije o razvoju trga vodika v Uniji in o financiranju projektov na področju vodika. Te dejavnosti se izvajajo v okviru ustreznih obstoječih pravnih instrumentov, kot je Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta²⁵. Prostovoljna orodja, ki se uporabljajo za vodik v okviru evropske vodikove banke, zlasti mehanizem za podporo razvoju trga vodika, bi se morala osredotočati na pospešitev širitve proizvodnje in razvoja trga vodika v Uniji, tudi s povečanjem preglednosti povpraševanja po vodiku, njegove ponudbe, pretoka in cen, ter igrati usklajevalno vlogo, povezovati proizvajalce in odjemalce ter spodbujati kombiniranje z obstoječimi finančnimi instrumenti.

²⁵ Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32).

- (66) Komisija bi morala imeti možnost, da v zvezi z delom, ki se opravlja v okviru evropske vodikove banke, vzpostavi mehanizem za podporo razvoju trga vodika s poudarkom na proizvodnji v Uniji. Glede na značilnosti vodika in trga vodika bi bilo treba ta mehanizem vzpostaviti za omejeno obdobje, da bi se opredelila najučinkovitejša orodja, s katerimi bi ugotovili, kakšna sta povpraševanje in ponudba vodika v Uniji, ter preučile najbolj optimalne ureditve trga in infrastrukture.
- (67) Dostop dobaviteljev in odjemalcev do informacij v okviru mehanizma za podporo razvoju trga vodika bi moral biti odvisen od soglasja teh podjetij in skladen s konkurenčnim pravom Unije.
- (68) Komisija bi morala imeti možnost, da sama izvaja mehanizem za podporo razvoju trga vodika oziroma da to počne prek ustreznih ponudnikov storitev. Če se Komisija odloči, da bo tak mehanizem izvajala prek ponudnika storitev, bi se morale uporabljati določbe te uredbe v zvezi s pogodbami s ponudniki storitev, merili za izbiro ponudnikov storitev in nalogami ponudnikov storitev.

- (69) Mehanizem za podporo razvoju trga vodika bi lahko sestavljala orodja, osredotočena na preglednost, prepoznavnost razvoja trga in prostovoljno oceno povpraševanja. Ta mehanizem bi bilo treba izvajati v okviru evropske vodikove banke. Evropska vodikova banka bi morala usklajevati informacije o ponudbi, povpraševanju, pretoku in cenah vodika, da bi okrepila zaupanje v razvijajoči se trg vodika in poskrbela za večjo prepoznavnost povpraševanja za proizvajalce vodika in odjemalce vodika. Mehanizem za podporo razvoju trga vodika bi moral upoštevati zrelost in likvidnost trga vodika ter razpoložljivost infrastrukture.
- (70) Če Komisija ustanovi koordinacijsko skupino za zadeve, povezane z mehanizmom za podporo razvoju trga vodika, bi se morala taka koordinacijska skupina posebej posvečati vodik.

- (71) Prizadevanja Unije za postopno odpravo obstoječe in v izogib novi odvisnosti od oskrbe z zemeljskim plinom iz Ruske federacije ter za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije in držav članic bi se morala odražati tudi v okviru mehanizma za podporo razvoju trga vodika, tudi glede na to, da Ruska federacija oskrbo z energijo uporablja kot orožje, kar dokazujejo zmanjšanje oskrbe z zemeljskim plinom in motnje v pretoku zemeljskega plina. Komisija bi zato morala imeti možnost, da z izvedbenim sklepom omeji dejavnosti, kar zadeva oceno ponudb za oskrbo z vodikom iz Ruske federacije ali Belorusije prek mehanizma za podporo razvoju trga vodika. Tak sklep bi se moral sprejeti le, kadar je to potrebno za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije in držav članic, temeljiti pa bi moral na istih načelih, kot so tista, ki se uporabljajo za sodelovanje v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, vendar bi morala biti prilagojena dejavnostim, ki se izvajajo prek mehanizma za podporo razvoju trga vodika. Časovni okvir za sprejetje in predhodno oceno takšnega sklepa bi bilo treba zlasti prilagoditi načrtovanemu začetku delovanja mehanizma.

- (72) Pred iztekom mehanizma za podporo razvoju trga vodika in najpozneje do 31. decembra 2029 bi morala Komisija Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo, v katerem bi ocenila delovanje tega mehanizma in zlasti njegov prispevek k razvoju trga vodika v Uniji. Na podlagi take ocene bi morala imeti Komisija možnost, da priloži zakonodajni predlog za razvoj mehanizma za prostovoljno združevanje povpraševanja in skupno nabavo vodika.
- (73) Z vključitvijo vse večjih količin plina iz obnovljivih virov in nizkoogljivega plina v sistem zemeljskega plina Unije se bo spremenila kakovost zemeljskega plina, ki se prenaša in porabi v Uniji. Da bi zagotovili neoviran čezmejni pretok zemeljskega plina, ohranili interoperabilnost trgov in omogočili povezovanje trgov, je treba povečati preglednost glede kakovosti plina in stroškov njenega upravljanja, zagotoviti harmoniziran pristop glede vlog in odgovornosti regulativnih organov in operaterjev sistemov ter okrepiti čezmejno usklajevanje. Ob zagotavljanju harmoniziranega pristopa glede kakovosti plina za čezmejne točke za medomrežno povezovanje bi bilo treba ohraniti prožnost držav članic glede uporabe standardov kakovosti plina v njihovih nacionalnih sistemih zemeljskega plina.

- (74) Primešavanje vodika v sistem zemeljskega plina bi moralo biti rešitev v skrajnem primeru, saj je manj učinkovito od uporabe vodika v čisti obliki in zmanjšuje vrednost vodika. Vpliva tudi na delovanje infrastrukture zemeljskega plina, vrste uporabe pri končnih uporabnikih in interoperabilnost čezmejnih sistemov. Zato bi bilo treba dati prednost proizvodnji in uporabi vodika v čisti obliki ter prenosu v namenskem vodikovem sistemu. Morali bi si po najboljših močeh prizadevati, da se vodik ne bi uporabljal v primerih, za katere obstajajo energetske učinkovitejše alternative. Ohraniti bi bilo treba pravico držav članic, da odločajo o tem, ali bodo v svojih nacionalnih sistemih zemeljskega plina uporabile primešavanje vodika. Hkrati bi harmoniziran pristop k primešavanju vodika v sistem zemeljskega plina v obliki dovoljene zgornje meje za celotno Unijo na čezmejnih točkah za medomrežno povezovanje med državami članicami, kjer morajo operaterji prenosnih sistemov sprejeti zemeljski plin z ravno primešanega vodika, ki je pod to zgornjo mejo, omejil tveganje drobljenja trga. Sosednji prenosni sistemi bi se morali še naprej prosto dogovarjati o višjih ali nižjih stopnjah primešavanja vodika za čezmejne točke za medomrežno povezovanje. Države članice bi se morale pri odločanju o takih dogovorih posvetovati z drugimi državami članicami, na katere bi ukrep lahko vplival, in upoštevati razmere v teh državah članicah.

- (75) Tesno čezmejno usklajevanje in postopek reševanja sporov med operaterji prenosnih sistemov glede kakovosti plina, tudi biometana in mešanic vodika, je bistvenega pomena za olajšanje učinkovitega prenosa zemeljskega plina po sistemih zemeljskega plina v Uniji in s tem za premik k večjemu povezovanju notranjega trga. Okrepljene zahteve glede preglednosti parametrov kakovosti plina, tudi za zgornjo kurilno vrednost, Wobbejev indeks in vsebnost kisika, ter mešanic vodika in njihovim razvojem skozi čas skupaj z obveznostmi spremljanja in poročanja bi morale prispevati k ustreznemu delovanju odprtega in učinkovitega notranjega trga zemeljskega plina.
- (76) Države članice bi morale še naprej imeti možnost, da uporabijo svoje prvotne specifikacije kakovosti plina, kadar se njihovi regulativni organi ali ACER odločijo, da bodo ohranili čezmejne omejitve, ki so posledica razlik v stopnjah ali praksah primešavanja vodika. Možnost ohranitve take čezmejne omejitve je zlasti pomembna v državah članicah z enotno povezovalno točko ali kjer količine zemeljskega plina vstopajo predvsem prek enotne povezovalne točke. Da bi zagotovili neoviran čezmejni pretok in ohranili celovitost notranjega energetskega trga, bi morali biti zadevni regulativni organi in ACER, kadar je primerno, pooblaščen, da sproti sprožijo skupni postopek reševanja sporov, da bi se upošteval razvoj trgov zemeljskega plina in zadevnih tehnologij.

- (77) Pravila o interoperabilnosti in izmenjavi podatkov za sistem zemeljskega plina, ki so določena v Uredbi Komisije (EU) 2015/703²⁶, so bistvena, zlasti v zvezi s sporazumi o medomrežnem povezovanju, vključno s pravili za nadzor pretoka, načeli merjenja količine in kakovosti zemeljskega plina, pravili za postopek usklajevanja in dodeljevanja količin zemeljskega plina ter postopki za komunikacijo v primeru izrednih okoliščin; skupnimi enotami, kakovostjo plina, vključno s pravili za upravljanje omejitev čezmejnega trgovanja zaradi razlik v kakovosti plina in zaradi razlik pri dodajanju vonja, kratko- in dolgoročnim spremljanjem kakovosti plina ter zagotavljanjem informacij; izmenjavo podatkov in poročanjem o kakovosti plina; preglednostjo, komunikacijo, zagotavljanjem informacij in sodelovanjem med zadevnimi udeleženci na trgu.
- (78) Da bi zagotovili optimalno upravljanje omrežja Unije za vodik ter omogočili čezmejno trgovanje in čezmejno oskrbo z vodikom v Uniji, bi bilo treba vzpostaviti ENNOH. Naloge ENNOH bi bilo treba izvajati v skladu s pravili Unije o konkurenci. Naloge ENNOH bi morale biti točno določene, delovne metode pa bi morale zagotavljati, da deluje učinkovito, da je zagotovljena njena preglednost in reprezentativnost. ENTSO za plin in ENNOH lahko, kadar je primerno, skupaj pripravita omrežne kodekse v zvezi z medsektorskimi vprašanji.

²⁶ Uredba Komisije (EU) 2015/703 z dne 30. aprila 2015 o vzpostavitvi omrežni kodeks omrežja s pravili o medobratovalnosti in izmenjavi podatkov (UL L 113, 1.5.2015, str. 13).

- (79) Za zagotovitev, da so v ENNOH zastopane vse države članice, ki so v postopku razvoja vodikovih prenosnih omrežij, bi morale z odstopanjem od splošnega pravila o članstvu v ENNOH, določenega v tej uredbi, imeti možnost, da imenujejo operaterja vodikovega prenosnega omrežja, za katerega velja odstopanje od člena 68 Direktive (EU) 2024/...⁺, za člana ENNOH, če ima operater sedež v državi članici, v kateri noben drug operater vodikovega prenosnega omrežja ni član ENNOH. Države članice, ki še nimajo namenskega operaterja vodikovega prenosnega omrežja, vendar načrtujejo razvoj vodikovega prenosnega omrežja v skladu z njihovimi celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti, bi morale imeti možnost, da imenujejo subjekt za pridruženega partnerja v ENNOH, da bi bile obveščene o delu, opravljenem v ENNOH, in bi tako imele možnost udeležbe na sejah skupščine, upravnega odbora in odbora ter sodelovanja v delovnih skupinah, dokler njihovi operaterji vodikovih omrežij ne postanejo člani ENNOH. V ta namen lahko države članice pooblastijo predstavnika nacionalnega združenja, ki se ukvarja z zadevami v zvezi z vodikom.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (80) Za zagotovitev preglednosti v zvezi z razvojem vodikovega omrežja v Uniji bi moral ENNOH pripraviti, objaviti in redno posodablјati nezavezujoč desetletni razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo (v nadaljevanju besedila: razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo), usmerjen v potrebe razvijajočih se trgov vodika. Vanj bi bilo treba vključiti izvedljiva omrežja za prenos vodika in potrebne medomrežne povezave, ki so pomembne s poslovnega vidika. ENNOH bi moral sodelovati pri pripravi analize stroškov in koristi energetskega sistema – vključno z modelom medsebojno povezanega energetskega trga in omrežja, v katerem bodo zajeti tudi infrastruktura za prenos električne energije, zemeljskega plina in vodika ter skladiščenje, UZP in elektrolizatorji –, scenarijev za desetletne razvojne načrte omrežja in poročila o opredelitvi infrastrukturnih vrzeli iz členov 11, 12 in 13 Uredbe (EU) 2022/869 za pripravo seznamov projektov skupnega interesa in projektov vzajemnega interesa na ravni Unije. V ta namen bi moral ENNOH tesno sodelovati z Evropsko mrežo operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljevanju besedila: ENTSO za električno energijo) in ENTSO za plin, da bi omogočil lažje povezovanje energetskega sistema.

- (81) Da bi olajšali povezovanje energetskega sistema, izkoristili sinergije in podprli splošno učinkovitost sistema, bi morali ENNOH, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin tesno sodelovati pri načrtovanju integriranega omrežja na ravni Unije. To sodelovanje bi moralo zajemati pripravo skupnih scenarijev za električno energijo, vodik in zemeljski plin, usklajena poročila o infrastrukturnih vrzelih, dosledne osnutke metodologij za analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema ter integrirani model na podlagi členov 11, 12 in 13 Uredbe (EU) 2022/869. Da bi bilo to sodelovanje učinkovito, bi morali ENNOH, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin ustanoviti skupne delovne skupine za pripravo teh rezultatov. V prehodnem obdobju do 1. januarja 2027 bi moral ENTSO za plin pripraviti razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026. V ta namen bi moral ENTSO za plin v celoti vključiti operaterje vodikovih prenosnih omrežij in ENNOH, takoj ko bo ustanovljen. Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026 bi moral biti sestavljen iz dveh ločenih poglavij, in sicer eno za vodik in eno za zemeljski plin. ENNOH bi moral razviti razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2028 v skladu z načrtovanjem integriranega omrežja na ravni Unije na podlagi te uredbe.
- (82) Za naloge, ki jih izvaja ENNOH, so zainteresirani vsi udeleženci na trgu. Zato je bistvenega pomena učinkovit postopek posvetovanja. Na splošno bi moral ENNOH pridobivati delovne izkušnje, jih nadgrajevati in jih vključevati svoje delovne izkušnje z načrtovanjem, razvojem in delovanjem infrastrukture v sodelovanju z drugimi zadevnimi udeleženci na trgu in njihovimi združenji.

- (83) Glede na to, da je s pristopom na regionalni ravni možen učinkovitejši napredek, bi morali operaterji vodikovih prenosnih omrežij znotraj splošne strukture za sodelovanje vzpostaviti regionalne strukture ter hkrati zagotoviti združljivost rezultatov na regionalni ravni z omrežnimi kodeksi in razvojnimi načrti vodikovega omrežja na ravni Unije. Države članice bi morale spodbujati sodelovanje in spremljati učinkovitost omrežja na regionalni ravni.
- (84) Zahteve glede preglednosti so potrebne, da bi med udeleženci na trgu vzbudili zaupanje v nastajajoče trge vodika v Uniji. Da bi lahko vsi udeleženci na trgu ocenili splošno stanje glede povpraševanja in ponudbe ter prepoznali razloge za gibanje tržnih cen, je potreben enak dostop do informacij, kar zadeva fizično stanje in delovanje vodikovega sistema. Informacije bi bilo treba vedno razkriti na smiselni, lahko dostopen način in na nediskriminacijski podlagi.
- (85) ENNOH bi moral vzpostaviti osrednjo spletno platformo za zagotavljanje vseh podatkov, ki so pomembni za udeležence na trgu, da bi pridobili učinkovit dostop do vodikovega omrežja.
- (86) Pogoji za dostop do vodikovih omrežij v zgodnji fazi razvoja trga vodika bi morali uporabnikom vodikovega omrežja zagotoviti učinkovito obratovanje, nediskriminacijo in preglednost, hkrati pa ohraniti zadostno prožnost za operaterje vodikovih omrežij. Z omejitvijo najdaljšega trajanja pogodb o zmogljivosti bi se morale zmanjšati tveganje pogodbene prezasedenosti in kopičenja zmogljivosti.

- (87) Da bi uporabnikom vodikovega omrežja zagotovili nediskriminatoren dostop in preglednost, bi bilo treba v tej uredbi določiti splošne pogoje za odobritev dostopa tretjih strani do skladišč vodika in vodikovih terminalov.
- (88) Operaterji vodikovih omrežij bi morali sodelovati pri razvoju omrežnih kodeksov za zagotavljanje in upravljanje preglednega in nediskriminatornega čezmejnega dostopa do vodikovih omrežij ter zagotavljanju usklajenega razvoja vodikovega omrežja v Uniji, vključno z vzpostavitvijo zmogljivosti medomrežnega povezovanja. Komisija bi morala, kot je določeno v tej uredbi, eno leto po vzpostavitvi ENNOH sestaviti prvi prednostni seznam za opredelitev področij, ki jih je treba vključiti v pripravo omrežnih kodeksov za vodik. Omrežni kodeksi bi morali biti skladni z okvirnimi smernicami, ki jih pripravi ACER. ACER bi moral imeti vlogo pri pregledovanju osnutkov omrežnih kodeksov, ki bi temeljilo na dejstvih, vključno z njihovo usklajenostjo z okvirnimi smernicami, in morale bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. ACER bi moral oceniti predloge sprememb omrežnih kodeksov in morale bi mu biti omogočeno, da jih priporoči v sprejetje Komisiji. Operaterji vodikovih omrežij bi morali s svojimi vodikovimi omrežji upravljati v skladu z navedenimi omrežnimi kodeksi.
- (89) Omrežni kodeksi, ki jih pripravi ENNOH, naj ne bi nadomestili potrebnih nacionalnih pravil za vprašanja, ki niso čezmejne narave.

- (90) Kakovost vodika, ki se prenaša in porabi v Uniji, se lahko razlikuje glede na tehnologijo njegove proizvodnje in posebnosti prevoza. Zato bi moral harmoniziran pristop k upravljanju kakovosti vodika na čezmejnih povezovalnih plinovodih na ravni Unije voditi k čezmejnemu pretoku vodika in povezovanju trgov.
- (91) Kadar regulativni organ meni, da je to potrebno, bi bili lahko operaterji vodikovih prenosnih omrežij zadolženi za upravljanje kakovosti vodika v svojih omrežjih v okviru veljavnih standardov kakovosti vodika, s čimer bi končnim odjemalcem zagotovili zanesljivo in stabilno kakovost vodika.
- (92) Tesno čezmejno usklajevanje in postopek reševanja sporov med operaterji vodikovih prenosnih omrežij je bistvenega pomena za olajšanje učinkovitega prenosa vodika po vodikovih prenosnih omrežjih v Uniji in s tem za premik k večjemu povezovanju notranjega trga. Okrepljene zahteve glede preglednosti parametrov kakovosti plina in njihovega razvoja skozi čas skupaj z obveznostmi spremljanja in poročanja bi morale prispevati k ustreznemu delovanju odprtega in učinkovitega notranjega trga vodika.

- (93) Za spremembo nebistvenih elementov te uredbe ali njeno dopolnitev v zvezi z nebistvenimi elementi nekaterih posebnih področij, ki so bistvena za povezovanje trgov, bi bilo treba na Komisijo prenesti pooblastilo za sprejemanje aktov v skladu s členom 290 PDEU v zvezi z zagotavljanjem smernic s podrobnostmi postopka, ki ga morajo upoštevati operaterji prenosnih sistemov ali operaterji vodikovih prenosnih omrežij, med spreminjanjem stopenj popustov za ublažitev strukturnih neravnovesij prihodkov operaterjev prenosnih omrežij, določanjem opredelitve geografskega območja, ki ga zajema posamezna struktura regionalnega sodelovanja, ob upoštevanju obstoječih struktur regionalnega sodelovanja, pripravo omrežnih kodeksov in smernic za zemeljski plin in vodik, spreminjanjem smernic iz priloge in določitvijo smernic za novo infrastrukturo za zemeljski plin in vodik. Zlasti je pomembno, da se Komisija pri svojem pripravljalnem delu ustrezno posvetuje, vključno na ravni strokovnjakov, in da se ta posvetovanja izvedejo v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje²⁷. Za zagotovitev enakopravnega sodelovanja pri pripravi delegiranih aktov bi morala Evropski parlament in Svet zlasti prejeti vse dokumente sočasno s strokovnjaki iz držav članic, njuni strokovnjaki pa bi se morali sistematično udeleževati sestankov strokovnih skupin Komisije, ki zadevajo pripravo delegiranih aktov.

²⁷ UL L 123, 12.5.2016, str. 1.

- (94) Za zagotovitev enotnih pogojev izvajanja te uredbe bi bilo treba na Komisijo prenesti izvedbena pooblastila v skladu s členom 291 PDEU. Ta pooblastila bi bilo treba izvajati v skladu z Uredbo (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta²⁸.
- (95) Omrežne kodekse in smernice bi bilo treba uporabljati za vstopne točke iz tretjih držav in izstopne točke v tretje države. Posebne okoliščine, vključno z obstojem obstoječih dolgoročnih pogodbenih dogovorov ali pravnimi težavami pri vzpostavitvi postopka reševanja sporov z operaterji prenosnih omrežij ali dobavitelji zemeljskega plina s sedežem v tretjih državah, lahko kratkoročno preprečijo učinkovito uporabo. Kadar je to upravičeno na podlagi objektivnih razlogov, bi morali imeti regulativni organi možnost, da pri Komisiji zaprosijo za odstopanje od uporabe omrežnih kodeksov ali smernic ali posebnih določb, ki jih ni mogoče izvajati na vstopnih točkah iz tretjih držav in izhodnih točkah v tretje države. Taka odstopanja bi morala biti časovno omejena za najkrajše potrebno obdobje, da se odpravijo obstoječe ovire za uporabo omrežnih kodeksov ali smernic.
- (96) Za zagotovitev učinkovitega delovanja evropskih vodikovih omrežij bi morali biti operaterji vodikovih omrežij odgovorni za obratovanje, vzdrževanje in razvoj omrežja za prenos vodika, pri čemer bi morali tesno sodelovati z drugimi operaterji vodikovih omrežij in drugimi operaterji sistemov, s katerimi so povezana njihova omrežja, tudi za lažjo integracijo energetskega sistema.

²⁸ Uredba (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije (UL L 55, 28.2.2011, str. 13).

(97) V interesu ustreznega delovanja notranjega trga je, da so standardi harmonizirani na ravni Unije. Ko je sklic na tak standard objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*, bi morala skladnost z njim ustvariti domnevo o skladnosti z ustreznimi zahtevami, določenimi v izvedbenem ukrepu, ki je bil sprejet na podlagi te uredbe, čeprav bi bilo treba dovoliti tudi druga sredstva za dokazovanje take skladnosti. V skladu s členom 10 Uredbe (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta²⁹ lahko Evropska komisija od evropskih organizacij za standardizacijo zahteva, da pripravijo tehnične specifikacije, evropske standarde in harmonizirane evropske standarde. Ena od glavnih nalog harmoniziranih standardov bi morala biti pomagati operaterjem pri uporabi izvedbenih ukrepov, sprejetih na podlagi te uredbe in Direktive (EU) 2024/...⁺.

²⁹ Uredba (EU) št. 1025/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o evropski standardizaciji, spremembi direktiv Sveta 89/686/EGS in 93/15/EGS ter direktiv 94/9/ES, 94/25/ES, 95/16/ES, 97/23/ES, 98/34/ES, 2004/22/ES, 2007/23/ES, 2009/23/ES in 2009/105/ES Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Sklepa Sveta 87/95/EGS in Sklepa št. 1673/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 316, 14.11.2012, str. 12).

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (98) Sedanji okvir Unije za standardizacijo, ki temelji na Uredbi (EU) št. 1025/2012, predstavlja vnaprej določen okvir za pripravo standardov, s katerimi se zagotavlja domneva o skladnosti z ustreznimi zahtevami iz te uredbe oziroma delegiranih ali izvedbenih aktov, sprejetih na podlagi te uredbe. Evropski standardi bi morali biti tržno usmerjeni, upoštevati javni interes in cilje politike, ki jih je Komisija jasno navedla v zahtevi eni ali več evropskim organizacijam za standardizacijo, katerih naloga je v določenem roku in na podlagi soglasja oblikovati harmonizirane standarde. Vendar bi Komisija morala imeti možnost – če ni ustreznih sklicevanj na harmonizirane standarde ali kadar je postopek standardizacije blokiran ali pride do zamud pri določanju ustreznih harmoniziranih standardov –, da z delegiranimi ali izvedbenimi akti določi skupne specifikacije za zahteve iz te uredbe, če pri tem ustrezno upošteva vlogo in naloge evropskih organizacij za standardizacijo. To možnost bi bilo treba razumeti kot izjemno nadomestno rešitev, ki bi operaterjem olajšala uporabo ustreznih ukrepov na podlagi delegiranih ali izvedbenih aktov, sprejetih na podlagi te uredbe in Direktive (EU) 2024/...⁺. Če je zamuda pri določanju harmoniziranih standardov posledica tehnične zapletenosti zadevnega standarda, bi morala Komisija to upoštevati pred razmislekom o določitvi skupnih specifikacij.
- (99) Da bi v celoti upoštevali zahteve glede kakovosti končnih uporabnikov vodika, bi morali biti v tehničnih specifikacijah in standardih za kakovost vodika v vodikovem omrežju upoštevani že obstoječi standardi, ki določajo take zahteve za končne uporabnike, na primer standard EN 17124.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (100) Operaterji prenosnih vodikovih omrežij bi morali ustvariti dovolj čezmejnih zmogljivosti za prenos vodika, ki bi ustrezale vsem ekonomsko razumnim in tehnično izvedljivim zahtevam po taki zmogljivosti, s čimer bi omogočili povezovanje trgov.
- (101) Glede na potencial vodika kot nosilca energije in možnost, da bodo države članice trgovale z vodikom s tretjimi državami, je treba pojasniti, da se obveznosti priglasitve v skladu s Sklepom (EU) 2017/684 Evropskega parlamenta³⁰ za medvladne sporazume na področju energije v zvezi z zemeljskim plinom uporabljajo tudi za medvladne sporazume v zvezi z vodikom, vključno z vodikovimi spojinami, kot so amoniak in tekoči organski nosilci vodika. Navedeni sklep bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

³⁰ Sklep (EU) 2017/684 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2017 o vzpostavitvi mehanizma za izmenjavo informacij v zvezi z medvladnimi sporazumi in nezavezujočimi instrumenti med državami članicami in tretjimi državami na področju energije ter o razveljavitvi Sklepa št. 994/2012/EU (UL L 99, 12.4.2017, str. 1).

- (102) Močno bi bilo treba spodbujati naložbe v večje nove infrastrukture, hkrati pa zagotoviti pravilno delovanje notranjega trga zemeljskega plina in vodika. Da bi povečali pozitivne učinke izvzetih infrastrukturnih projektov na konkurenco in zanesljivost oskrbe, je treba raziskati tržni interes v načrtovalni fazi projekta in izvajati pravila upravljanja prezasedenosti. Kadar je infrastruktura nameščena na ozemlju več držav članic, bi moral ACER v določenih okoliščinah kot zadnjo možnost obravnavati zahteve za izvzetje ter tako bolje upoštevati čezmejne posledice izvzetja in olajšati upravno obravnavo te zahteve. Poleg tega bi bilo zaradi izredno velikega profila tveganj pri konstrukciji takih izvzetih novih velikih infrastrukturnih projektov treba podjetjem z interesi na področju dobave in proizvodnje pri zadevnih projektih omogočiti začasna polna ali delna odstopanja od pravil o popolnem ločevanju. Možnost začasnih odstopanj bi morala zaradi zanesljivosti oskrbe veljati zlasti za nove plinovode v Uniji, ki prenašajo zemeljski plin iz tretjih držav v Unijo. Izjeme in odstopanja, odobrena na podlagi direktiv 2003/55/ES³¹ in 2009/73/ES³² Evropskega parlamenta in Sveta, bi se morala še naprej uporabljati za obdobje, za katero so bila odobrena z zadevnim izvzetjem ali odstopanjem.

³¹ Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2003/55/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 98/30/ES (UL L 176, 15.7.2003, str. 57).

³² Direktiva 2009/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z zemeljskim plinom in o razveljavitvi Direktive 2003/55/ES (UL L 211, 14.8.2009, str. 94).

- (103) Stopnjevanje ruske vojaške agresije proti Ukrajini od februarja 2022 je povzročilo zmanjšanje dobave zemeljskega plina iz te države, sredstva iz prodaje zemeljskega plina pa so bila uporabljena za financiranje ruske vojne na meji Unije. Zlasti se je ustavil pretok zemeljskega plina iz Rusije prek Belorusije in plinovoda Severni tok 1, dobava zemeljskega plina prek Ukrajine pa se stalno zmanjšuje, kar resno ogroža zanesljivost oskrbe z energijo v celotni Uniji. To zmanjšanje dobave zemeljskega plina, ki se uporablja kot orožje, in manipulacija trgov z namernimi motnjami pretoka zemeljskega plina sta razkrila ranljivosti in odvisnosti v Uniji in njenih državah članicah, ki bi lahko neposredno in resno vplivale na njihove bistvene mednarodne varnostne interese. Pretekle izkušnje so poleg tega pokazale, da se lahko zemeljski plin uporablja kot orožje in za manipulacijo energetskih trgov, na primer s kopičenjem zmogljivosti v infrastrukturi zemeljskega plina, v škodo bistvenih mednarodnih varnostnih interesov Unije. Da bi ublažili posledice takih dogodkov, tako v sedanjih razmerah kot v prihodnosti, bi morale države članice izjemoma imeti možnost, da sprejmejo sorazmerne ukrepe za začasno omejitev vnaprejšnjih ponudb posameznega uporabnika omrežja za zmogljivosti na vstopnih točkah in na terminalih za UZP za dobavo iz Ruske federacije in Belorusije, kadar je to potrebno za zaščito njihovih bistvenih varnostnih interesov in bistvenih varnostnih interesov Unije, pri čemer je treba upoštevati, da je treba zagotoviti zanesljivost oskrbe v Uniji. Omogočiti bi bilo treba, da se taki začasni ukrepi podaljšajo, kadar je to upravičeno.

Ta možnost bi se morala uporabljati le v zvezi z Rusko federacijo in Belorusijo, da se državam članicam omogoči, da se z ustreznimi ukrepi odzovejo na vsako grožnjo, ki jo določene razmere predstavljajo za njihove bistvene varnostne interese in bistvene varnostne interese Unije, tudi tako, da postopno zmanjšajo svojo odvisnost od ruskih fosilnih goriv, med drugim z zgodnjim ukrepanjem v skladu s cilji REPowerEU. Takšne omejitve ne bi smele biti v nasprotju z mednarodnimi obveznostmi Unije ali držav članic in bi morale biti v skladu s členom XXI Splošnega sporazuma o carinah in trgovini. Države članice bi se morale pred uporabo takih omejitev posvetovati s Komisijo in – če bi omejitve lahko vplivala nanje – tudi z drugimi državami članicami, pogodbenicami Energetske skupnosti, pogodbenicami Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru ter Združenim kraljestvom Velike Britanije in Severne Irske, hkrati pa upoštevati razmere v teh državah članicah in tretjih državah, zlasti v smislu zanesljivosti oskrbe. Države članice bi morale pri ocenjevanju ustreznosti in obsega vseh predvidenih omejitev ustrezno upoštevati morebitne učinke svojih ukrepov na druge države članice in zlasti spoštovati načelo energetske solidarnosti, tudi z namenom zagotavljanja zanesljivosti oskrbe.

- (104) Evropski energetske sektor doživlja pomembno spremembo v smeri visokoučinkovitega razogljičenega gospodarstva, ki temelji na obnovljivih virih energije, hkrati pa zagotavlja zanesljivost oskrbe in konkurenčnost. Čeprav je glede kibernetike varnosti v elektroenergetskem podsektorju že dosežen napredek z omrežnim kodeksom o čezmejnem pretoku električne energije, so za zagotovitev zanesljivosti energetskega sistema Unije potrebna obvezna sektorska pravila za podsektor zemeljskega plina.

- (105) V odziv na znatno zvišanje cen energije po vsej Uniji, ki smo mu bili priča jeseni 2021, in njegove negativne učinke je Komisija v sporočilu z dne 13. oktobra 2021 z naslovom „Spopadanje z naraščajočimi cenami energije: nabor orodij za ukrepanje in podporo“ poudarila pomen ustrezno delujočega notranjega energetskega trga ter boljšega čezmejnega usklajevanja zanesljivosti oskrbe za odpornost na prihodnje pretrese. Evropski svet je 20. in 21. oktobra 2021 sprejel sklepe, v katerih je Komisijo pozval, da hitro preuči ukrepe za povečanje odpornosti energetskega sistema Unije in notranjega energetskega trga, vključno z ukrepi za večjo zanesljivost oskrbe. Komisija je 8. marca 2022 v odziv na rusko invazijo v Ukrajini predložila načrt REPowerEU za postopno odpravo odvisnosti Unije od ruskih fosilnih goriv in pospešitev prehoda na čisto energijo. Da bi prispevali k doslednemu in pravočasnemu odzivu na to krizo in morebitne nove krize na ravni Unije, bi bilo treba v to uredbo in Uredbo (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta³³ vključiti posebna pravila za izboljšanje sodelovanja in odpornosti, zlasti glede pravil o solidarnosti. Uredbo (EU) 2017/1938 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.

³³ Uredba (EU) 2017/1938 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe s plinom in o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 994/2010 (UL L 280, 28.10.2017, str. 1).

- (106) Kot so pokazale simulacije na ravni Unije v letih 2017, 2021 in 2022, so regionalni ukrepi za sodelovanje in solidarnostni ukrepi bistvenega pomena za zagotovitev odpornosti Unije v primeru resnega poslabšanja razmer v oskrbi. S solidarnostnimi ukrepi, ki se uporabljajo v izrednih razmerah, bi bilo treba zagotoviti čezmejno oskrbo zaščitenih solidarnostnih odjemalcev, kot so gospodinjstva. Države članice bi morale sprejeti potrebne ukrepe za izvajanje določb v zvezi s solidarnostnim mehanizmom, med drugim tudi tako, da bi se zadevne države članice dogovorile o tehničnih, pravnih in finančnih ureditvah. Države članice bi morale podrobnosti teh ureditev opisati v svojih načrtih za izredne razmere. Za države članice, ki niso sklenile dvostranskega sporazuma, bi se morala za zagotovitev tovrstne učinkovite solidarnosti uporabljati privzeta pravila iz te uredbe.
- (107) Zaradi takih solidarnostnih ukrepov lahko torej nastane obveznost države članice, da plača odškodnino tistim, ki so jih prizadeli njeni ukrepi. Da bi zagotovili, da bo nadomestilo, ki ga država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, izplača državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, pošteno in razumno, bi morali biti regulativni organi in ACER kot neodvisni organi pooblaščen, da revidirajo znesek zahtevanega in plačanega nadomestila ter po potrebi zahtevajo popravek, pri čemer morajo predvsem upoštevati raven posrednih stroškov, ki so nastali zaradi zagotavljanja solidarnosti na podlagi netržnih ukrepov. Novovzpostavljeno sodelovanje med posredno povezanimi državami članicami, ki uporabljajo tržne ukrepe na podlagi te uredbe, prav tako prispeva k zmanjšanju potencialno znatnih stroškov, ki bi lahko nastali pri uporabi dražjih netržnih ukrepov.

- (108) V Uredbo (EU) 2017/1938 bi bilo treba uvesti zagotavljanje prostovoljnih prispevkov zemeljskega plina posredno povezanim državam članicam z uporabo tržnih ukrepov, zlasti da bi preprečili, da bi morale neposredno povezane države članice uporabljati netržne ukrepe, kadar bi lahko druga neposredno povezana država članica zagotovila količine zemeljskega plina za solidarnostno pomoč z uporabo tržnih ukrepov. Prostovoljna narava tržnih ukrepov in posledični prispevek zemeljskega plina ne posegata v obveznosti držav članic, da pravočasno ocenijo in navedejo, ali in kako se lahko s tržnimi ukrepi zagotovi zahtevani zemeljski plin. Namen takega mehanizma je zmanjšati posredne in skupne stroške solidarnosti s preprečevanjem uporabe dražjih netržnih ukrepov. Solidarnost med posredno povezanimi državami članicami porazdeli breme na več držav članic in državam članicam brez obratov za UZP olajšuje dostop do svetovne oskrbe z UZP.

- (109) Pristop, ki temelji na tveganju, za oceno zanesljivosti oskrbe s plinom ter vzpostavitev preventivnih in blažilnih ukrepov bi moral vključevati scenarije za preučitev učinka zmanjšanja povpraševanja po zemeljskem plinu s prihranki energije ali ukrepi za energetska učinkovitost, vključno s simulacijami scenarijev motenj v oskrbi z zemeljskim plinom in infrastrukturi na ravni Unije na podlagi te uredbe. Preučitev scenarijev prihrankov energije in energetske učinkovitosti zagotavlja, da so simulacija na ravni Unije ter naknadne nacionalne in skupne ocene tveganja in preventivni ukrepi primerni za prihodnost in združljivi z načelom „energetska učinkovitost na prvem mestu“ in cilji Unije glede podnebne nevtralnosti iz Uredbe (EU) 2021/1119 ter da prispevajo k postopni odpravi odvisnosti Unije od ruskih fosilnih goriv. Ta uredba državam članicam tudi omogoča, da zmanjšajo nebitveno porabo plina zaščitenih odjemalcev, da se omogoči več prihrankov zemeljskega plina, zlasti med krizo.

- (110) Tveganja za zanesljivost oskrbe s plinom, ki jih je povzročila ruska vojaška agresija proti Ukrajini, ki so upravičevala spremembe Uredbe (EU) 2017/1938, uvedene z Uredbo (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta³⁴, so še vedno prisotna. Poleg tega bi bilo treba upoštevati dodatna tveganja, kot so nadaljnje motnje v kritični infrastrukturi po sabotajah plinovodov Nord Stream septembra 2022 in motnjah na plinovodu Balticconnector oktobra 2023 ter poslabšanje geopolitičnega okolja in krajino groženj v oskrbovalnih regijah, na primer s krizo na Bližnjem vzhodu. Zato je treba poročilu, ki ga mora Komisija predložiti do 28. februarja 2025, po potrebi priložiti zakonodajni predlog za spremembo Uredbe (EU) 2017/1938.

³⁴ Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2022 o spremembi Uredb (EU) 2017/1938 in (ES) št. 715/2009 glede skladiščenja plina (UL L 173, 30.6.2022, str. 17).

- (111) Nekatere določbe te uredbe temeljijo na kriznih ukrepih, uvedenih z Uredbo Sveta (EU) 2022/2576³⁵ v odziv na rusko vojno agresijo proti Ukrajini in poznejšo krizo v oskrbi z zemeljskim plinom. Čeprav je Uredba (EU) 2022/2576 obravnavala takojšnjo in hudo krizo v oskrbi z zemeljskim plinom, tudi z odstopanjem od obstoječega stalnega okvira, je cilj te uredbe spremeniti nekatere krizne ukrepe v trajne značilnosti trga zemeljskega plina. To zadeva zlasti mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, ukrepe za povečanje uporabe obratov za UZP in skladišč zemeljskega plina ter dodatne solidarnostne ukrepe v primeru izrednih razmer v zvezi z zemeljskim plinom. Vendar je za vzpostavitev teh trajnih značilnosti trga zemeljskega plina potreben čas, med drugim zaradi potrebnih razpisnih postopkov za stalni mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, ki ne bodo zaključeni pred koncem leta 2024. Poleg tega se pričakuje, da bodo tveganja v zvezi z oskrbo z zemeljskim plinom v Uniji trajala vse leto 2024. Da bi torej dovolj časa namenili pripravljalni fazi za navedene ukrepe in da bi se preprečilo prekrivanje z ukrepi, uvedenimi z Uredbo (EU) 2022/2576, bi se morale ustrezne določbe te uredbe uporabljati šele od 1. januarja 2025. Določbe te uredbe v zvezi z vzpostavitvijo in izbiro izvajalca storitev za opravljanje nalog v okviru mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina bi se morale uporabljati od datuma začetka veljavnosti te uredbe, da se zagotovi delovanje mehanizma od datuma prenehanja veljavnosti Uredbe (EU) 2022/2576.

³⁵ Uredba Sveta (EU) 2022/2576 z dne 19. decembra 2022 o krepitvi solidarnosti z boljšim usklajevanjem nakupov plina, zanesljivimi referenčnimi cenami in čezmejno izmenjavo plina (UL L 335, 29.12.2022, str. 1).

- (112) Uredbo (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta³⁶ ter uredbi (EU) 2019/942 in (EU) 2022/869 bi bilo zato treba ustrezno spremeniti.
- (113) Ker cilja te uredbe, in sicer oblikovanja pravičnih pravil v zvezi s pogoji za dostop do prenosnih omrežij zemeljskega plina, skladišč in obratov za UZP in ukrepov v zvezi z mehanizmom za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina ter mehanizma za podporo tržnemu razvoju vodika, države članice ne morejo zadovoljivo doseči, temveč se zaradi obsega ali učinkov takega ukrepa lažje doseže na ravni Unije, lahko Unija sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti iz člena 5 PEU. V skladu z načelom sorazmernosti iz navedenega člena ta uredba ne presega tistega, kar je potrebno za doseganje navedenega cilja –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

³⁶ Uredba (EU) št. 1227/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2011 o celovitosti in preglednosti veleprodajnega energetskega trga (UL L 326, 8.12.2011, str. 1).

Poglavje I

Predmet urejanja, področje uporabe in opredelitev pojmov

Člen 1

Predmet urejanja in področje uporabe

Ta uredba:

- (a) določa nediskriminatorna pravila o pogojih za dostop do sistemov za zemeljski plin in vodikovih sistemov ob upoštevanju posebnosti nacionalnih in regionalnih trgov z namenom zagotovitve pravilnega delovanja notranjega trga zemeljskega plina in vodika ter prispeva k prožnosti energetskega sistema ter
- (b) spodbuja nastanek in delovanje ustrezno delujočega in preglednega trga zemeljskega plina in vodika z visoko stopnjo zanesljivosti oskrbe in zagotavlja mehanizme za uskladitev pravil za dostop do omrežja za čezmejno izmenjavo zemeljskega plina in vodika.

Cilji iz prvega odstavka vključujejo določitev:

- (a) harmoniziranih načel za tarife za dostop do omrežja zemeljskega plina, vendar ne do skladišč zemeljskega plina, ali metodologij za izračun tarif;
- (b) zagotovitev storitev za dostop tretjih strani, določitev harmoniziranih načel za dodeljevanje zmogljivosti in upravljanje prezasedenosti;
- (c) določitev zahtev po preglednosti, določitev pravil glede izravnave in obračunavanje odstopanj ter spodbujanje trgovanja z zmogljivostmi.

Ta uredba se z izjemo njenega člena 34(5) uporablja samo za skladišča zemeljskega plina in skladišča vodika iz člena 33(3) ali (4) ali člena 37 Direktive (EU) 2024/...⁺.

Države članice lahko za namene izvajanja ene ali več nalog, navadno dodeljenih operaterju prenosnega sistema ali operaterju vodikovega prenosnega omrežja, v skladu z Direktivo (EU) 2024/...⁺ ustanovijo subjekt ali telo, za katero se uporabljajo zahteve iz te uredbe. Za omenjeni subjekt ali telo veljata certificiranje v skladu s členom 14 te uredbe in imenovanje na podlagi člena 71 Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 2

Opredelitev pojmov

1. V tej uredbi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:
- (1) „regulirana osnovna sredstva“ pomeni omrežna sredstva operaterja prenosnega sistema, operaterja distribucijskega sistema, operaterja vodikovega prenosnega omrežja in operaterja vodikovega distribucijskega omrežja, ki se uporabljajo za zagotavljanje reguliranih omrežnih storitev, ki se upoštevajo pri izračunu prihodkov iz storitev, povezanih z omrežjem;
 - (2) „prenos“ pomeni prenos, kakor je opredeljen v členu 2, točka 17, Direktive (EU) 2024/...⁺;
 - (3) „pogodba o prenosu“ pomeni pogodbo, ki jo je operater prenosnega sistema ali operater vodikovega omrežja sklenil z uporabnikom omrežja z namenom izvajati storitve prenosa zemeljskega plina ali vodika;
 - (4) „zmogljivost“ pomeni največji možni pretok, izražen v normalnih kubičnih metrih na časovno enoto ali energijskih enotah na časovno enoto, do katerega je upravičen uporabnik omrežja v skladu z določbami pogodbe o prenosu;
 - (5) „neizkoriščena zmogljivost“ pomeni zagotovljeno zmogljivost, ki jo je uporabnik omrežja sicer pridobil v okviru pogodbe o prenosu, vendar je ni napovedal do poteka roka, določenega s pogodbo;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (6) „upravljanje prezasedenosti“ pomeni upravljanje portfelja zmogljivosti operaterja prenosnega sistema z namenom doseči optimalno in najučinkovitejšo uporabo tehnične zmogljivosti ter pravočasno odkrivanje prezasedenosti in zasičenosti v prihodnosti;
- (7) „sekundarni trg“ pomeni trg zmogljivosti, s katerimi se trguje drugače kot na primarnem trgu;
- (8) „napoved“ pomeni poročanje uporabnika omrežja operaterju prenosnega sistema o dejanskem pretoku, s katerim uporabnik omrežja želi oddajati plin v sistem ali ga odjemati iz njega, pred tako oddajo ali odjemom;
- (9) „popravljen napoved“ pomeni sporočeno popravljeno napoved po napovedi;
- (10) „celovitost sistema“ pomeni kakršno koli stanje, v katerem ostaneta tlak in kakovost zemeljskega plina ali vodika znotraj minimalnih in maksimalnih meja, tako da je s tehničnega stališča zagotovljen prenos zemeljskega plina ali vodika;
- (11) „obdobje izravnave odstopanj“ pomeni obdobje, v katerem mora vsak uporabnik omrežja v skladu z omrežnim kodeksom izravnati odjem neke količine zemeljskega plina ali vodika, izražene v energijskih enotah, z oddajo enake količine zemeljskega plina ali vodika;
- (12) „uporabnik omrežja“ pomeni uporabnika omrežja, kakor je opredeljen v členu 2, točka 60, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (13) „prekinljive storitve“ pomeni storitve, ki jih v zvezi s prekinljivo zmogljivostjo ponuja operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja;
- (14) „prekinljiva zmogljivost“ pomeni prenosno zmogljivost zemeljskega plina ali vodika, ki jo operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja lahko prekine v skladu s pogoji, določenimi v pogodbi o prenosu;
- (15) „dolgoročne storitve“ pomeni storitve, ki jih operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja ponuja za obdobje enega leta ali več;
- (16) „kratkoročne storitve“ pomeni storitve, ki jih operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja ponuja za manj kot eno leto;
- (17) „zagotovljena zmogljivost“ pomeni zmogljivost prenosa in distribucije zemeljskega plina in vodika, za katero operater prenosnega ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja s pogodbo jamči, da se ne prekinja;
- (18) „zagotovljene storitve“ pomeni storitve, ki jih v zvezi z zagotovljeno zmogljivostjo ponuja operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja;

- (19) „tehnična zmogljivost“ pomeni največjo zagotovljeno zmogljivost, ki jo je mogoče ponuditi uporabnikom omrežja, pri čemer se upošteva celovitost sistema in obratovalne zahteve operaterja prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operaterja distribucijskega sistema ali operaterja vodikovega omrežja;
- (20) „pogodbena zmogljivost“ pomeni zmogljivost, ki je bila dodeljena v skladu s pogodbo o prenosu uporabniku omrežja;
- (21) „razpoložljiva zmogljivost“ pomeni tisti del tehnične zmogljivosti, ki ni dodeljena in je v določenem trenutku še vedno na razpolago v sistemu;
- (22) „pogodbena prezasedenost“ pomeni stanje, v katerem povpraševanje po zagotovljeni zmogljivosti presega tehnično zmogljivost;
- (23) „primarni trg“ pomeni trg, na katerem operater prenosnega sistema ali, kadar je ustrezno, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega prenosnega omrežja trguje neposredno z zmogljivostjo;
- (24) „fizična prezasedenost“ pomeni stanje, v katerem povpraševanje po dejanskih dobavah presega tehnično zmogljivost v določenem trenutku;
- (25) „zmogljivost obrata za UZP“ pomeni zmogljivost terminala za UZP za utekočinjanje zemeljskega plina ali uvoz, raztovarjanje, systemske storitve, prehodna skladišča in ponovno uplinjanje UZP;
- (26) „prostor“ pomeni prostornino zemeljskega plina ali vodika, ki jo uporabnik skladišča lahko uporabi za skladiščenje zemeljskega plina ali vodika;

- (27) „zmogljivost odjema“ pomeni stopnjo, po kateri lahko uporabnik skladišča odjema zemeljski plin ali vodik iz objekta za skladiščenje zemeljskega plina ali objekta za skladiščenje vodika;
- (28) „zmogljivost oddaje“ pomeni stopnjo, po kateri lahko uporabnik skladišča oddaja zemeljski plin ali vodik v objekt za skladiščenje zemeljskega plina ali objekta za skladiščenje vodika;
- (29) „zmogljivost skladišča“ pomeni kakršno koli kombinacijo prostora, zmogljivosti oddaje in zmogljivosti odjema;
- (30) „sistem vstopno-izstopnih točk“ pomeni sistem vstopno-izstopnih točk, kakor je opredeljen v členu 2, točka 57, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (31) „območje izravnave“ pomeni območje izravnave, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 58, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (32) „virtualna trgovalna točka“ pomeni virtualno trgovalno točko, kakor je opredeljena v členu 2, točka 59, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (33) „vstopna točka“ pomeni vstopno točko, kakor je opredeljena v členu 2, točka 61, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (34) „izstopna točka“ pomeni izstopno točko, kakor je opredeljena v členu 2, točka 62, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (35) „pogojna zmogljivost“ pomeni zagotovljeno zmogljivost, za katero veljajo pregledni in vnaprej določeni pogoji za zagotavljanje dostopa od virtualne trgovalne točke in do nje ali omejeno možnost dodelitve;
- (36) „možnost dodelitve“ pomeni poljubno kombinacijo katere koli vstopne zmogljivosti s katero koli izhodno zmogljivostjo ali obratno;
- (37) „dovoljeni prihodki“ pomeni vsoto prihodkov od prenosnih storitev in prihodkov iz neprenosnih storitev za opravljanje storitev operaterja prenosnega sistema za določeno obdobje znotraj danega regulativnega obdobja, do katerih je tak operater prenosnega sistema upravičen v režimu nezamejenih cen in ki se določijo v skladu s členom 78(7), točka (a), Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (38) „ciljni prihodek“ pomeni vsoto pričakovanih prihodkov iz prenosnih storitev, izračunanih v skladu z načeli iz člena 17(1), in pričakovanih prihodkov iz neprenosnih storitev za opravljanje storitev s strani operaterja prenosnega sistema za določeno časovno obdobje v danem regulativnem obdobju v okviru režima zamejenih cen;
- (39) „nova infrastruktura“ pomeni infrastrukturo, ki ni bila dokončana do 4. avgusta 2003;
- (40) „zemeljski plin“ pomeni zemeljski plin, kakor je opredeljen v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (41) „plin iz obnovljivih virov“ pomeni plin iz obnovljivih virov, kakor je opredeljen v členu 2, točka 2, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (42) „sistem zemeljskega plina“ pomeni sistem zemeljskega plina, kakor je opredeljen v členu 2, točka 3, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (43) „vodikov sistem“ pomeni vodikov sistem, kakor je opredeljen v členu 2, točka 4, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (44) „skladišče vodika“ pomeni skladišče vodika, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 5, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (45) „operater skladišča vodika“ pomeni operaterja skladišča vodika, kakor je opredeljen v členu 2, točka 6, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (46) „vodikov terminal“ pomeni vodikov terminal, kakor je opredeljen v členu 2, točka 8, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (47) „operater vodikovega terminala“ pomeni operaterja vodikovega terminala, kakor je opredeljen v členu 2, točka 9, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (48) „kakovost vodika“ pomeni kakovost vodika, kakor je opredeljena v členu 2, točka 10, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (49) „nizkoogljični vodik“ pomeni nizkoogljični vodik, kakor je opredeljen v členu 2, točka 11, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (50) „nizkoogljični plin“ pomeni nizkoogljični plin, kakor je opredeljen v členu 2, točka 12, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (51) „operater prenosnega sistema“ pomeni operaterja prenosnega sistema, kakor je opredeljen v členu 2, točka 18, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (52) „pridobivalno cevovodno omrežje“ pomeni pridobivalno cevovodno omrežje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 16, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (53) „distribucija“ pomeni distribucijo, kakor je opredeljena v členu 2, točka 19, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (54) „operater distribucijskega sistema“ pomeni operaterja distribucijskega sistema, kakor je opredeljen v členu 2, točka 20, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (55) „vodikovo omrežje“ pomeni vodikovo omrežje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 21, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (56) „prenos vodika“ pomeni prenos vodika, kakor je opredeljen v členu 2, točka 22, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (57) „vodikovo prenosno omrežje“ pomeni vodikovo prenosno omrežje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 23, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (58) „vodikovo distribucijsko omrežje“ pomeni vodikovo distribucijsko omrežje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 24, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (59) „operater vodikovega omrežja“ pomeni operaterja vodikovega omrežja, kakor je opredeljen v členu 2, točka 25, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (60) „operater vodikovega prenosnega omrežja“ pomeni operaterja vodikovega prenosnega omrežja, kakor je opredeljen v členu 2, točka 26, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (61) „operater vodikovega distribucijskega omrežja“ pomeni operaterja vodikovega distribucijskega omrežja, kakor je opredeljen v členu 2, točka 27, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (62) „oskrba“ pomeni oskrbo, kakor je opredeljena v členu 2, točka 28, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (63) „skladišče zemeljskega plina“ pomeni skladišče zemeljskega plina, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 31, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (64) „operater skladiščnega sistema za zemeljski plin“ pomeni operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin, kakor je opredeljen v členu 2, točka 32, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (65) „obrat za UZP“ pomeni obrat za UZP, kakor je opredeljen v členu 2, točka 33, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (66) „operater sistema za UZP“ pomeni operaterja obrata za UZP, kakor je opredeljen v členu 2, točka 34, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (67) „sistem“ pomeni sistem, kakor je opredeljen v členu 2, točka 35, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (68) „pomožne storitve“ pomeni pomožne storitve, kakor so opredeljene v členu 2, točka 36, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (69) „povezovalni plinovod“ pomeni povezovalni plinovod, kakor je opredeljen v členu 2, točka 39, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (70) „vodikov povezovalni plinovod“ pomeni vodikov povezovalni plinovod, kakor je opredeljen v členu 2, točka 40, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (71) „uporabnik sistema“ pomeni uporabnika sistema, kakor je opredeljen v členu 2, točka 46, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (72) „odjemalec“ pomeni odjemalca, kakor je opredeljen v členu 2, točka 47, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (73) „končni odjemalec“ pomeni končnega odjemalca, kakor je opredeljen v členu 2, točka 50, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (74) „veleprodajni odjemalec“ pomeni veleprodajnega odjemalca, kakor je opredeljen v členu 2, točka 51, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (75) „nadzor“ pomeni nadzor, kakor je opredeljen v členu 2, točka 55, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (76) „dolgoročna pogodba“ pomeni dolgoročno pogodbo, kakor je opredeljena v členu 2, točka 56, Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (77) „povezovalna točka“ pomeni povezovalno točko, kakor je opredeljena v členu 2, točka 63, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (78) „virtualna povezovalna točka“ pomeni virtualno povezovalno točko, kakor je opredeljena v členu 2, točka 64, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (79) „udeleženec na trgu“ pomeni udeleženca na trgu, kakor je opredeljen v členu 2, točka 65, Uredbe (EU) 2024/...⁺;
- (80) „interoperabilnost“ pomeni interoperabilnost, kakor je opredeljena v členu 2, točka 71, Direktive (EU) 2024/...⁺;
- (81) „energetska učinkovitost na prvem mestu“ pomeni načelo energetske učinkovitosti na prvem mestu, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 18, Uredbe (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta³⁷;
- (82) „sprememba namena“ pomeni spremembo namena, kakor je opredeljena v členu 2, točka 18, Uredbe (EU) 2022/869;
- (83) „vertikalno integrirano podjetje“ pomeni vertikalno integrirano podjetje, kakor je opredeljeno v členu 2, točka 43, Direktive (EU) 2024/...⁺.

2. Opredelitve v odstavku 1, točke 4 do 24, glede prenosa se uporabljajo po analogiji za skladišča in obrate za UZP.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

³⁷ Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o upravljanju energetske unije in podnebnih ukrepov, spremembi uredb (ES) št. 663/2009 in (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv 94/22/ES, 98/70/ES, 2009/31/ES, 2009/73/ES, 2010/31/EU, 2012/27/EU in 2013/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta, direktiv Sveta 2009/119/ES in (EU) 2015/652 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 525/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1).

Poglavje II

Splošna pravila, ki se uporabljajo za sisteme zemeljskega plina in vodikove sisteme

ODDELEK 1

SPLOŠNA PRAVILA ZA ORGANIZACIJO TRGOV IN DOSTOP DO INFRASTRUKTURE

Člen 3

Splošna načela

Države članice, regulativni organi, imenovani na podlagi člena 76 Direktive (EU) 2024/...⁺ (v nadaljnjem besedilu: regulativni organi), operaterji sistemov zemeljskega plina ali vodikovih sistemov ter pooblaščen operaterji, kot so upravljavci tržnih območij ali operaterji platform za rezervacijo, zagotovijo, da trgi zemeljskega plina in vodika delujejo v skladu z naslednjimi načeli:

- (a) cene zemeljskega plina in vodika se oblikujejo na podlagi povpraševanja in ponudbe;
- (b) operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, operaterji vodikovih prenosnih omrežij in operaterji vodikovih distribucijskih omrežij sodelujejo med seboj, da bi uporabnikom omrežja omogočili, da prosto rezervirajo vstopne in izstopne zmogljivosti; zemeljski plin in, od leta 2033, vodik se namesto po pogodbenih poteh prenašata po sistemu vstopno-izstopnih točk;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (c) tarife, ki se zaračunavajo na vstopnih in izstopnih točkah sistema naravnega plina in vodikovega sistema, so strukturirane tako, da prispevajo k povezovanju trgov, večji zanesljivosti oskrbe in spodbujanju medsebojne povezanosti omrežij zemeljskega plina ter vodikovih omrežij;
- (d) podjetja, ki poslujejo v istem sistemu vstopno-izstopnih točk, si izmenjujejo zemeljski plin in, od leta 2033, vodik na virtualni trgovalni točki; proizvajalci obnovljivega plina in nizkoogljičnega plina imajo enak dostop do virtualne trgovalne točke, ne glede na to, ali so priključeni na distribucijski sistem ali prenosni sistem; zemeljski plin in, od leta 2033, vodik se lahko fizično izmenjuje na vstopnih točkah iz tretjih držav ali izstopnih točkah v tretje države;
- (e) uporabniki omrežja so odgovorni za izravnavo svojih portfeljev za izravnavo, tako da se čim bolj zmanjša potreba operaterjev prenosnih sistemov in operaterjev vodikovih prenosnih omrežij po izvajanju ukrepov izravnave;
- (f) ukrepi izravnave se izvajajo na podlagi standardiziranih produktov v skladu z omrežnim kodeksom za izravnavo, oblikovanim na podlagi te uredbe, in sicer na platformi za trgovanje ali z uporabo storitev izravnave v skladu z navedenim omrežnim kodeksom;
- (g) tržna pravila se izogibajo ukrepom, ki onemogočajo oblikovanje cen na podlagi povpraševanja in ponudbe zemeljskega plina in vodika;
- (h) s tržnimi pravili se na trgu zemeljskega plina in vodika zagotovi pristop, ki je osredotočen na odjemalca in je energetske učinkovit;

- (i) tržna pravila spodbujajo nastanek in delovanje prostega trgovanja z zemeljskim plinom in vodikom ter tako spodbujajo oblikovanje cen in njihovo preglednost;
- (j) tržna pravila omogočajo razogljičenje sistemov za zemeljski plin in vodikovih sistemov, vključno z omogočanjem vključevanja obnovljivih virov energije na trg zemeljskega plina in vodika, zagotavljanjem spodbud za prihranke energije in energetske učinkovitost, zmanjševanje povpraševanja, prožnost povpraševanja in povezovanje energetskih sistemov ter omogočanjem lažjega doseganja podnebnih in energetskih ciljev Unije;
- (k) tržna pravila zagotavljajo ustrezne naložbene spodbude, zlasti za dolgoročne naložbe v razogljičen in trajnosten sistem za zemeljski plin in vodikov sistem, za shranjevanje energije, energetske učinkovitost, zmanjšanje povpraševanja in prilagajanje odjema, da bi zadostili potrebam trga in potrebam za povezovanje sistema, ter spodbujajo pošteno konkurenco in zanesljivost oskrbe, hkrati pa izvajajo načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“, da bi se izognili naložbenim spodbudam, ki vodijo do nasedlih naložb;
- (l) pravila o načrtovanju omrežja so, kadar je primerno, usmerjena v uporabo vodika v sektorjih, ki jih je težko razogljičiti, ob upoštevanju potenciala za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, spodbujajo ukrepe za zmanjšanje povpraševanja po fosilnem plinu ter prispevajo k skrbni in racionalni rabi naravnih virov ter doseganju podnebnih in energetskih ciljev Unije;
- (m) odpravijo se ovire za čezmejne pretoke zemeljskega plina in vodika, če obstajajo, med sistemi vstopno-izstopnih točk;
- (n) tržna pravila omogočajo lažje regionalno sodelovanje in povezovanje.

Člen 4

Povečanje uporabe plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v premogovno in ogljično intenzivnih regijah

Komisija podpira in spodbuja prodor plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, zlasti vodika in biometana, v energetske sistem Unije, zlasti v premogovno in ogljično intenzivnih regijah, da bi povečala delež plina iz obnovljivih virov, zlasti v industrijskih procesih, daljinskem ogrevanju in shranjevanju energije, ter tako pospešila postopno opuščanje trdnih fosilnih goriv v industrijskem sektorju in sektorju daljinskega ogrevanja. Komisija podpira tudi pretvorbo fosilnih goriv v obnovljivi in nizkoogljični vodik in biometan ter ustvarjanje delovne sile, pripravljene na vodik.

Člen 5

Ločevanje reguliranih osnovnih sredstev

1. Kadar operater prenosnega sistema, operater distribucijskega sistema ali operater vodikovega omrežja opravlja regulirane storitve za zemeljski plin, vodik ali električno energijo, mora izpolnjevati zahtevo po ločevanju računovodskih izkazov iz člena 75 Direktive (EU) 2024/...⁺ in člena 56 Direktive (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta³⁸ ter ima ločena regulirana osnovna sredstva za zemeljski plin, vodik ali električno energijo. Ta ločena regulirana osnovna sredstva zagotovijo, da:
 - (a) se prihodki iz storitev, pridobljeni z opravljanjem določenih reguliranih storitev, lahko uporabijo samo za povrnitev naložb v osnovna sredstva in odhodkov iz poslovanja, povezanih s sredstvi, ki spadajo v regulirana osnovna sredstva, s katerimi so bile opravljene regulirane storitve;
 - (b) se, kadar se sredstva prenesejo med druga regulirana osnovna sredstva, določi njihova vrednost, za kar sta potrebni revizija in odobritev s strani regulativnega organa, in da ne pride do navzkrižnega subvencioniranja.
2. Država članica ne dovoli finančnih prenosov med reguliranimi storitvami, ki so ločene v smislu odstavka 1.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

³⁸ Direktiva (EU) 2019/944 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o skupnih pravilih notranjega trga električne energije in spremembi Direktive 2012/27/EU (UL L 158, 14.6.2019, str. 125).

3. Države članice lahko operaterjem vodikovih omrežij dovolijo, da časovno porazdelijo povračilo stroškov vodikovega omrežja s tarifami za dostop do omrežja, da bi zagotovili, da bodoči uporabniki ustrezno prispevajo k začetnim stroškom razvoja vodikovega omrežja. Tako medčasovno razporeditev stroškov in njeno osnovno metodologijo mora odobriti regulativni organ. Države članice lahko uvedejo ukrepe, kot je državno poroštvo, za kritje finančnega tveganja operaterjev vodikovih omrežij, povezanega z začetno vrzeljo pri povračilu stroškov, ki izhaja iz uporabe medčasovne razporeditve stroškov, če so taki ukrepi skladni s členom 107 PDEU.
4. Z odstopanjem od odstavka 2 lahko država članica dovoli finančne prenose med reguliranimi storitvami, ki so ločene v smislu odstavka 1, če regulativni organ ugotovi, da financiranje omrežij s tarifami za dostop do omrežja, ki jih plačujejo samo njegovi uporabniki omrežja, ni vzdržno. Regulativni organ v svoji oceni med drugim upošteva vrednost načrtovanih finančnih prenosov, posledično navzkrižno subvencioniranje med uporabniki zadevnih omrežij in stroškovno učinkovitost teh finančnih prenosov.

Za finančni prenos v smislu tega odstavka veljajo naslednji pogoji:

- (a) vsi prihodki, potrebni za finančni prenos, se pobirajo kot posebna pristojbina;
- (b) posebna pristojbina se pobira samo od izhodnih točk h končnim odjemalcem, ki se nahajajo v isti državi članici kot prejemnik finančnega prenosa;

- (c) posebno pristojbino in finančni prenos ali metodologije, na katerih temelji njihov izračun, pred začetkom njihove veljavnosti odobri regulativni organ;
- (d) odobrena posebna dajatev in finančni prenos ter metodologije, kadar se metodologije odobrijo, se objavijo najpozneje trideset dni pred datumom začetka njihovega izvajanja;
- (e) država članica je Komisijo in ACER uradno obvestila, da je dovolila finančne prenose.

5. Regulativni organ lahko odobri finančni prenos in posebno dajatev iz odstavka 4, če:

- (a) se tarife za dostop do omrežja zaračunavajo uporabnikom reguliranih osnovnih sredstev, ki imajo koristi od finančnega prenosa;
- (b) vsota finančnih prenosov in prihodkov iz storitev, zbranih s tarifami za dostop do omrežja, ni večja od dovoljenih ali ciljnih prihodkov;
- (c) se finančni prenos odobri za omejeno časovno obdobje in to obdobje ni daljše od tretjine preostale amortizacijske dobe zadevne infrastrukture.

6. ACER do ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe] izda priporočila operaterjem prenosnih sistemov ali operaterjem vodikovih omrežij in regulativnim organom o metodologijah za določanje medčasovne razporeditve stroškov.

ACER priporočila iz prvega pododstavka posodobi vsaj vsaki dve leti.

ACER lahko izda priporočila operaterjem prenosnih sistemov, operaterjem distribucijskih sistemov, operaterjem vodikovih omrežij in regulativnim organom glede metodologij za:

- (a) določitev vrednosti sredstev, ki se prenesejo v druga regulirana osnovna sredstva, in namembni račun za morebitne dobičke in izgube, ki bi lahko nastali zaradi tega;
- (b) izračun obsega in najdaljšega trajanja finančnega prenosa in posebne pristojbine;
- (c) merila za dodelitev prispevkov v posebno pristojbino med končnimi odjemalci, ki so povezani z reguliranimi osnovnimi sredstvi.

Člen 6

Storitve za dostop tretjih strani v zvezi z operaterji prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov:

- (a) nudijo zmogljivost in storitve vsem uporabnikom omrežja brez diskriminacije;
- (b) nudijo zagotovljeno in prekinljivo zmogljivost; cene prekinljive zmogljivosti odražajo verjetnost prekinitve;
- (c) nudijo uporabnikom omrežja tako dolgoročno kot kratkoročno zmogljivost.

Glede na prvi pododstavek, točka (a), kadar operater prenosnega sistema ponuja enake storitve različnim odjemalcem, to počne pod enakimi pogodbenimi pogoji, bodisi z uporabo usklajenih pogodb o prenosu bodisi s skupnim omrežnim kodeksom, potrjenim s strani regulativnega organa v skladu s postopkom iz člena 78 ali 79 Direktive (EU) 2024/...⁺.

2. Komisija do ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe]:

- (a) izvede oceno učinka tarifnega režima na sistem zemeljskega plina, v skladu s katerim se za dostop do prenosnih sistemov na povezovalnih točkah med državami članicami ali na povezovalnih točkah s tretjimi državami, katerih sistemi povezujejo dve ali več držav članic, ne bodo zaračunane tarife, in

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) poroča Evropskemu parlamentu in Svetu.

Temu poročilu se lahko, kadar je primerno, priložijo zakonodajni predlogi za obravnavo ovir, ugotovljenih v oceni.

- 3. Pogodbe o prenosu z netipskim začetkom veljavnosti ali sklenjene za krajše obdobje kot tipska enoletna pogodba o prenosu v skladu z načeli iz člena 17(1) nimajo za posledico poljubno višjih ali nižjih tarif, ki ne odražajo tržne vrednosti storitve.
- 4. Kadar ista sosednja sistema vstopno-izstopnih točk povezujeta dve ali več povezovalnih točk, zadevni sosednji operaterji prenosnih sistemov ponudijo razpoložljive zmogljivosti na točkah za medomrežno povezovanje na eni virtualni točki za medomrežno povezovanje. Vsaka pogodbeni zmogljivost na povezovalnih točkah se ne glede na datum sklenitve prenese na virtualno povezovalno točko.

Virtualna povezovalna točka se vzpostavi le, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- (a) skupna tehnična zmogljivost na virtualnih povezovalnih točkah je enaka ali večja od vsote tehničnih zmogljivosti na vsaki od povezovalnih točk, ki prispevajo k virtualnim točkam za medomrežno povezovanje;
- (b) navidezna povezovalna točka olajšuje gospodarsko in učinkovito uporabo sistema, vključno s pravili iz členov 10 in 11.

5. Kadar je primerno, se storitve za dostop tretjih strani odobrijo, če obstajajo ustrezna jamstva s strani uporabnikov omrežja glede njihove kreditne sposobnosti. Taka jamstva ne predstavljajo neupravičenih ovir za vstop na trg in so nediskriminatorna, pregledna in sorazmerna.
6. Operaterji prenosnih sistemov imajo dostop do omrežja drugih operaterjev prenosnih sistemov, če je to potrebno zaradi opravljanja njihovih dejavnosti, tudi v zvezi s čezmejnimi prenosom.
7. Odstavki 1 do 6 ne posegajo v možnost držav članic, da sprejmejo sorazmerne ukrepe za začasno, časovno določeno omejitev dobave zemeljskega plina iz Ruske federacije ali Belorusije, ki se lahko podaljša, če je ta upravičena, tako da omejijo vnaprejšnje ponudbe katerega koli posameznega uporabnika omrežja za zmogljivosti na vstopnih točkah iz Ruske federacije ali Belorusije, kadar je to potrebno za zaščito njihovih bistvenih varnostnih interesov in bistvenih varnostnih interesov Unije, če taki ukrepi:
 - (a) ne ovirajo po nepotrebnem pravilnega delovanja notranjega trga zemeljskega plina in čezmejnih pretokov zemeljskega plina med državami članicami ter ne ogrožajo zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice;
 - (b) spoštujejo načelo energetske solidarnosti;
 - (c) se sprejmejo v skladu s pravicami in obveznostmi Unije in držav članic v zvezi s tretjimi državami.

Ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe Unije so lahko ukrepi, ki jih države članice sprejmejo na podlagi prvega pododstavka, namenjeni diverzifikaciji oskrbe z zemeljskim plinom z namenom postopnega zmanjšanja odvisnosti od ruskega zemeljskega plina, kadar se lahko dokaže, da so taki ukrepi potrebni za zaščito bistvenih varnostnih interesov in interesov Unije.

Zadevna država članica se pred odločitvijo o ukrepu iz prvega pododstavka posvetuje s Komisijo in – če bi zadevni ukrep lahko vplival nanje – tudi z drugimi državami članicami, pogodbenicami Energetske skupnosti, tretjimi državami, ki so pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ter Združenim kraljestvom Velike Britanije in Severne Irske. Zadevna država članica v največji možni meri upošteva razmere v teh državah članicah in tretjih državah ter vse pomisleke, ki jih v zvezi s tem izrazijo te države članice, tretje države ali Komisija.

Člen 7

Storitve za dostop tretjih strani, ki zadevajo operaterje vodikovih omrežij

1. Operaterji vodikovih omrežij nudijo storitve vsem uporabnikom omrežja brez diskriminacije pod enakovrednimi pogodbenimi pogoji za enako storitev. Operaterji vodikovih omrežij na svoji spletni strani objavijo pogodbene pogoje in tarife, ki se zaračunavajo za dostop do omrežja in, če je ustrezno, plačila za izravnavo.

2. Udeležencem na trgu se zagotovi največja možna zmogljivost vodikovega omrežja ob upoštevanju celovitosti sistema ter učinkovitega in varnega obratovanja omrežja.
3. Najdaljše trajanje pogodb o zmogljivostih je 20 let za infrastrukturo, dokončano pred 1. januarjem 2028, in 15 let za infrastrukturo, dokončano na ta datum ali po njem. Regulativni organi imajo pravico določiti krajše najdaljše trajanje, če je to potrebno za zagotovitev delovanja vodikovega trga, varstvo konkurence in zagotovitev prihodnjega čezmejnega povezovanja. Ko regulativni organi sprejemajo odločitev o določitvi krajšega najdaljšega trajanja, med drugim upoštevajo zavezo uporabnikov omrežja k zagotovitvi financiranja omrežja, negativne posledice za načrtovanje in možnosti refinanciranja.
4. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij izvajajo in objavljajo nediskriminatorne in pregledne postopke upravljanja prezasedenosti, ki omogočajo tudi lažjo čezmejno izmenjavo vodika na nediskriminatorni podlagi.
5. Operaterji vodikovih omrežij redno ocenjujejo povpraševanje na trgu po novih naložbah, pri čemer upoštevajo zanesljivost oskrbe in učinkovitost končne uporabe vodika.
6. Od 1. januarja 2033 se vodikova omrežja organizirajo kot sistemi vstopno-izstopnih točk.
7. Države članice se lahko odločijo, da odstavka 6 tega člena ne bodo uporabljale za vodikova omrežja, za katera velja odstopanje na podlagi člena 52 Direktive (EU) 2024/...⁺ in ki niso povezana z drugim vodikovim omrežjem.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

8. Od 1. januarja 2033 ali kadar se država članica odloči, da bo pred 1. januarjem 2033 uporabljala reguliran dostop tretjih strani do vodikovih omrežij v skladu s členom 35 Direktive (EU) 2024/...⁺, se člen 17 te uredbe uporablja za tarife za dostop do vodikovih omrežij, za operaterje vodikovih omrežij pa se uporabljajo obveznosti operaterjev prenosnih sistemov iz člena 17(1), (2), (4) in (5) te uredbe. Člena 18 in 19 te uredbe se ne uporabljata za vodikova omrežja. Navedena člena se uporabljata samo za omrežja zemeljskega plina.

Regulativni organi se posvetujejo z regulativnimi organi neposredno povezanih držav članic in ustreznimi deležniki, preden sprejmejo odločitev o metodologiji za določanje tarif za dostop do vodikovega omrežja za vstopne in izstopne točke na čezmejnih povezovalnih točkah med temi neposredno povezanimi državami članicami, tudi za morebitne virtualne povezovalne točke. Regulativni organi predvideno metodologijo za obračun tarife predložijo tudi ACER. Z odstopanjem od člena 17 se lahko regulativni organi odločijo, da ne zaračunajo tarif za dostop do vodikovega omrežja ali, kadar se zmogljivost dodeli na dražbah, določijo pridržane cene na nič.

Zadevni regulativni organi pri odločanju o metodologiji za določanje tarif za dostop do vodikovega omrežja na povezovalni točki med državami članicami uporabljajo tarifna načela iz člena 17(1), (2), (4) in (5) ter upoštevajo izid posvetovanj iz drugega pododstavka tega odstavka, zlasti posvetovanja z regulativnimi organi neposredno povezanih držav članic, in vpliv izbranih tarif za dostop do omrežja na čezmejno trgovino in delovanje trga v neposredno povezanih državah članicah.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Regulativni organi neposredno povezanih držav članic lahko od ACER zahtevajo, da predloži z dejstvi podprto mnenje o metodologiji za določanje tarif za dostop do vodikovega omrežja ali pridržanih cen za vstopne in izstopne točke na čezmejnih povezovalnih točkah med temi državami članicami v skladu s členom 6(5) Uredbe (EU) 2019/942. ACER, kadar je ustrezno, o tem ustrezno obvesti Komisijo v skladu s členom 6(6) Uredbe (EU) 2019/942. ACER pri pripravi z dejstvi podprtega mnenja izvede svojo oceno, pri čemer ustrezno upošteva tarifna načela iz člena 17(1) in (2) te uredbe.

Dodatne podrobnosti, potrebne za izvajanje tega odstavka, zlasti postopek za čezmejno posvetovanje ali zahteva po predložitvi mnenja od ACER, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem na podlagi člena 72(1).

9. Od 1. januarja 2033 operaterji vodikovih prenosnih omrežij pri ponujanju svojih storitev izpolnjujejo zahteve za operaterje prenosnih sistemov na podlagi členov 5, 10 in 13 in objavijo tarife za vsako omrežno točko na spletni platformi, ki jo upravlja evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH). Dokler ne bo sprejet in ne bo začel veljati omrežni kodeks za dodeljevanje zmogljivosti za vodikova prenosna omrežja na podlagi člena 72(1), točka (d), se lahko za tako objavo štejejo povezave na objavo tarif na spletnih straneh operaterjev vodikovih prenosnih omrežij.

Člen 8

*Storitve za dostop tretjih strani v zvezi s skladišči zemeljskega plina,
vodikovi terminali, obrati za UZP in skladišči vodika*

1. Operaterji sistemov za UZP, operaterji vodikovih terminalov, operaterji skladišč vodika ter operaterji skladiščnega sistema za zemeljski plin:
 - (a) vsem uporabnikom omrežja brez diskriminacije nudijo storitve, ki ustrezajo tržnemu povpraševanju; zlasti kadar operater sistema za UZP, operater vodikovega terminala, operater skladišča vodika ali operater skladiščnega sistema za zemeljski plin ponuja enake storitve različnim odjemalcem, to počne pod enakimi pogodbenimi pogoji;
 - (b) nudijo storitve, ki so skladne z uporabo povezanih prenosnih sistemov za zemeljski plin in vodik in ki omogočajo dostop prek sodelovanja z operaterjem prenosnega sistema ali operaterjem vodikovega omrežja, ter
 - (c) objavijo zadevne informacije, zlasti podatke o uporabi in razpoložljivosti storitev v časovnem okviru, ki je združljiv z razumnimi tržnimi potrebami uporabnikov obratov za UZP, skladišč zemeljskega plina, vodikovih terminalov ali skladišč vodika, ob upoštevanju, da objavo takih informacij spremlja regulativni organ.

2. Vsak operater skladiščnega sistema za zemeljski plin in operater skladišča vodika:
 - (a) nudi zagotovljene in prekinljive storitve za dostop tretjih strani; cene prekinljive zmogljivosti odražajo verjetnost prekinitve;
 - (b) nudi uporabnikom skladišč tako dolgoročne kot kratkoročne storitve;
 - (c) nudi uporabnikom skladišč tako povezane kot ločene storitve zmogljivosti skladišč.
3. Vsak operater sistema za UZP uporabnikom obrata za UZP nudi povezane in ločene storitve v obratu za UZP glede na potrebe, ki jih izrazijo uporabniki obrata za UZP.
4. Pogodbe o obratih za UZP in skladiščih zemeljskega plina ter pogodbe o skladiščih vodika in vodikovih terminalih nimajo za posledico poljubno višjih tarif, kadar so:
 - (a) podpisane izven plinskega leta z netipskim začetkom veljavnosti ali
 - (b) sklenjene za krajše obdobje kot tipska pogodba na letni osnovi.
5. Kadar je primerno, se storitve za dostop tretjih strani odobrijo, če obstajajo ustrezna jamstva s strani uporabnikov omrežja glede njihove kreditne sposobnosti. Taka jamstva ne predstavljajo neupravičenih ovir za vstop na trg in so nediskriminatorna, pregledna in sorazmerna.

6. Pogodbene omejitve na zahtevano najmanjšo velikost zmogljivosti obratov za UZP ali vodikovih terminalov in skladišč zemeljskega plina ali vodika se utemeljijo na podlagi tehničnih omejitev in omogočajo manjšim uporabnikom skladišč dostop do storitev skladiščenja.
7. Odstavki 1 do 6 ne posegajo v možnost držav članic, da sprejmejo sorazmerne ukrepe za začasno, časovno določeno omejitev dobave UZP iz Ruske federacije ali Belorusije, ki se lahko podaljša, če je ta upravičena, tako da omejijo vnaprejšnje ponudbe katerega koli posameznega uporabnika omrežja ali zagotavljanje zmogljivosti obratov za UZP za dobavo iz Ruske federacije ali Belorusije kateremu koli posameznemu uporabniku omrežja, kadar je to potrebno za zaščito njihovih bistvenih varnostnih interesov in bistvenih varnostnih interesov Unije, če taki ukrepi:
- (a) ne ovirajo po nepotrebnem pravilnega delovanja notranjega trga zemeljskega plina in čezmejnih pretokov zemeljskega plina med državami članicami ter ne ogrožajo zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice;
 - (b) spoštujejo načelo energetske solidarnosti;
 - (c) se sprejmejo v skladu s pravicami in obveznostmi Unije in držav članic v zvezi s tretjimi državami.

Ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe Unije so lahko ukrepi, ki jih države članice sprejmejo na podlagi prvega pododstavka, namenjeni diverzifikaciji oskrbe z UZP z namenom postopnega zmanjšanja odvisnosti od ruskega zemeljskega plina, kadar se lahko dokaže, da so taki ukrepi potrebni za zaščito bistvenih varnostnih interesov in interesov Unije.

Zadevna država članica se pred odločitvijo o ukrepu iz prvega pododstavka posvetuje s Komisijo in – če bi zadevni ukrep lahko vplival nanje – z drugimi državami članicami, pogodbenicami Energetske skupnosti, tretjimi državami, ki so pogodbenice Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru, ter Združenim kraljestvom Velike Britanije in Severne Irske. Zadevna država članica v največji možni meri upošteva razmere v teh državah članicah in tretjih državah ter vse pomisleke, ki jih v zvezi s tem izrazijo te države članice, tretje države ali Komisija.

Člen 9

Ocena povpraševanja na trgu po plinu iz obnovljivih virov in nizkoogljičnem plinu s strani operaterjev sistemov za UZP in operaterjev skladiščnih sistemov za zemeljski plin

Operaterji sistemov za UZP in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin vsaj vsaki dve leti ocenijo povpraševanje na trgu po novih naložbah, ki omogočajo uporabo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, vključno z vodikovimi spojinami, kot so tekoči amonijak in tekoči organski nosilci vodika, v obratih. Ti operaterji obvestijo ustrezne regulativne organe o rezultatu ocene povpraševanja na trgu. Operaterji sistemov za UZP in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin tržno povpraševanje ocenijo pri načrtovanju novih naložb, da bi olajšali uporabo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v svojih obratih, pri čemer upoštevajo zanesljivost oskrbe. Operaterji sistemov za UZP in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin objavijo vse načrte v zvezi z novimi naložbami, ki omogočajo uporabo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v njihovih obratih.

Člen 10

Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti za operaterje prenosnih sistemov

1. Udeležencem na trgu se zagotovi največja možna zmogljivost na vseh relevantnih točkah iz člena 33(3), pri tem pa se upošteva celovitost sistema in učinkovito obratovanje omrežja.

2. Operater prenosnega sistema izvaja in objavi nediskriminatorne in pregledne mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti, ki:
 - (a) zagotavljajo ustrezne ekonomske signale za učinkovito in največjo možno izrabo tehničnih zmogljivosti ter spodbujajo naložbe v novo infrastrukturo, alternativne rešitve na strani povpraševanja, ki ne zahtevajo naložb v novo infrastrukturo, in čezmejno izmenjavo zemeljskega plina;
 - (b) so združljivi s tržnimi mehanizmi, ki vključujejo fizične trge (spot markets) in trgovalna vozlišča (trading hubs), hkrati pa so prožni in sposobni prilagoditve spreminjajočim se tržnim razmeram, ter
 - (c) so združljivi s sistemi držav članic za dostop do omrežja.
3. Operater prenosnega sistema izvaja in objavi nediskriminatorne in pregledne postopke upravljanja prezasedenosti, ki spodbujajo čezmejno izmenjavo zemeljskega plina na nediskriminatorni osnovi in temeljijo na naslednjih načelih:
 - (a) v primeru pogodbene prezasedenosti operater prenosnega sistema nudi neizkoriščeno zmogljivost na primarnem trgu, in sicer vsaj en dan vnaprej in kot prekinljivo zmogljivost, in
 - (b) uporabniki omrežja lahko ponovno prodajo ali dajo v zakup neizrabljeno, pogodbeno zmogljivost na sekundarnem trgu.

Glede na prvi pododstavek, točka (a), država članica od uporabnikov omrežja lahko zahteva, da o tem obvestijo operaterja prenosnega sistema.

4. Operaterji prenosnih sistemov redno ocenjujejo povpraševanje na trgu po novih naložbah, pri čemer upoštevajo skupni scenarij, pripravljen za desetletni razvojni načrt omrežja na podlagi člena 55 Direktive (EU) 2024/...⁺, in zanesljivost oskrbe.

Člen 11

*Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti
in postopkov upravljanja prezasedenosti
za skladišča zemeljskega plina, vodikove terminale,
skladišča vodika in obrate za UZP*

1. Udeležencem na trgu se zagotovi največja možna zmogljivost skladišča zemeljskega plina, obrata za UZP, skladišča vodika ali vodikovega terminala ob upoštevanju celovitosti sistema in njegovega obratovanja.
2. Operaterji sistemov za UZP, operaterji skladišč vodika, operaterji vodikovih terminalov in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin izvajajo in objavijo nediskriminatorne in pregledne mehanizme za dodeljevanje zmogljivosti, ki:
 - (a) zagotavljajo ustrezne ekonomske signale za učinkovito in največjo možno izrabo zmogljivosti ter spodbujajo naložbe v novo infrastrukturo;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) so združljivi s tržnimi mehanizmi, ki vključujejo fizične trge (spot markets) in trgovalna vozlišča (trading hubs), hkrati pa so prožni in sposobni prilagoditve spreminjajočim se tržnim razmeram, in
 - (c) so združljivi s priključenimi sistemi za dostop do omrežja.
3. Pogodbe o terminalih za UZP, vodikovih terminalih, skladiščih vodika in zemeljskega plina vključujejo ukrepe za preprečevanje kopičenja zmogljivosti z upoštevanjem naslednjih načel, ki se uporabijo v primeru pogodbene prezasedenosti:
- (a) operater sistema brez odlašanja ponudi neuporabljene zmogljivosti na primarnem trgu, za skladišča zemeljskega plina pa take zmogljivosti ponudi vsaj en dan vnaprej in kot prekinljivo zmogljivost;
 - (b) uporabniki lahko ponovno prodajo svoje pogodbeno zmogljivost na sekundarnem trgu;
 - (c) operaterji obratov za UZP, operaterji vodikovih terminalov, operaterji skladišč vodika in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin do ... [18 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe], posamično ali skupaj z drugimi takimi operaterji zagotovijo, da je na voljo pregledna in nediskriminatorna rezervacijska platforma za uporabnike obratov za UZP, vodikovih terminalov, skladišč vodika in skladišč zemeljskega plina, ki tem uporabnikom omogoča nadaljnjo prodajo pogodbene zmogljivosti na sekundarnem trgu na podlagi točke (b).

Člen 12

Trgovanje s pravicami do zmogljivosti

Vsak operater prenosnega sistema, operater skladiščnega sistema za zemeljski plin, operater sistema za UZP, operater vodikovega prenosnega omrežja, operater vodikovega terminala in operater skladišča vodika sprejme razumne ukrepe, da omogoči in na pregleden in nediskriminatoren način spodbudi prosto trgovanje s pravicami do zmogljivosti. Vsak tak operater pripravi harmonizirane pogodbe in postopke za prenos, obrate za UZP, vodikove terminale, skladišča zemeljskega plina in skladišča vodika na primarnem trgu z namenom spodbujati sekundarno trgovanje z zmogljivostmi in prizna prenos primarnih pravic do zmogljivosti, kadar je o tem obveščen s strani uporabnikov sistema.

Regulativne organe se obvesti o harmoniziranih pogodbah in postopkih.

Člen 13

Pravila za izravnavo in obračunavanje odstopanj

1. Pravila za izravnavo odstopanj se oblikujejo na pošten, nediskriminatoren in pregleden način ter temeljijo na objektivnih merilih. Pravila za izravnavo odstopanj odražajo dejanske potrebe sistema, upoštevajoč vire, ki so na voljo operaterju prenosnega sistema. Pravila za izravnavo odstopanj so tržno zasnovana.
2. Operater prenosnega sistema na spletu zagotovi zadostne, pravočasne in zanesljive informacije o stanju izravnave odstopanj uporabnika omrežja, da lahko uporabniki omrežja pravočasno sprejmejo ukrepe za izravnavo odstopanj.

Zagotovljene informacije ustrezajo informacijam, ki so na voljo operaterju prenosnega sistema, in vključujejo obračunsko obdobje, za katero se obračunajo odstopanja.

Zagotavljanje informacij na podlagi tega odstavka je brezplačno.

3. Obračunavanje odstopanj po najboljših možnostih odraža stroške, obenem pa uporabnikom omrežja zagotavlja ustrezne spodbude za izravnavo predaje in prevzema zemeljskega plina. Obračunavanje odstopanj preprečuje navzkrižno subvencioniranje med uporabniki omrežja in ne sme ovirati vstopa novih udeležencev na trg.

Regulativni organi ali po potrebi operater prenosnega sistema objavijo vse metodologije za obračunavanje odstopanj in končne tarife.

4. Države članice zagotovijo, da si operaterji prenosnih sistemov prizadevajo harmonizirati ureditve za izravnavo odstopanj ter racionalizirati strukture in ravni plačila za izravnavo odstopanj, da bi se tako spodbudilo trgovanje z zemeljskim plinom na virtualni trgovalni točki.

Člen 14
Certificiranje operaterjev prenosnih sistemov
in operaterjev vodikovih prenosnih omrežij

1. Komisija preuči vsako obvestilo o odločitvi o certificiranju operaterja prenosnega sistema ali operaterja vodikovega prenosnega omrežja v skladu s členom 71(6) Direktive (EU) 2024/...⁺ takoj, ko ga prejme. Komisija v 50 delovnih dneh od datuma prejema takšnega obvestila zadevnemu regulativnemu organu izda mnenje glede njegove skladnosti s členom 71(2) ali členom 72 ter členom 60 Direktive (EU) 2024/...⁺ za operaterje prenosnih sistemov ali členom 68 navedene direktive za operaterje vodikovih prenosnih omrežij, kakor je ustrezno.

Komisija lahko pri pripravi svojega mnenja iz prvega pododstavka od ACER zahteva, da poda svoje mnenje o odločitvi regulativnega organa o certifikaciji. V tem primeru se rok 50 delovnih dni iz prvega pododstavka podaljša za nadaljnjih 50 delovnih dni.

Če Komisija v roku iz prvega ali drugega pododstavka ne izda mnenja, se šteje, da odločitvi regulativnega organa ne nasprotuje.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

2. V 50 delovnih dneh po prejemu mnenja Komisije na podlagi odstavka 1 regulativni organ sprejme končno odločitev o certificiranju operaterja prenosnega sistema ali vodikovega prenosnega omrežja, pri čemer v čim večji meri upošteva mnenje Komisije. Odločitev regulativnega organa in mnenje Komisije se objavita skupaj.
3. Regulativni organi ali Komisija lahko v kateri koli fazi postopka od operaterja prenosnega sistema, operaterja vodikovega prenosnega omrežja ali podjetja, ki opravlja katero koli dejavnost proizvodnje ali dobave, zahtevajo vse informacije, ki jih potrebujejo za izpolnjevanje svojih nalog na podlagi tega člena.
4. Regulativni organi in Komisija poskrbijo za zaupnost poslovno občutljivih informacij.
5. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80 za dopolnitev te uredbe z določitvijo smernic, v katerih je podrobno določen postopek za uporabo odstavkov 1 in 2 tega člena.
6. Kadar Komisija prejme obvestilo o certificiranju operaterja prenosnega sistema na podlagi člena 60(9) Direktive (EU) 2024/...⁺, sprejme odločitev o certificiranju. Regulativni organ ravna v skladu z odločitvijo Komisije.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 15

Certificiranje operaterjev skladiščnih sistemov za zemeljski plin

1. Države članice zagotovijo, da vsakega operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin, vključno s katerim koli operaterjem skladiščnega sistema za zemeljski plin, ki ga nadzoruje operater prenosnega sistema, certificira v skladu s postopkom iz tega člena regulativni organ ali pristojni organ, ki ga zadevna država članica imenuje na podlagi člena 3(2) Uredbe (EU) 2017/1938 (v nadaljnjem besedilu v obeh primerih: organ za certificiranje).

Ta člen se uporablja tudi za operaterje skladiščnih sistemov za zemeljski plin, ki jih nadzorujejo operaterji prenosnih sistemov, ki so certificirani na podlagi Direktive 2009/73/ES ali (EU) 2024/...⁺.

2. Organ za certificiranje do 1. februarja 2023 ali v 150 delovnih dneh od datuma prejema uradnega obvestila na podlagi odstavka 9 izda osnutek odločitve o certificiranju v zvezi z operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, ki upravljajo podzemna skladišča zemeljskega plina z zmogljivostjo nad 3,5 TWh, ne glede na število operaterjev skladiščnih sistemov za zemeljski plin, katerih skladišča zemeljskega plina so bila 31. marca 2021 in 31. marca 2022 skupaj napolnjena na ravni, ki je v povprečju znašala manj kot 30 % njihove največje zmogljivosti.

Organ za certificiranje si v zvezi z operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin iz prvega pododstavka po svojih najboljših močeh prizadeva, da osnutek odločitve o certificiranju izda do 1. novembra 2022.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Organ za certificiranje v zvezi z operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, razen s tistimi iz prvega pododstavku, izda osnutek odločitve o certificiranju do 2. januarja 2024 ali v 18 mesecih od datuma prejema uradnega obvestila na podlagi odstavka 8 ali 9.

3. Organ za certificiranje pri preučevanju tveganja za zanesljivost oskrbe z energijo v Uniji upošteva morebitna tveganja za zanesljivost oskrbe z zemeljskim plinom na ravni Unije, nacionalni ali regionalni ravni ter morebitno zmanjšanje takih tveganj, ki med drugim nastanejo zaradi:
- (a) lastništva, dobave ali drugih poslovnih odnosov, ki bi lahko negativno vplivali na spodbude in sposobnost operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin, da napolni podzemno skladišče zemeljskega plina;
 - (b) pravic in obveznosti Unije v zvezi s tretjo državo, ki izhajajo iz mednarodnega prava, vključno d katerim koli sporazumom, sklenjenim z eno ali več tretjimi državami, katerega pogodbenica je Unija in ki obravnava vprašanje zanesljivosti oskrbe z energijo;
 - (c) pravic in obveznosti zadevnih držav članic v zvezi s tretjo državo, ki izhajajo iz sporazumov, sklenjenih med zadevnimi državami članicami in eno ali več tretjimi državami, če so ti sporazumi v skladu s pravom Unije, ali
 - (d) katerih koli drugih posebnih dejstev in okoliščin primera.

4. Če organ za certificiranje ugotovi, da bi lahko oseba, ki neposredno ali posredno nadzoruje operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin ali ki pri njem uveljavlja kakršne koli pravice, ogrozila zanesljivost oskrbe z energijo ali bistvene varnostne interese Unije ali katere koli države članice, organ za certificiranje zavrne certificiranje. Organ za certificiranje lahko namesto tega izda odločitev o certificiranju, za katero veljajo pogoji, ki naj bi zagotavljali zadostno zmanjšanje tveganj, ki bi lahko negativno vplivala na polnjenje podzemnih skladišč zemeljskega plina, če se lahko izvedljivost pogojev v celoti zagotovi z učinkovitim izvajanjem in spremljanjem. Taki pogoji lahko vključujejo zlasti zahtevo, da lastnik skladiščnega sistema ali operater skladiščnega sistema za zemeljski plin prenese upravljanje skladiščnega sistema.
5. Kadar organ za certificiranje ugotovi, da tveganj za oskrbo z zemeljskim plinom ni mogoče ublažiti s pogoji na podlagi odstavka 4, vključno z zahtevo, da lastnik skladiščnega sistema za zemeljski plin ali operater skladiščnega sistema za zemeljski plin prenese upravljanje skladiščnega sistema za zemeljski plin, in zato zavrne certificiranje:
- (a) od lastnika skladiščnega sistema za zemeljski plin ali operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin oziroma katere koli osebe, za katero ugotovi, da bi lahko ogrozila zanesljivost oskrbe z energijo ali bistvene varnostne interese Unije ali katere koli države članice, zahteva, da odsvojijo delež ali pravice, ki jih imajo pri lastništvu skladiščnega sistema za zemeljski plin ali lastništvu operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin, in določi rok za tako odsvojitve;
 - (b) kadar je primerno, odredi začasne ukrepe, s katerimi zagotovi, da taka oseba do odsvojitve deleža ali pravic ne more izvajati nobenega nadzora ali uveljavljati pravice nad tem lastnikom skladiščnega sistema za zemeljski plin ali operaterju skladiščnega sistema za zemeljski plin, ter

(c) zagotovi ustrezne izravnalne ukrepe v skladu z nacionalnim pravom.

6. Organ za certificiranje Komisiji brez odlašanja uradno posreduje osnutek odločitve o certificiranju skupaj z vsemi zadevnimi informacijami.

Komisija organu za certificiranje predloži mnenje o osnutku odločitve o certificiranju v 25 delovnih dneh po uradnem posredovanju. Organ za certificiranje v največji možni meri upošteva mnenje Komisije.

7. Organ za certificiranje izda odločitev o certificiranju v 25 delovnih dneh od prejema mnenja Komisije.
8. Pred začetkom obratovanja novo zgrajenega podzemnega skladišča zemeljskega plina je treba operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin certificirati v skladu z odstavki 1 do 7. Operater skladiščnega sistema za zemeljski plin organ za certificiranje uradno obvesti o svoji nameri, da bo začel z obratovanjem skladišča zemeljskega plina.
9. Operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin zadevni organ za certificiranje uradno obvestijo o vseh načrtovanih transakcijah, zaradi katerih bi bilo treba ponovno oceniti njihovo skladnost z zahtevami za certificiranje iz odstavkov 1 do 4.

10. Organi za certificiranje ves čas redno spremljajo operaterje skladiščnih sistemov za zemeljski plin glede skladnosti z zahtevami za certificiranje iz odstavkov 1 do 4. Da bi ponovno ocenili skladnost, ponovno začnejo postopek certificiranja v kateri koli od naslednjih okoliščin:
- (a) po prejemu uradnega obvestila s strani operaterja skladiščnega sistema za zemeljski plin na podlagi odstavka 8 ali 9;
 - (b) na lastno pobudo, kadar jim je znano, da bi lahko načrtovana sprememba pravic ali vpliva nad operaterjem skladiščnega sistema za zemeljski plin povzročila neskladnost z zahtevami iz odstavkov 1, 2 in 3;
 - (c) na utemeljeno zahtevo Komisije.
11. Države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev neprekinjenega obratovanja podzemnih skladišč zemeljskega plina na svojem ozemlju. Ta podzemna skladišča zemeljskega plina lahko prenehajo obratovati le, kadar niso izpolnjene tehnične in varnostne zahteve ali kadar organ za certificiranje, potem ko je izvedel ocenjevanje in upošteval mnenje Evropske mreže operaterjev prenosnih sistemov za plin (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za plin), ugotovi, da tako prenehanje ne bo oslabilo zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom na ravni Unije ali na nacionalni ravni.

Če prenehanje obratovanja ni dovoljeno, se, kadar je primerno, sprejmejo ustrezni izravnalni ukrepi.

12. Komisija lahko izda smernice v zvezi z uporabo tega člena.
13. Ta člen se ne uporablja za dele obratov za UZP, ki se uporabljajo za skladiščenje.

Člen 16

Sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov sodelujejo z drugimi operaterji prenosnih sistemov in operaterji infrastrukture pri usklajevanju vzdrževanja lastnih omrežij z namenom kar najbolj zmanjšati katere koli motnje prenosnih storitev za uporabnike omrežja in operaterje prenosnih sistemov na drugih območjih.
2. Operaterji prenosnih sistemov sodelujejo med seboj in z drugimi operaterji infrastrukture, da bi čim bolj povečali tehnično zmogljivost znotraj sistema vstopno-izstopnih točk in čim bolj zmanjšali porabo energije za delovanje sistema zemeljskega plina.

ODDELEK 2

DOSTOP DO OMREŽJA

Člen 17

Tarife za dostop do omrežij

1. Tarife ali metodologije za izračun tarif, ki jih uporabljajo operaterji prenosnih sistemov in so na podlagi člena 78(7) Direktive (EU) 2024/...⁺ potrjene s strani regulativnih organov, ter tarife, objavljene na podlagi člena 31(1) navedene direktive, so pregledne, upoštevajo potrebo po celovitosti sistema in njenem izboljšanju ter odražajo dejansko nastale stroške, kolikor ti stroški ustrezajo stroškom učinkovitega in strukturno primerljivega operaterja omrežja ter so pregledni, hkrati pa vključujejo ustrezno donosnost naložb. Tarife ali metodologije za izračun tarif se uporabljajo na nediskriminatoren način.

Tarife je mogoče določiti z na trgu temelječimi mehanizmi, na primer z dražbami, pod pogojem, da tako ureditev in nastale prihodke odobri regulativni organ.

Tarife ali metodologije za izračun tarif spodbujajo učinkovito trgovanje z zemeljskim plinom in konkurenco, istočasno pa preprečujejo navzkrižno subvencioniranje med uporabniki omrežij in zagotavljajo spodbude za naložbe ter vzdržujejo ali vzpostavljajo medobratovalnost prenosnih omrežij.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Tarife za uporabnike omrežja so nediskriminatorne in se določijo ločeno glede na vsako vstopno točko v prenosni sistem ali izstopno točko iz prenosnega sistema. Mehanizme za razporeditev stroškov in metodologijo za določitev stopenj v zvezi z vstopnimi in izstopnimi točkami potrdijo regulativni organi. Regulativni organi zagotovijo, da se omrežnine ne obračunavajo na podlagi pogodbenih poti.

2. Tarife za dostop do omrežja ne omejujejo likvidnosti trga niti ne izkrivljajo čezmejnega trgovanja različnih prenosnih sistemov. Kadar razlike v tarifnih strukturah brez poseganja v člen 78(7) Direktive (EU) 2024/...⁺ ovirajo trgovanje preko prenosnih sistemov, se operaterji prenosnih sistemov v tesnem sodelovanju z zadevnimi nacionalnimi organi aktivno zavzemajo za zbliževanje tarifnih struktur in načel zaračunavanja.
3. Regulativni organ lahko do 31. decembra 2025 na vstopnih točkah iz podzemnih skladišč zemeljskega plina in izstopnih točkah vanje ter na vstopnih točkah iz obratov za UZP za tarife za prenos in distribucijo na podlagi zmogljivosti uporabi popust do 100 %, razen če se tako skladišče, ki je povezano z več kot enim prenosnim ali distribucijskim omrežjem, uporablja kot konkurenca povezovalni točki in v obsegu take uporabe.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Da bi povečal zanesljivost oskrbe, lahko regulativni organ na vstopnih točkah iz podzemnih skladišč zemeljskega plina in izstopnih točkah vanje ter na vstopnih točkah iz obratov za UZP za tarife za prenos in distribucijo na podlagi zmogljivosti od 1. januarja 2026 uporabi popust do 100 %. Regulativni organ ta tarifni popust in njegov prispevek k zanesljivosti oskrbe ponovno preuči v vsakem regulativnem obdobju v okviru rednega posvetovanja, ki se opravi na podlagi omrežnega kodeksa, sprejetega na podlagi člena 71(2), prvi pododstavek, točka (d).

4. Regulativni organi lahko združijo sosednje sisteme vstopno-izstopnih točk, da se omogoči popolno ali delno regionalno povezovanje v primerih, ko se lahko tarife odpravijo na povezovalnih točkah med zadevnimi sistemi vstopno-izstopnih točk. Regulativni organi lahko po javnih posvetovanjih, ki jih opravijo regulativni organi ali operaterji prenosnih sistemov,odobrijo skupno tarifo in učinkovit mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov za prerazporeditev stroškov, ki nastanejo zaradi odprave povezovalnih točk.
5. Države članice z več kot enim povezanim sistemom vstopno-izstopnih točk ali več kot enim operaterjem omrežja v enem sistemu vstopno-izstopnih točk lahko uvedejo enotno omrežno tarifo, da bi ustvarile enake konkurenčne pogoje za uporabnike omrežja, če je bil odobren načrt omrežja in uveden mehanizem nadomestil med operaterji omrežja.

Člen 18

Tarifni popusti za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin

1. Pri določanju tarif se za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin uporablja popust za:
 - (a) vstopne točke iz obratov za proizvodnjo iz plina obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina;
 - (b) tarife za prenos na podlagi zmogljivosti na vstopnih točkah iz skladišč zemeljskega plina in izhodnih točkah vanje, razen če je tako skladišče priključeno na več kot eno prenosno ali distribucijsko omrežje in se uporablja za konkuriranje povezovalni točki.

Popust na podlagi prvega pododstavka, točka (a), se za zadevne tarife na podlagi zmogljivosti za povečanje oddajanja plina iz obnovljivih virov v omrežje določi v višini 100 %, za nizkoogljični plin pa v višini 75 %.

Popust na podlagi prvega pododstavka, točka (b), se v višini 100 % določi v državah članicah, v katerih je bil plin iz obnovljivih virov ali nizkoogljični plin najprej vključen v sistem.

2. Popusti, odobreni v skladu z odstavkom 1 tega člena, se lahko podrobneje določijo v omrežnem kodeksu za tarifne strukture iz člena 71(2), prvi pododstavek, točka (d).

3. Komisija do ... [pet let od datuma začetka veljavnosti te uredbe] in nato vsakih pet let, ponovno preuči stopnjo popustov iz odstavkov 1 in 4. Komisija izda poročilo s pregledom izvajanja popustov in oceni, ali je raven teh popustov glede na najnovejši razvoj trga še vedno ustrezna. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80, da spremeni to uredbo, tako da spremeni stopnjo popustov iz odstavkov 1 in 4 tega člena.
4. Od ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe] uporabniki omrežja prejmejo 100-odstotni popust na tarifo na podlagi zmogljivosti od operaterja prenosnega sistema na povezovalnih točkah med državami članicami za plin iz obnovljivih virov in 75-odstotni popust za nizkoogljični plin, potem ko zadevnemu operaterju prenosnega sistema predložijo dokazilo o trajnostnosti na podlagi veljavnega trajnostnega certifikata, pridobljenega za plin iz obnovljivih virov na podlagi členov 29 in 30 Direktive (EU) 2018/2001, in registriranega v podatkovni zbirki Unije iz člena 31a navedene direktive, ter za nizkoogljični plin na podlagi veljavnega certifikata, pridobljenega na podlagi člena 9 Direktive (EU) 2024/...⁺.

V zvezi s popusti iz prvega pododstavka:

- (a) operaterji prenosnih sistemov popust zagotovijo le za najkrajšo možno pot v smislu prehodov meje med krajem, kjer je bilo konkretno dokazilo o trajnostnosti, ki temelji na certifikatu iz prvega pododstavka, najprej zabeleženo v podatkovni zbirki Unije, in krajem, kjer je bilo preklicano kot porabljeno, če popust ne zajema morebitne premije za dražbo;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) operaterji prenosnih sistemov dajo ustreznemu regulativnemu organu na razpolago informacije o dejanskih in pričakovanih količinah plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina ter o učinku tarifnega popusta na njihove prihodke, regulativni organi pa spremljajo in ocenjujejo vpliv popusta na stabilnost tarif;
- (c) ko se prihodki operaterja prenosnega sistema iz teh posebnih tarif zaradi uporabe popusta zmanjšajo za 10 %, se prizadeti in vsi sosednji operaterji prenosnih sistemov s pogajanjem dogovorijo o mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov;
- (d) dodatne podrobnosti, potrebne za izvajanje popusta za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin, kot so izračun upravičene zmogljivosti, za katero velja popust, in zahtevani postopki, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem na podlagi člena 71.

Zadevni operaterji prenosnih sistemov se v treh letih po tem, ko se njihovi prihodki iz specifičnih tarif zmanjšajo za 10 %, dogovorijo o mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov, kot je navedeno v drugem pododstavku, točka (c), tega odstavka. Kadar se v tem roku ne uspejo dogovoriti, se o ustreznem mehanizmu nadomestil med operaterji prenosnih sistemov v naslednjih dveh letih skupaj dogovorijo ustrezni regulativni organi. Če regulativni organi ne dosežejo dogovora, se uporablja člen 6 Uredbe (EU) 2019/942. Kadar se regulativni organi ne uspejo dogovoriti v dveh letih ali na njihovo skupno zahtevo, potem posamezno odločitev v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942 sprejme ACER.

5. Z odstopanjem od odstavkov 1 in 4 tega člena se lahko regulativni organi odločijo, da ne bodo uporabili popustov, ali da določijo popuste, ki so nižji od tistih iz odstavkov 1 in 4 tega člena, če je tako odstopanje v skladu s splošnimi tarifnimi načeli iz člena 17 in zlasti z načelom odražanja stroškov, kadar je izpolnjeno eno od naslednjih meril:
- (a) odstopanje je potrebno za učinkovito delovanje prenosnega sistema, da se zagotovi stabilen finančni okvir za obstoječe naložbe ali da se preprečijo neupravičeno navzkrižno subvencioniranje, izkrivljanje čezmejnega trgovanja ali neučinkovit mehanizem nadomestil med operaterji prenosnih sistemov;
 - (b) uporaba popustov iz odstavkov 1 in 4 ni potrebna zaradi doseženega napredka pri uvajanju plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina v zadevni državi članici ali ker obstajajo alternativni podporni mehanizmi za povečanje uporabe plina iz obnovljivih virov ali nizkoogljičnega plina.

Člen 19

Prihodki operaterjev prenosnih sistemov

1. Ustrezni regulativni organ od ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe] zagotovi preglednost metodologij, parametrov in vrednosti, ki se uporabljajo za določanje dovoljenih ali ciljnih prihodkov operaterjev prenosnih sistemov. Regulativni organ objavi informacije iz Priloge I ali pa od zadevnega operaterja prenosnega sistema zahteva, da jih objavi, pri čemer se upošteva varstvo podatkov, za katere ustrezni regulativni organ meni, da so poslovno občutljivi. Te informacije so na voljo v prosto dostopnem formatu, ki ga je mogoče prenesti in je samo za branje, ter po možnosti v enem ali več splošno razumljivih jezikih.

2. Glede stroškov operaterja prenosnega sistema se opravi primerjava učinkovitosti med operaterji prenosnih sistemov. To primerjavo učinkovitosti opravi ACER. ACER do ... [tri leta od datuma začetka veljavnosti te uredbe] in nato vsaka štiri leta objavi študijo, v kateri primerja učinkovitost stroškov operaterjev prenosnih sistemov, pri čemer se upošteva varstvo podatkov, za katere ACER meni, da so poslovno občutljivi. Ustrezni regulativni organi in operaterji prenosnih sistemov ACER zagotovijo vse podatke, potrebne za to primerjavo. Ustrezni regulativni organi tako primerjavo in nacionalne okoliščine upoštevajo pri rednem določanju dovoljenih ali ciljnih prihodkov operaterjev prenosnih sistemov.
3. Ustrezni regulativni organi ocenijo dolgoročni razvoj tarif za prenos na podlagi pričakovanih sprememb njihovih dovoljenih ali ciljnih prihodkov in povpraševanja po zemeljskem plinu v ustreznem regulativnem obdobju in, kadar so na voljo, do leta 2050. V izvedbo te ocene regulativni organ vključi informacije o strategiji, opisani v celovitem nacionalnem energetske in podnebnem načrtu zadevne države članice, in scenarije, na katerih temelji desetletni razvojni načrt omrežja, pripravljen v skladu s členom 55 Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

ODDELEK 3

DELOVANJE SISTEMA ZA PRENOS, SKLADIŠČENJE ZEMELJSKEGA PLINA IN UZP TER VODIKOVIH TERMINALOV

Člen 20

Zagotovljena zmogljivost za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin v prenosnem sistemu

1. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo zagotovljeno zmogljivost za dostop proizvodnih obratov za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin, priključenih na njihovo omrežje. V ta namen operaterji prenosnih sistemov v sodelovanju z operaterji distribucijskih sistemov pripravijo postopke in ureditve, vključno z naložbami, za zagotovitev povratnega toka iz distribucijskega omrežja v prenosno omrežje. Večje naložbe so odražene v desetletnem razvojnem načrtu omrežja na podlagi člena 55(2), točka (a), Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

2. Odstavek 1 ne posega v možnost operaterjev prenosnih sistemov, da pripravijo alternative naložbam v povratni tok, npr. rešitve pametnih omrežij ali priključitev na druge operaterje omrežij, vključno z neposredno priključitvijo proizvodnih obratov za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin na prenosno omrežje. Za zagotovitev varnosti infrastrukture in ekonomske učinkovitosti se zanesljiv dostop zmogljivosti lahko omeji na ponujanje zmogljivosti, za katere veljajo operativne omejitve. Regulativni organ je odgovoren za pregled in potrditev pogojev operaterjev prenosnih sistemov za pogojno zmogljivost in zagotovi, da operaterji prenosnih sistemov uvedejo vse omejitve zagotovljene zmogljivosti ali operativne omejitve na podlagi preglednih in nediskriminatornih postopkov ter da ne ustvarjajo nepotrebnih ovir za vstop na trg. Kadar stroške, povezane z zagotavljanjem zagotovljene zmogljivosti, krije proizvodni obrat, se omejitve ne uporabljajo.

Člen 21

Čezmejno usklajevanje v zvezi s kakovostjo plina v sistemu zemeljskega plina

1. Operaterji prenosnih sistemov sodelujejo, da bi preprečili omejitve čezmejnih pretokov zaradi razlik v kakovosti plina na povezovalnih točkah med državami članicami. Pri tem sodelovanju operaterji prenosnih sistemov upoštevajo lastnosti naprav končnih odjemalcev zemeljskega plina.

Ta člen se ne uporablja za mešanice vodika, pri katerih vsebnost vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, presega 2 % volumna.

2. Države članice zagotovijo, da se za omejevanje čezmejnih pretokov zemeljskega plina ne uporabljajo različne tehnične specifikacije, vključno s parametri kakovosti plina, kot sta vsebnost kisika in primešavanje vodika v sistemu zemeljskega plina. Poleg tega države članice zagotovijo, da mešanice vodika v sistemu zemeljskega plina ustrezajo tehničnim specifikacijam, ki so sprejemljive za odjemalce.
3. Kadar zadevni operaterji prenosnih sistemov pri običajnem obratovanju ne morejo preprečiti omejitve čezmejnih pretokov zaradi razlik v kakovosti plina, o tem brez odlašanja obvestijo zadevne regulativne organe. Obvestilo vključuje opis in utemeljeno obrazložitev vseh ukrepov, ki so jih operaterji prenosnih sistemov že sprejeli.
4. Zadevni regulativni organi se v šestih mesecih po prejemu informacij iz odstavka 3 skupaj dogovorijo, ali bodo omejitev priznali.
5. V primeru omejitev čezmejnih pretokov, ki so posledica razlik v primešavanju vodika v sistemu zemeljskega plina in so priznane na podlagi odstavka 4, operaterji prenosnih sistemov ob upoštevanju odstavkov 6 do 13 in po zaključku postopka iz teh odstavkov na povezovalnih točkah med državami članicami v sistemu zemeljskega plina sprejmejo pretok zemeljskega plina z vsebnostjo vodika.

6. Kadar zadevni regulativni organi priznajo omejitev na podlagi odstavka 4, od zadevnih operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da v 12 mesecih od priznanja omejitve iz navedenega odstavka izvedejo naslednje zaporedne ukrepe:
- (a) sodelujejo in razvijejo tehnično izvedljive možnosti, vendar brez spreminjanja specifikacij kakovosti plina, kar lahko vključuje obveznosti glede pretoka in obdelavo zemeljskega plina, da bi odpravili priznano omejitev, pri čemer upoštevajo informacije, ki jih podajo končni odjemalci, ki so neposredno priključeni na sistem zemeljskega plina zadevnega operaterja prenosnega sistema, ali kateri koli drug deležnik, na katerega bi ta postopek lahko vplival;
 - (b) skupaj izvedejo analizo stroškov in koristi tehnično izvedljivih možnosti, da bi tako opredelili ekonomsko učinkovite rešitve, v analizi pa se navede razčlenitev stroškov in koristi med kategorijami prizadetih strani;
 - (c) pripravijo oceno časa izvajanja za vsako možnost, ki bi prišla v poštev;
 - (d) opravijo javno posvetovanje, zlasti s prizadetimi končnimi odjemalci, priključenimi na sistem zemeljskega plina, o ugotovljenih izvedljivih rešitvah in upoštevajo rezultate tega posvetovanja;
 - (e) na podlagi analize stroškov in koristi ter rezultatov javnega posvetovanja predložijo svojim zadevnim regulativnim organom v odobritev, ostalim pristojnim nacionalnim organom vsake zadevne države članice pa v vednost, skupni predlog rešitve za odpravo priznane omejitve, vključno z rokom izvedbe.

7. Kadar zadevni operaterji prenosnih sistemov ne dosežejo dogovora o predložitvi skupnega predloga na podlagi odstavka 6, točka (e), vsak operater prenosnega sistema o tem brez odlašanja obvesti svoj regulativni organ.
8. Zadevni regulativni organi sprejmejo skupno usklajeno odločitev o odpravi priznane omejitve ob upoštevanju analize stroškov in koristi, ki jo izvedejo zadevni operaterji prenosnih sistemov, in rezultatov javnega posvetovanja, opravljenega na podlagi odstavka 6, točka (d), tega člena v šestih mesecih po prejemu informacij iz odstavka 7 tega člena v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942.
9. Z odstopanjem od odstavka 8 tega člena lahko zadevni regulativni organi v primeru omejitev čezmejnih pretokov, ki so posledica razlik v primešavanju vodika v sistemu zemeljskega plina, skupaj izjavijo, da nadaljnji ukrepi za odpravo takih omejitev niso potrebni. Skupna usklajena odločitev se v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942 sprejme v šestih mesecih po prejemu informacij iz odstavka 7 tega člena, pri čemer se upoštevajo analiza stroškov in koristi ter rezultati javnega posvetovanja, opravljenega na podlagi odstavka 6, točka (d), tega člena. Zadevni regulativni organi vsaka štiri leta preučijo odločitev o ohranitvi priznane omejitve na podlagi tega odstavka.

10. Skupna usklajena odločitev zadevnih regulativnih organov iz odstavka 8 vključuje odločitev o razporeditvi stroškov naložbe, ki jih za izvedbo dogovorjene rešitve krije vsak operater prenosnega sistema, ter njihovi vključitvi v dovoljene ali ciljne prihodke operaterjev prenosnih sistemov, pri čemer se upoštevajo gospodarski, družbeni in okoljski stroški in koristi rešitve v zadevnih državah članicah ter njene posledice za tarife.
11. ACER lahko regulativnim organom izda priporočila o podrobnostih takih odločitev o razporeditvi stroškov iz odstavka 10.
12. Kadar zadevni regulativni organi ne morejo doseči dogovora iz odstavka 4 tega člena, ACER o omejitvi odloči v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942. Kadar ACER prizna omejitev, od zadevnih operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da v 12 mesecih zaporedno izvedejo ukrepe iz odstavka 6 tega člena.
13. Kadar zadevni regulativni organi ne morejo sprejeti skupne usklajene odločitve iz odstavkov 8 in 10 tega člena, o rešitvi za odpravo priznane omejitve in razporeditvi naložbenih stroškov, ki jih za izvedbo dogovorjene rešitve krije vsak operater prenosnega sistema, ali izjavo, da nadaljnji ukrepi na podlagi odstavka 9 tega člena niso potrebni, odloči ACER v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942. ACER vsaka štiri leta pregleda odločitev o ohranitvi priznane omejitve na podlagi tega odstavka.

14. Dodatne podrobnosti, potrebne za izvajanje tega člena, vključno s podrobnostmi o analizi stroškov in koristi, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem na podlagi člena 71(2).

Člen 22

Domneva o skladnosti praks s harmoniziranimi standardi za zemeljski plin

Za prakse, ki so skladne s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, se domneva, da so skladne z zahtevami, določenimi v izvedbenih aktih, sprejetih na podlagi člena 71(2), prvi pododstavek, točka (a).

Člen 23

Skupne specifikacije za biometan

1. Komisija lahko sprejme izvedbene akte, s katerimi določi skupne specifikacije, da bi olajšala stroškovno učinkovito vključitev velikih količin biometana v obstoječi sistem zemeljskega plina, vključno na čezmejnih povezovalnih točkah, ali lahko te specifikacije določi v omrežnem kodeksu na podlagi člena 71(2), prvi pododstavek, točka (a), kadar:
 - (a) te zahteve niso zajete v harmoniziranih standardih ali njihovih delih, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*;

- (b) je Komisija na podlagi člena 10(1) Uredbe (EU) št. 1025/2012 od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahtevala pripravo harmoniziranih standardov za te zahteve, pri čemer je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:
- (i) zahteve Komisije ni sprejela nobena evropska organizacija za standardizacijo;
 - (ii) Komisija ugotovi, da je prišlo do neupravičenih zamud pri sprejemanju zahtevanih harmoniziranih standardov;
 - (iii) evropska organizacija za standardizacijo je predložila standard, ki zahtevi Komisije ne ustreza v celoti; ali
- (c) se je Komisija v skladu s postopkom iz člena 11(5) Uredbe (EU) št. 1025/2012 odločila, da bo sklice na harmonizirane standarde ali njihove dele, ki veljajo za navedene zahteve, ohranila z omejitvijo ali umaknila.

Izvedbeni akti iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 81(3).

2. Komisija v zgodnji fazi priprave osnutka izvedbenega akta o določitvi skupnih specifikacij iz odstavka 1 zbere mnenja ustreznih organov ali strokovnih skupin, ustanovljenih na podlagi ustreznega sektorskega prava Unije, in se ustrezno posvetuje z vsemi zadevnimi deležniki. Na podlagi tega posvetovanja Komisija pripravi osnutek izvedbenega akta.

3. Za prakse, ki so skladne s skupnimi specifikacijami ali njihovimi deli, se domneva, da so skladne z zahtevami iz izvedbenih aktov, sprejetih na podlagi člena 71(2), prvi pododstavek, točka (a), kolikor so te zahteve zajete v takih skupnih specifikacijah ali njihovih delih.
4. Kadar evropska organizacija za standardizacijo sprejme harmonizirani standard in ga predlaga Komisiji z namenom, da se sklic nanj objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, Komisija harmonizirani standard oceni v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012. Ko je sklic na harmonizirani standard objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*, Komisija razveljavi izvedbene akte iz odstavka 1 tega člena ali njihove dele, ki zajemajo iste zahteve, kot so tiste iz odstavka 1 tega člena.
5. Komisija pri določanju skupnih specifikacij na podlagi tega člena v največji možni meri upošteva varnostne zahteve, potrebne za varno delovanje sistema zemeljskega plina, zlasti varno delovanje skladišč zemeljskega plina po vsej Uniji.

Člen 24

Evropska mreža operaterjev prenosnih sistemov za plin

Vsi operaterji prenosnih sistemov sodelujejo na ravni Unije prek ENTSO za plin, da bi spodbudili dokončno oblikovanje in pravilno delovanje notranjega trga zemeljskega plina in čezmejne trgovine ter zagotovili optimalno upravljanje, usklajeno delovanje in dober tehnični razvoj omrežja za prenos zemeljskega plina.

Člen 25
Organizacija ENTSO za plin

1. ENTSO za plin na lastno pobudo ali na obrazloženo zahtevo Komisije ali ACER objavi in predloži Komisiji in ACER morebitne osnutke sprememb statuta ENTSO za plin, seznam članov ali poslovnik, vključno s pravilnikom za posvetovanje z drugimi deležniki.
2. ACER v štirih mesecih po prejemu dokumentov iz odstavka 1 po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike, zlasti uporabnike sistema, vključno z odjemalci, Komisiji predloži mnenje o osnutku sprememb statuta, seznamu članov in poslovniku ENTSO za plin.
3. Komisija mnenje o osnutku sprememb statuta, seznamu članov in poslovniku ENTSO za plin, ob upoštevanju mnenja ACER iz odstavka 2 izda v treh mesecih od datuma prejema tega mnenja.
4. ENTSO za plin v treh mesecih po prejemu pozitivnega mnenja Komisije sprejme revidirani statut, seznam članov in poslovnik ENTSO za plin ter ju objavi.

Člen 26
Naloge ENTSO za plin

1. ENTSO za plin na zahtevo Komisije v skladu s členom 71(9) oblikuje omrežne kodekse za področja iz člena 71(1) in (2).

Omrežni kodeks iz člena 71(2), prvi pododstavek, točka (d), se razvije skupaj z ENNOH.

2. ENTSO za plin lahko oblikuje omrežne kodekse za področja iz člena 71(1) in (2), da bi dosegli cilje, določene v členu 24, kadar se ti kodeksi ne nanašajo na področja, za katera je Komisija nanjo naslovila zahtevo. Ti omrežni kodeksi se predložijo v mnenje ACER. ENTSO za plin to mnenje ustrezno upošteva.

3. ENTSO za plin sprejme:

- (a) skupne instrumente za upravljanje omrežij, da se zagotovi uskladitev upravljanja omrežij v običajnih in izrednih razmerah, vključno s skupno lestvico za razvrščanje incidentov, in načrte raziskav;
- (b) nezavezujoč desetletni razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo iz člena 32 (v nadaljnjem besedilu: razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo), vključno z napovedjo glede zadostnosti evropske ponudbe, in sicer vsako drugo leto;
- (c) priporočila za usklajevanje tehničnega sodelovanja med operaterji prenosnih sistemov Unije in tretjih držav;

- (d) priporočila operaterjem prenosnih sistemov o njihovem tehničnem sodelovanju z operaterji distribucijskih sistemov in operaterji vodikovih omrežij;
- (e) letni delovni program;
- (f) letno poročilo;
- (g) letno poletno in zimsko napoved glede ponudbe;
- (h) poročilo o spremljanju kakovosti plina do 1. januarja 2025 in nato vsaki dve leti, ki vključuje spremembe parametrov kakovosti plina, spremembe ravni in prostornine vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, napoved pričakovane spremembe parametrov kakovosti plina in količine vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, vpliv primešavanja vodika na čezmejne pretoke ter podatke o primerih, povezanih z razlikami v specifikacijah kakovosti plina ali specifikacijah ravni primešavanja, in kako so bili taki primeri rešeni, da bi bilo zadoščeno zahtevam glede kakovosti pri različnih vrstah končne rabe;
- (i) letno poročilo, ki vključuje količino plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina, vključenih v omrežje zemeljskega plina.

Poročilo o spremljanju kakovosti plina iz prvega pododstavka, točka (h), zajema tudi razvoj na področjih iz navedene točke, kolikor je to pomembno za distribucijsko omrežje, na podlagi informacij, ki jih da na razpolago Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: telo EU ODS), ustanovljeno na podlagi člena 52(1) Uredbe (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta³⁹.

4. V napovedi glede zadostnosti evropske ponudbe iz odstavka 3, točka (b), je zajeta skupna zadostnost sistema zemeljskega plina glede tekočega in načrtovanega povpraševanja po zemeljskem plinu v naslednjih petih letih in v obdobju med petimi in desetimi leti od datuma te napovedi. Napoved glede zadostnosti evropske ponudbe temelji na nacionalnih napovedih glede ponudbe, ki jih pripravijo posamezni operaterji prenosnih sistemov. V napovedi glede zadostnosti evropske ponudbe se izrecno predvidi, da je treba spremljati napredek pri letni proizvodnji trajnostnega biometana.

Kadar tako napovedi glede zadostnosti evropske ponudbe kot končni posodobljeni celoviti nacionalni energetske in podnebni načrti kažejo, da letna proizvodnja ne napreduje dovolj ali da se poraba zemeljskega plina glede na razpoložljivi potencial ne zmanjšuje dovolj, lahko Komisija državam članicam na podlagi člena 34 Uredbe (EU) 2018/1999 izda priporočila, če je to potrebno za doseg ciljev energetske unije.

Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo vključuje modeliranje integriranega omrežja, vključno z vodikovimi omrežji, scenarije razvoja, napoved glede zadostnosti evropske ponudbe ter oceno prožnosti sistema. Ta načrt spodbuja načelo „energetska učinkovitost na prvem mestu“ in povezovanje energetskega sistema.

³⁹ Uredba (EU) 2019/943 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. junija 2019 o notranjem trgu električne energije (UL L 158, 14.6.2019, str. 54).

5. Letni delovni program iz odstavka 3, točka (e), vsebuje seznam in opis omrežnih kodeksov, ki jih je treba pripraviti, načrt usklajevanja obratovanja omrežja, seznam dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti med zadevnim letom, in okvirni časovni raspored.
6. Omrežni kodeksi se pripravijo v zvezi z vprašanji čezmejnih omrežij in vprašanji povezovanja trgov ter ne posegajo v pravico držav članic, da sprejmejo nacionalne omrežne kodekse, ki ne vplivajo na čezmejno trgovanje.
7. ENTSO za plin spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 71(13) ali členom 74, in njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil glede spodbujanja povezovanja trgov. ENTSO za plin o svojih ugotovitvah poroča ACER, rezultate analize pa vključi v letno poročilo iz odstavka 3, točka (f), tega člena.
8. ENTSO za plin da na voljo vse informacije, ki jih zahteva ACER za izvajanje nalog na podlagi člena 27(1).

9. ACER pregleda svoje desetletne razvojne načrte omrežja, da oceni njihovo skladnost z desetletnim razvojnim načrtom omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo. Če ACER opazi neskladnosti med nacionalnim desetletnim razvojnim načrtom omrežja in razvojnim načrtom omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega desetletnega razvojnega načrta omrežja ali razvojnega načrta omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo. Če je tak nacionalni desetletni razvojni načrt omrežja oblikovan v skladu s členom 55 Direktive (EU) 2024/...⁺, ACER ustreznemu regulativnemu organu priporoči spremembo nacionalnega desetletnega razvojnega načrta omrežja v skladu s členom 55(5) navedene direktive in o tem obvesti Komisijo.
10. ENTSO za plin Komisiji na njeno zahtevo predloži mnenje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena 74.
11. ENTSO za plin sodeluje z Evropsko mrežo operaterjev prenosnih sistemov za električno energijo (v nadaljnjem besedilu: ENTSO za električno energijo) in ENNOH.

Člen 27

Spremljanje ENTSO za plin s strani ACER

1. ACER spremlja izvajanje nalog ENTSO za plin iz člena 26(1), (2) in (3) ter o svojih ugotovitvah poroča Komisiji.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

ACER spremlja, kako ENTSO za plin izvaja omrežne kodekse, ki so bili pripravljene na podlagi člena 26(2), in omrežne kodekse, ki so bili oblikovani na podlagi člena 71(1) do (12), vendar jih Komisija ni sprejela v skladu s členom 71(13). Kadar ENTSO za plin ne izvaja omrežnih kodeksov, ACER od ENTSO za plin zahteva, da predloži ustrezno utemeljeno razlago, zakaj tega ni storila. ACER o tej razlagi obvesti Komisijo in poda svoje mnenje o njej.

ACER spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členi 70, 71, 73 in 74, ter njihov vpliv na usklajevanje veljavnih pravil za spodbujanje povezovanja trgov in energetskega sistema ter na nediskriminacijo, učinkovito konkurenco in pravilno delovanje trga, ter o tem poroča Komisiji.

2. ENTSO za plin ACER predloži osnutek razvojnega načrta omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo, osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja, in druge dokumente iz člena 26(3), da o njih poda mnenje.

ACER v dveh mesecih od datuma prejema dokumentov predloži ustrezno utemeljeno mnenje ter ENTSO za plin in Komisiji predloži priporočila, kadar meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek razvojnega načrta omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo, ki ju je predložila ENTSO za plin, ne prispevata k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci, pravilnemu delovanju trga ali k zadostnim čezmejnimi povezavam, ki so na voljo tretjim stranem. ENTSO za plin ustrezno upošteva mnenje in priporočila ACER.

Člen 28

Regulativni organi

Regulativni organi držav članic pri izvajanju svojih nalog in izvrševanju pooblastil v okviru te uredbe zagotovijo skladnost s to uredbo, omrežnimi kodeksi in smernicami, sprejetimi na podlagi členov 70 do 74.

Kadar je primerno, sodelujejo med seboj, s Komisijo in ACER na podlagi poglavja V Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 29

Posvetovanja ENTSO za plin

1. Pri pripravi omrežnih kodeksov, osnutka razvojnega načrta omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo in letnega delovnega programa iz člena 26(1), (2) in (3) se ENTSO za plin v skladu s poslovníkom iz člena 25(1) v zgodnji fazi obsežno posvetuje na odprt in pregleden način z vsemi zadevnimi udeleženci na trgu, zlasti pa z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike. V to posvetovanje so vključeni tudi regulativni organi in drugi nacionalni organi, podjetja, ki se ukvarjajo z dobavo in proizvodnjo, uporabniki omrežja, vključno z odjemalci, operaterji distribucijskih sistemov, vključno z ustreznimi panožnimi združenji, tehničnimi organi in platformami deležnikov. ENTSO za plin objavi osnutke omrežnih kodeksov, razvojnega načrta omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo in letni delovni program za pripombe deležnikov ter jim zagotovi dovolj časa za učinkovito sodelovanje v postopku posvetovanja. Cilj tega posvetovanja je opredeliti mnenja in predloge vseh zadevnih deležnikov v postopku odločanja.
2. Vsi dokumenti in zapisniki sestankov v zvezi s posvetovanji iz odstavka 1 se objavijo.
3. Pred sprejetjem letnega delovnega programa in omrežnih kodeksov iz člena 26(1), (2) in (3) ENTSO za plin navede, kako je upoštevala pripombe, ki jih je prejela med posvetovanjem. Kadar pripomb ni upoštevala, to utemelji.

Člen 30
Stroški ENTSO za plin

Stroške, povezane z dejavnostmi ENTSO za plin iz členov 24, 25, 26, 70 in 71 te uredbe ter iz člena 11 Uredbe (EU) št. 2022/869, krijejo operaterji prenosnega sistema; stroški se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo, če so razumni in primerni.

Člen 31
Regionalno sodelovanje operaterjev prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov znotraj ENTSO za plin vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena 26(1), (2) in (3).
2. Za zagotovitev optimalnega upravljanja omrežja operaterji prenosnih sistemov spodbujajo operativne dogovore, prav tako spodbujajo razvoj izmenjave energije, usklajeno dodeljevanje čezmejnih zmogljivosti, in sicer z nediskriminatornimi tržnimi rešitvami in ob ustreznem upoštevanju konkretnih koristi implicitnih dražb za kratkoročne dodelitve, ter povezovanje mehanizmov izravnave.
3. Za namene doseganja ciljev iz odstavkov 1 in 2 tega člena se na Komisijo prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80 za dopolnitev te uredbe z določitvijo opredelitve geografskega območja, na katerega se nanašajo posamezne strukture regionalnega sodelovanja, ob upoštevanju obstoječih struktur regionalnega sodelovanja. Vsaka država članica lahko spodbuja sodelovanje na več kot enem gospodarskem območju.

Komisija se za namene priprave delegiranih aktov iz prvega pododstavka posvetuje z ACER in ENTSO za plin.

Člen 32

Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo

ENTSO za plin vsaki dve leti sprejme in objavi razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo. Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo vključuje modeliranje integriranega omrežja, razvoj scenarija, napoved glede zadostnosti evropske ponudbe ter oceno odpornosti sistema, vključno z infrastrukturo, ki bo razgrajena.

Razvojni načrt omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo zlasti:

- (a) temelji na nacionalnih naložbenih načrtih in poglavju IV Uredbe (EU) št. 2022/869;
- (b) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov omrežja in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz člena 55(7) Direktive (EU) št. 2024/...⁺, ter
- (c) navaja naložbene vrzeli, zlasti v zvezi s čezmejnimi zmogljivostmi.

Glede na drugi odstavek, točka (c), se razvojnemu načrtu omrežja zemeljskega plina za celotno Unijo lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejnih zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 33

Zahteve po preglednosti za operaterje prenosnih sistemov

1. Operaterji prenosnih sistemov objavijo podrobne informacije glede zmogljivosti in storitev, ki jih ponujajo, in glede relevantnih pogojev, ki jih uporabljajo, skupaj s tehničnimi informacijami, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do omrežja.
2. Za zagotovitev preglednih, objektivnih in nediskriminatornih tarif ter za spodbujanje učinkovite uporabe omrežja zemeljskega plina operaterji prenosnih sistemov ali zadevni regulativni organi objavijo primerne in dovolj podrobne informacije o oblikovanju, metodologiji in strukturi tarif.
3. Vsak operater prenosnega sistema za ponujene storitve objavi številčne informacije o tehničnih, pogodbenih in razpoložljivih zmogljivostih za vse relevantne točke, vključno za vstopne in izstopne točke, in sicer redno in nepretrgano ter na uporabniku prijazen standardiziran način v skladu s smernicami iz Priloge I.
4. Relevantne točke prenosnega sistema, informacije o katerih se objavijo, potrdijo pristojni organi po posvetovanju z uporabniki omrežja.
5. Operater prenosnega sistema vedno razkrije informacije, zahtevane s to uredbo, na smiseln, količinsko jasen, zlahka dostopen in nediskriminatoren način.

6. Operater prenosnega sistema objavi predhodne in naknadne informacije o ponudbi in povpraševanju na podlagi napovedi, dodelitev in realiziranega pretoka v in iz sistema. Regulativni organ zagotovi, da se vse take informacije objavijo. Objavljene informacije so tako podrobne kot informacije, ki so na voljo operaterju prenosnega sistema.

Operater prenosnega sistema objavi sprejete ukrepe ter nastale stroške in prihodke za izravnavo sistema.

Zadevni udeleženci na trgu operaterjem prenosnih sistemov zagotovijo podatke iz tega člena.

7. Operaterji prenosnih sistemov na podlagi členov 16 in 17 Uredbe (EU) 2015/703 objavijo podrobne informacije, pomembne za uporabnike omrežja, o kakovosti zemeljskega plina, ki se prenaša v njihovih omrežjih.

Člen 34

Zahteve po preglednosti za skladišča zemeljskega plina, skladišča vodika, obrate za UZP in vodikove terminale

1. Operaterji sistemov za UZP, skladiščnih sistemov za zemeljski plin, vodikovih terminalov in skladišč vodika objavijo podrobne informacije glede vseh storitev, ki jih ponujajo, in relevantnih pogojev, ki jih uporabljajo, skupaj s tehničnimi informacijami, ki jih uporabniki obratov za UZP, skladišč zemeljskega plina, skladišč vodika in vodikovih terminalov potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do obratov za UZP, skladišč zemeljskega plina, skladišč vodika in vodikovih terminalov. Regulativni organi lahko od teh operaterjev zahtevajo, da objavijo vse dodatne informacije, ki so pomembne za uporabnike sistema.
2. Operaterji sistemov za UZP dajo na razpolago uporabniku prijazne instrumente za izračun tarif za razpoložljive storitve.
3. Operaterji sistemov za UZP, operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, operaterji vodikovih terminalov in operaterji skladišč vodika objavljajo za ponujene storitve številčne informacije o pogodbenih in razpoložljivih zmogljivostih obratov za UZP, skladišč zemeljskega plina, skladišč vodika in vodikovih terminalov, in sicer redno in nepretrgano ter na uporabniku prijazen standardiziran način.
4. Operaterji sistemov za UZP, operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, operaterji vodikovih terminalov in operaterji skladišč vodika razkrijejo informacije, zahtevane s to uredbo, na smiseln, količinsko jasen, zlahka dostopen in nediskriminatoren način.

5. Operaterji sistemov za UZP, operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, operaterji vodikovih terminalov in operaterji skladišč vodika javno objavijo količino zemeljskega plina ali vodika v posameznem obratu za UZP, skladišču zemeljskega plina, skladišču vodika in vodikovemu terminalu oziroma skupini skladišč, če se uporabnikom sistema dostop zagotavlja na ta način, pritok in odtok ter razpoložljive zmogljivosti obratov za UZP, skladišč zemeljskega plina, skladišč vodika in vodikovih terminalov, tudi za obrate, ki so izvzeti iz dostopa tretjih strani. Te informacije sporočijo tudi operaterju prenosnega sistema oziroma operaterju vodikovega omrežja za skladišča vodika in vodikove terminale, ki jih objavi na zbirni ravni po sistemih ali podsistemih, opredeljenih z zadevnimi točkami. Informacije se posodablajo najmanj enkrat na dan.

Kadar je uporabnik skladišča zemeljskega plina ali skladišča vodika edini uporabnik skladišča zemeljskega plina ali skladišča vodika, lahko uporabnik skladiščnega sistema za zemeljski plin ali vodik regulativnemu organu predloži obrazloženo zahtevo za zaupno obravnavo podatkov iz prvega pododstavka. Kadar regulativni organ presodi, da je taka zahteva upravičena, zlasti ob upoštevanju potrebe po uskladitvi interesa do legitimne zaščite poslovnih skrivnosti, katerih razkritje bi negativno vplivalo na celotno poslovno strategijo uporabnika skladišča, s ciljem vzpostavitve konkurenčnih notranjih trgov zemeljskega plina in vodika, lahko operatorju skladiščnega sistema za zemeljski plin ali operaterju skladišča vodika dovoli, da največ eno leto ne objavlja podatkov iz prvega pododstavka.

Drugi pododstavek se uporablja brez poseganja v obveznosti iz prvega pododstavka, razen če so združeni podatki enaki kot podatki o posameznem skladiščnem sistemu za zemeljski plin ali vodik, za katerega je regulativni organ odobril, da se podatki ne objavijo.

6. Za zagotovitev preglednih, objektivnih in nediskriminatornih tarif ter za spodbujanje učinkovite uporabe infrastruktur operaterji sistemov za UZP, operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin, operaterji vodikovih terminalov in operaterji skladišč vodika ustrezni regulativni organi objavijo dovolj podrobne informacije o oblikovanju, metodologiji in strukturi tarif za infrastrukturo na podlagi reguliranega dostopa tretjih strani. Obrati za UZP, za katere je bilo odobreno izvzetje na podlagi člena 78 te uredbe, člena 22 Direktive 2003/55/ES in člena 36 Direktive 2009/73/ES, in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin v okviru dogovorjenega režima dostopa tretjih strani objavijo tarife za infrastrukturo, da bi zagotovili zadostno stopnjo preglednosti.

Operaterji sistemov za UZP in operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin na pregleden, neprekinjen in uporabniku prijazen način objavijo informacije, ki se zahtevajo na podlagi tega člena, na enotni evropski platformi, ki jo ti operaterji vzdržujejo.

Člen 35

Vodenje evidenc operaterjev sistemov

Operaterji prenosnih sistemov, operaterji skladiščnih sistemov za zemeljski plin in operaterji sistemov za UZP pet let hranijo vse informacije iz členov 33 in 34 ter točke 3 Priloge I in jih dajo na razpolago nacionalnim organom, vključno z regulativnimi organi in nacionalnimi organi, pristojnimi za konkurenco, in Komisiji.

ODDELEK 4

OBRATOVANJE DISTRIBUCIJSKIH SISTEMOV

Člen 36

Zagotovljena zmogljivost za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin v distribucijskem sistemu

1. Operaterji distribucijskih sistemov zagotovijo zagotovljeno zmogljivost za dostop proizvodnih obratov za plin iz obnovljivih virov in nizkoogljični plin, priključena na njihovo omrežje. V ta namen operaterji distribucijskih sistemov v sodelovanju z operaterji prenosnih sistemov pripravijo postopke in ureditve, vključno z naložbami, za zagotovitev povratnega toka iz distribucijskega omrežja v prenosno omrežje. Večje naložbe v prenosno omrežje zemeljskega plina, ki izhajajo iz potrebe po dodatnih zmogljivostih v distribucijskem omrežju, se odražajo v desetletnem razvojnem načrtu omrežja v skladu s členom 55(2), točka (a), Direktive (EU)2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

2. Odstavek 1 ne posega v možnost operaterjev distribucijskih sistemov, da pripravijo alternative naložbam v povratni tok, kot so rešitve pametnih omrežij ali priključitev na druge operaterje omrežij. Za zagotovitev varnosti infrastrukture in ekonomske učinkovitosti se zanesljiv dostop zmogljivosti lahko omeji na ponujanje zmogljivosti, za katere veljajo operativne omejitve. Regulativni organ zagotovi, da kakršne koli omejitve zagotovljene zmogljivosti ali operativne omejitve uvedejo operaterji distribucijskih sistemov na podlagi preglednih in nediskriminatornih postopkov ter da ne ustvarjajo nepotrebnih ovir za vstop na trg. Kadar stroške, povezane z zagotavljanjem zagotovljene zmogljivosti, krije proizvodni obrat, se omejitve ne uporabljajo.

Člen 37

Sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov

Operaterji distribucijskih sistemov sodelujejo z drugimi operaterji distribucijskih sistemov in operaterji prenosnih sistemov pri usklajevanju vzdrževanja, razvoja sistema, novih povezav, razgradnje in obratovanja sistema, da bi zagotovili celovitost sistema za čim večjo zmogljivost in čim manjšo uporabo kurilnega plina.

Člen 38

Zahteve po preglednosti za operaterje distribucijskih sistemov

Kadar so operaterji distribucijskih sistemov odgovorni za upravljanje kakovosti plina v svojih omrežjih, na podlagi členov 16 in 17 Uredbe (EU) 2015/703 objavijo podrobne informacije, pomembne za uporabnike omrežja, o kakovosti zemeljskega plina, ki se prenaša v njihovem omrežju.

Člen 39

Evropsko telo za operaterje distribucijskih sistemov

Operaterji distribucijskih sistemov, ki upravljajo sistem zemeljskega plina in operaterji distribucijskih omrežij, ki upravljajo vodikovo omrežje, lahko sodelujejo na ravni Unije preko, telesa EU ODS, da bi spodbudili dokončno vzpostavitev in pravilno delovanje notranjega trga zemeljskega plina, sodelovali pri razvoju trga vodika ter spodbujali najboljše možno upravljanje in usklajeno delovanje distribucijskih in prenosnih sistemov.

Registrirani člani lahko sodelujejo v telesu EU ODS neposredno ali pa jih zastopa nacionalno združenje, ki ga imenuje država članica, ali združenje na ravni Unije.

Stroške, povezane z dejavnostmi telesa EU ODS, krijejo operaterji distribucijskih sistemov in operaterji vodikovih distribucijskih omrežij, ki so registrirani člani, ti stroški pa se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroškeodobrijo, če so razumni in sorazmerni, ter navedejo razloge, kadar niso odobreni.

Člen 40

Spremembe glavnih pravil in postopkov telesa EU ODS

1. Glavna pravila in postopki za telo EU ODS na podlagi člena 54 Uredbe (EU) 2019/943 se uporabljajo tudi za operaterje distribucijskih sistemov, ki upravljajo sistem zemeljskega plina, in za operaterje vodikovih distribucijskih omrežij.

2. Strateško svetovalno skupino iz člena 54(2), točka (f), Uredbe (EU) 2019/943 sestavljajo tudi predstavniki združenj, ki predstavljajo evropske operaterje distribucijskih sistemov, ki upravljajo sistem zemeljskega plina, ali evropske operaterje vodikovih distribucijskih omrežij.
3. Telo EU ODS do ... [eno leto od datuma začetka veljavnosti te uredbe] Komisiji in ACER predloži osnutek posodobljenega statuta, vključno s kodeksom ravnanja, seznam registriranih članov, osnutek posodobljenega poslovnika, vključno s poslovnikom o posvetovanju z ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in drugimi deležniki, ter osnutek posodobljenih pravil financiranja.

Osnutek posodobljenega poslovnika telesa EU ODS zagotavlja pravično in uravnoteženo zastopnost vseh sodelujočih operaterjev distribucijskih sistemov, vključno s tistimi, ki imajo v lasti ali upravljajo sisteme zemeljskega plina, in operaterjev vodikovih distribucijskih omrežij.
4. ACER poda Komisiji mnenje v štirih mesecih od prejema dokumentov, predloženih na podlagi odstavka 3, po posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike, zlasti uporabnike distribucijskega sistema, vključno z odjemalci.
5. Komisija v treh mesecih po prejemu mnenja ACER izda mnenje o dokumentih, predloženih na podlagi odstavka 3, pri čemer upošteva mnenje ACER iz odstavka 4.
6. Operaterji distribucijskih sistemov v treh mesecih od prejema pozitivnega mnenja Komisije sprejmejo in objavijo posodobljene statute telesa EU ODS, poslovnik in pravila financiranja.

7. Dokumenti iz odstavka 3 se predložijo Komisiji in ACER v primeru sprememb ali na utemeljeno zahtevo katere koli od njiju. Komisija in ACER lahko izdata mnenje po postopku iz odstavkov 3, 4 in 5.

Člen 41

Dodatne naloge telesa EU ODS

1. Telo EU ODS izvaja naloge iz člena 55(1), točke (a) do (e), Uredbe (EU) 2019/943 in izvaja dejavnosti iz člena 55(2), točke (c), (d) in (e), navedene uredbe tudi glede distribucijskih sistemov zemeljskega plina ali vodikovih distribucijskih omrežij.
2. Telo EU ODS poleg nalog iz člena 55(1) Uredbe (EU) 2019/943 sodeluje pri pripravi omrežnih kodeksov, ki so pomembni za obratovanje in načrtovanje distribucijskih omrežij ter usklajeno obratovanje prenosnih omrežij in distribucijskih omrežij na podlagi te uredbe, ter prispevajo k zmanjšanju ubežnih emisij metana iz sistema zemeljskega plina.

Kadar telo EU ODS sodeluje pri pripravi novih omrežnih kodeksov na podlagi člena 71 te uredbe, mora izpolnjevati zahteve glede posvetovanja iz člena 56 Uredbe (EU) 2019/943.

3. Telo EU ODS poleg dejavnosti iz člena 55(2) Uredbe (EU) 2019/943:

- (a) sodeluje z ENTSO za plin in ENNOH pri spremljanju izvajanja omrežnih kodeksov in smernic, sprejetih na podlagi te uredbe, ki so pomembni za obratovanje in načrtovanje distribucijskih omrežij zemeljskega plina in vodikovih distribucijskih omrežij ter usklajeno obratovanje prenosnih in distribucijskih omrežij ter vodikovih prenosnih in distribucijskih omrežij;
- (b) v sodelovanju z ENTSO za plin in ENNOH sprejema najboljše prakse usklajenega delovanja in načrtovanja prenosnih in distribucijskih sistemov ter vodikovih prenosnih in distribucijskih omrežij, vključno z vprašanji, kot sta izmenjava podatkov med operaterji in usklajevanje distribuiranih virov energije;
- (c) skuša ugotoviti najboljše prakse izvajanja rezultatov ocen na podlagi člena 23(1b) Direktive (EU) 2018/2001 in člena 25 Direktive (EU) 2023/1791 ter za sodelovanje med operaterji distribucijskih sistemov električne energije, distribucijskih sistemov zemeljskega plina, vodikovih distribucijskih omrežij ter sistemov daljinskega ogrevanja in hlajenja, tudi za namene ocene na podlagi člena 24(8) Direktive (EU) 2018/2001, vključno s priporočili za primerno namestitvev elektrolizatorjev, da se odpadna toplota uporabi v omrežju za daljinsko ogrevanje.

4. Telo EU ODS zagotavlja ENTSO za plin vhodne podatke za poročanje o kakovosti plina v zvezi z distribucijskimi sistemi, v katerih so za upravljanje kakovosti plina odgovorni operaterji distribucijskih sistemov, kot določa člen 26(3).
5. Telo EU ODS zagotavlja ENNOH vhodne podatke za poročilo o spremljanju kakovosti vodika, ki se sprejme na podlagi člena 59(1), točka (j), te uredbe, v zvezi z vodikovimi distribucijskimi omrežji, v katerih so za upravljanje kakovosti vodika odgovorni operaterji vodikovih distribucijskih omrežij na podlagi člena 50 Direktive (EU) 2024/...⁺.

ODDELEK 5

ZDRUŽEVANJE POVPRASEVANJA IN SKUPNA NABAVA

ZEMELJSKEGA PLINA TER MEHANIZEM ZA PODPORO

RAZVOJU TRGA VODIKA

Člen 42

Mehanizem za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina

Komisija vzpostavi mehanizem za prostovoljno združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina na podlagi členov 43 do 49.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 43

Pogodba z izvajalcem storitev

1. Z odstopanjem od člena 176 Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 lahko Komisija po ustreznih postopkih javnega naročanja na podlagi Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 sklene pogodbo o opravljanju potrebnih storitev s subjektom ali subjekti s sedežem v Uniji za izvajanje cilja iz člena 42 te uredbe.
2. Kadar Komisija izbere izvajalca storitev, to stori na podlagi meril, ki ščitijo celovitost notranjega trga, zagotavljajo konkurenco in zanesljivost oskrbe ter so v skladu s členom 44. Komisija v ustreznih razpisnih pogojih določi zahteve, ki veljajo za izvajalca storitev.

Člen 44

Merila za izbiro izvajalca storitev

1. Komisija izbere izvajalca storitev med subjekti, ki izpolnjujejo naslednja merila za upravičenost:
 - (a) izvajalec storitev ima sedež in posluje na ozemlju države članice;

(b) za izvajalca storitev in njegove podizvajalce:

- (i) ne veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, niti
- (ii) niso neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

2. Brez poseganja v druge obveznosti glede potrebne skrbnosti se med Komisijo in izvajalci storitev vzpostavijo pogodbene obveznosti, s katerimi se zagotovi, da izvajalec storitev v času opravljanja nalog na podlagi člena 45 ne daje neposredno ali posredno na razpolago ali v korist sredstev ali gospodarskih virov fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, za katere:

- (a) veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, ali
- (b) so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

3. Izvajalec storitev ni del vertikalno integriranega podjetja, razen pri subjektu, ločenem v skladu s poglavjem IX Direktive (EU) 2024/...⁺.

Člen 45

Naloge izvajalca storitev

1. Izvajalec storitev organizira naloge združevanja povpraševanja in skupne nabave zemeljskega plina. Izvajalec storitev lahko zlasti, a ne izključno, izvaja naslednje elemente:
- (a) oceno in združevanje povpraševanja podjetij plinskega gospodarstva in podjetij, ki porabljajo zemeljski plin;
 - (b) zbiranje ponudb dobaviteljev ali proizvajalcev zemeljskega plina, da se take ponudbe uskladijo z združenim povpraševanjem;
 - (c) dodelitev ponudb za dobavo udeležencem pri združevanju povpraševanja ob upoštevanju sorazmerne porazdelitve med manjšimi in večjimi udeleženci glede na obseg predloženega povpraševanja;
 - (d) zagotavljanje vseh povezanih pomožnih storitev, vključno s storitvami za lažje sklepanje pogodb o nakupu zemeljskega plina.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 46

Sodelovanje v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina

1. V mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina lahko brez diskriminacije sodelujejo podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo zemeljski plin, s sedežem v Uniji. Taka podjetja ne morejo sodelovati kot dobavitelji, proizvajalci in kupci, če:
 - (a) zanje veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, ali
 - (b) so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.
2. Vzpostavijo se pogodbene obveznosti, s katerimi se zagotovi, da se nobena sredstva ali gospodarski viri ne dajo neposredno ali posredno na voljo fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, za katere:
 - (a) veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, ali
 - (b) so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

3. Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo zemeljski plin, s sedežem v pogodbenicah Energetske skupnosti, lahko sodelujejo v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, če so uvedeni ustrezni ukrepi ali ureditve, ki omogočajo njihovo sodelovanje v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina na podlagi tega oddelka.
4. Podjetja plinskega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo zemeljski plin in sodelujejo pri združevanju povpraševanja, lahko pregledno usklajujejo elemente pogojev nakupne pogodbe ali uporabljajo pogodbe o skupni nabavi, da bi s svojimi dobavitelji dosegla boljše pogoje, če so v skladu s pravom Unije, tudi s konkurenčnim pravom Unije, zlasti s členoma 101 in 102 PDEU.
5. Udeleženci mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina Komisiji ali zadevnemu izvajalcu storitev, kadar je primerno, poročajo o naslednjih elementih sklenjenih pogodb:
 - (a) količini;
 - (b) pogodbenih partnerjih;
 - (c) trajanju.
6. Če na podlagi usklajevanja in razpisa ni bila sklenjena pogodba o dobavi, udeleženci mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina lahko, kot je primerno, poročajo Komisiji ali zadevnemu izvajalcu storitev.

7. Prejemnik informacij, sporočenih na podlagi odstavkov 5 in 6, zagotovi, da je dostop do njih strogo omejen na ponudnika storitev in službe Komisije, za katere je nujno, da jih imajo na voljo. S takimi informacijami se ravna ustrezno zaupno.

Člen 47

Začasna omejitev sodelovanja v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina

1. Da bi zaščitili bistvene varnostne interese Unije in njenih držav članic ter zagotovili zanesljivost oskrbe, se oskrba z zemeljskim plinom iz Ruske federacije ali Belorusije ter oskrba z UZP iz obratov za UZP v teh državah do 31. decembra 2025 ne ponujata prek mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina.
2. Izključitev iz odstavka 1 se uporablja za vse dobave UZP iz vseh obratov za UZP v Ruski federaciji ali Belorusiji in dobave zemeljskega plina, ki vstopajo v države članice ali pogodbenice Energetske skupnosti na naslednjih vstopnih točkah:
 - (a) Greifswald;
 - (b) Lubmin II;
 - (c) Imatra;
 - (d) Narva;
 - (e) Värskä;

- (f) Luhamaa;
- (g) Šakiai;
- (h) Kotlovka;
- (i) Kondratki;
- (j) Wysokoje;
- (k) Tietierowka;
- (l) Mozyr;
- (m) Kobryń;
- (n) Sudzha (RU)/(UA);
- (o) Belgorod (RU)/(UA);
- (p) Valuyki (RU)/(UA);
- (q) Serebryanka (RU)/(UA);
- (r) Pisarevka (RU)/(UA);
- (s) Sokhranovka (RU)/(UA);
- (t) Prokhorovka (RU)/(UA);
- (u) Platovo (RU)/(UA);
- (v) Strandža 2 (BG)–Malkoclar (TR)

Člen 48

Možnost omejitve sodelovanja v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina

1. Komisija se od 1. januarja 2026 lahko z izvedbenim sklepom odloči, da začasno izključi zemeljski plin iz Ruske federacije ali Belorusije ali oskrbo z UZP iz obratov za UZP v teh državah iz sodelovanja v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, kadar je to potrebno za zaščito bistvenih varnostnih interesov ali zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice, če taki ukrepi:
 - (a) ne ovirajo po nepotrebnem pravičnega delovanja notranjega trga z zemeljskim plinom in čezmejnih pretokov zemeljskega plina med državami članicami ter ne ogrožajo zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice;
 - (b) spoštujejo načelo energetske solidarnosti,
 - (c) se sprejmejo v skladu s pravicami in obveznostmi Unije in držav članic v zvezi s tretjimi državami.
2. Komisija dovolj zgodaj pred prvim krogom razpisov leta 2026 oceni, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz odstavka 1, da bi se odločila o katerih koli ukrepih iz navedenega odstavka. Vsaka taka odločitev velja za obdobje do enega leta in se lahko podaljša, če je to upravičeno.

Komisija stalno ocenjuje, ali so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni, ter Evropski parlament in Svet ustrezno obvešča o svojih ocenah, tudi o oceni iz prvega pododstavka tega odstavka.

3. Ob upoštevanju potrebe po zagotavljanju zanesljivosti oskrbe Unije so lahko ukrepi, ki jih Komisija sprejme na podlagi odstavka 1, namenjeni diverzifikaciji oskrbe z zemeljskim plinom ali UZP z namenom zmanjšanja odvisnosti od ruskega zemeljskega plina, kadar se lahko dokaže, da so taki ukrepi potrebni za zaščito bistvenih varnostnih interesov Unije in držav članic.
4. Odločitve iz odstavka 1 zajemajo seznam:
 - (a) vseh vstopnih točk iz Ruske federacije ali Belorusije ali drugih tretjih držav, ki služijo kot tranzitne države in se ne uporabljajo za dobavo zemeljskega plina ob upoštevanju združevanja povpraševanja in skupne nabave, ter
 - (b) vseh obratov za UZP v Ruski federaciji ali Belorusiji.

Dobavitelji ali proizvajalci zemeljskega plina, ki sodelujejo v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, zagotovijo skladnost s členom 47 in sklepi, sprejetimi na podlagi odstavka 1 tega člena.

5. Komisija sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev učinkovite uporabe tega člena in člena 47 ter lahko od dobaviteljev ali proizvajalcev zemeljskega plina, ki sodelujejo v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, zahteva vse potrebne informacije za pomoč pri tej nalogi, tudi predložitev ustreznih odpremnih listin kupcem pri dobavi zemeljskega plina, kadar je to tehnično izvedljivo.

Člen 49

Usmerjevalni odbor

1. Za lažje usklajevanje in izmenjavo informacij v zvezi z mehanizmom za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina Komisiji pomaga usmerjevalni odbor.
2. Usmerjevalni odbor sestavljajo predstavniki držav članic in en predstavnik Komisije. Udeležba držav članic je prostovoljna in odvisna zlasti od dnevnega reda sej usmerjevalnega odbora. Predstavniki pogodbenic Energetske skupnosti lahko na povabilo Komisije sodelujejo v razpravah usmerjevalnega odbora o vseh zadevah v skupnem interesu. Usmerjevalnemu odboru predseduje Komisija.

Člen 50

Jamstva

Države članice lahko v zvezi z udeleženci s sedežem na njihovem ozemlju ali drugimi ustreznimi deležniki zagotovijo likvidnostno podporo, vključno z jamstvi, za udeležence v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina v skladu s pravili o državni pomoči, kadar je ustrezno, zlasti kadar pristojni organ zadevne države članice razglasi eno od stopenj krize iz člena 11(1) Uredbe (EU) 2017/1938.

Člen 51

Poročanje

Komisija redno poroča usmerjevalnemu odboru ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži letno poročilo o delovanju mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina.

Informacije iz poročila zajemajo vsaj:

- (a) informacije o številu podjetij plinskega gospodarstva, ki sodelujejo v mehanizmu za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, ter količinah zemeljskega plina;
- (b) informacije o številu sklenjenih pogodb in posledičnih količinah zemeljskega plina, za katere so bile sklenjene pogodbe in ki so bile dobavljene Uniji;

- (c) opis pravil, ki se uporabljajo v razpisnih krogih za udeležence pri združevanju povpraševanja in dobavitelje ali proizvajalce zemeljskega plina;
- (d) pregled skupnih stroškov mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina, vključno s stroški, ki jih ima ponudnik storitev;
- (e) vsak večji razvoj delovanja mehanizma za združevanje povpraševanja in skupno nabavo zemeljskega plina.

Člen 52

Mehanizem za podporo razvoju trga vodika

1. Komisija lahko vzpostavi mehanizem za podporo razvoju trga vodika, vključno z elementi iz odstavka 2, ki se izvajajo v okviru dejavnosti evropske vodikove banke. Ta prostovoljni mehanizem se lahko uporablja do 31. decembra 2029.
2. Komisija lahko sklene pogodbo z zadevnim izvajalcem storitev, pri čemer po analogiji uporabi postopek iz členov 43 in 44, za izvajanje zlasti, a ne izključno, naslednjih elementov:
 - (a) zbiranja in obdelave tržnih podatkov, na primer o razpoložljivosti infrastrukture ali gibanju tokov in cen vodika, da se poveča preglednost razvoja trga vodika;
 - (b) zbiranja in ocenjevanja povpraševanja odjemalcev;

- (c) zbiranja ponudb za vodik od dobaviteljev;
- (d) dostopa dobaviteljev in odjemalcev do ustreznih in potrebnih informacij, zbranih na podlagi tega odstavka, na podlagi njihovega soglasja in na podlagi pravil Unije o konkurenci.

3. Da bi države članice prispevale k ciljem razogljičenja iz te uredbe, lahko zagotovijo likvidnostno podporo, vključno z jamstvi, za vodik v okviru dejavnosti evropske vodikove banke in, kadar je ustrezno, v skladu s pravili o državni pomoči.
4. Usklajevanje in izmenjavo informacij v zvezi z mehanizmom iz odstavka 1 lahko olajša ustrezna koordinacijska skupina, ločena od strokovnih skupin, ki se ukvarjajo z zemeljskim plinom.

V primeru vodika se taka koordinacijska skupina ustanovi in izvaja svoje dejavnosti v okviru dejavnosti evropske vodikove banke.

5. Komisija pred iztekom mehanizma iz odstavka 1 Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o oceni delovanja tega mehanizma. Komisija zlasti oceni prispevek tega mehanizma k razvoju trga vodika v Uniji.

Tej oceni se lahko, kadar je ustrezno, priloži zakonodajni predlog za razvoj mehanizma za prostovoljno združevanje povpraševanja in skupno nabavo vodika.

Člen 53

Sodelovanje v mehanizmu za podporo razvoju trga vodika

1. Sodelovanje v mehanizmu za podporo razvoju trga vodika je na nediskriminatorni podlagi odprto za podjetja vodikovega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo vodik, s sedežem v Uniji. Taka podjetja ne morejo sodelovati kot dobavitelji in odjemalci, če:
 - (a) zanje veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, ali
 - (b) so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.
2. Vzpostavijo se pogodbene obveznosti, s katerimi se zagotovi, da se nobena sredstva ali gospodarski viri ne dajo neposredno ali posredno na voljo fizičnim ali pravnim osebam, subjektom ali organom, za katere:
 - (a) veljajo omejevalni ukrepi Unije, sprejeti na podlagi člena 29 PEU ali člena 215 PDEU, ki prepovedujejo neposredno ali posredno dajanje na razpolago sredstev ali gospodarskih virov ali zagotavljanje financiranja oziroma finančne pomoči ali pa zajemajo zamrznitev sredstev, ali
 - (b) so neposredno ali posredno v lasti ali pod nadzorom fizičnih ali pravnih oseb, subjektov ali organov, za katere veljajo taki omejevalni ukrepi Unije, ali delujejo v njihovem imenu ali po njihovih navodilih.

3. Podjetja vodikovega gospodarstva in podjetja, ki porabljajo vodik, s sedežem v pogodbenicah Energetske skupnosti, lahko sodelujejo v mehanizmu za podporo razvoju trga vodika, če so uvedeni ustrezni ukrepi ali ureditve, ki omogočajo njihovo sodelovanje v mehanizmu za podporo razvoju trga vodika na podlagi tega člena ter členov 52 in 54.

Člen 54

Možnost omejitve sodelovanja v mehanizmu za podporo razvoju trga vodika

1. Komisija se lahko z izvedbenim aktom odloči, da začasno izključi ponudbe za oskrbo z vodikom iz Ruske federacije ali Belorusije prek mehanizma za podporo razvoju trga vodika, kadar je to potrebno za zaščito bistvenih varnostnih interesov ali zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice, če taki ukrepi:
- (a) ne ovirajo po nepotrebnem pravilnega delovanja notranjega trga vodika ter ne ogrožajo zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice;
 - (b) spoštujejo načelo energetske solidarnosti,
 - (c) se sprejmejo v skladu s pravicami in obveznostmi Unije in držav članic v zvezi s tretjimi državami.

2. Komisija dovolj zgodaj pred prvim zbiranjem ponudb oceni, ali so izpolnjeni vsi pogoji iz odstavka 1, da se odloči o vseh ukrepih iz navedenega odstavka. Vsaka taka odločitev velja za obdobje do enega leta in se lahko podaljša, če je to upravičeno.

Komisija stalno ocenjuje, ali so pogoji iz odstavka 1 izpolnjeni, ter Evropski parlament in Svet ustrezno obvešča o svojih ocenah, tudi o oceni iz prvega pododstavka tega odstavka.

3. Komisija sprejme ustrezne ukrepe, s katerimi zagotovi učinkovito uporabe tega člena.

Poglavje III

Pravila, ki se uporabljajo za vodikova omrežja

Člen 55

Čezmejno usklajevanje glede kakovosti vodika

1. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij sodelujejo, da bi preprečili omejitve čezmejnega pretoka vodika zaradi razlik v kakovosti vodika in tako izpolnili zahteve glede kakovosti za različne končne uporabe v skladu z veljavnimi standardi o kakovosti vodika.
2. Kadar zadevni operaterji vodikovih prenosnih omrežij pri običajnem obratovanju ne morejo preprečiti omejitve čezmejnih pretokov zaradi razlik v kakovosti vodika, o tem brez odlašanja obvestijo zadevne regulativne organe. To obvestilo vključuje opis in utemeljeno obrazložitev vseh ukrepov, ki so jih operaterji prenosnih sistemov že sprejeli.
3. Zadevni regulativni organi se v šestih mesecih po prejemu informacij iz odstavka 2 dogovorijo, ali bodo omejitev priznali.

4. Kadar zadevni regulativni organi priznajo omejitev na podlagi odstavka 3, od zadevnih operaterjev vodikovih prenosnih omrežij zahtevajo, da v 12 mesecih od priznanja omejitve iz navedenega odstavka izvedejo naslednje zaporedne ukrepe:
- (a) medsebojno sodelujejo in razvijajo tehnično izvedljive možnosti za odpravo priznane omejitve;
 - (b) skupaj izvedejo analizo stroškov in koristi tehnično izvedljivih možnosti, da bi tako opredelili ekonomsko učinkovite rešitve, v analizi pa se navede razčlenitev stroškov in koristi med kategorijami prizadetih strani;
 - (c) pripravijo oceno časa izvajanja za vsako možnost, ki bi prišla v poštev;
 - (d) opravijo javno posvetovanje o ugotovljenih izvedljivih rešitvah in upoštevajo rezultate tega posvetovanja;
 - (e) na podlagi analize stroškov in koristi ter rezultatov javnega posvetovanja predložijo svojim zadevnim regulativnim organom v odobritev, drugim pristojnim nacionalnim organom vsake zadevne države članice pa v vednost, skupni predlog rešitve za odpravo priznane omejitve, vključno z rokom njegove izvedbe.
5. Kadar zadevni operaterji vodikovih prenosnih omrežij ne dosežejo dogovora o predložitvi skupnega predloga na podlagi odstavka 4, točka (e), vsak operater vodikovega prenosnega omrežja o tem brez odlašanja obvesti svoj regulativni organ.

6. Zadevni regulativni organi sprejmejo skupno usklajeno odločitev o odpravi priznane omejitve ob upoštevanju analize stroškov in koristi, ki jo izvedejo zadevni operaterji vodikovih prenosnih omrežij, in rezultatov javnega posvetovanja, opravljenega na podlagi odstavka 4, točka (d), tega člena v šestih mesecih po prejemu informacij iz odstavka 5 tega člena v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942.
7. Skupna usklajena odločitev zadevnih regulativnih organov iz odstavka 6 vključuje odločitev o razporeditvi stroškov naložbe, ki jih za izvedbo dogovorjene rešitve krije vsak operater vodikovega prenosnega omrežja, ter njihovo vključitev v tarife po 1. januarju 2033, pri čemer se upoštevajo gospodarski, družbeni in okoljski stroški ter koristi rešitve v zadevnih državah članicah.
8. ACER lahko regulativnim organom izda priporočila o podrobnostih takih odločitev o razporeditvi stroškov iz odstavka 7.
9. Kadar zadevni regulativni organi ne morejo doseči dogovora iz odstavka 3 tega člena, ACER o omejitvi odloči v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942. Kadar ACER prizna omejitev, od zadevnih operaterjev vodikovih prenosnih omrežij zahteva, da v 12 mesecih zaporedno izvedejo ukrepe iz odstavka 4 tega člena.

10. Kadar zadevni regulativni organi ne morejo sprejeti skupne usklajene odločitve iz odstavkov 6 in 7 tega člena, o rešitvi za odpravo priznane omejitve in o razporeditvi naložbenih stroškov, ki jih za izvedbo dogovorjene rešitve krije vsak operater vodikovega prenosnega omrežja, odloči ACER v skladu s členom 6(10) Uredbe (EU) 2019/942.
11. Dodatne podrobnosti, potrebne za izvajanje tega člena, vključno s podrobnostmi o skupni zavezujoči specifikaciji kakovosti vodika za čezmejne povezovalne plinovode za vodik, analizami stroškov in koristi za odpravo omejitev čezmejnega pretoka zaradi razlik v kakovosti vodika, pravili interoperabilnosti za čezmejno infrastrukturo za vodik, vključno z obravnavo sporazumov o medomrežnem povezovanju, enot, izmenjave podatkov, sporočanja in zagotavljanja informacij med zadevnimi udeleženci na trgu, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem na podlagi člena 72(1), točka (b).

Člen 56

Sodelovanje med operaterji vodikovih distribucijskih omrežij in operaterji vodikovih prenosnih omrežij

Operaterji vodikovih distribucijskih omrežij sodelujejo z drugimi operaterji vodikovih distribucijskih omrežij in operaterji vodikovih prenosnih omrežij pri usklajevanju vzdrževanja, razvoja vodikovih omrežij, novih povezav, razgradnje in obratovanja vodikovega sistema, da bi zagotovili celovitost vodikovega sistema za čim večjo zmogljivost in čim manjšo porabo energije za delovanje vodikovega sistema.

Člen 57

Evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij

1. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij sodelujejo na ravni Unije prek ENNOH, da bi spodbudili dokončno oblikovanje in pravilno delovanje notranjega trga vodika in čezmejne trgovine ter zagotovili optimalno upravljanje, usklajeno delovanje in dober tehnični razvoj evropskega vodikovega prenosnega omrežja.
2. ENNOH tesno sodeluje z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pri opredeljevanju sinergij in spodbujanju povezovanja sistemov med nosilci energije, da se olajša splošna učinkovitost energetskega sistema.
3. ENNOH sestavljajo operaterji vodikovih prenosnih omrežij, certificirani na podlagi člena 71 Direktive (EU) 2024/...⁺.

Operaterji vodikovih prenosnih omrežij so upravičeni, da postanejo člani ENNOH od začetka certifikacijskega postopka, ki ga izvaja regulativni organ, če:

- (a) se v 24 mesecih po tem, ko postanejo člani ENNOH, izvede pozitivna certifikacija v skladu s členom 14 te uredbe in členom 71 Direktive (EU) 2024/...⁺ ter

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) v štirih letih po tem, ko postanejo člani ENNOH, vsaj razvijejo projekte vodikove infrastrukture s končno odločitvijo o naložbi.

Če se končna odločitev o certifikaciji iz drugega pododstavka, točka (a), ne sprejme v 24 mesecih po tem, ko postanejo člani ENNOH, ali če se končna odločitev o naložbi iz drugega pododstavka, točka (b), ne sprejme v štirih letih po tem, ko postanejo člani ENNOH, se članstvo operaterja vodikovega prenosnega omrežja v ENNOH izteče.

4. Z odstopanjem od odstavka 3 tega člena je operater vodikovega prenosnega omrežja, za katerega velja odstopanje od člena 68 Direktive (EU) 2024/...⁺, upravičen do članstva v ENNOH, če ima operater sedež v državi članici, v kateri noben drug operater vodikovega prenosnega omrežja ni član ENNOH na podlagi odstavka 3 tega člena. Države članice lahko imenujejo takega operaterja vodikovega prenosnega omrežja in vsako takšno imenovanje predložijo ENNOH, Komisiji in ACER. Države članice lahko to imenovanje kadar koli prekličejo. Kadar operater vodikovega prenosnega omrežja ni sprejel končne odločitve o naložbi v zvezi s projektom vodikove infrastrukture v štirih letih, odkar je postal član ENNOH, se članstvo ENNOH tega operaterja izteče.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

5. Države članice, ki niso imenovale operaterja vodikovega prenosnega omrežja, vendar ki načrtujejo razvoj vodikovega prenosnega omrežja v skladu z njihovimi celovitimi nacionalnimi energetske in podnebnimi načrti, lahko imenujejo subjekt kot pridruženega partnerja v ENNOH. Zadevna država članica predlaga imenovanje na podlagi tega odstavka ENNOH, Komisiji in ACER. Zadevna država članica lahko tako imenovanje kadar koli prekliče. To imenovanje preneha veljati, ko operater vodikovega prenosnega omrežja s sedežem v zadevni državi članici postane član ENNOH.
6. ENNOH pri opravljanju svojih nalog na podlagi prava Unije deluje z namenom vzpostavitve pravilno delujočega in integriranega notranjega trga vodika ter prispeva k učinkovitemu in trajnostnemu doseganju ciljev, določenih v okviru podnebne in energetske politike, zlasti s prispevanjem k učinkovitemu vključevanju vodika, proizvedenega iz obnovljivih virov energije, in k povečanju energetske učinkovitosti ob hkratnem ohranjanju varnosti vodikovega sistema. ENNOH ima na razpolago ustrezne človeške in finančne vire za opravljanje svojih nalog.
7. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij do 1. septembra 2024 predložijo Komisiji in ACER osnutek statuta, seznam članov in osnutek poslovnika ENNOH v ustanavljanju, vključno s pravilnikom za posvetovanje z deležniki.
8. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij Komisiji in ACER predložijo morebitne osnutke sprememb statuta, seznama članov ali poslovnika ENNOH.

9. ACER v štirih mesecih po prejemu osnutkov iz odstavka 7 in osnutkov sprememb statuta, seznama članov ali poslovnika iz odstavka 8 po posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike, zlasti uporabnike vodikovega sistema, vključno z odjemalci, Komisiji predloži mnenje o teh osnutkih ali osnutkih sprememb statuta, seznama članov ali poslovnika.
10. Komisija ob upoštevanju mnenja ACER iz odstavka 9 v treh mesecih od datuma prejema tega mnenja izda mnenje o osnutkih statuta, seznama članov ali poslovnika ter osnutkih njihovih sprememb.
11. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij v treh mesecih od prejema pozitivnega mnenja Komisije sprejmejo in objavijo svoj posodobljen statut, seznam članov in poslovnik ENNOH.
12. Dokumenti iz odstavka 7 se predložijo Komisiji in ACER v primeru sprememb ali na utemeljeno zahtevo Komisije ali ACER. Komisija in ACER izdata svoji mnenji v skladu z odstavki 9, 10 in 11.

Člen 58

Prehod na ENNOH

Do ustanovitve ENNOH je za pripravo razvojnih načrtov omrežja zemeljskega plina in vodikovega omrežja na ravni Unije iz členov 32 in 60 odgovoren ENTSO za plin. ENTSO za plin pri izvajanju te naloge zagotovi učinkovito posvetovanje in vključitev vseh udeležencev na trgu, vključno z udeleženci na trgu vodika.

Člen 59
Naloge ENNOH

1. ENNOH ima naslednje naloge:
 - (a) pripravi omrežne kodeksov za področja iz člena 72 z namenom doseganja ciljev iz člena 57;
 - (b) skupaj z ENTSO za plin pripravi omrežne kodekse iz člena 72(1), točka (f);
 - (c) vsaki dve leti sprejme in objavi nezavezujoč desetletni razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo iz člena 60 (v nadaljnjem besedilu: razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo), vključno z evropskimi obeti glede zadostnosti ponudbe;
 - (d) sodeluje z ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in telesom EU ODS;
 - (e) pripravi priporočila za operaterje vodikovih prenosnih omrežij o njihovem tehničnem sodelovanju z operaterji vodikovih distribucijskih omrežij ter operaterji prenosnih in distribucijskih sistemov Unije;
 - (f) pripravi priporočila za usklajevanje tehničnega sodelovanja med operaterji vodikovih omrežij Unije in tretjih držav;
 - (g) sprejema letni delovni program;

- (h) sprejema letno poročilo;
 - (i) sprejema letne napovedi oskrbe z vodikom za države članice, v katerih se vodik uporablja za proizvodnjo električne energije;
 - (j) do 15. maja 2026 in nato vsaki dve leti sprejme poročilo o spremljanju kakovosti vodika, vključno s spremembami in napovedmi pričakovanih sprememb parametrov kakovosti vodika ter informacijami o primerih, povezanih z razlikami v specifikacijah kakovosti vodika, in o tem, kako so bili taki primeri rešeni;
 - (k) v sodelovanju z ustreznimi organi in reguliranimi subjekti spodbuja kibernetško varnost in varstvo podatkov;
 - (l) razvija in spodbuja najboljše prakse pri odkrivanju, spremljanju in zmanjševanju uhajanja vodika.
2. ENNOH spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov in smernic, ki jih sprejme Komisija v skladu s členi 72, 73 in 74, ter njihov vpliv na harmonizacijo veljavnih pravil za spodbujanje razvoja in povezovanja trga vodika. ENNOH o svojih ugotovitvah poroča ACER, rezultate analize pa vključi v letno poročilo iz odstavka 1, točka (h), tega člena.
3. ENNOH objavlja zapisnike svojih sej skupščine, sej upravnega odbora in sej odborov ter javnosti redno zagotavlja informacije o svojem odločanju in dejavnostih.

4. Letni delovni program iz točke odstavka 1, točka (g), vsebuje seznam in opis omrežnih kodeksov, ki jih je treba pripraviti, načrt usklajevanja obratovanja vodikovega omrežja, seznam dejavnosti raziskav in razvoja, ki jih je treba izvesti med zadevnim letom, in okvirni časovni raspored.
5. ENNOH ACER zagotovi informacije, ki jih ACER potrebuje za izpolnitev nalog na podlagi člena 64. Da bi lahko ENNOH izpolnil to zahtevo, operaterji vodikovega prenosnega omrežja dajo ENNOH na razpolago zahtevane informacije.
6. ENNOH Komisiji na njeno zahtevo predloži mnenje v zvezi s sprejetjem smernic iz člena 74.

Člen 60

Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo

1. Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo vključuje modeliranje integriranega vodikovega omrežja, razvoj scenarija, evropske obete glede zadostnosti ponudbe in oceno odpornosti sistema.

Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo, zlasti:

- (a) temelji na nacionalnih razvojnih načrtih vodikovega prenosnega omrežja iz člena 55 direktive (EU) 2024/...⁺ in na poglavju IV Uredbe (EU) 2022/869;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) glede čezmejnih povezav temelji tudi na razumnih potrebah različnih uporabnikov omrežja in vključuje dolgoročne obveznosti vlagateljev iz člena 55(7) Direktive (EU) 2024/...⁺ in
- (c) prepoznavo naložbene vrzeli, zlasti v zvezi s potrebnimi čezmejnimi zmogljivostmi, za izvajanje prednostnih koridorjev za vodik in elektrolizatorje iz točke 3 Priloge I k Uredbi (EU) 2022/869.

Glede na drugi pododstavek, točka (c), se razvojnemu načrtu vodikovega omrežja za celotno Unijo lahko priloži pregled ovir za povečanje čezmejnih zmogljivosti omrežja, nastalih zaradi različnih postopkov ali praks za odobritev. Tak pregled lahko, kadar je primerno, spremlja celovit načrt za odpravo takih ovir in pospešitev izvajanja prednostnih koridorjev za vodik in elektrolizatorje.

2. Kadar je primerno, ACER predloži mnenje o nacionalnih razvojnih načrtih vodikovega prenosnega omrežja, da bi ocenil njihovo skladnost z razvojnim načrtom vodikovega omrežja za celotno Unijo. Če ACER opazi neskladnosti med nacionalnim razvojnim načrtom vodikovega prenosnega omrežja in razvojnim načrtom vodikovega omrežja za celotno Unijo, predlaga ustrezno spremembo nacionalnega razvojnega načrta vodikovega prenosnega omrežja oziroma razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

3. ENNOH pri pripravi razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo sodeluje z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin, zlasti pri pripravi analize stroškov in koristi celotnega energetskega sistema ter modela medsebojno povezanega energetskega trga in omrežja, vključno z infrastrukturo za prenos električne energije, zemeljskega plina in vodika ter skladiščenjem zemeljskega plina, skladiščenjem vodika, terminali za UZP in vodik ter elektrolizatorji iz člena 11 Uredbe (EU) 2022/869, scenariji za desetletne razvojne načrte omrežja iz člena 12 navedene uredbe in ugotovitvijo infrastrukturnih vrzeli iz člena 13 navedene uredbe.

Člen 61

Celostno načrtovanje omrežja na ravni Unije

1. V prehodnem obdobju do 1. januarja 2027 ENTSO za plin pripravi razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026, pri čemer v celoti sodelujejo operaterji vodikovih prenosnih omrežij in ENNOH takoj po njegovi ustanovitvi. Razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2026 je sestavljen iz dveh ločenih poglavij, in sicer eno za vodik in eno za zemeljski plin. ENTSO za plin do 1. januarja 2027 ENNOH brez odlašanja posreduje vse informacije, vključno s podatki in analizami, zbranimi med pripravo razvojnih načrtov vodikovega omrežja za celotno Unijo.
2. ENNOH pripravi razvojni načrt vodikovega omrežja za celotno Unijo za leto 2028 na podlagi tega člena in člena 60.

3. ENNOH tesno sodelujejo z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin tesno sodeluje pri pripravi integriranih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo na podlagi členov 32 in 60 te uredbe oziroma člena 30 Uredbe (EU) 2019/943. To sodelovanje vključuje zlasti naslednje:
- (a) ENNOH skupaj z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin pripravi enoten sklop skupnih scenarijev za desetletne razvojne načrte omrežja na podlagi člena 12 Uredbe (EU) 2022/869;
 - (b) ENNOH, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin v sodelovanju pripravijo usklajena poročila o infrastrukturnih vrzelih v okviru desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo na podlagi člena 13 Uredbe (EU) 2022/869;
 - (c) ENNOH v šestih mesecih po odobritvi poročila o skupnih scenarijih na podlagi člena 12(6) Uredbe (EU) 2022/869, nato pa vsaki dve leti, objavi poročila o infrastrukturnih vrzelih, pripravljena v okviru desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo.

- (d) ENNOH skupaj z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin na podlagi člena 11 Uredbe (EU) 2022/869 pripravi osnutek usklajene sektorske metodologije za analizo stroškov in koristi vodika v energetskega sistema in postopno integriran model, skladen z metodologijami, ki sta jih na podlagi člena 11 Uredbe (EU) 2022/869 razvila ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin, ter zagotavlja preglednost v zvezi s stroškovno najučinkovitejšimi rešitvami za vse nosilce energije, vključno z rešitvami, ki ne temeljijo na infrastrukturi;
- (e) metodologije iz točke (d) tega odstavka se uporabljajo za pripravo vsakega naslednjega razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo, ki ga razvije ENNOH na podlagi člena 60 te uredbe;
- (f) ENNOH pripravi skupne scenarije, poročila o infrastrukturnih vrzelih, osnutek usklajene sektorske metodologije in integrirani model v skladu s členi 11, 12 in 13 Uredbe (EU) 2022/869;
- (g) kadar je treba sprejeti odločitve za zagotovitev učinkovitosti sistema, kot je opredeljena v členu 2, točka 4, Direktive (EU) 2023/1791, za vse nosilce energije, Komisija zagotovi, da ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH tesno sodelujejo;
- (h) ENNOH, ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin sodelujejo na učinkovit, vključujoč in pregleden način, olajšujejo sprejemanje odločitev s soglasjem ter razvijejo delovne dogovore, ki so potrebni, da se omogoči takšno sodelovanje in zagotovi njihova pravična zastopanost.

ENNOH lahko skupaj z ENTSO za električno energijo in ENTSO za plin ustanovi delovne skupine za izpolnjevanje svojih obveznosti na podlagi prvega pododstavka, točke (a), (b) in (d), ter zagotovi pravično in enakopravno zastopanost sektorjev vodika, električne energije in plina v delovnih skupinah.

Člen 62

Stroški ENNOH

Stroške, povezane z izvrševanjem nalog ENNOH iz člena 59, krijejo operaterji vodikovih prenosnih omrežij in se upoštevajo pri izračunu tarif. Regulativni organi stroške odobrijo, če so razumni in sorazmerni.

Člen 63

Posvetovanja ENNOH

1. Pri pripravi predlogov na podlagi nalog iz člena 59 se ENNOH v skladu s poslovníkom iz člena 57 v zgodnji fazi na odprt in pregleden način obsežno javno posvetuje z vsemi zadevnimi udeleženci na trgu, zlasti pa z organizacijami, ki zastopajo vse deležnike. V postopku posvetovanja se pripombe deležnikov upoštevajo pred končnim sprejetjem predloga, da bi ugotovili, kakšni so mnenja in predlogi vseh zadevnih deležnikov med postopkom odločanja. V tem posvetovanju sodelujejo tudi regulativni in drugi nacionalni organi, proizvajalci, uporabniki omrežja, vključno z odjemalci, tehnični organi in platforme deležnikov.

2. Vsi dokumenti in zapisniki sestankov v zvezi s posvetovanji iz odstavka 1 se objavijo.
3. ENNOH pred sprejetjem predlogov iz člena 59 navede, kako je upošteval pripombe, ki jih je prejel med posvetovanjem. Kadar pripomb ni upošteval, to utemelji.

Člen 64

Spremljanje ENNOH, ki ga izvaja ACER

1. ACER spremlja izvajanje nalog ENNOH iz člena 59 in o svojih ugotovitvah poroča Komisiji.
2. ACER spremlja, kako ENNOH izvaja omrežne kodekse in smernice, ki jih sprejme Komisija, v skladu s členi 72, 73 in 74. Kadar ENNOH ne izvaja omrežnih kodeksov ali smernic, ACER od ENNOH zahteva, da predloži ustrezno utemeljeno razlago, zakaj tega ni storil. ACER o tej razlagi obvesti Komisijo in poda svoje mnenje o njej.
3. ENNOH ACER predloži osnutek razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo, osnutek letnega delovnega programa, vključno z informacijami o postopku posvetovanja in drugimi dokumenti iz člena 59, da o njih poda mnenje.

ACER v dveh mesecih od datuma prejema dokumentov predloži ustrezno utemeljeno mnenje ter ENNOH in Komisiji predloži priporočila, kadar meni, da osnutek letnega delovnega programa ali osnutek razvojnega načrta vodikovega omrežja za celotno Unijo, ki ju je predložil ENNOH, ne prispevata k nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci, pravilnemu delovanju trga ali zadostni ravni čezmejnih povezav. ENNOH ustrezno upošteva mnenje in priporočila ACER.

Člen 65

Regionalno sodelovanje operaterjev vodikovih prenosnih omrežij

1. Operaterji vodikovih prenosnih omrežij znotraj ENNOH vzpostavijo regionalno sodelovanje, da bi prispevali k nalogam iz člena 59.
2. Za zagotovitev optimalnega upravljanja omrežja operaterji vodikovih prenosnih omrežij spodbujajo operativne dogovore ter zagotavljajo interoperabilnost medsebojno povezanega sistema Unije za vodik, da bi omogočili lažje komercialno in operativno sodelovanje med sosednjimi operaterji vodikovih prenosnih omrežij.

Člen 66

Zahteve po preglednosti za operaterje vodikovih omrežij

1. Operater vodikovih omrežij objavi podrobne informacije glede storitev, ki jih ponuja, in glede relevantnih pogojev, ki jih uporablja, skupaj s tehničnimi informacijami, ki jih uporabniki vodikovega omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do omrežja.

2. Da bi zagotovili pregledne, objektivne in nediskriminatorne tarife ter spodbujali učinkovito uporabo vodikovega omrežja, operaterji vodikovih omrežij ali ustrezni regulativni organi od 1. januarja 2031 objavljajo celotne informacije o oblikovanju, metodologiji in strukturi tarif.
3. Operaterji vodikovih omrežij objavijo podrobne informacije, pomembne za uporabnike omrežja, o kakovosti vodika, ki se prenaša v njihovem omrežju.
4. Relevantne točke vodikovega omrežja, informacije o katerih se objavijo, potrdijo pristojni organi po posvetovanju z uporabniki vodikovega omrežja.
5. Operaterji vodikovih omrežij vedno razkrijejo informacije, zahtevane s to uredbo, na smiseln, količinsko jasn, zlahka dostopen in nediskriminatoren način.
6. Operaterji vodikovih omrežij objavijo predhodne in naknadne informacije o ponudbi in povpraševanju, vključno z redno napovedjo in zabeleženimi informacijami. Regulativni organ zagotovi, da se vse take informacije objavijo. Objavljene informacije so tako podrobne kot informacije, ki so na voljo operaterjem vodikovih omrežij.
7. Zadevni udeleženci na trgu operaterjem vodikovih omrežij zagotovijo podatke iz tega člena.

8. Dodatne podrobnosti, potrebne za izvajanje zahtev po preglednosti za operaterje vodikovih omrežij, vključno z dodatnimi podrobnostmi o vsebini, pogostosti in obliki zagotavljanja informacij s strani operaterjev vodikovih omrežij, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem v skladu s členom 72(2).

Člen 67

Vodenje evidenc v sistemu za vodik

Operaterji vodikovih omrežij, operaterji skladišč za vodik in operaterji terminalov za vodik pet let hranijo vse informacije iz členov 34 in 66 ter točke 4 Priloge I in jih dajo na razpolago nacionalnim organom, vključno z regulativnimi organi in nacionalnimi organi, pristojnimi za konkurenco, in Komisiji.

Člen 68

Domneva o skladnosti praks s harmoniziranimi standardi za vodik

Za prakse, ki so skladne s harmoniziranimi standardi ali njihovimi deli, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*, se domneva, da so skladne z zahtevami, določenimi v delegiranih aktih, sprejetih na podlagi člena 72(1), točka (b).

Člen 69

Skupne specifikacije za vodik

1. Komisija lahko določi skupne specifikacije v omrežnem kodeksu na podlagi člena 72(1), točka (b), te uredbe ali sprejme izvedbene akte, s katerimi določi skupne specifikacije za zahteve iz člena 50 Direktive (EU) 2024/...⁺, kadar:
 - (a) te zahteve niso zajete v harmoniziranih standardih ali njihovih delih, sklici na katere so bili objavljeni v *Uradnem listu Evropske unije*;
 - (b) je Komisija na podlagi člena 10(1) Uredbe (EU) št. 1025/2012 od ene ali več evropskih organizacij za standardizacijo zahtevala pripravo harmoniziranih standardov za navedene zahteve, pri čemer je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:
 - (i) zahteve Komisije ni sprejela nobena evropska organizacija za standardizacijo;
 - (ii) Komisija opazi neupravičene zamude pri sprejemanju zahtevanih harmoniziranih standardov;
 - (iii) je evropska organizacija za standardizacijo predložila standard, ki zahtevi Komisije ne ustreza v celoti, ali

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (c) se Komisija v skladu s postopkom iz člena 11(5) Uredbe (EU) št. 1025/2012 odloči, da bo z omejitvijo ohranila ali umaknila sklice na harmonizirane standarde ali njihove dele, ki veljajo za navedene zahteve.

Izvedbeni akti iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 81(3).

2. Komisija v zgodnji fazi priprave osnutka izvedbenega akta o določitvi skupnih specifikacij iz odstavka 1 zbere mnenja ustreznih organov ali strokovnih skupin, ustanovljenih na podlagi ustreznega sektorskega prava Unije, in se ustrezno posvetuje z vsemi zadevnimi deležniki. Na podlagi tega posvetovanja pripravi osnutek izvedbenega akta.
3. Za prakse, ki so skladne s skupnimi specifikacijami ali njihovimi deli, se domneva, da so skladne z zahtevami iz delegiranih aktov, sprejetih na podlagi člena 72(1), točka (b), kolikor so te zahteve zajete v navedenih skupnih specifikacijah ali njihovih delih.
4. Kadar evropska organizacija za standardizacijo sprejme harmonizirani standard in ga predlaga Komisiji z namenom, da se sklic nanj objavi v *Uradnem listu Evropske unije*, Komisija harmonizirani standard oceni v skladu z Uredbo (EU) št. 1025/2012. Ko je sklic na harmonizirani standard objavljen v *Uradnem listu Evropske unije*, Komisija razveljavi izvedbene akte iz odstavka 1 tega člena ali njihove dele, ki se nanašajo na enake zahteve, kot so tiste iz odstavka 1 tega člena.

Poglavje IV

Omrežni kodeksi in smernice

Člen 70

Sprejetje omrežnih kodeksov in smernic

1. Komisija lahko ob upoštevanju pooblastil iz členov 71 do 74 sprejme delegirane ali izvedbene akte. Taki akti se lahko sprejmejo kot omrežni kodeksi na podlagi pisnih predlogov, ki jih pripravi ENTSO za plin ali ENNOH, ali, kadar je tako določeno na prednostnem seznamu, določenem na podlagi člena 71(3), telo EU ODS, kadar je ustrezno, v sodelovanju z ENTSO za plin, ENNOH in ACER, po postopku na podlagi členov 71, 72 in 73, ali kot smernice po postopku na podlagi člena 74.
2. Omrežni kodeksi in smernice:
 - (a) zagotavljajo minimalno raven harmonizacije, potrebne za doseganje ciljev te uredbe;
 - (b) upoštevajo regionalne posebnosti, kadar je primerno;
 - (c) ne presegajo tistega, kar je potrebno za namene iz točke (a); in
 - (d) se uporabljajo za vse povezovalne točke v Uniji, vstopne točke iz tretjih držav in izstopne točke v tretje države od ... [24 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe].

3. Regulativni organi lahko do ... [18 mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe] Komisiji predložijo zahtevo za odstopanje od uporabe omrežnih kodeksov in smernic iz odstavka 1 na vstopnih točkah iz tretjih držav in izstopnih točkah v tretje države na podlagi odstavka 2, točka (d). Zahteva za odstopanje se hkrati predloži Komisiji in ACER. ACER v treh mesecih od datuma prejema zahteve za odstopanje Komisiji predloži obrazloženo mnenje.

Komisija sprejme odločitev o zahtevi za odstopanje ob upoštevanju obrazloženega mnenja ACER in po oceni, ali je regulativni organ:

- (a) dokazal, da omrežnega kodeksa ali smernice ali posebnega elementa navedenih aktov na vstopnih točkah iz tretjih držav in izstopnih točkah v tretje države ni mogoče učinkovito izvajati; v primeru povezovalnih točk s tretjimi državami, ki se morajo prilagoditi pravnemu redu Unije na področju energije, vključno s to uredbo, na podlagi sporazuma, sklenjenega med Unijo in temi tretjimi državami, vendar uporaba ali izvajanje ni zaključeno, se v zahtevi za odstopanje navede, katere določbe te uredbe se v zadevni tretji državi ne uporabljajo ali izvajajo učinkovito ali katere tehnične določbe ali pomanjkljivi tehnični predpisi v tretji državi ovirajo uporabo posebnih določb ustreznega omrežnega kodeksa ali smernice;
- (b) pojasnil, kateri ukrepi so bili sprejeti za odpravo ovir za uporabo posebnih določb ustreznega omrežnega kodeksa ali smernice;

- (c) dokazal, da odstopanje ne bi preprečevalo pravilnega delovanja notranjega trga za zemeljski plin ali ogrozilo zanesljivosti oskrbe Unije ali države članice;

Odstopanje je omejeno na posebne določbe, ki jih ni mogoče učinkovito izvajati, in se odobri za omejeno obdobje.

Člen 71

Priprava omrežnih kodeksov za zemeljski plin

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80, da se ta uredba dopolni s pripravo omrežnih kodeksov za naslednja področja:
 - (a) pravila o varnosti in zanesljivosti omrežja, vključno s pravili za obratovalno varnost omrežja in pravili o zanesljivosti, ki zagotavljajo kakovost storitev omrežja;
 - (b) pravila za priključitev na omrežje, vključno s pravili o priključitvi obratov za proizvodnjo plina iz obnovljivih virov in nizkoogljičnega plina ter postopki za zahteve za priključitev;
 - (c) operativni postopki v izrednih razmerah, vključno z načrti za ohranitev sistema, načrti za ponovno vzpostavitev sistema, tržnimi interakcijami, izmenjavo informacij in obveščanjem, orodji in napravami;
 - (d) pravila glede trgovanja, povezana s tehničnim in operativnim zagotavljanjem storitev za dostop do omrežja ter z izravnavo odstopanj;

- (e) energetska učinkovitost omrežij zemeljskega plina in njihovih sestavnih delov ter energetska učinkovitost pri načrtovanju omrežij in naložbah, ki omogočajo energetske najučinkovitejšo rešitev z vidika sistema;
- (f) vidiki kibernetске varnosti pri čezmejnih pretokih zemeljskega plina, vključno s pravili o skupnih minimalnih zahtevah, načrtovanju, spremljanju, poročanju in kriznem upravljanju.

2. Komisija lahko sprejme izvedbene akte o pripravi omrežnih kodeksov na naslednjih področjih:

- (a) pravila o interoperabilnosti za sistem zemeljskega plina, s katerimi se izvajajo člen 21 te uredbe ter členi 10, 39 in 44 Direktive (EU) 2024/...⁺, vključno z obravnavanjem sporazumov o medsebojnih povezavah, pravila o nadzoru pretoka in načelih merjenja količine zemeljskega plina in kakovosti plina, pravila o dodeljevanju in usklajevanju, skupni nabori enot, izmenjava podatkov, kakovost plina, vključno s pravili o upravljanju čezmejnih omejitev zaradi razlik v kakovosti plina ali razlik v praksah dodajanja vonja ali zaradi razlik v količini vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, analize stroškov in koristi za odpravo omejitev čezmejnega pretoka, klasifikacija Wobbejevega indeksa, blažilni ukrepi, minimalna raven sprejemljivosti za parametre kakovosti plina, ki so pomembni za zagotavljanje neoviranega čezmejnega pretoka biometana, tj. vsebnost kisika, kratkoročno in dolgoročno spremljanje kakovosti plina, zagotavljanje informacij in sodelovanje med zadevnimi udeleženci na trgu, poročanje o kakovosti plina, preglednost in komunikacijski postopki, tudi v primeru izjemnih okoliščin;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (b) pravila o dodeljevanju zmogljivosti in upravljanju prezasedenosti za izvajanje členov 8 do 11 te uredbe in člena 31 Direktive (EU) 2024/...⁺, vključno s pravili o sodelovanju pri postopkih vzdrževanja in izračuna zmogljivosti, ki vplivajo na dodeljevanje zmogljivosti, standardizacija produktov zmogljivosti in enot, vključno z združevanjem zmogljivosti, metodologija dodeljevanja, vključno z dražbenimi algoritmi, zaporedjem in postopkom za obstoječo, razširitveno, trdno in prekinljivo zmogljivost, platforme za rezervacijo zmogljivosti, sheme presežnega zakupa in ponovnega odkupa, sheme za kratkoročne in dolgoročne uporabe po načelu „uporabi ali izgubi“ ali katera koli druga shema upravljanja prezasedenosti, ki preprečuje kopičenje zmogljivosti;
- (c) pravila o izravnavanju, vključno s pravili o postopkih napovedi v zvezi z omrežjem, pravila za obračunavanje odstopanj, postopkih poravnave, povezanih z zaračunavanjem dnevnega odstopanja, in pravila za operativno izravnavo med sistemi operaterjev prenosnih sistemov, s katerimi se izvajajo členi 8 do 11 te uredbe in člen 39(5) Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (d) pravila o harmoniziranih tarifnih strukturah za prenos, s katerimi se izvajajo člena 17 in 18 te uredbe in člen 78(7) Direktive (EU) 2024/...⁺, vključno s pravili o uporabi metodologije referenčnih cen, s tem povezane zahteve glede posvetovanja in objave, tudi za dovoljene ali ciljne prihodke, ter izračun pridržanih cen za standardne produkte zmogljivosti, popusti za terminale UZP in skladišča, postopki za dajanje popusta za pline iz obnovljivih virov in nizkoogljične pline, vključno s skupnimi načeli za mehanizme nadomestil med operaterji prenosnih sistemov na podlagi člena 17(4) in člena 18 te uredbe, kadar je primerno;
- (e) pravila za določanje vrednosti prenesenih sredstev in posebne pristojbine.

Izvedbeni akti iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejmejo v skladu s postopkom pregleda iz člena 81(3).

3. Komisija po posvetovanju z ACER, ENTSO za plin, ENNOH, telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki vsaka tri leta pripravi seznam prednostnih nalog, v katerem so navedena področja iz odstavkov 1 in 2, ki jih je treba vključiti v oblikovanje omrežnih kodeksov.

Če je predmet urejanja omrežnega kodeksa neposredno povezan z delovanjem distribucijskega sistema in ni v prvi vrsti pomemben za prenosni sistem, lahko Komisija od telesa EU ODS v sodelovanju z ENTSO za plin zahteva, da skliče pripravljalni odbor in ACER predloži predlog omrežnega kodeksa.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

4. Komisija od ACER zahteva, da ji v razumnem roku, ki ni daljši od šestih mesecev od prejema zahteve Komisije, predloži nezavezujoče okvirne smernice, v katerih so določena jasna in objektivna načela za pripravo omrežnih kodeksov za področja s prednostnega seznama. V zahtevi Komisije so lahko vključeni pogoji, ki jih obravnavajo okvirne smernice. Te okvirne smernice prispevajo k povezovanju trgov, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnemu delovanju trga. Komisija lahko rok za predložitev okvirnih smernic na obrazloženo zahtevo ACER podaljša.
5. ACER se o okvirnih smernicah v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, na odprt in pregleden način posvetuje z ENTSO za plin, ENNOH, telesom EU ODS in drugimi ustreznimi deležniki.
6. ACER Komisiji predloži okvirne smernice, kadar se to od nje zahteva na podlagi odstavka 4.
7. Če Komisija meni, da okvirne smernice ne prispevajo k povezovanju trgov, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnemu delovanju trga, lahko od ACER zahteva, da okvirne smernice v razumnem roku pregleda in ponovno predloži Komisiji.
8. Če ACER v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavka 4 ali 7, okvirnih smernic ne predloži ali jih ne predloži ponovno, zadevno okvirno smernico pripravi Komisija.

9. Komisija od ENTSO za plin ali, kadar je tako določeno na prednostnem seznamu iz odstavka 3, od telesa EU ODS v sodelovanju z ENTSO za plin zahteva, da ACER v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev od prejema zahteve Komisije, predloži predlog omrežnega kodeksa v skladu z ustreznimi okvirnimi smernicami.
10. ENTSO za plin ali, kadar je tako določeno na prednostnem seznamu iz odstavka 3, telo EU ODS v sodelovanju z ENTSO za plin skliče pripravljalni odbor, da mu pomaga pri pripravi omrežnega kodeksa. Pripravljalni odbor sestavljajo predstavniki ACER, ENTSO za plin, ENNOH, kadar je primerno, telesa EU ODS, in omejeno število glavnih zadevnih deležnikov. ENTSO za plin ali, kadar je tako določeno na prednostnem seznamu na podlagi odstavka 3, telo EU ODS v sodelovanju z ENTSO za plin pripravi predloge za omrežne kodekse za področja iz odstavkov 1 in 2, kadar tako zahteva Komisija na podlagi odstavka 9.
11. ACER predlog omrežnega kodeksa revidira, da bi zagotovila, da je skladen z ustreznimi okvirnimi smernicami in prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnem delovanju trga, ter revidirani omrežni kodeks v šestih mesecih od prejema predloga predloži Komisiji. ACER v predlogu, ki ga predloži Komisiji, upošteva stališča, ki so jih med pripravo predloga omrežnega kodeksa pod vodstvom ENTSO za plin ali telesa EU ODS podale vse udeležene strani, in se z ustreznimi deležniki posvetuje o revidirani različici predloga omrežnega kodeksa, ki bo predložena Komisiji.

12. Kadar ENTSO za plin ali telo EU ODS omrežnega kodeksa ne pripravi v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavka 9, lahko Komisija od ACER zahteva, da pripravi osnutek omrežnega kodeksa na podlagi ustreznih okvirnih smernic. ACER lahko začne nadaljnje posvetovanje za namen priprave osnutka omrežnega kodeksa na podlagi tega odstavka. ACER osnutek omrežnega kodeksa, pripravljen na podlagi tega odstavka, predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje.
13. Kadar ENTSO za plin ali telo EU ODS ne pripravi omrežnega kodeksa ali ACER ne pripravi osnutka omrežnega kodeksa iz odstavka 12, lahko Komisija na lastno pobudo ali če tako predlaga ACER na podlagi odstavka 11 sprejme enega ali več omrežnih kodeksov za področja iz odstavkov 1 in 2.
14. Kadar Komisija predlaga sprejetje omrežnega kodeksa na lastno pobudo, kot je navedeno v odstavku 13, se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o osnutku omrežnega kodeksa posvetuje z ACER, ENTSO za plin in drugimi ustreznimi deležniki.
15. Ta člen ne posega v pravico Komisije, da sprejema in spreminja smernice iz člena 74. Ne posega v možnost, da ENTSO za plin pripravi nezavezujoče smernice za področja iz odstavkov 1 in 2 tega člena, kadar se te smernice ne nanašajo na področja iz zahteve, ki jo Komisija naslovi na ENTSO za plin. ENTSO za plin take smernice predloži ACER v mnenje in to mnenje ustrezno upošteva.

Člen 72

Priprava omrežnih kodeksov za vodik

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80, da se ta uredba dopolni s pripravo omrežnih kodeksov za naslednja področja:
 - (a) energetska učinkovitost vodikovih omrežij in njihovih sestavnih delov ter energetska učinkovitost pri načrtovanju omrežij in naložbah, ki omogočajo energetsko najučinkovitejšo rešitev z vidika sistema;
 - (b) pravila o interoperabilnosti vodikovega omrežja, vključno z obravnavanjem sporazumov o medomrežnem povezovanju, enot, izmenjave podatkov, preglednosti, komunikacije, obveščanja in sodelovanja med zadevnimi udeleženci na trgu, pa tudi kakovosti vodika, vključno s skupnimi specifikacijami na povezovalnih točkah in standardizacijo, dodajanjem vonja, analizami stroškov in koristi za odpravo omejitev čezmejnih tokov zaradi razlik v kakovosti vodika in poročanjem o kakovosti vodika;
 - (c) pravila za sistem finančnih nadomestil za čezmejno infrastrukturo za vodik iz člena 59 Direktive (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (d) pravila o dodeljevanju zmogljivosti in upravljanju prezasedenosti, vključno s pravili o sodelovanju pri postopkih vzdrževanja in izračuna zmogljivosti, ki vplivajo na dodeljevanje zmogljivosti, standardizacija produktov zmogljivosti in enot, vključno z združevanjem zmogljivosti, metodologija dodeljevanja, vključno z dražbenimi algoritmi, zaporedjem in postopkom za obstoječo, razširitveno, trdno in prekinljivo zmogljivost, platforme za rezervacijo zmogljivosti, sheme presežnega zakupa in ponovnega odkupa, sheme za kratkoročne in dolgoročne uporabe po načelu „uporabiti ali izgubiti“ ali katera koli druga shema upravljanja prezasedenosti, ki preprečuje kopičenje zmogljivosti;
- (e) pravila v zvezi s harmoniziranimi tarifnimi strukturami za dostop do vodikovega omrežja, vključno s tarifami na povezovalnih točkah, navedenih v členu 7(8), pravili o uporabi metodologije referenčnih cen, s tem povezanimi zahtevami glede posvetovanja in objave, tudi za dovoljene ali ciljne prihodke, ter izračunom pridržanih cen za standardne produkte zmogljivosti in dovoljenimi prihodki;
- (f) pravila za določanje vrednosti prenesenih sredstev in posebne pristojbine;
- (g) pravila za določanje medčasovne razporeditve stroškov;
- (h) pravila o izravnavanju, vključno s pravili o postopku napovedi v zvezi z omrežjem, pravila za obračunavanje odstopanj in pravila za operativno izravnavo med sistemi operaterjev vodikovih omrežij, obračunavanju odstopanj, postopkih poravnave, povezanih z zaračunavanjem dnevnega odstopanja, in operativni izravnavi med vodikovimi omrežji operaterjev prenosnih sistemov;

- (i) vidiki kibernetike varnosti pri čezmejnem pretoku vodika, vključno s pravili o skupnih minimalnih zahtevah, načrtovanju, spremljanju, poročanju in kriznem upravljanju.

- 2. Na Komisijo se lahko prenese pooblastilo za sprejemanje izvedbenih aktov za zagotovitev enotnih pogojev za izvajanje te uredbe s pripravo omrežnih kodeksov za področje pravil o preglednosti, s katerimi se izvaja člen 66, vključno z dodatnimi podrobnostmi o vsebini, pogostosti in obliki zagotavljanja informacij s strani operaterjev vodikovih omrežij ter izvajanjem točke 4 Priloge I, vključno s podrobnostmi o obliki in vsebini informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za učinkovit dostop do omrežja, informacijami, ki se objavijo na ustreznih točkah, in podrobnostmi o časovnih razporedih.

Izvedbeni akti iz prvega pododstavka tega odstavka se sprejmejo v skladu s svetovalnim postopkom iz člena 81(2).

- 3. Komisija po posvetovanju z ACER, ENNOH in, kadar je ustrezno, ENTSO za plin ali telesom EU ODS ter drugimi ustreznimi deležniki vsaka tri leta pripravi seznam prednostnih nalog, v katerem so navedena področja iz odstavkov 1 in 2 tega člena, ki jih je treba vključiti v pripravo omrežnih kodeksov. Komisija eno leto po vzpostavitvi ENNOH, kot je določeno v členu 57 te uredbe, sestavi prvi prednostni seznam za razvoj omrežnih kodeksov za vodik.

4. Komisija od ACER zahteva, da ji v razumnem roku, ki ni daljši od šestih mesecev od prejema zahteve Komisije, predloži nezavezujoče okvirne smernice, v katerih so določena jasna in objektivna načela za pripravo omrežnih kodeksov za področja s prednostnega seznama. V zahtevi Komisije so lahko vključeni pogoji, ki jih obravnavajo okvirne smernice. Te okvirne smernice prispevajo k povezovanju trgov, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnemu delovanju trga. Komisija lahko rok za predložitev okvirnih smernic na obrazloženo zahtevo ACER podaljša.
5. ACER se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o okvirnih smernicah na odprt in pregleden način formalno posvetuje z ENNOH in, kadar je ustrezno, ENTSO za plin ter drugimi ustreznimi deležniki.
6. ACER Komisiji predloži okvirne smernice, kadar se to od nje zahteva na podlagi odstavka 4.
7. Če Komisija meni, da okvirne smernice ne prispevajo k povezovanju trgov, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnemu delovanju trga, lahko od ACER zahteva, da okvirne smernice v razumnem roku pregleda in ponovno predloži Komisiji.
8. Če ACER v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavka 4 ali 7, okvirnih smernic ne predloži ali jih ne predloži ponovno, zadevne okvirne smernice oblikuje Komisija.

9. Komisija od ENNOH zahteva, da agenciji ACER v razumnem roku, ki ni daljši od 12 mesecev od prejema zahteve Komisije, predloži predlog omrežnega kodeksa v skladu z ustreznimi okvirnimi smernicami.
10. ENNOH skliče pripravljalni odbor, ki ji pomaga pri pripravi omrežnega kodeksa. Pripravljalni odbor sestavljajo predstavniki ACER, ENTSO za plin, ENTSO za električno energijo, kadar je primerno, telesa EU ODS in omejeno število glavnih zadevnih deležnikov. ENNOH na zahtevo Komisije na podlagi odstavka 9 pripravi predloge za omrežne kodekse na področjih iz odstavkov 1 in 2.
11. ACER predlog omrežnega kodeksa revidira, da bi zagotovila, da je skladen z ustreznimi okvirnimi smernicami in prispeva k povezovanju trga, nediskriminaciji, učinkoviti konkurenci in pravilnem delovanju trga, ter revidirani omrežni kodeks v šestih mesecih od prejema predloga predloži Komisiji. ACER v predlogu, predloženemu Komisiji, upošteva stališča, ki so jih med pripravo predloga omrežnega kodeksa pod vodstvom ENNOH podali vsi udeleženi deležniki, in se posvetuje z ustreznimi deležniki o revidirani različici predloga omrežnega kodeksa, ki bo predložena Komisiji.
12. Kadar ENNOH omrežnega kodeksa ne pripravi v roku, ki ga določi Komisija na podlagi odstavka 9, lahko Komisija od ACER zahteva, da pripravi osnutek omrežnega kodeksa na podlagi ustreznih okvirnih smernic. ACER se lahko za namene osnutka omrežnega kodeksa na podlagi tega odstavka še nadalje posvetuje. ACER osnutek omrežnega kodeksa, pripravljen na podlagi tega odstavka, predloži Komisiji in ga lahko priporoči v sprejetje.

13. Kadar ENNOH ni pripravila omrežnega kodeksa ali agencija ACER ni pripravila osnutka omrežnega kodeksa iz odstavka 12, lahko Komisija na lastno pobudo ali na predlog agencije ACER na podlagi odstavka 11 sprejme enega ali več omrežnih kodeksov za področja iz odstavkov 1 in 2.
14. Kadar Komisija predlaga sprejetje omrežnega kodeksa na lastno pobudo, kot je navedeno v odstavku 13, se v roku, ki ni krajši od dveh mesecev, o osnutku omrežnega kodeksa posvetuje z ACER, ENNOH, ENTSO za plin in drugimi ustreznimi deležniki.
15. Ta člen ne posega v pravico Komisije, da sprejema in spreminja smernice iz člena 74. Ne posega v možnost, da evropska ENNOH pripravi nezavezujoče smernice za področja iz odstavkov 1 in 2 tega člena, kadar se te smernice ne nanašajo na področja iz zahteve, ki jo Komisija naslovi na ENNOH. ENNOH take smernice predloži agenciji ACER v mnenje in to mnenje ustrezno upošteva.

Člen 73

Spremembe omrežnih kodeksov

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za spremembo omrežnih kodeksov na področjih iz člena 71(1) in (2) ter člena 72(1) in (2) v skladu z ustreznim postopkom iz navedenih členov.

2. Subjekti, ki bodo verjetno imeli interes za kateri koli omrežni kodeks, sprejet na podlagi členov 70, 71, 72 in tega člena, vključno z ENTSO za plin, ENNOH, telesom EU ODS, regulativnimi organi, operaterji prenosnih sistemov, operaterji distribucijskih sistemov, uporabniki sistema in odjemalci, lahko ACER predlagajo osnutke sprememb tega omrežnega kodeksa. ACER lahko predlaga spremembe tudi na lastno pobudo.
3. ACER lahko Komisiji poda utemeljene predloge sprememb s pojasnilom o tem, kako so taki predlogi skladni s cilji omrežnih kodeksov iz člena 70 te uredbe. Kadar ACER meni, da je predlog spremembe dopusten, in kadar predlaga spremembe na lastno pobudo, se posvetuje z vsemi ustreznimi deležniki v skladu s členom 14 Uredbe (EU) 2019/942.

Člen 74

Smernice

1. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje zavezujočih smernic na področjih, navedenih v tem členu.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje smernic na področjih, na katerih se lahko taki akti pripravijo tudi v okviru postopka za omrežni kodeks na podlagi členov 71 in 72. Te smernice se sprejmejo v obliki delegiranih ali izvedbenih aktov, odvisno od ustreznega pooblastila iz te uredbe.

3. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80 za dopolnitev te uredbe s pripravo smernic za naslednja področja:
- (a) podrobnosti o storitvah za dostop tretjih strani v skladu s členi 6, 7 in 8, vključno z vrsto, trajanjem in drugimi zahtevami teh storitev;
 - (b) podrobnosti o načelih mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in uporabi postopkov za upravljanje prezasedenosti v primeru pogodbene prezasedenosti v skladu s členoma 10 in 11;
 - (c) podrobnosti o zagotavljanju informacij in opredelitvi tehničnih informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do sistema, in opredelitvi vseh ustreznih točk za potrebe zahtev po preglednosti v skladu s členoma 33 in 34, vključno z informacijami za objavo na vseh relevantnih točkah in časovnim razporedom, v skladu s katerim se te informacije objavijo;
 - (d) podrobnosti o metodologiji za obračun tarife v zvezi s čezmejnimi trgovanjem z zemeljskim plinom v skladu s členoma 17 in 18.
4. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 80 o spremembi smernic iz Priloge I, da se opredelijo:
- (a) podrobnosti o informacijah, ki se v skladu s členoma 33 in 34 objavijo o metodologiji za določanje reguliranih prihodkov operaterja prenosnega sistema;

- (b) podrobnosti o načelih mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopkih upravljanja prezasedenosti za izvajanje členov 10 in 11;
- (c) podrobnosti o tehničnih informacijah, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do sistema zemeljskega plina, za izvajanje člena 33(1);
- (d) podrobnosti o opredelitvi vseh ustreznih točk, informacijah, ki se objavijo, in razporedu zahtev glede preglednosti za izvajanje člena 33;
- (e) podrobnosti o obliki in vsebini tehničnih informacij o dostopu do omrežja, ki jih objavijo operaterji vodikovih omrežij, za izvajanje člena 66.

5. Komisija se pri spremembi smernic posvetuje:

- (a) z ACER, ENTSO za plin in telesom EU ODS ter, kadar je ustrezno, drugimi deležniki v primeru smernic glede zemeljskega plina;
- (b) z ACER, ENNOH za plin in telesom EU ODS ter, kadar je ustrezno, drugimi deležniki v primeru smernic glede vodika;

Člen 75

Pravica držav članic do določitve podrobnejših ukrepov

Ta uredba ne posega v pravice držav članic, da ohranijo ali uvedejo ukrepe, ki vsebujejo podrobnejše določbe kakor tiste, ki jih določajo ta uredba, smernice iz člena 74 ali omrežni kodeksi iz členov 70 do 73, če so ti ukrepi v skladu s pravom Unije.

Člen 76

Zagotavljanje informacij in zaupnost

1. Države članice in regulativni organi na zahtevo Komisiji predložijo informacije, potrebne za namene izvrševanja te uredbe, vključno s smernicami in omrežnimi kodeksi, sprejetimi na podlagi te uredbe.
2. Komisija določi razumen rok, v katerem morajo biti informacije predložene in pri tem upošteva kompleksnost in nujnost zahtevanih informacij.
3. Če zadevna država članica ali regulativni organ informacij ne zagotovi v roku, ki ga določi Komisija, lahko Komisija vse informacije, potrebne za izvrševanje te uredbe, zahteva neposredno od zadevnih podjetij.

Kadar Komisija podjetju pošlje zahtevo za posredovanje informacij, hkrati pošlje kopijo zahteve državi članici ali zadevnemu regulativnemu organu države članice, na ozemlju katere je sedež podjetja.

4. Komisija v svoji zahtevi za posredovanje informacij navede pravno podlago zahteve, rok, do katerega je treba posredovati informacije, namen zahteve in kazni iz člena 77(2) za posredovanje nepravilnih, nepopolnih ali zavajajočih informacij.

5. Zahtevane informacije zagotovijo lastniki podjetij ali njihovi zastopniki in, v primeru pravnih oseb, fizične osebe, ki so po zakonu ali z aktom o ustanovitvi pooblašcene za zastopanje podjetja. Kadar so odvetniki pooblašчени za posredovanje informacij v imenu svoje stranke, je stranka še naprej v celoti odgovorna, če so predložene informacije nepopolne, nepravilne ali zavajajoče.

6. Kadar podjetje zahtevanih informacij ne posreduje v roku, ki ga določi Komisija, ali posreduje nepopolne informacije, lahko Komisija posredovanje informacij zahteva s sklepom. V sklepu se navede, katere informacije se zahtevajo, in določi razumen rok, v katerem jih je treba posredovati. Navedejo se kazni, določene v členu 77(2). Navede se tudi pravica do zahteve, da sklep preveri Sodišče Evropske unije.

Komisija hkrati pošlje kopijo svojega sklepa državi članici, na ozemlju katere ima oseba stalno prebivališče ali kjer je sedež podjetja, ali regulativnemu organu te države članice.

7. Informacije iz odstavkov 1 in 2 se uporabljajo samo za namene izvrševanja te uredbe.

Komisija ne razkrije informacij, pridobljenih na podlagi te uredbe, kadar so te informacije uvrščene med poslovne skrivnosti.

Člen 77

Kazni

1. Države članice določijo pravila o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve te uredbe, omrežnih kodeksov in smernic, sprejetih na podlagi členov 70 do 74, ter smernic iz Priloge I, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da se te kazni izvajajo. Te kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o teh pravilih in ukrepih uradno obvestijo Komisijo brez odlašanja in jo brez odlašanja uradno obvestijo o vsakršni naknadni spremembi, ki nanje vpliva.
2. Komisija lahko podjetjem s sklepom naloži globe v višini do 1 % skupnega prometa v predhodnem poslovnem letu, kadar ta podjetja v odziv na zahtevo za posredovanje informacij na podlagi člena 76(4) namerno ali iz malomarnosti posredujejo netočne, nepopolne ali zavajajoče informacije ali informacij ne predložijo v roku, določenem v sklepu, sprejetem na podlagi člena 76(6), prvi pododstavek. Pri določanju zneska kazni Komisija upošteva resnost neizpolnjevanja omrežnih kodeksov in smernic, sprejetih na podlagi členov 70 do 74, in smernic, določenih v Prilogi I, s strani podjetja.
3. Kazni na podlagi odstavka 1 in sklepi na podlagi odstavka 2 niso kazensko pravne narave.

Poglavje V

Končne določbe

Člen 78

Nova infrastruktura za zemeljski plin in vodik

1. Večja nova infrastruktura za zemeljski plin, in sicer povezovalni plinovodi, obrati za UZP, in skladišča vodika, se lahko na zahtevo za določeno obdobje izvzame iz uporabe določb te uredbe, razen iz člena 34(5) in (6), člena 31(1), člena 32, člena 33, člena 60, člena 78(7) in (9) ter člena 79(1) Direktive (EU) 2024/...⁺.

Večja nova infrastruktura za vodik, zlasti povezovalni plinovodi, vodikovi terminali in podzemna skladišča vodika, se lahko na zahtevo za določeno obdobje izvzame iz uporabe določb te uredbe, razen iz člena 34(5) in (6), člena 35, člena 36, člena 37, in člena 68 Direktive (EU) 2024/...⁺.

Za vsako tovrstno izvzetje veljajo naslednji pogoji:

- (a) z naložbo se poveča konkurenca pri oskrbi z zemeljskim plinom ali vodikom in poveča zanesljivost oskrbe;
- (b) naložba prispeva k razogljičenju ter doseganju podnebnih in energetske ciljev Unije ter je bila sprejeta z uporabo načela „energetska učinkovitost na prvem mestu“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

- (c) stopnja tveganja naložbe je taka, da naložba ne bo izvedena, razen če se odobri izvzetje;
- (d) lastnik infrastrukture je pravna ali fizična oseba, ki je vsaj glede svoje pravne oblike ločena od operaterjev sistemov, v okviru katerih bo infrastruktura zgrajena;
- (e) stroški se zaračunajo uporabnikom zadevne infrastrukture;
- (f) izvzetje ne ovira konkurence na zadevnih trgih, na katere bodo naložbe najverjetneje vplivale, pravilnega delovanja celovitega notranjega trga zemeljskega plina ali vodika, pravilnega obratovanja zadevnih reguliranih sistemov ter razogljichenja ali zanesljivosti oskrbe z zemeljskim plinom v Uniji;
- (g) za dela na infrastrukturi ni bila prejeta finančna pomoč na podlagi Uredbe (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta⁴⁰;

Pogoje iz tretjega pododstavka je treba oceniti ob upoštevanju načela energetske solidarnosti. Pristojni nacionalni organi upoštevajo razmere v drugih prizadetih državah članicah in morebitne negativne učinke uravnotežijo z ugodnimi učinki na njeno ozemlje.

⁴⁰ Uredba (EU) 2021/1153 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za povezovanje Evrope ter razveljavitvi uredb (EU) št. 1316/2013 in (EU) št. 283/2014 (UL L 249, 14.7.2021, str. 38).

2. Izvzetje iz odstavka 1 se uporablja tudi za znatna povečanja zmogljivosti obstoječe infrastrukture in za spremembe te infrastrukture, ki omogoča razvoj novih virov oskrbe s plinom iz obnovljivih virov in nizkoogljičnim plinom.

3. Regulativni organ lahko za vsak primer posebej odloča o izvzetju iz odstavkov 1 in 2.

Regulativni organ ali, kadar je primerno, drug pristojni organ zadevne države članice, se pred sprejetjem odločitve o izvzetju posvetuje:

- (a) z regulativnimi organi držav članic, na katerih trge bo nova infrastruktura verjetno vplivala, ter
- (b) z zadevnimi organi tretjih držav, kadar je zadevna infrastruktura povezana z omrežjem Unije v pristojnosti države članice in izvira iz ene ali več tretjih držav ali se tam konča.

Kadar se organi tretjih držav, s katerimi se posvetuje, ne odzovejo na posvetovanje v razumnem času ali do določenega roka, ki ne presega treh mesecev, lahko zadevni regulativni organ sprejme potrebno odločitev.

4. Kadar se zadevna infrastruktura nahaja na ozemlju več držav članic, agencija ACER lahko poda mnenje regulativnim organom zadevnih držav članic v dveh mesecih od datuma, na katerega je zahtevo za izvzetje prejel zadnji od teh regulativnih organov. Tako mnenje se lahko uporabi kot podlaga za odločitev regulativnih organov.

Kadar se vsi zadevni regulativni organi strinjajo glede zahteve o izvzetju v šestih mesecih od datuma, na katerega je zahtevo za izvzetje prejel zadnji med njimi, o svoji odločitvi obvestijo ACER. Kadar je zadevna infrastruktura prenosni plinovod med državo članico in tretjo državo, se lahko regulativni organ ali, kadar je primerno, drug pristojni organ države članice, v kateri je prva povezovalna točka z omrežjem držav članic, posvetuje z ustreznim organom te tretje države, da v zvezi z zadevno infrastrukturo zagotovijo usklajeno uporabo te uredbe na ozemlju države članice in, kadar je ustrezno, v teritorialnem morju te države članice. Kadar se organ tretje države, s katerim se posvetuje, ne odzove na posvetovanje v razumnem času ali do določenega roka, ki ne presega treh mesecev, lahko zadevni regulativni organ sprejme potrebno odločitev.

ACER v skladu s členom 10 Uredbe (EU) 2019/942 izvaja naloge, ki so regulativnim organom držav članic naložene na podlagi tega člena:

- (a) kadar se vsi zadevni regulativni organi niso dogovorili v šestih mesecih od datuma, na katerega je zahtevo za izvzetje prejel še zadnji od teh regulativnih organov, ali
- (b) na skupno zahtevo zadevnih regulativnih organov.

Vsi zadevni regulativni organi lahko skupaj zahtevajo, da se rok iz tretjega pododstavka, točka (a), podaljša za največ tri mesece.

5. Preden sprejme odločitev, se ACER posvetuje z ustreznimi regulativnimi organi in vlagatelji.
6. Izvzetje lahko zajema celotno zmogljivost ali del zmogljivosti nove infrastrukture ali obstoječe infrastrukture z znatno povečano zmogljivostjo.

Pri odločanju o odobritvi izvzetja se za vsak posamezen primer upošteva potreba po uvedbi pogojev glede trajanja izvzetja in nediskriminatornega dostopa do infrastrukture. Pri določanju teh pogojev je treba predvsem upoštevati dodatne zmogljivosti, ki bodo zgrajene, ali spremembo obstoječih zmogljivosti, predvideno obdobje projekta in stanje v državi.

Pred odobritvijo izvzetja regulativni organ določi pravila in mehanizme za upravljanje in dodeljevanje zmogljivosti. Pravila zahtevajo, da se vse potencialne uporabnike infrastrukture povabi, da navedejo svoje interese za pogodbeno zmogljivost, preden se zmogljivosti dodelijo, tudi če gre za lastno rabo. Regulativni organ zahteva, da pravila upravljanja prezasedenosti vključujejo obveznost, da se neuporabljene zmogljivosti ponudijo na trgu, in da so uporabniki infrastrukture upravičeni do trgovanja s pogodbenimi zmogljivostmi na sekundarnem trgu. Regulativni organ pri ocenjevanju meril iz odstavka 1, točke (a), (c) in (f), upošteva rezultate tega postopka dodeljevanja zmogljivosti.

Odločitev o izvzetju, vključno z vsemi pogoji iz drugega pododstavka tega odstavka, se ustrezno utemelji in objavi.

7. Ko pristojni organ analizira, ali se pričakuje, da bo večja nova infrastruktura izboljšala zanesljivost oskrbe na podlagi odstavka 1, točka (a), tega člena pri tem preuči, v kolikšni meri naj bi nova infrastruktura izboljšala izpolnjevanje obveznosti držav članic na podlagi Uredbe (EU) 2017/1938 tako na regionalni kot na nacionalni ravni.
8. Kadar je za sprejetje odločitve o izvzetju zadolžen organ, ki ni pristojni organ, lahko države članice določijo, da njihov regulativni organ ali ACER, odvisno od primera, predloži mnenje o zahtevi za izvzetje pristojnemu organu v zadevni državi članici pred sprejetjem uradne odločitve o izvzetju. To mnenje se objavi skupaj z odločitvijo.
9. Pristojni organ Komisiji takoj po prejemu vseh zahtev za izvzetje posreduje kopije teh zahtev. Pristojni organ Komisijo nemudoma seznani z odločitvijo o izvzetju in z vsemi ustreznimi informacijami. Te informacije se Komisiji lahko predložijo v zbirni obliki, kar ji omogoča oceno odločitve o izvzetju, in vsebujejo zlasti:
 - (a) podroben opis razlogov, na podlagi katerih je regulativni organ ali država članica odobrila ali zavrnila izvzetje, skupaj s sklicevanjem na ustrezno točko ali točke odstavka 1, v katerih so navedeni pogoji, na katerih temelji ta odločitev, vključno s finančnimi informacijami, ki utemeljujejo potrebo po izvzetju;
 - (b) opravljeno analizo vpliva odobritve izvzetja na konkurenco in pravilno delovanje notranjega trga;

- (c) razloge za trajanje izvzetja in delež celotne zmogljivosti infrastrukture, za katero se izvzetje odobri;
 - (d) v primeru izvzetja za povezovalne plinovode rezultat posvetovanja z zadevnimi regulativnimi organi,
 - (e) prispevek infrastrukture k raznolikosti oskrbe.
10. Komisija lahko v 50 delovnih dneh po prejemu uradnega obvestila na podlagi odstavka 9 sprejme sklep, s katerim od priglasitvenih organov zahteva, da spremenijo ali prekličejo odločitev o odobritvi izvzetja. Komisija lahko pred sprejetjem odločitve o izvzetju zaprosi Evropski znanstveni svetovni odbor za podnebne spremembe, ustanovljen na podlagi člena 10a Uredbe (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta⁴¹, za mnenje o tem, ali izvzetje prispeva k doseganju podnebnih in energetskih ciljev Unije. Kadar Komisija zahteva dodatne informacije, se ta rok lahko podaljša za še 50 delovnih dni. Dodatni rok začne teči dan po prejemu vseh podatkov. Začetni rok se lahko podaljša tudi s soglasjem Komisije in priglasitvenih organov.

Kadar zahtevani podatki niso predloženi v roku, predpisanem v zahtevku, se šteje, da je uradno obvestilo preklicano, razen če se pred iztekom tega obdobja rok podaljša s soglasjem Komisije in regulativnega organa ali če regulativni organ Komisijo z ustrezno utemeljeno izjavo obvesti, da je po njegovem mnenju obvestilo popolno.

⁴¹ Uredba (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o Evropski agenciji za okolje in Evropskem okoljskem informacijskem in opazovalnem omrežju (UL L 126, 21.5.2009, str. 13).

Regulativni organ ravna v skladu z odločitvijo Komisije o spremembi ali preklicu odločitve o izvzetju v roku enega meseca in o tem obvesti Komisijo.

Komisija poskrbi za zaupnost komercialno občutljivih podatkov.

Kadar Komisija odobri odločitev o izvzetju, ta odobritev preneha učinkovati:

- (a) po dveh letih po sprejetju, kadar se gradnja infrastrukture še ni začela,
- (b) po petih letih od sprejetja, kadar infrastruktura v tem obdobju še ni začela obratovati, razen če Komisija odloči, da je do zamude prišlo zaradi večjih ovir, na katere oseba, ki ji je bilo izvzetje odobreno, ne more vplivati.

11. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejetje delegiranih aktov v skladu s členom 80 za dopolnitev te uredbe z določitvijo smernic za uporabo pogojev iz odstavka 1 tega člena in določitev postopka za uporabo odstavkov 3, 6, 8 in 9 tega člena.

Člen 79

Odstopanja

Ta uredba se ne uporablja za prenosne sisteme zemeljskega plina, ki se nahajajo v državah članicah, za čas trajanja odstopanj, odobrenih na podlagi člena 86 Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 80

Izvajanje prenosa pooblastila

1. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov je preneseno na Komisijo pod pogoji, določenimi v tem členu.
2. Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 14(5), člena 18(3), člena 31(3), člena 71(1), člena 72(1), člena 74(3) in (4), ter člena 78(11) se prenese na Komisijo za nedoločen čas od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe].
3. Prenos pooblastila iz člena 14(5), člena 18(3), člena 31(3), člena 71(1), člena 72(1), člena 74(3) in (4), ter člena 78(11) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet. S sklepom o preklicu preneha veljati prenos pooblastila iz navedenega sklepa. Sklep začne učinkovati dan po njegovi objavi v *Uradnem listu Evropske unije* ali na poznejši dan, ki je določen v navedenem sklepu. Sklep ne vpliva na veljavnost že veljavnih delegiranih aktov.
4. Komisija se pred sprejetjem delegiranega akta posvetuje s strokovnjaki, ki jih imenujejo države članice, v skladu z načeli, določenimi v Medinstitucionalnem sporazumu z dne 13. aprila 2016 o boljši pripravi zakonodaje.
5. Komisija takoj po sprejetju delegiranega akta o njem sočasno uradno obvesti Evropski parlament in Svet.

6. Delegirani akt, sprejet na podlagi člena 14(5), člena 18(3), člena 31(3), člena 71(1), člena 72(1), člena 74(3) ali (4) ali člena 78(11), začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu in Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala. Ta rok se na pobudo Evropskega parlamenta ali Sveta podaljša za dva meseca.

Člen 81

Postopek v odboru

1. Komisiji pomaga odbor, ustanovljen s členom 91 Direktive (EU) 2024/...⁺. Ta odbor je odbor v smislu Uredbe (EU) št. 182/2011.
2. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 4 Uredbe (EU) št. 182/2011.
3. Pri sklicevanju na ta odstavek se uporablja člen 5 Uredbe (EU) št. 182/2011.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Člen 82
Pregled in poročanje

1. Komisija do 31. decembra 2030 to uredbo pregleda ter Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo, ki mu, kadar je primerno, priloži zakonodajne predloge.
2. Komisija do ... [pet let od datuma začetka veljavnosti te uredbe] lahko pripravi poročilo, v katerem oceni, kako omogočiti močnejše povezovanje sistemov in izkoristiti nadaljnje sinergije v sektorjih vodika, električne energije in zemeljskega plina, vključno z oceno možnosti okrepljenega sodelovanja med ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH ali njihovo integracijo. Temu poročilu se, kadar je primerno, priložijo zakonodajni predlogi.

Člen 83
Spremembi Uredbe (EU) št. 1227/2011

Uredba (EU) št. 1227/2011 se spremeni:

- (1) v členu 2, točka 1(b) in točki 4 in 5, členu 3(3) in (4), točka (c), členu 4(1) in členu 8(5) se izraz „električna energija ali zemeljski plin“ nadomesti z izrazom „električna energija, vodik ali zemeljski plin“;
- (2) v členu 6(2), točki (a) in (b), se izraz „trg električne energije in plina“ nadomesti z izrazom „trg električne energije, vodika in zemeljskega plina“.

Člen 84
Spremembe Uredbe (EU) 2017/1938

Uredba (EU) 2017/1938 se spremeni:

(1) člen 1 se nadomesti z naslednjim:

„Člen 1

Predmet urejanja

Ta uredba uvaja določbe, namenjene zagotavljanju zanesljivosti oskrbe s plinom v Uniji z zagotavljanjem pravilnega in neprekinjenega delovanja notranjega trga s plinom, z uvedbo možnosti izrednih ukrepov, ko na trgu ni več mogoče zagotoviti potrebne oskrbe s plinom, vključno s solidarnostnim ukrepom kot zadnjim sredstvom, ter z določitvijo jasne opredelitve in porazdelitve odgovornosti med podjetji plinskega gospodarstva, državami članicami in Unijo, tako glede preventivnih ukrepov kot odzivanja na dejanske motnje v oskrbi s plinom. Ta uredba v duhu solidarnosti vzpostavlja tudi pregledne mehanizme v zvezi z usklajevanjem načrtovanja za izredne razmere in odzivom nanje na nacionalni in regionalni ravni ter ravni Unije.“;

(2) člen 2 se spremeni:

(a) točka 1 se črta;

(b) doda se naslednja točka:

„(32) „plin“ pomeni zemeljski plin, kakor je opredeljen v členu 2, točka 1, Direktive (EU) 2024/...⁺.“

* Direktiva (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o skupnih pravilih notranjega trga plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika ter spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L ..., ELI: ...).“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)) in v opombo vstavite številko, datum, naslov in sklic na UL za navedeno direktivo.

(3) člen 7 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. ENTSO-G do 1. novembra 2026 po vsej Uniji izvede simulacijo scenarijev motenj v oskrbi s plinom in infrastrukturi, vključno s scenariji dolgotrajnejše motnje enega samega vira oskrbe. Simulacija vključuje določitev in oceno koridorjev za oskrbo s plinom v izrednih razmerah, pa tudi ugotovitev, katere države članice se lahko odzovejo na ugotovljena tveganja, tudi v zvezi s skladišči plina in UZP, in scenarije, s katerimi se preuči, kako ukrepi varčevanja z energijo in energetske učinkovitosti vplivajo na zmanjšanje povpraševanja po plinu. Scenarije motenj v oskrbi s plinom in infrastrukturi ter metodologijo za simulacijo opredeli ENTSO-G v sodelovanju s KSP. ENTSO-G zagotovi ustrezno raven preglednosti in dostop do predpostavk za modeliranje, uporabljenih v scenarijih. Simulacija scenarijev motenj v oskrbi s plinom in infrastrukturi, izvedena po vsej Uniji, se ponovi vsaka štiri leta, dokler niso zaradi okoliščin potrebne pogostejše posodobitve.“;

(b) odstavek 4, točka (e), se nadomesti z naslednjim:

„(e) ob upoštevanju tveganj v zvezi z nadzorom nad infrastrukturo, ki je pomembna za zanesljivost oskrbe s plinom, do te mere, da lahko med drugim vključujejo tveganja premajhnega obsega naložb, onemogočanja diverzifikacije, zlorabe obstoječe infrastrukture, vključno s kopičenjem skladiščnih zmogljivosti, ali kršitve prava Unije;“;

(4) člen 8 se spremeni:

(a) odstavek 1 se črta;

(b) v odstavku 3 se tretji pododstavek nadomesti z naslednjim:

Poglavja, ki se nanašajo na regije, vključujejo ustrezne in učinkovite čezmejne ukrepe, tudi v zvezi s skladišči plina in UZP, s katerimi se morajo strinjati države članice, ki izvajajo ukrepe in pripadajo isti ali različnim rizičnim skupinam, ki jih na podlagi simulacije iz člena 7(1) ter skupne ocene tveganja zadeva ukrep.“;

(5) vstavi se naslednji člen:

„Člen 8a

Ukrepi za kibernetско varnost

1. Države članice pri pripravi načrtov preventivnih ukrepov in načrtov za izredne razmere upoštevajo ustrezne ukrepe v zvezi s kibernetско varnostjo.
2. Na Komisijo se prenese pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov v skladu s členom 19 za dopolnitev te uredbe z določitvijo pravil za sektor plina o vidikih kibernetске varnosti čezmejnih pretokov plina, vključno s pravili o skupnih minimalnih zahtevah, načrtovanju, spremljanju, poročanju in kriznem upravljanju.

3. Za namene priprave delegiranih aktov iz odstavka 2 tega člena Komisija tesno sodeluje z Agencijo, Agencijo Evropske unije za kibernetško varnost (ENISA), ENTSO-G in omejenim številom zadevnih glavnih deležnikov ter subjektov z obstoječimi pristojnostmi na področju kibernetške varnosti v okviru njihovih pristojnosti, kot so centri za varnostne operacije (SOC), ki so pomembni za regulirane subjekte, in skupine za odzivanje na incidente na področju računalniške varnosti (CSIRT), kot je navedeno v členu 10 Direktive (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta^{*}.

^{*} Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetške varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L 333, 27.12.2022, str. 80).“;

- (6) člen 9, odstavek 1, se spremeni:

- (a) točka (e) se nadomesti z naslednjim:

„(e) druge preventivne ukrepe za obravnavo tveganj, ugotovljenih v oceni tveganja, kot so ukrepi, ki se nanašajo na potrebo po okrepitvi medsebojnih povezav med sosednjimi državami članicami, nadaljnje izboljšanje energetske učinkovitosti, preprečevanje kopičenja zmogljivosti, zmanjšanje povpraševanja po plinu ter možnost za diverzifikacijo plinskih poti in virov oskrbe s plinom, pa tudi uporabo obstoječih skladiščnih zmogljivosti in zmogljivosti za UZP na regionalni ravni, če je to ustrezno, da bi se čim bolj vzdrževala oskrba vseh odjemalcev s plinom;“;

(b) doda se naslednja točka:

„(l) informacije o ukrepih v zvezi s kibernetско varnostjo v skladu s členom 8a.“;

(7) v členu 11 se vstavi naslednji odstavek:

„7a. Z odstopanjem od člena 6(1), (2) in (3), člena 6b(1), tretji pododstavek, točka (a), člena 6c(2), drugi pododstavek, točka (b), in člena 10(1), točka (l), se lahko države članice izjemoma odločijo za uvedbo začasnih ukrepov za zmanjšanje nenujne porabe s strani zaščitene odjemalcev, zlasti kadar je razglašena ena od treh stopenj krize na podlagi odstavka 1 tega člena ali izredne razmere na regionalni ravni ali ravni Unije na podlagi člena 12. Takičasni ukrepi so omejeni na nenujno porabo plina ter se pri njih upoštevajo naslednji elementi:

- (a) učinek motenj na dobavne verige, ki so ključnega pomena za družbo;
- (b) morebitni negativni učinki v drugih državah članicah, zlasti na dobavne verige sektorjev nižje v verigi, ki so ključnega pomena za družbo;
- (c) morebitna dolgotrajna škoda na industrijskih obratih;
- (d) možnosti za zmanjšanje porabe in nadomestitev proizvodov v Uniji.

Taki izredni ukrepi se lahko sprejmejo šele po oceni, ki jo izvedejo pristojni organi v zvezi s pogoji za določitev takih nenujnih količin plina.

Prepreči se zmanjšanje nenujne porabe plina pri zaščitenih odjemalcih, kot jih opredelijo države članice v skladu s členom 26 Direktive (EU) 2014/...⁺, zaradi ukrepov iz prvega pododstavka tega odstavka.“;

- (8) v členu 12(6) se drugi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Država članica ali pristojni organ v treh dneh po prejemu obvestila o zahtevi Komisije spremeni svoj ukrep in o tem obvesti Komisijo ali pa jo obvesti o razlogih, zaradi katerih se z zahtevo ne strinja. V slednjem primeru lahko Komisija v treh dneh po tem, ko je bila obveščena, svojo zahtevo spremeni ali umakne ali za obravnavo tega vprašanja skliče sestanek z državo članico ali pristojnim organom in, kadar meni, da je potrebno, s KSP. Komisija predloži podrobne razloge za vsako zahtevano spremembo ukrepa. Država članica ali pristojni organ spremeni svoj ukrep ali ukrepa, da zagotovi skladnost z odstavkom 5, kolikor je to tehnično in varno mogoče za celovitost plinskega sistema. Država članica ali pristojni organ Komisijo obvesti o sprejetih ukrepih.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

(9) člen 13 se spremeni:

(a) odstavki 3, 4 in 5 se nadomestijo z naslednjim:

„3. Solidarnostni ukrep se uporabi kot zadnje sredstvo in če država članica, ki je zaprosila za uporabo solidarnostnega ukrepa:

- (a) razglasi izredno stanje na podlagi člena 11;
- (b) kljub uporabi ukrepa iz člena 11(3) ne more pokriti primanjkljaja v oskrbi s plinom solidarnostno zaščitene odjemalcev ali, kadar je država članica uvedla začasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe plina s strani zaščitene odjemalcev v skladu s členom 11(7a), nujnih količin porabe plina za solidarnostno zaščitene odjemalce;
- (c) izčrpa vse tržne ukrepe (prostovoljni ukrepi), vse netržne ukrepe (obvezni ukrepi) in druge ukrepe iz svojega načrta za izredne razmere;
- (d) naslovi izrecno prošnjo na Komisijo in pristojne organe vseh držav članic, s katerimi je povezana neposredno ali, na podlagi odstavka 2, prek tretje države, ter priloži opis izvedenih ukrepov iz točke (c) tega odstavka.

- 3a. Države članice, ki so dolžne zagotavljati solidarnostno pomoč na podlagi odstavka 1, imajo pravico, da od ponudbe solidarnostne pomoči odštejejo oskrbo svojih solidarnostno zaščitениh odjemalcev ali, kadar je država članica uvedla začasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe plina s strani zaščitениh odjemalcev v skladu s členom 11(7a), oskrbo z nujnimi količinami porabe plina za solidarnostno zaščitene odjemalce.
4. Države članice, ki prejmejo prošnjo za solidarnostni ukrep, dajo ponudbe na podlagi prostovoljnih ukrepov na strani povpraševanja v čim večji meri in za čim več časa, šele nato lahko uporabijo netržne ukrepe.

Kadar se izkaže, da tržni ukrepi ne zadostujejo, da bi država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, pokrila primanjkljaj v oskrbi s plinom solidarnostno zaščitениh odjemalcev v državi članici prosilki, lahko država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, uvede netržne ukrepe za izpolnitev obveznosti iz odstavkov 1 in 2.

5. Če bi lahko solidarnostno pomoč državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, zagotovila več kot ena država članica, država članica prosilka po posvetovanju z vsemi državami članicami, ki so zaprosene za zagotovitev solidarnostne pomoči, poišče najugodnejšo ponudbo na podlagi stroškov, hitrosti dobave, zanesljivosti in diverzifikacije oskrbe s plinom. Kadar razpoložljive tržne ponudbe ne zadostujejo za pokritje primanjkljaja v oskrbi s plinom solidarnostno zaščitene odjemalcev v državi članici prosilke ali, kadar je država članica prosilka uvedla začasne ukrepe za zmanjšanje nenujne porabe plina s strani zaščitene odjemalcev v skladu s členom 11(7a), primanjkljaja v oskrbi nujnih količin porabe plina za solidarnostno zaščitene odjemalce, so države članice, ki morajo zagotoviti solidarnostno pomoč, dolžne aktivirati netržne ukrepe.“;

(b) odstavek 8 se spremeni:

- (i) v prvem pododstavku se uvodno besedilo nadomesti z naslednjim:

„Solidarnostna pomoč na podlagi te uredbe se zagotavlja na podlagi nadomestila. Država članica, ki zaprosi za solidarnostno pomoč, takoj plača pravično nadomestilo ali zagotovi njegovo takojšnje plačilo državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč.

Kadar se državi članici dogovorita o potrebnih tehničnih in pravnih dogovorih na podlagi odstavka 10 (solidarnostni sporazum), tako pravično nadomestilo vključuje vsaj:“;

- (ii) drugi in tretji pododstavek se nadomestita z naslednjim:

„Pravično nadomestilo na podlagi prvega in drugega pododstavka med drugim vključuje vse razumne stroške, ki jih ima država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, zaradi obveznosti plačila nadomestila na podlagi temeljnih pravic, ki jih zagotavlja pravo Unije, in na podlagi veljavnih mednarodnih obveznosti pri izvajanju tega člena, pa tudi nadaljnje razumne stroške, ki nastanejo zaradi plačila nadomestila na podlagi nacionalnih predpisov o nadomestilu.

Države članice sprejmejo potrebne ukrepe – zlasti tehnične, pravne in finančne dogovore na podlagi odstavka 10 – za izvajanje prvega, drugega in tretjega pododstavka tega odstavka. Taki ukrepi lahko določajo praktične podrobnosti v zvezi s takojšnjim plačilom.“;

- (c) vstavijo se naslednji odstavki:

„8a. Kadar med dvema državama članicama ni dogovora o potrebnih tehničnih, pravnih in finančnih dogovorih na podlagi odstavka 10 v obliki solidarnostnega sporazuma, za dobavo plina v skladu z obveznostjo na podlagi odstavka 1 v primeru izrednih razmer veljajo pogoji iz tega odstavka.

Nadomestilo za solidarnostni ukrep ne presega razumnih stroškov. Razen če se država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, in država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ne dogovorita drugače, nadomestilo zajema:

- (a) ceno plina v državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč;

- (b) stroške skladiščenja in transporta;
- (c) stroške povezanih sodnih ali arbitražnih postopkov, v katere je vključena država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč;
- (d) druge posredne stroške, ki niso zajeti v ceno plina, kot je povračilo finančne ali druge škode, ki izhaja iz predpisanega zmanjšanja stalne obremenitve odjemalcev, povezanega z zagotavljanjem solidarnostne pomoči.

Razen če se država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, in država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ne dogovorita o drugačni ceni, cena plina, dobavljenega državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ustreza tržni ceni za dan vnaprej v državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, na dan pred vložitvijo prošnje za solidarnostno pomoč, ali ustrezni povprečni tržni ceni za dan vnaprej na najbližji dostopni borzi, najbližji dostopni virtualni trgovalni točki ali na dogovorjenem vozlišču na dan pred vložitvijo prošnje za solidarnostno pomoč. Nadomestilo za količine plina, dobavljene v okviru prošnje za solidarnostno pomoč, država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, plača neposredno državi članici, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, ali subjektu, ki ga obe državi članici navedeta v svojem odgovoru na prošnjo za solidarnostno pomoč in v potrdilu o prejemu in prevzeti količini.

Država članica, na katero je naslovljena prošnja za solidarnostni ukrep, solidarnostni ukrep zagotovi čim prej in najpozneje na navedeni dobavni rok za prošnjo. Solidarnostno pomoč državi članici, ki zanjo zaprosi, sme država članica zavrniti, če dokaže, da:

- (a) nima zadostnih količin plina za oskrbo solidarnostno zaščitениh odjemalcev ali
- (b) nima na voljo zadostne zmogljivosti medsebojnih povezav, kot je določena v členu 13(7), ali je pretok plina prek tretje države omejen.

Taka zavrnitev je strogo omejena na količine plina, na katere vpliva ena ali obe omejitvi iz četrtega pododstavka.

Poleg privzetih pravil iz tega odstavka se lahko države članice dogovorijo o tehničnih dogovorih in usklajevanju zagotavljanja solidarnostne pomoči. Ta člen ne posega v obstoječe ureditve za varno in zanesljivo delovanje plinskega sistema.

- 8b. Kadar med dvema državama članicama ni dogovora o potrebnih tehničnih, pravnih in finančnih dogovorih na podlagi odstavka 10 v obliki solidarnostnega sporazuma, Država članica, ki prosi za uvedbo solidarnostnih ukrepov, na drugo državo članico naslovi prošnjo za solidarnostno pomoč in navede vsaj naslednje informacije:

- (a) kontaktne podatke pristojnega organa države članice;

- (b) kadar je ustrezno, kontaktne podatke zadevnih operaterjev prenosnih sistemov države članice;
- (c) kadar je ustrezno, kontaktne podatke tretje strani, ki deluje v imenu države članice;
- (d) dobavni rok, vključno s časom prve možne dobave in predvidenim trajanjem dobave;
- (e) prevzemna mesta in povezovalne točke;
- (f) količino plina v kWh za vsako povezovalno točko;
- (g) kakovost plina.

Prošnja za solidarnostno pomoč se hkrati pošlje državam članicam, ki bi lahko zagotovile solidarnostne ukrepe, Komisiji in kriznim upraviteljem, imenovanim na podlagi člena 10(1), točka (g).

Države članice, ki prejmejo prošnjo za solidarnostno pomoč, pošljejo odgovor, v katerem navedejo kontaktne podatke iz prvega pododstavka, točke (a), (b) in (c), ter količino in kakovost, ki jo je mogoče dobaviti do povezovalnih točk ob zahtevanem času, kot je navedeno v prvem pododstavku, točke (d) do (g). Če količina, ki jo je mogoče dobaviti s prostovoljnimi ukrepi, ne zadošča, se v odgovoru navede količina, do katere bi prišli z morebitno omejitvijo, sprostitev strateških zalog ali drugimi ukrepi.

Prošnje za solidarnostno pomoč se predložijo vsaj 48 ur pred navedenim dobavnim časom za plin.

Na prošnje za solidarnostno pomoč države članice odgovorijo v 18 urah. Država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, potrdi količino, ki naj bi jo prejela, v šestih urah po prejemu ponudbe za solidarnostno pomoč in v 24 urah pred navedenim dobavnim časom za plin. Prošnja se lahko predloži za obdobje enega ali več dni, obdobje v odgovoru pa se ujema z zaprošenim trajanjem. Kadar solidarnostno pomoč zagotavlja več držav članic in so z eno ali več teh držav članic sklenjeni dvostranski solidarnostni sporazumi, prevladajo navedeni sporazumi med državami članicami, ki so se dvostransko dogovorile. Privzeta pravila iz tega odstavka se uporabljajo samo za druge države članice, ki zagotavljajo solidarnostno pomoč.

Komisija lahko olajša izvajanje solidarnostne pomoči, zlasti s predlogo, dostopno na varni spletni platformi, ki omogoča prenos prošenj in ponudb v realnem času.

- 8c. Kadar je bil solidarnostni ukrep izveden v skladu z odstavkoma 1 in 2, nacionalni regulativni organi države članice, ki je zagotovila pomoč, in države članice prosilke v treh mesecih po odpravi izrednih razmer opravita naknadni pregled končnega zneska pravičnega nadomestila, ki ga je plačala država članica prosilka.

Kadar nacionalni regulativni organi ne dosežejo dogovora o izračunu končnega zneska pravičnega nadomestila, o tem takoj obvestijo ustrezne pristojne organe, Komisijo in Agencijo. V tem primeru ali na podlagi skupne zahteve nacionalnih regulativnih organov Agencija v treh mesecih od datuma napotitve nanjo izračuna ustrezno raven pravičnega nadomestila za posredne stroške, nastale pri zagotavljanju solidarnostne pomoči, in pripravi z dejstvi podprto mnenje. Agencija se pred objavo z dejstvi podprtega mnenja posvetuje z nacionalnimi regulativnimi organi in ustreznimi pristojnimi organi.

Trimesečno obdobje iz drugega pododstavka se lahko podaljša za dodatna dva meseca, kadar Agencija zahteva dodatne informacije. Ta dodatni dvomesečni rok začne teči dan po prejemu vseh informacij. Po zaključku naknadnega pregleda se opravi posvetovanje z državo članico prosilko, da poda svoje mnenje. Po posvetovanju z državo članico prosilko ima organ, ki izvaja ta naknadni nadzor, pravico zahtevati popravek zneska nadomestila, pri čemer upošteva mnenje države članice prosilke. Ugotovitve tega naknadnega pregleda se pošljejo Komisiji, ki jih upošteva v svojem poročilu o izrednih razmerah na podlagi člena 14(3).“;

(d) odstavka 10 in 11 se nadomestita z naslednjim:

„10. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe za zagotovitev oskrbe s plinom solidarnostno zaščitene odjemalcev v državi članici prosilki v skladu z odstavkom 1 in 2 ter storijo vse v svoji moči, da se dogovorijo o tehničnih, pravnih in finančnih dogovorih. O takih tehničnih, pravnih in finančnih dogovorih se dogovorijo države članice, ki so med seboj povezane neposredno ali v skladu z odstavkom 2 prek tretje države, in te dogovore opišejo v svojih načrtih za izredne razmere. Takšni dogovori lahko med drugim vključujejo naslednje elemente:

- (a) operativno varnost omrežij;
- (b) cene plina, ki se uporabijo, in metodologijo za njihovo določanje, pri čemer je treba upoštevati učinek na delovanje trga;
- (c) uporabo medsebojnih povezav, vključno z dvosmerno zmogljivostjo in podzemnim skladiščenjem plina;
- (d) količine plina ali metodologijo za njihovo določanje;
- (e) kategorije stroškov, ki morajo biti zajeti v pravičnem in takojšnjem nadomestilu, ki lahko vključuje odškodnino zaradi zmanjšanja dobave industriji;

(f) navedbo načina izračuna pravičnega nadomestila.

Finančni dogovori, ki jih države članice sklenejo, preden zaprosijo za solidarnostno pomoč, vključujejo določbe, ki omogočajo izračun pravičnega nadomestila za vsaj vse ustrezne in razumne stroške, ki nastanejo pri zagotavljanju solidarnostne pomoči, in obvezo, da bo to nadomestilo izplačano.

Vsi mehanizmi nadomestil vključujejo spodbude za iskanje tržnih rešitev, kot so dražbe in mehanizmi za odziv na povpraševanje. Ne smejo ustvarjati sprevrženih spodbud, tudi v finančnem smislu, ki bi omogočale udeležencem na trgu, da preložijo svoje delovanje na pozneje, ko se bodo uporabljali netržni ukrepi. Vsi mehanizmi nadomestil ali vsaj njihov povzetek se vključijo v načrte za izredne razmere.

Kadar zaradi sodnih postopkov na podlagi odstavka 8, drugi pododstavek, točka (c), po zaključku naknadnega pregleda nastanejo novi in precejšnji razumni stroški, ki se vključijo v pravično nadomestilo, država članica, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, o tem nemudoma obvesti državo članico prosilko. Nacionalni regulativni organ in, kadar je ustrezno, Agencij izvedejo nov naknadni pregled na podlagi odstavka 8c. Rezultat novega naknadnega pregleda ne posega v obveznost države članice, ki zagotavlja solidarnostno pomoč, da odjemalcem povrne škodo na podlagi nacionalne zakonodaje in njihove pravice do pravičnega nadomestila.

11. Dokler lahko država članica s svojo proizvodnjo zagotavlja oskrbo svojih solidarnostno zaščiteneh odjemalcev s plinom, ni potrebno sklepanje tehničnih, pravnih in finančnih dogovorov z državami članicami, s katerimi je povezana neposredno ali – v skladu z odstavkom 2 – prek tretje države, za namene prejemanja solidarnostne pomoči. To ne vpliva na obveznost ustrezne države članice glede zagotavljanja solidarnostne pomoči drugi državi članici na podlagi tega člena.“;

(e) odstavki 12, 13 in 14 se črtajo;

(f) odstavek 15 se nadomesti z naslednjim:

„15. Obveznosti iz odstavkov 1 in 2 tega člena se prenehajo uporabljati takoj po tem, ko je razglašen konec izrednih razmer ali ko Komisija v skladu s členom 11(8), prvi pododstavek, ugotovi, da razglasitev izrednih razmer ni upravičena ali ni več upravičena.“;

(10) vstavi se naslednji člen:

„Člen 13a

*Sodelovanje med posredno povezanimi državami članicami,
ki uporabljajo tržne ukrepe (prostovoljni ukrepi)*

1. Brez poseganja v načelo energetske solidarnosti se ta člen uporablja, kadar države članice, ki so posredno povezane prek druge države članice in so prejele prošnjo za prostovoljni prispevek na podlagi odstavka 2 tega člena, prispevajo k zagotovitvi zahtevanih količin plina na podlagi člena 13(1) ali (2), pri čemer uporabljajo prostovoljne ukrepe iz člena 13(3), točka (c).
2. Država članica, ki zaprosi za solidarnostno pomoč na podlagi člena 13, lahko prošnjo za prostovoljni prispevek na podlagi tržnih ukrepov sočasno pošlje eni ali več drugim posredno povezanim državam članicam, da bi dobila najugodnejšo ponudbo ali kombinacijo ponudb glede na stroške, hitrost dobave, zanesljivost in diverzifikacijo oskrbe s plinom na podlagi člena 13(4).

Prošnje na podlagi prvega pododstavka tega člena se predložijo posredno povezanim državam članicam, ki bi lahko zagotovile količine plina na podlagi prostovoljnih ukrepov, Komisiji in kriznim upraviteljem, imenovanim na podlagi člena 10(1), točka (g), najmanj 48 ur pred navedenim dobavnim časom za plin. Te prošnje vsebujejo vsaj informacije iz člena 13(8b), prvi pododstavek.

Države članice, ki prejmejo prošnjo na podlagi prvega pododstavka tega člena, v 18 urah odgovorijo državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, ter obvestijo Komisijo in krizne upravitelje, imenovane na podlagi člena 10(1), točka (g), pri tem pa navedejo, ali lahko dajo ponudbo za količine plina na podlagi prostovoljnih ukrepov. V odgovoru so navedene vsaj informacije iz člena 13(8a). Države članice se lahko odzovejo in navedejo, da ne morejo prispevati z uporabo tržnih ukrepov.

3. Kadar vsota količin plina, zbranih s ponodbami na podlagi člena 13(1) in (2) ter ponodbami na podlagi tega člena, ne doseže zahtevanih količin, se avtomatično izberejo ponudbe na podlagi tega člena.

Kadar vsota količin plina, zbranih s ponodbami na podlagi člena 13(1) in (2) ter ponodbami na podlagi tega člena, presega zahtevane količine, se ponudbe na podlagi tega člena upoštevajo pri izbiranju ponudb na podlagi člena 13(4), država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, pa po posvetovanju z vsemi vključenimi državami članicami izbira najugodnejšo ponudbo ali kombinacijo ponudb med ponodbami na podlagi člena 13 ali tega člena glede na stroške, hitrost dobave, zanesljivost in diverzifikacijo oskrbe s plinom. Kadar država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, izbere prispevke v skladu s tem členom, se ustrezno zmanjša prošnja na podlagi člena 13(1) in (2).

Država članica, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, zadevne države članice obvesti o količinah, ki jih je izbrala, v šestih urah po prejemu ponudbe in v vsaj 24 urah pred navedenim dobavnim časom za plin.

4. Kadar posredno povezana država članica zagotavlja prostovoljni prispevek na podlagi tržnih ukrepov državi članici, ki je zaprosila za solidarnostno pomoč, na podlagi odstavkov 1 in 2 tega člena, pravično nadomestilo ne presega razumnih stroškov in lahko vključuje stroške iz člena 13(8a), drugi pododstavek. Za končni znesek pravičnega nadomestila se uporabi mehanizem naknadnega pregleda iz člena 13(8c).
5. Operaterji prenosnih sistemov zadevnih držav članic sodelujejo in izmenjujejo informacije prek sistema regionalnega sodelovanja na področju plina, ki ga je vzpostavil ENTSO-G na podlagi člena 3(6), da opredelijo razpoložljive zmogljivosti medsebojne povezave v šestih urah po prošnji države članice ali Komisije. ENTSO-G o tem ustrezno obvesti Komisijo in pristojne organe zadevnih držav članic.“;

(11) v členu 14(3) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Pristojni organ iz odstavka 1 po koncu izrednih razmer Komisiji čim prej, najpozneje pa šest tednov po koncu izrednih razmer, predloži podrobno oceno izrednih razmer in učinkovitosti izvedenih ukrepov, vključno z oceno ekonomskega učinka izrednih razmer, učinka na sektor električne energije ter pomoči, ki je bila zagotovljena Uniji in njenim državam članicam ali je bila od njih prejeta. Kadar je ustrezno, ta ocena vključuje podroben opis okoliščin, ki so privedle do aktiviranja mehanizma, navedenega v členu 13, in pogoje, pod katerimi so bile prejete manjkajoče količine plina, vključno s ceno in izplačanim finančnim nadomestilom, ter morebitne razloge, zakaj ponudbe za solidarnostno pomoč niso bile sprejete ali plin ni bil dobavljen. Ta ocena se da na razpolago KSP in se upošteva v posodobitvah načrtov preventivnih ukrepov in načrtov za izredne razmere.“;

(12) v členu 17a se doda naslednji odstavek:

„2. Poročilo, ki ga mora Komisija predložiti do 28. februarja 2025, vključuje tudi splošno oceno uporabe členov 6a do 6d, člena 7(1) in (4), točka (g), členov 13 in 13a, člena 16(3), členov 17a in 18a, člena 20(4) ter Prilog Ia in Ib. Poročilu se, kadar je primerno, priloži zakonodajni predlog za spremembo te uredbe.“;

(13) člen 19 se spremeni:

(a) v odstavku 2 se za prvim stavkom vstavi naslednji stavek:

„Pooblastilo za sprejemanje delegiranih aktov iz člena 8a(2) se prenese na Komisijo za obdobje petih let od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe o prenovitvi].

(b) v odstavku 3 se prvi stavek nadomesti z naslednjim:

„3. Prenos pooblastila iz členov 3(8), 7(5), 8(5) in člena 8a(2) lahko kadar koli prekliče Evropski parlament ali Svet.“;

(c) v odstavku 6 se prvi stavek nadomesti z naslednjim:

„6. Delegirani akt, sprejet na podlagi členov 3(8), 7(5) in 8(5) ali člena 8a(2) začne veljati le, če mu niti Evropski parlament niti Svet ne nasprotuje v roku dveh mesecev od uradnega obvestila Evropskemu parlamentu ali Svetu o tem aktu ali če pred iztekom tega roka tako Evropski parlament kot Svet obvestita Komisijo, da mu ne bosta nasprotovala.“;

(14) Priloga VI se spremeni:

(a) v oddelku 5, prvi pododstavek, točka (a), se za drugo alinejo „ukrepe za razpršenost poti plina in virov oskrbe“ vstavi naslednja alineja:

– „ukrepe za preprečevanje kopičenja zmogljivosti,“;

(b) v oddelku 11.3, prvi pododstavek, točka (a), se za drugo alinejo „ukrepe za razpršenost poti plina in virov oskrbe“ vstavi naslednja alineja:

– „ukrepe za preprečevanje kopičenja zmogljivosti,“;

Člen 85
Spremembe Uredbe (EU) 2019/942

Uredba (EU) 2019/942 se spremeni:

(1) v členu 2 se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) izdaja mnenja in priporočila, naslovljena na operaterje prenosnih sistemov, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, Evropsko mrežo operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH), telo EU ODS, regionalne koordinacijske centre, imenovane operaterje trga električne energije in telesa, ki jih ustanovijo operaterji prenosnih sistemov za zemeljski plin, operaterji sistemov za UZP, operaterji sistemov za skladiščenje zemeljskega plina ali operaterji skladišča vodika ali operaterji vodikovih omrežij;“;

(2) v členu 3(2) se prvi pododstavek nadomesti z naslednjim:

„Na zahtevo ACER regulativni organi, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, regionalni koordinacijski centri, telo EU ODS, operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina, operaterji vodikovih omrežij, imenovani upravljavci trga električne energije ter telesa, ki jih ustanovijo operaterji prenosnih sistemov zemeljskega plina, operaterji sistemov za UZP, operaterji sistemov za skladiščenje zemeljskega plina ali operaterji skladišča vodika ali operaterji vodikovih terminalov, ACER zagotovijo vse potrebne informacije za namen izvajanja nalog ACER na podlagi te uredbe, razen če jih je ACER že zahteval in prejel.“;

(3) člen 4 se spremeni:

(a) odstavki 1, 2 in 3 se nadomestijo z naslednjim:

- „1. ACER posreduje Komisiji svoje mnenje o osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika ENTSO za električno energijo v skladu s členom 29(2) Uredbe (EU) 2019/943, osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika ENTSO za plin v skladu s členom 25(2) Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁺, osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika ENNOH v skladu s členom 57(9) Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺ ter osnutku statuta, seznamu članov in osnutku poslovnika telesa EU ODS v skladu s členom 53(3) Uredbe (EU) 2019/943 in členom 40(4) Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺.
2. ACER spremlja izvajanje dejavnosti ENTSO za električno energijo v skladu s členom 32 Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO za plin v skladu s členom 27 Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺, ENNOH v skladu s členom 64 Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺ ter telesa EU ODS, kot je določeno v členu 55 Uredbe (EU) 2019/943 in členu 41 Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno uredbo.

⁺⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

3. ACER lahko poda mnenje:

- (a) ENTSO za električno energijo v skladu s členom 30(1), točka (a), Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO za plin v skladu s členom 26(2) Uredbe (EU) 2024/...⁺ ter ENNOH v skladu s členom 59(1) navedene uredbe o omrežnih kodeksih;
- (b) ENTSO za električno energijo v skladu s členom 32(2) Uredbe (EU) 2019/943, ENTSO za plin v skladu s členom 26(2) Uredbe (EU) 2024/...⁺ in ENNOH v skladu s členom 60(2) Uredbe (EU) 2024/...⁺ o osnutku razvojnega načrta omrežja za Unijo in drugih ustreznih dokumentih iz člena 30(1) Uredbe (EU) 2019/943 in člena 26(3) in člena 59(1) Uredbe (EU) 2024/...⁺ ob upoštevanju ciljev nediskriminacije, učinkovite konkurence ter ustreznega in varnega delovanja notranjih trgov električne energije, vodika in zemeljskega plina;
- (c) telesu EU ODS o osnutku letnega delovnega programa in drugih ustreznih dokumentih iz člena 55(2) Uredbe (EU) 2019/943 in člena 41(3) Uredbe (EU) 2024/...⁺, ob upoštevanju ciljev nediskriminacije, učinkovite konkurence ter ustreznega in varnega delovanja notranjega trga električne energije, vodika in zemeljskega plina.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(b) odstavki 6, 7 in 8 se nadomestijo z naslednjim:

„6. Zadevni regulativni organi se usklajujejo, da bi skupaj ugotovili, ali ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telo EU ODS ali regionalni koordinacijski centri ne izpolnjujejo svojih obveznosti na podlagi prava Unije, ter sprejmejo ustrezne ukrepe v členom 59(1), točka (c), in členom 62(1), točka (f), Direktive (EU) 2019/944 ali členom 78(1), točka (e), Direktive (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁺⁺“.

ACER na zahtevo enega ali več regulativnih organov ali na lastno pobudo izda obrazloženo mnenje in priporočilo ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telesu EU ODS ali regionalnim koordinacijskim centrom glede izpolnjevanja njihovih obveznosti.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno direktivo.

7. Kadar ACER v obrazloženem mnenju ugotovi primer neizpolnjevanja obveznosti s strani ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telesa EU ODS ali regionalnega koordinacijskega centra, se zadevni regulativni organi usklajeno soglasno odločijo o tem, ali gre dejansko za neizpolnjevanje ustreznih obveznosti, ter, kadar je ustrezno, katere ukrepe mora za odpravo tega neizpolnjevanja sprejeti ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telo EU ODS ali regionalni koordinacijski center. Kadar se regulativni organi v štirih mesecih od datuma prejema obrazloženega mnenja ACER ne uspejo soglasno dogovoriti o takšnih usklajenih odločitvah, se zadeva na podlagi člena 6(10) predloži ACER v odločanje.

8. Kadar neizpolnjevanje obveznosti s strani ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telesa EU ODS ali regionalnega koordinacijskega centra, ki je bilo ugotovljeno na podlagi odstavka 6 ali 7 tega člena, ni odpravljeno v treh mesecih, ali kadar regulativni organ v državi članici, kjer ima subjekt sedež, ni sprejel ukrepov za zagotovitev skladnosti, ACER regulativnemu organu izda priporočilo za ukrepanje v skladu s členom 59(1), točka (c), in členom 62(1), točka (f), Direktive (EU) 2019/944 ali členom 78(1), točka (f), Direktive (EU) 2024/...⁺, da se zagotovi, da ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, telo EU ODS ali regionalni koordinacijski center izpolnijo svoje obveznosti, ter obvesti Komisijo.

* Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o notranjem trgu plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi uredb (EU) št. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 in (EU) 2022/869 ter Sklepa (EU) 2017/684 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 715/2009 (UL L, ..., ELI: ...).

** Direktiva 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o skupnih pravilih notranjega trga obnovljivega plina, zemeljskega plina in vodika, spremembi Direktive (EU) 2023/1791 in razveljavitvi Direktive 2009/73/ES (UL L, ..., ELI: ...).“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

(4) člen 5(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. ACER sodeluje pri razvoju omrežnih kodeksov v skladu s členom 59 Uredbe (EU) 2019/943 ter členoma 71 in 72 Uredbe (EU) 2024/...⁺ ter smernic v skladu s členom 61(6) Uredbe (EU) 2019/943 in členom 74(5) Uredbe (EU) 2024/...⁺. Pri tem zlasti:

- (a) predloži nezavezujoče okvirne smernice Komisiji, kadar to mora storiti na podlagi člena 59(4) Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 71(4) ali člena 72(4) Uredbe (EU) 2024/...⁺ ACER pregleda okvirne smernice in jih ponovno predloži Komisiji, kadar to mora storiti na podlagi člena 59(7) Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 71(7) ali člena 72(7) Uredbe (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

- (b) revidira omrežni kodeks v skladu s členom 59(11) Uredbe (EU) 2019/943 ali členom 71(11) ali členom 72(11) Uredbe (EU) 2024/...⁺ ACER pri pregledu upošteva izražena mnenja vseh strani, vključenih v času priprave tega revidiranega omrežnega kodeksa pod vodstvom ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH ali telesa EU ODS, in se posvetuje z zadevnimi deležniki o različici, ki bo predložena Komisiji. ACER lahko v ta namen v delo po potrebi vključi pripravljalni odbor, ustanovljen na podlagi omrežnih kodeksov. ACER Komisiji poroča o rezultatih posvetovanj. ACER nato revidirani omrežni kodeks zatem predloži Komisiji v skladu s členom 59(11) Uredbe (EU) 2019/943 ali členom 71(11) ali členom 72(11) Uredbe (EU) 2024/...⁺. Kadar ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH ali telo EU ODS omrežnega kodeksa ne pripravi, ACER pripravi in predloži osnutek omrežnega kodeksa Komisiji, kadar to mora storiti na podlagi člena 59(12) Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 71(12) ali člena 72(12) Uredbe (EU) 2024/...⁺;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

- (c) Komisiji v skladu s členom 32(1) Uredbe (EU) 2019/943 ali členom 27(1) ali členom 64(2) Uredbe (EU) 2024/...⁺ kadar ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH ali telo EU ODS ne izvajajo omrežnega kodeksa, pripravljenega na podlagi člena 30(1), točka (a), Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 26(1) ali člena 59(1), točka (a), Uredbe (EU) 2024/...⁺, ali omrežnega kodeksa, pripravljenega v skladu s členom 59(3) do (12) Uredbe (EU) 2019/943 ali členom 71(3) do (12) ali členom 72(3) do (12) Uredbe (EU) 2024/...⁺ ki pa ga Komisija ni sprejela na podlagi člena 59(13) Uredbe (EU) 2019/943 ali na podlagi člena 71(13) ali člena 72(13) Uredbe (EU) 2024/...⁺.
- (d) spremlja in analizira izvajanje omrežnih kodeksov, ki jih sprejme Komisija v skladu s členom 59 Uredbe (EU) 2019/943 in členoma 71 in 72 Uredbe (EU) 2024/...⁺ ter smernicami, sprejetimi v skladu s členom 61 Uredbe (EU) 2019/943 in členom 74 Uredbe (EU) 2024/...⁺ in njihov vpliv na harmonizacijo veljavnih pravil za spodbujanje povezovanja trgov ter na nediskriminacijo, učinkovito konkurenco in ustrezno delovanje trga ter o tem poroča Komisiji.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(5) člen 6 se spremeni:

(a) odstavek 3 se nadomesti z naslednjim:

„3. Komisija v skladu s tem členom do 5. julija 2022 in nato vsaka štiri leta Evropskemu parlamentu in Svetu predloži poročilo o neodvisnosti regulativnih organov na podlagi člena 57(7) Direktive (EU) 2019/944 in člena 76(6) Direktive (EU) 2024/...⁺.“;

(b) odstavek 5 se nadomesti z naslednjim:

„5. ACER na zahtevo enega ali več regulativnih organov ali Komisije predloži z dejstvi podprto mnenje v zvezi z usklajenostjo sprejete odločitve regulativnega organa z omrežnimi kodeksi in smernicami iz Uredbe (EU) 2019/943, Uredbe (EU) 2024/...⁺⁺, Direktive (EU) 2019/944 ali Direktive (EU) 2024/...⁺ ali iz drugih ustreznih določb navedenih uredb ali direktiv ali iz člena 13 Uredbe (EU) 2017/1938.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

⁺⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(c) vstavijo se naslednji odstavki:

„9a. ACER daje priporočila operaterjem prenosnih sistemov, operaterjem distribucijskih sistemov, operaterjem vodikovih omrežij in regulativnim organom glede metodologije za določanje medčasovne razporeditve stroškov na podlagi člena 5(6), prvi pododstavek, Uredbe (EU) 2024/...⁺.

ACER lahko daje priporočila operaterjem prenosnih sistemov, operaterjem distribucijskih sistemov, operaterjem vodikovih omrežij in regulativnim organom glede ločevanja reguliranih osnovnih sredstev na podlagi člena 5(6), tretji pododstavek, Uredbe (EU) 2024/...⁺.

9b. ACER lahko regulativnim organom daje priporočila o razporeditvi stroškov rešitev za omejitve čezmejnih pretokov zaradi razlik v kakovosti plina na podlagi člena 21(11) Uredbe (EU) 2024/...⁺.

9c. ACER lahko regulativnim organom daje priporočila o razporeditvi stroškov rešitev za omejitve čezmejnih pretokov zaradi razlik v kakovosti vodika na podlagi člena 55(8) Uredbe (EU) 2024/...⁺.

9d. ACER objavi poročila o spremljanju prezasedenosti na povezovalnih točkah na podlagi točke 2.2.1(2), Priloge I k Uredbi (EU) 2024/...⁺.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(d) odstavek 10 se spremeni:

(i) prvi pododstavek se nadomesti z naslednjim:

„ACER je pristojen za sprejemanje posameznih odločitev o regulativnih vprašanjih, ki vplivajo na čezmejno trgovanje ali čezmejno varnost sistema, pri katerih je potrebna skupna odločitev vsaj dveh regulativnih organov, takšne pristojnosti pa so bile podeljene regulativnim organom z enim od naslednjih pravnih aktov:

- (a) zakonodajnim aktom Unije, sprejetim po rednem zakonodajnem postopku;
- (b) omrežnimi kodeksi in smernicami iz členov 59 do 61 Uredbe (EU) 2019/943, ki so bili sprejeti pred 4. julijem 2019, in njihovimi naknadnimi revizijami;
- (c) omrežnimi kodeksi in smernicami iz členov 59 do 61 Uredbe (EU) 2019/943, ki so bili sprejeti kot izvedbeni akti na podlagi člena 5 Uredbe (EU) št. 182/2011;
- (d) smernicami na podlagi Priloge I k Uredbi (EU) 2024/...⁺ ali
- (e) omrežnimi kodeksi in smernicami iz členov 71 do 74 Uredbe (EU) 2024/...⁺.“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(ii) v drugem pododstavku se točka (a) se nadomesti z naslednjim:

„(a) kadar se pristojni regulativni organi niso mogli dogovoriti v šestih mesecih po posredovanju primera še zadnjemu izmed teh regulativnih organov ali v štirih mesecih glede primerov na podlagi člena 4(7) te uredbe ali na podlagi člena 59(1), točka (c), ali člena 62(1), točka (f), Direktive (EU) 2019/944 ali člena 78(1), točka (f), Direktive (EU) 2024/...⁺“;

(iii) tretji in četrti pododstavek se nadomestita z naslednjim:

„Pristojni regulativni organi lahko skupaj zaprosijo, da se obdobje iz točke (a) drugega pododstavka tega odstavka podaljša za največ šest mesecev, razen glede primerov na podlagi člena 4(7) te uredbe ali na podlagi člena 59(1), točka (c), ali člena 62(1), točka (f), Direktive (EU) 2019/944 ali člena 78(1), točka (f), Direktive (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

Kadar se pristojnosti za odločanje o čezmejnih vprašanjih iz prvega pododstavka tega odstavka podelijo regulativnim organom v novih omrežnih kodeksih ali smernicah iz členov 59 do 61 Uredbe (EU) 2019/943, sprejetih kot delegirani akti po 4. juliju 2019, je ACER pristojen samo na prostovoljni podlagi na podlagi točke (b) drugega pododstavka tega odstavka, na zahtevo najmanj 60 % pristojnih regulativnih organov. Kadar sta vpletena samo dva regulativna organa, lahko katerikoli od njiju zadevo posreduje ACER.“;

(e) v odstavku 12 se točka (a) nadomesti z naslednjim:

„(a) izda odločitev v največ šestih mesecih od datuma predložitve ali v štirih mesecih glede primerov na podlagi člena 4(7) te uredbe ali člena (59)(1), točka (c), ali člena 62(1), točka (f), Direktive (EU) 2019/944 ali člena 78(1), točka (f), Direktive (EU) 2024/...⁺ in“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

(6) člen 14(1) se nadomesti z naslednjim:

„1. ACER se pri izvajanju svojih nalog, zlasti v procesu razvoja okvirnih smernic v skladu s členom 59 Uredbe (EU) 2019/943 ali členoma 71 in 72 Uredbe (EU) 2024/...⁴² in v procesu predlaganja sprememb omrežnih kodeksov na podlagi člena 60 Uredbe (EU) 2019/943 ali člena 73 Uredbe (EU) 2024/...⁺, temeljito in že v zgodnji fazi posvetuje z udeleženci na trgu, operaterji prenosnih sistemov, operaterji vodikovih prenosnih omrežij, potrošniki, končnimi odjemalci, kadar je ustrezno, pa tudi z organi, pristojnimi za konkurenco, in sicer brez poseganja v njihove pristojnosti; ta posvetovanja so odprta in pregledna, zlasti kadar naloge ACER zadevajo operaterje prenosnih sistemov in operaterje vodikovih prenosnih omrežij.“;

⁴² ⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(7) člen 15 se spremeni:

(a) odstavek 1 se nadomesti z naslednjim:

„1. ACER v tesnem sodelovanju s Komisijo, državami članicami in ustreznimi nacionalnimi organi, vključno z regulativnimi organi, in brez poseganja v pristojnosti organov za konkurenco spremlja veleprodajne in maloprodajne trge električne energije in zemeljskega plina, zlasti ravni in oblikovanje maloprodajnih in veleprodajnih cen, da bi lahko ustrezni organi lažje prepoznali morebitno protikonkurenčno, nepošteno ali nepregledno ravnanje operaterjev na trgu, in v zvezi s skladnostjo s pravicami potrošnikov iz Direktive (EU) 2019/944 in Direktive (EU) 2024/...⁺, učinek razvoja na trgu na gospodinjske odjemalce, dostop do omrežij, vključno z dostopom do električne energije, pridobljene iz obnovljivih virov energije, napredek v zvezi s povezovalnimi plinovodi, potencialne ovire za čezmejno trgovanje, vključno z vplivom primešavanja vodika v sistem zemeljskega plina in ovirami za čezmejni pretok biometana, regulativne ovire za nove udeležence, ki vstopajo na trg in manjše udeležence na trgu, vključno z energetske skupnosti državljanov in skupnosti na področju energije iz obnovljivih virov, državne posege, s katerimi se preprečuje cenovno odražanje dejanskega pomanjkanja, kot je določeno v členu 10(4) Uredbe (EU) 2019/943, uspešnost držav članic na področju zanesljivosti oskrbe z električno energijo na podlagi rezultatov evropske ocene zadostnosti virov iz člena 23 navedene uredbe ob upoštevanju zlasti naknadnega vrednotenja iz člena 17 Uredbe (EU) 2019/941.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko direktive iz dokumenta PE-CONS 104/23 (2021/0425(COD)).

ACER v tesnem sodelovanju s Komisijo, državami članicami in ustreznimi nacionalnimi organi, vključno z regulativnimi organi, in brez poseganja v pristojnosti organov za konkurenco, spremlja trge vodika, zlasti učinek razvoja trga na odjemalce vodika, dostop do vodikovega omrežja, vključno z dostopom do omrežja za vodik iz obnovljivih virov energije, napredek v zvezi s povezovalnimi plinovodi in potencialne ovire za čezmejno trgovanje.“;

(b) odstavek 2 se nadomesti z naslednjim:

„2. ACER letno objavi poročilo o rezultatih spremljanja iz odstavka 1. V tem poročilu opredeli ovire, ki onemogočajo dokončno oblikovanje notranjih trgov električne energije, zemeljskega plina in vodika.“;

(c) vstavita se naslednja odstavka:

„6. ACER objavi študije, v katerih primerja učinkovitost stroškov operaterjev prenosnih sistemov v Uniji na podlagi člena 19(2) Uredbe (EU) 2024/...⁺.

7. ACER podaja mnenja, ki zagotavljajo harmonizirano obliko za objavo tehničnih informacij o dostopu do vodikovih prenosnih omrežij, in objavi poročilo o spremljanju prezasedenosti na povezovalnih točkah na podlagi smernic iz Priloge I k Uredbi (EU) 2024/...⁺“.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

Člen 86
Spremembi Uredbe (EU) 2022/869

Uredba (EU) 2022/869 se spremeni:

- (1) členi 11, 12 in 13 se nadomestijo z naslednjim:

„Člen 11

Analiza stroškov in koristi energetskega sistema

1. ENTSO za električno energijo in evropska mreža operaterjev vodikovih omrežij (ENNOH) iz člena 57 Uredbe (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta⁺ pripravi vsak svoj osnutek usklajene sektorske metodologije, ki vključuje tudi model energetskega omrežja in trga iz odstavka 10 tega člena, za harmonizirano analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema na ravni Unije za projekte s seznama Unije, ki spadajo v kategorije energetske infrastrukture iz točk 1(a), (b), (d) in (f) ter točke 3 Priloge II k tej uredbi.

Metodologiji iz prvega pododstavka tega odstavka se pripravi v skladu z načeli iz Priloge V, na podlagi skupnih predvidevanj, ki omogočajo primerjavo projektov, in sta skladni z energetske in podnebne cilji Unije za leto 2030 in njenimi cilji podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter pravili in kazalniki iz Priloge IV.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno uredbo.

Metodologiji iz prvega pododstavka tega odstavka se uporabljata pri pripravi poznejših desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo, ki jih oblikujeta ENTSO za električno energijo na podlagi člena 30 Uredbe (EU) 2019/943 ali ENNOH na podlagi člena 60 Uredbe (EU) 2024/...⁺.

ENTSO za električno energijo do 24. aprila 2023 objavi ter državam članicam, Komisiji in Agenciji predloži svoj osnutek usklajene sektorske metodologije, in sicer po tem, ko med postopkom posvetovanja iz odstavka 2 tega člena zbere prispevke ustreznih deležnikov. Vsaka metodologija za analizo stroškov in koristi celotnega energetskega sistema, ki jo do 1. septembra 2024 pripravi ENTSO za plin, se odobri v skladu s postopkom iz tega člena. ENNOH do 1. decembra 2025 objavi ter državam članicam, Komisiji in Agenciji predloži svoj osnutek usklajene sektorske metodologije, in sicer po tem, ko med postopkom posvetovanja na podlagi člena 61(3), točka (d), Uredbe (EU) 2024/...⁺ zbere prispevke ustreznih deležnikov.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)) ter v opombo vstavite številko, datum in sklic na UL za navedeno uredbo.

2. ENTSO za električno energijo in ENNOH pred predložitvijo osnutka metodologij državam članicam, Komisiji in Agenciji v skladu z odstavkom 1 objavita vsak svoj predhodni osnutek metodologije in izvedeta obsežen postopek posvetovanja ter skušata pridobiti priporočila držav članic in vsaj organizacij, ki zastopajo vse zadevne deležnike, vključno z Evropskim telesom za operaterje distribucijskih sistemov (v nadaljnjem besedilu: telo EU ODS), ustanovljenim na podlagi člena 52/(1) Uredbe (EU) 2019/943, združenji, vključenimi na trg električne energije, zemeljskega plina in vodika, deležniki na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisnimi združevalci, operaterji prilagajanja odjema, organizacijami, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenji odjemalcev, predstavniki civilne družbe in, kadar je ustrezno, tudi priporočila nacionalnih regulativnih organov in drugih nacionalnih organov.

V treh mesecih po objavi predhodnega osnutka metodologij na podlagi prvega pododstavka lahko vsak deležnik iz navedenega pododstavka predloži priporočilo.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe, ustanovljen na podlagi člena 10a Uredbe (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta^{**}, lahko na lastno pobudo predloži mnenje o obeh osnutkih metodologij.

Kadar je ustrezno, države članice in deležniki iz prvega pododstavka predložijo svoja priporočila Agenciji ter ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH in jih dajo na voljo javnosti, Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe pa Agenciji in ENTSO za električno energijo oziroma ENNOH predloži svoje mnenje in ga da na voljo javnosti.

Postopek posvetovanja je odprt, pravočasen in pregleden. ENTSO za električno energijo in ENNOH pripravita in javno objavita poročilo o postopku posvetovanja.

ENTSO za električno energijo in ENNOH navedeta razloge, kadar ne upoštevata ali le delno upoštevata priporočila držav članic ali deležnikov ali priporočil nacionalnih organov ali mnenja Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe.

3. Agencija v treh mesecih po prejemu osnutkov metodologij, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o postopku posvetovanja, poda mnenje ENTSO za električno energijo in ENNOH. Agencija svoje mnenje uradno sporoči ENTSO za električno energijo, ENNOH, državam članicam in Komisiji ter ga objavi tudi na svojem spletnem mestu.
4. Države članice lahko v treh mesecih od prejema osnutkov metodologij podajo svoje mnenje ENTSO za električno energijo in ENNOH ter Komisiji. Da bi olajšala posvetovanje, lahko Komisija organizira posebne sestanke skupin za razpravo o osnutkih metodologij.

5. ENTSO za električno energijo in ENNOH v treh mesecih po prejemu mnenja Agencije in držav članic iz odstavkov 3 in 4 ustrezno spremenita vsak svojo metodologijo, da v celoti upoštevata mnenja Agencije in držav članic, ter ju skupaj z mnenjem Agencije predložita Komisiji v odobritev. Komisija svojo odločitev izda v treh mesecih od prejema metodologij ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin oziroma ENNOH.
6. ENTSO za električno energijo in ENNOH v dveh tednih po odobritvi Komisije v skladu z odstavkom 5 objavita vsak svojo metodologijo na svojem spletnem mestu. V skladu z omejitvami, določenimi na podlagi nacionalnega prava in ustreznih sporazumov o varovanju zaupnih podatkov, v dovolj natančni obliki objavita ustrezne vhodne podatke ter druge ustrezne podatke o omrežjih, pretoku obremenitve in trgu. Komisija in Agencija prejete podatke obravnavata zaupno in poskrbita, da jih zaupno obravnava tudi vsaka stran, ki zanju na podlagi teh podatkov opravi analitsko delo.

7. Metodologiji se redno posodabljata in izboljšujeta po postopku iz odstavkov 1 do 6. Zlasti se spremenita po predložitvi modela energetskega omrežja in trga iz odstavka 10. Agencija lahko na lastno pobudo in na ustrezno utemeljeno zahtevo nacionalnih regulativnih organov ali deležnikov ter po uradnem posvetovanju z organizacijami, ki zastopajo vse zadevne deležnike, iz odstavka 2, prvi pododstavek, in Komisijo zahteva takšne posodobitve in izboljšave ter navede razloge in časovni razpored. Agencija objavi zahteve nacionalnih regulativnih organov ali deležnikov in vse zadevne dokumente, ki niso poslovno občutljivi, zaradi katerih zahteva posodobitev ali izboljšanje.
8. Komisija za projekte v kategoriji energetske infrastrukture iz točke 1(c) in (e) ter točk 2, 4 in 5 Priloge II zagotovi pripravo metodologij na ravni Unije za harmonizirano analizo stroškov in koristi v celotnem energetskega sistemu. Te metodologije morajo biti glede koristi in stroškov združljive z metodologijama ENTSO za električno energijo in ENNOH. Agencija ob podpori nacionalnih regulativnih organov spodbuja skladnost teh metodologij z metodologijama, ki ju pripravita ENTSO za električno energijo in ENNOH. Metodologije se pripravijo na pregleden način ter na podlagi obsežnega posvetovanja z državami članicami in vsemi ustreznimi deležniki.

9. Agencija vsaka tri leta določi in objavi niz kazalnikov in ustreznih referenčnih vrednosti za primerjavo stroškov naložbe na enoto za primerljive projekte kategorij energetske infrastrukture iz Priloge II. Predlagatelji projektov nacionalnim regulativnim organom in Agenciji posredujejo ustrezne zahtevane podatke.

Agencija prve kazalnike za kategorije infrastrukture iz točk 1, 2 in 3 Priloge II objavi do 24. aprila 2023, kolikor so že na voljo podatki za izračun zanesljivih kazalnikov in referenčnih vrednosti. Te referenčne vrednosti lahko ENTSO za električno energijo in ENNOH uporabita pri analizi stroškov in koristi za naslednje desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo.

Agencija prve kazalnike za kategorije energetske infrastrukture iz točk 4 in 5 Priloge II objavi do 24. aprila 2025.

10. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH po obsežnem postopku posvetovanja z deležniki iz odstavka 2, prvi pododstavek, do 31. oktobra 2025 Komisiji in Agenciji skupaj predložijo skladen in postopno integriran model, ki bo zagotavljal skladnost med metodologijami za posamezen sektor na podlagi skupnih predpostavk, vključno z infrastrukturo za prenos električne energije, zemeljskega plina in vodika ter skladišči zemeljskega plina, utekočinjenim zemeljskim plinom in elektrolizatorji, pri čemer so v modelu zajeti prednostni koridorji in območja energetske infrastrukture iz Priloge I, ki se pripravi v skladu z načeli iz Priloge V.

11. Model iz odstavka 10 zajema vsaj povezave zadevnih sektorjev na vseh stopnjah načrtovanja infrastrukture, natančnejše scenarije, tehnologije in prostorsko ločljivost, opredelitev infrastrukturnih vrzeli, zlasti glede čezmejnih zmogljivosti, in ocenjevanje projektov.
12. Potem ko Komisija model iz odstavka 10 odobri po postopku iz odstavkov 1 do 5, se model vključi v metodologije iz odstavka 1, ki se nato ustrezno prilagodijo.
13. Model in usklajene metodologije sektorjev za analizo stroškov in koristi se od sprejetja v skladu z odstavkom 10 posodablajo vsaj vsakih pet let, po potrebi pa tudi pogostejše, in sicer po postopku iz odstavka 7.
14. Ta člen se uporablja do 1. januarja 2027 ob upoštevanju prehodnih določb iz člena 61 Uredbe (EU) 2024/...⁺.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

Člen 12

Scenariji za desetletne razvojne načrte omrežja

1. Agencija po opravljenem obsežnem postopku posvetovanja, v katerem sodelujejo Komisija, države članice, ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, telo EU ODS in vsaj organizacije, ki zastopajo združenja, vključena na trg električne energije, zemeljskega plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenja odjemalcev in predstavnike civilne družbe, do 24. januarja 2023 objavi okvirne smernice za skupne scenarije, ki jih pripravijo ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH. Okvirne smernice se po potrebi redno posodablajo. Postopek posvetovanja za vsako posodobitev okvirnih smernic vključuje tudi ENNOH.

V okvirnih smernicah iz prvega pododstavka se določijo merila za pregledno, nediskriminatorno in zanesljivo pripravo scenarijev ob upoštevanju najboljših praks na področju ocenjevanja infrastrukture in načrtovanja razvoja omrežja. Z okvirnimi smernicami se tudi zagotovi, da bodo scenariji ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH, iz katerih izhajajo, v celoti v skladu z načelom „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter da se bodo upoštevali najnovejši razpoložljivi scenariji Komisije, kadar je to ustrezno, pa tudi nacionalni energetski in podnebni načrti.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko na lastno pobudo pripravi prispevek o tem, na kakšen način lahko scenariji izpolnijo zahteve za doseganje energetske in podnebne cilje Unije za leto 2030 in njenega cilja podnebne nevtralnosti do leta 2050. Agencija ta prispevek ustrezno upošteva v okvirnih smernicah iz prvega pododstavka.

Agencija navede razloge, kadar ne upošteva ali le delno upošteva priporočila držav članic, deležnikov in Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe.

2. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH se pri pripravi skupnih scenarijev za desetletne razvojne načrte omrežja za celotno Unijo ravna v skladu z okvirnimi smernicami Agencije.

V skupne scenarije je vključena tudi dolgoročna perspektiva do leta 2050 in ustrezni vmesni koraki.

3. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH k sodelovanju v postopku priprave scenarijev, zlasti pri ključnih elementih, kot so predpostavke in kako so upoštevane v podatkih scenarijev, povabijo organizacije, ki predstavljajo vse zadevne deležnike, vključno s telesom EU ODS, združenja, vključena na trg električne energije, zemeljskega plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energetske učinkovitosti, združenja odjemalcev in predstavnike civilne družbe.

4. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH osnutek poročila o skupnih scenarijih objavijo in predložijo Agenciji, državam članicam in Komisiji, da o njem podajo mnenje.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko na lastno pobudo predloži mnenje o poročilu o skupnih scenarijih.

5. Agencija v treh mesecih po prejemu osnutka poročila o skupnih scenarijih, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o tem, kako so bili ti prispevki upoštevani, poda mnenje ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin, ENNOH, državam članicam in Komisiji o tem, kako so scenariji skladni z okvirnimi smernicami iz odstavka 1, prvi pododstavek, vključno z morebitnimi priporočili za spremembe in dopolnitve.

Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe lahko v enakem roku na lastno pobudo predloži mnenje o združljivosti scenarijev z energetske in podnebnimi cilji Unije za leto 2030 in njenim ciljem podnebne nevtralnosti do leta 2050.

6. Komisija v treh mesecih od prejema mnenja iz odstavka 5 in ob upoštevanju mnenja Agencije in držav članic odobri poročilo o osnutkih skupnih scenarijev ali pa od ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH zahteva, da ga spremenijo.

ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH navedejo razloge, ki pojasnjujejo, kako so bile obravnavane zahteve Komisije za spremembe.

Če Komisija poročila o skupnih scenarijih ne odobri, jim pošlje obrazloženo mnenje o tem.

7. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH v dveh tednih po odobritvi poročila o skupnih scenarijih v skladu z odstavkom 6 poročilo objavijo na svojem spletnem mestu. V skladu z nacionalnim pravom in ustreznimi sporazumi o varovanju zaupnih in občutljivih podatkov objavijo ustrezne vhodne in izhodne podatke v dovolj jasni in točni obliki, da lahko tretje strani ponovijo rezultate.
8. Ta člen se uporablja do 1. januarja 2027 ob upoštevanju prehodnih določb iz člena 61 Uredbe (EU) 2024/...⁺.

Člen 13

Opredelitev infrastrukturnih vrzeli

1. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH v šestih mesecih po odobritvi poročila o skupnih scenarijih na podlagi člena 12(6), nato pa vsaki dve leti objavijo poročila o vrzelih v infrastrukturi, pripravljena v okviru desetletnih razvojnih načrtov omrežja za celotno Unijo.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

Pri oceni infrastrukturnih vrzeli opravijo analizo na podlagi scenarijev, določenih na podlagi člena 12, upoštevajo načelo „energijska učinkovitost na prvem mestu“ in prednostno obravnavajo vse ustrezne alternative novi infrastrukturi. Pri obravnavanju novih infrastrukturnih rešitev se pri oceni infrastrukturnih vrzeli upoštevajo vsi ustrezni stroški, tudi za okrepitev omrežja.

Pri oceni infrastrukturnih vrzeli se posebna pozornost nameni zlasti tistim infrastrukturnim vrzelim, ki bi lahko vplivale na uresničevanje podnebnih in energetskih ciljev Unije za leto 2030 in njen cilj podnebne nevtralnosti do leta 2050.

Preden ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH objavijo vsak svoje poročilo, opravijo obsežen postopek posvetovanja, vključujoč vse ustrezne deležnike, med njimi telo EU ODS, združenja, vključena na trg električne energije, zemeljskega plina in vodika, deležnike na področju ogrevanja in hlajenja, zajemanja in shranjevanja ogljika ter zajemanja in uporabe ogljika, neodvisne združevalce, operaterje prilagajanja odjema, organizacije, ki delujejo na področju rešitev energijske učinkovitosti, združenja odjemalcev, predstavnike civilne družbe, Agencijo in predstavnike vseh držav članic, ki sodelujejo v prednostnih koridorjih, določenih v Prilogi I.

2. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH vsak svoj osnutek poročila o infrastrukturnih vrzelih predložijo Agenciji in Komisiji ter državam članicam, da o njem podajo mnenje.

3. Agencija v treh mesecih po prejemu poročila o infrastrukturnih vrzelih, prispevkov, prejetih v postopku posvetovanja, in poročila o tem, kako so bili ti prispevki upoštevani, poda mnenje ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin ali ENNOH, Komisiji in državam članicam ter ga da na voljo javnosti.
4. Komisija v treh mesecih od prejema mnenja Agencije iz odstavka 3 in ob upoštevanju tega mnenja ter prispevkov držav članic pripravi svoje mnenje ter ga posreduje ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin ali ENNOH.
5. ENTSO za električno energijo, ENTSO za plin in ENNOH prilagodijo svoja poročila o infrastrukturnih vrzelih ob upoštevanju mnenja Agencije in v skladu z mnenji Komisije in držav članic ter jih dajo na voljo javnosti.
6. Ta člen se uporablja do 1. januarja 2027 ob upoštevanju prehodnih določb iz člena 61 Uredbe (EU) 2024/...⁺.

* Uredba (EU) 2024/... Evropskega parlamenta in Sveta z dne ... o notranjem trgu plina iz obnovljivih virov, zemeljskega plina in vodika, spremembi uredb (EU) št. 1227/2011, (EU) 2017/1938, (EU) 2019/942 in (EU) 2022/869 ter Sklepa (EU) 2017/684 in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 715/2009 (UL L, ..., ELI: ...).

** Uredba (ES) št. 401/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2009 o Evropski agenciji za okolje in Evropskem okoljskem informacijskem in opazovalnem omrežju (UL L 126, 21.5.2009, str. 13).“;

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

(2) v členu 31 se doda naslednji odstavek:

„5. V prilogah k tej uredbi se vsako sklicevanje na „ENTSO za plin“ za namene prehodnih določb na podlagi člena 61 Uredbe (EU) 2024/...⁺ razume kot „ENTSO za plin in ENNOH“. Od 1. januarja 2027 se vsako sklicevanje na „ENTSO za plin“ razume kot sklicevanje na „ENNOH“.“.

Člen 87

Sprememba Sklepa (EU) 2017/684

Obveznosti priglasitve za medvladne sporazume na področju energije v zvezi z zemeljskim plinom, določene v Sklepu (EU) 2017/684, se razlagajo tako, da vključujejo medvladne sporazume v zvezi z vodikom, vključno z vodikovimi spojinami, kot so amoniak in tekoči organski nosilci vodika.

Člen 88

Razveljavitev

Uredba (ES) št. 715/2009 se razveljavi. Sklicevanja na razveljavljeno uredbo se štejejo za sklicevanja na to uredbo in se berejo v skladu s korelacijsko tabelo iz Priloge III te uredbe.

⁺ UL: prosimo, da v besedilo vstavite številko uredbe iz dokumenta PE-CONS 105/23 (2021/0424(COD)).

Člen 89
Začetek veljavnosti

1. Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Uporablja se od ... [šest mesecev od datuma začetka veljavnosti te uredbe].
2. Z odstopanjem od odstavka 1 tega člena:
 - (a) se člen 11(3), točka (b), člen 34(6) in člen 84 uporabljajo od 1. januarja 2025;
 - (b) se oddelek 5 uporablja od 1. januarja 2025, razen členov 42, 43, 44, 52, 53 in 54, ki se uporabljajo od ... [datum začetka veljavnosti te uredbe].

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju,

Za Evropski parlament
predsednica

Za Svet
predsednik/predsednica

PRILOGA I

Smernice

1. Informacije, ki se objavijo o metodologiji za določanje reguliranih prihodkov operaterja prenosnega sistema

Regulativni organ ali operater prenosnega sistema v skladu z odločitvijo regulativnega organa pred tarifnim obdobjem objavi informacije iz točk 1 do 5.

Kadar je operater prenosnega sistema del večjega poslovnega subjekta ali holdinga, se te informacije navedejo ločeno za dejavnosti prenosa.

1. Subjekt, ki je odgovoren za izračun, določitev in odobritev različnih sestavnih delov metodologije.
2. Opis metodologije, ki zajema vsaj opis:
 - (a) splošne metodologije, kot so zgornja meja prihodkov, hibridna primerjalna analiza, primerjalna analiza z metodo dodatka na stroške (cost-plus) ali primerjalna analiza tarif;
 - (b) metodologije za določitev reguliranih osnovnih sredstev (RAB), vključno z:
 - (i) metodologijo za določitev začetne (otvoritvene) vrednosti sredstev, ki se uporablja ob začetku zadevnega obdobja reguliranja in pri vključevanju novih sredstev v RAB;

- (ii) metodologijo za prevrednotenje sredstev;
 - (iii) pojasnili o spreminjanju vrednosti sredstev;
 - (iv) obravnavo sredstev, ki so bila razgrajena;
 - (v) metodologijo amortizacije, ki se uporablja za RAB, vključno s kakršno koli spremembo vrednosti;
- (c) metodologije za določanje stroškov kapitala;
 - (d) metodologije za določitev skupnih odhodkov (TOTEX) ali, če obstajajo, odhodkov iz poslovanja (OPEX) in naložb v osnovna sredstva (CAPEX);
 - (e) metodologije za določitev učinkovitosti stroškov, če obstaja;
 - (f) metodologije za določanje inflacije;
 - (g) metodologije za določitev premij in spodbud, če obstaja;
 - (h) neobvladljivih stroškov;
 - (i) storitev, ki se opravljajo v holdingu podjetja, če obstajajo.
3. Vrednosti parametrov, uporabljenih v metodologiji:
- (a) podrobne vrednosti parametrov, ki so del stroškov lastniškega kapitala in stroškov dolgov ali tehtanega povprečja stroškov kapitala, izraženih v odstotkih;

- (b) amortizacijska doba v letih, ki se uporablja ločeno za cevovode in kompresorje;
 - (c) spremembe amortizacijske dobe ali uporabljene pospešene amortizacije sredstev;
 - (d) cilji učinkovitosti v odstotkih;
 - (e) indeksi inflacije;
 - (f) premije in spodbude.
4. Vrednosti stroškov in odhodkov, ki se uporabljajo za določitev dovoljenih ali ciljnih prihodkov v eurih in v lokalni valuti za:
- (a) RAB po vrsti sredstev, razčlenjena na leto do popolne amortizacije, vključno:
 - (i) z naložbami, dodanimi RAB, po vrsti sredstev;
 - (ii) z amortizacijo po vrsti sredstev do popolne amortizacije sredstev;
 - (b) s stroški kapitala, tudi stroški lastniškega kapitala in stroški dolgov;
 - (c) z odhodki iz poslovanja;
 - (d) s premijami in spodbudami, razčlenjenimi ločeno po postavkah.

5. Finančni kazalniki, ki jih je treba zagotoviti za operaterja prenosnega sistema. Če je operater prenosnega sistema del večjega holdinga ali podjetja, se te vrednosti podajo ločeno za operaterja prenosnega sistema, med drugim:

- (a) dobiček pred obrestmi, davki in amortizacijo (EBITDA);
- (b) dobiček pred obrestmi in davki (EBIT);
- (c) donos na sredstva I (ROA) = $EBITDA/RAB$;
- (d) donos na sredstva II (ROA) = $EBIT/RAB$;
- (e) donosnost lastniškega kapitala (ROE) = dobiček / lastniški kapital:
 - (i) donos vloženega kapitala (ROCE);
 - (ii) količnik finančnega vzvoda;
 - (iii) $\text{neto dolg} / (\text{neto dolg} + \text{lastniški kapital})$;
 - (iv) $\text{neto dolg}/EBITDA$.

Regulativni organ ali operater prenosnega sistema da na razpolago poenostavljen tarifni model, ki vključuje razčlenjene parametre in vrednosti metodologije ter omogoča ponovitev izračuna dovoljenih ali ciljnih prihodkov operaterja prenosnega sistema.

6. Operaterji prenosnih sistemov vodijo dnevnik o dejanskem vzdrževanju in nastalih motnjah pretoka ter ga dajo na razpolago regulativnemu organu, če ta to zahteva.
Informacije so na voljo tudi potrošnikom, ki jih je motnja prizadela, če to zahtevajo.
2. Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti, ki zadevajo operaterje prenosnih sistemov, ter njihova uporaba v primeru pogodbene prezasedenosti
- 2.1. Načela mehanizmov za dodeljevanje zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti, ki zadevajo operaterje prenosnih sistemov
 1. Mehanizmi za dodeljevanje zmogljivosti in postopki upravljanja prezasedenosti spodbujajo razvoj konkurence in prosto trgovanje z zmogljivostjo ter so skladni s tržnimi mehanizmi, vključno s fizičnimi trgi in trgovalnimi vozlišči. So prožni in sposobni prilagoditve spreminjajočim se tržnim razmeram.
 2. Navedeni mehanizmi in postopki upoštevajo celovitost zadevnega sistema in zanesljivost oskrbe.
 3. Navedeni mehanizmi in postopki ne ovirajo vstopa novih udeležencev na trg niti ne ustvarjajo neupravičenih ovir za dostop do trga. Udeležencem na trgu, vključno z novimi udeleženci, ki vstopajo na trg, in podjetji z majhnim tržnim deležem, ne preprečujejo, da bi učinkovito konkurirali.
 4. Navedeni mehanizmi in postopki zagotavljajo ustrezne ekonomske signale za učinkovito in optimalno izrabo tehnične zmogljivosti in spodbujajo vlaganje v novo infrastrukturo.

5. Uporabnikom omrežja se svetuje v zvezi z okoliščinami, ki bi lahko vplivale na razpoložljivost pogodbene zmogljivosti. Informacije o prekinitvi odražajo raven informacij, ki so na voljo operaterju prenosnega sistema.
6. V primeru težav pri izpolnjevanju pogodbene obveznosti dobave, nastalih zaradi razlogov v zvezi s celovitostjo sistema, operaterji prenosnih sistemov o tem nemudoma obvestijo uporabnike omrežja in najdejo nediskriminatorno rešitev.

Operaterji prenosnih sistemov se pred izvajanjem postopkov o teh postopkih posvetujejo z uporabniki omrežja in se o njih dogovorijo z regulativnim organom.

2.2. Postopki upravljanja prezasedenosti v primeru pogodbene prezasedenosti

2.2.1. Splošne določbe

1. Ta točka se uporablja za povezovalne točke med sosednjima fizičnima ali navideznima sistemoma vstopno-izstopnih točk med dvema ali več državami članicami ali v isti državi članici, če so točke predmet postopkov rezervacije s strani uporabnikov. Ta točka se lahko uporablja tudi za vstopne točke iz tretjih držav in izstopne točke do njih ob upoštevanju odločitve zadevnega nacionalnega regulativnega organa. Določbe iz te točke se ne uporabljajo za izstopne točke do končnih potrošnikov in distribucijskih omrežij, vstopne točke iz terminalov in proizvodnih objektov za utekočinjeni zemeljski plin (UZP) ter vstopno-izstopne točke iz skladišč zemeljskega plina in do takšnih objektov.

2. ACER na podlagi informacij, ki jih objavijo operaterji prenosnih sistemov na podlagi točke 3 te Priloge in, kadar je ustrezno, validirajo regulativni organi, objavi poročilo o spremljanju prezasedenosti na povezovalnih točkah v zvezi s produkti zmogljivosti, prodanimi v preteklem letu, ob upoštevanju, kolikor se le da, trgovanja z zmogljivostmi na sekundarnem trgu in uporabe prekinljive zmogljivosti.

Poročilo o spremljanju se objavi vsaki dve leti. ACER na podlagi utemeljene zahteve Komisije največ enkrat letno objavi dodatna poročila.

3. Ustrezni operaterji prenosnih sistemov ponudijo vse dodatne zmogljivosti, ki izhajajo iz uporabe enega od postopkov za upravljanje prezasedenosti, določenih v točkah 2.2.2 do 2.2.5, v rednem postopku dodeljevanja zmogljivosti.

2.2.2. Povečanje zmogljivosti s shemo prevelikega zakupa in ponovnega odkupa

1. Operaterji prenosnih sistemov predlagajo in izvedejo shemo prevelikega zakupa in ponovnega odkupa, ki temelji na spodbudah in ga odobri regulativni organ, da ponudijo dodatne zagotovljene zmogljivosti. Regulativni organ se pred izvajanjem posvetuje z regulativnimi organi sosednjih držav članic in upošteva mnenja sosednjih regulativnih organov. Dodatna zmogljivost se nanaša na zagotovljeno zmogljivost, ponujeno poleg tehnične zmogljivosti povezovalne točke, izračunane na podlagi člena 6(1).

2. Shema prevelikega zakupa in ponovnega odkupa zagotavlja spodbude operaterjem prenosnih sistemov, da zagotovijo dodatne zmogljivosti, ob upoštevanju tehničnih pogojev, kot so kurilna vrednost, temperatura in pričakovana potrošnja zmogljivosti ustreznega sistema vstopno-izstopnih točk in zmogljivosti sosednjih omrežij. Operaterji prenosnih sistemov za izračunavanje tehnične ali dodatne zmogljivosti sistema vstopno-izstopnih točk uporabljajo dinamični pristop.
3. Shema prevelikega zakupa in ponovnega odkupa temelji na sistemu spodbud, ki odraža tveganja operaterjev prenosnih sistemov pri zagotavljanju dodatnih zmogljivosti. Shema je sestavljena tako, da se prihodki od prodaje dodatnih zmogljivosti in stroški, ki nastajajo v shemi ponovnega odkupa, ali ukrepi na podlagi točke 6 porazdelijo med operaterje prenosnih sistemov in uporabnike omrežja. Regulativni organi odločajo o distribuciji prihodkov in stroškov med operaterjem prenosnega sistema in uporabnikom omrežja.
4. Tehnične zmogljivosti, zlasti predane zmogljivosti ter, kadar je ustrezno, zmogljivosti, ki izhajajo iz uporabe mehanizmov uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej in dolgoročne uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti, se za namene določanja prihodkov operaterjev prenosnih sistemov dodelijo pred drugimi dodatnimi zmogljivostmi.

5. Operater prenosnega sistema pri določanju dodatne zmogljivosti upošteva statistične scenarije za verjeten obseg fizično neizkoriščenih zmogljivosti ob katerem koli danem času na povezovalnih točkah. Upošteva tudi profil tveganja za ponudbo dodatnih zmogljivosti, ki ne privede do obveznosti presežnega ponovnega odkupa. Shema prevelikega zakupa in ponovnega odkupa oceni tudi verjetnost in stroške ponovnega odkupa zmogljivosti na trgu ter jih prikaže v obsegu dodatne zmogljivosti, ki se daje na razpolago.
6. Kadar je to potrebno zaradi ohranitve celovitosti sistema, operaterji prenosnih sistemov uporabijo postopek ponovnega odkupa na tržni osnovi, v katerem lahko uporabniki omrežja ponujajo zmogljivosti. Uporabnike omrežja se obvesti o veljavnem postopku ponovnega odkupa. Uporaba postopka ponovnega odkupa ne posega v ukrepe, ki se uporabljajo v izrednih razmerah.
7. Operaterji prenosnih sistemov pred uporabo postopka ponovnega odkupa preverijo, ali alternativni tehnični in komercialni ukrepi lahko stroškovno učinkoviteje ohranjajo celovitost sistema.
8. Operater prenosnega sistema pri predlaganju sheme prevelikega zakupa in ponovnega odkupa zagotovi regulativnemu organu vse ustrezne podatke, ocene in modele, da lahko ta oceni shemo. Operater prenosnega sistema redno poroča regulativnemu organu o delovanju sheme in na njegovo zahtevo zagotovi vse ustrezne podatke. Regulativni organ lahko od operaterja prenosnega omrežja zahteva, naj shemo spremeni.

2.2.3. Mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej

1. Regulativni organi od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da za spremembo začetne napovedi za uporabnika omrežja na povezovalnih točkah uporabljajo vsaj pravila iz točke 3, če se na podlagi letnega poročila ACER o spremljanju iz točke 2.2.1(2) pokaže, da je na povezovalnih točkah povpraševanje večje od ponudbe po rezervnih cenah, če se uporabljajo dražbe, v času postopkov dodeljevanja zmogljivosti v letu, ki ga obravnava poročilo o spremljanju, za produkte, ki se uporabljajo v navedenem letu ali katerem koli od naslednjih dveh let:
 - (a) za vsaj tri produkte zagotovljene zmogljivosti, ki trajajo en mesec;
 - (b) za vsaj dva produkta zagotovljene zmogljivosti, ki trajata četrtoletje;
 - (c) za vsaj en produkt zagotovljene zmogljivosti, ki traja najmanj eno leto, ali
 - (d) kadar najmanj šest mesecev ni bil ponujen noben produkt zagotovljene zmogljivosti, ki traja najmanj en mesec.
2. Če se na podlagi letnega poročila ACER iz točke 2.2.1(2) o spremljanju pokaže, da se razmere, opisane v točki 1, v naslednjih treh letih najverjetneje ne bodo ponovile, na primer zato, ker bodo zmogljivosti na voljo zaradi fizične širitve omrežja ali prekinitve dolgoročnih pogodb, ustrezni regulativni organi lahko sklenejo prekiniti mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej.

3. Popravek napovedi zagotovljenih zmogljivosti je dovoljen do največ 90 % in najmanj 10 % pogodbenih zmogljivosti, ki jih je zakupil uporabnik omrežja na povezovalni točki. Če napoved preseže 80 % pogodbenih zmogljivosti, se napoved za polovico nenapovedanega obsega lahko popravi navzgor. Če napoved ne preseže 20 % pogodbenih zmogljivosti, se napoved za polovico napovedanega obsega lahko popravi navzdol. Uporaba te točke ne posega v ukrepe, ki se uporabljajo v izrednih razmerah.
4. Prvotni imetnik pogodbenih zmogljivosti lahko popravi napoved za omejeni del svojih zagotovljenih pogodbenih zmogljivosti v obliki prekinljivih zmogljivosti.
5. Točka 3 se ne uporablja za uporabnike omrežja (osebe ali podjetja in podjetja, ki jih nadzirajo v smislu člena 3 Uredbe Sveta (ES) št. 139/2004)¹, ki so v predhodnem letu na povezovalni točki imeli manj kot 10 % povprečnih tehničnih zmogljivosti.
6. Na povezovalnih točkah, na katerih se uporablja mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej v skladu s točko 3, regulativni organ opravi oceno povezave s shemo prevelikega zakupa in ponovnega odkupa na podlagi točke 2.2.2, ki lahko privede do odločitve regulativnega organa, da se točka 2.2.2 ne uporablja za navedene povezovalne točke. Ta odločitev se nemudoma sporoči ACER in Komisiji.

¹ Uredba Sveta (ES) št. 139/2004 z dne 20. januarja 2004 o nadzoru koncentracij podjetij (Uredba ES o združitvah) (UL L 24, 29.1.2004, str. 1).

7. Regulativni organ lahko sklone izvajati mehanizem uporabe ali izgube zagotovljenih zmogljivosti za dan vnaprej na podlagi točke 3 na povezovalni točki. Regulativni organ se pred sprejetjem odločitve posvetuje z regulativnimi organi sosednjih držav članic. Pri sprejemanju odločitve regulativni organ upošteva mnenje regulativnih organov sosednjih držav.

2.2.4. Predaja pogodbenih zmogljivosti

Operaterji prenosnih sistemov sprejmejo vsako predajo zagotovljenih zmogljivosti, ki jih je zakupil uporabnik omrežja na povezovalni točki, razen produktov zmogljivosti, ki trajajo dan ali krajše obdobje. Uporabnik omrežja ohrani svoje pravice in obveznosti iz pogodbe o zmogljivostih, dokler operater prenosnega omrežja zmogljivosti ne prerazporedi, in do obsega zmogljivosti, ki jih operater prenosnega omrežja ne prerazporedi. Šteje se, da so predane zmogljivosti prerazporejene šele tedaj, ko so dodeljene vse razpoložljive zmogljivosti. Operater prenosnega omrežja takoj obvesti uporabnika omrežja o vsaki prerazporeditvi njegovih predanih zmogljivosti. Posebne pogoje za predajo zmogljivosti, zlasti, ko svoje zmogljivosti preda več uporabnikov omrežja, odobri regulativni organ.

2.2.5. Mehanizem dolgoročne uporabe ali izgube zmogljivosti

1. Regulativni organi od operaterjev prenosnih sistemov zahtevajo, da delno ali v celoti prekličejo pogodbene zmogljivosti na povezovalni točki, ki jih uporabnik omrežja sistematično nezadostno izkorišča, kadar ta uporabnik svojih neizkoriščenih zmogljivosti ni prodal ali ponudil pod razumnimi pogoji ali kadar uporabniki omrežja zahtevajo zagotovljene zmogljivosti. Za pogodbene zmogljivosti se šteje, da so sistematično nezadostno izkoriščane, zlasti kadar:
 - (a) uporabnik omrežja brez ustreznih razlogov v povprečju uporablja manj kot 80 % svojih pogodbenih zmogljivosti od 1. aprila do 30. septembra in od 1. oktobra do 31. marca v okviru veljavne pogodbe, ki traja več kot eno leto, ali
 - (b) uporabnik omrežja sistematično napoveduje blizu 100 % svoje pogodbene zmogljivosti in popravlja napoved navzdol, da bi obšel pravila iz točke 2.2.3(3).
2. Uporaba zagotovljenega mehanizma uporabe ali izgube zmogljivosti za dan vnaprej se ne šteje kot utemeljitev za preprečitev uporabe točke 1.
3. Za uporabnika omrežja pomeni preklic delno ali celotno izgubo njegovih pogodbenih zmogljivosti za določen čas ali za preostanek veljavnega pogodbenega časa. Uporabnik omrežja ohrani svoje pravice in obveznosti iz pogodbe o zmogljivostih, dokler operater prenosnega omrežja zmogljivosti ne prerazporedi, in do obsega zmogljivosti, ki jih operater prenosnega omrežja ne prerazporedi.

4. Operaterji prenosnih sistemov regulativnim organom redno zagotavljajo vse podatke, ki so potrebni za spremljanje obsega izkoriščanja pogodbenih zmogljivosti v veljavnih pogodbah, ki trajajo več kot eno leto ali zajemajo periodična četrtletja, ki skupaj trajajo vsaj dve leti.
3. Opredelitev tehničnih informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do sistema zemeljskega plina, opredelitev vseh relevantnih točk v zvezi z zahtevami po preglednosti, informacije, ki jih je treba objaviti za vse relevantne točke, in časovni raspored, po katerem se te informacije objavijo
- 3.1. Opredelitev tehničnih informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za pridobitev dejanskega dostopa do sistema
- 3.1.1. Oblika objave
 1. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo vse informacije iz točke 3.1.2 in točk od 3.3(1) do 3.3(5), kot sledi:
 - (a) na spletni strani, ki je dostopna javnosti, brezplačna in na kateri se ni treba registrirati ali kako drugače prijaviti pri operaterju prenosnega sistema;
 - (b) redno/nepretrgano; pogostost je odvisna od sprememb, ki nastopijo, in trajanja storitve;
 - (c) uporabniku prijazno;

- (d) na smiseln, količinsko jasen, zlahka dostopen in nediskriminatoren način;
 - (e) v obliki, ki se lahko prenese na računalnik in je bila dogovorjena med operaterji prenosnih sistemov in regulativnimi organi, na podlagi mnenja ACER o harmonizirani obliki, ter ki omogoča kvantitativne in primerjalne analize;
 - (f) v enotnih merskih enotah, pri čemer sta zlasti kWh (z referenčno temperaturo sežiga 298,15 K) enota za energijsko vsebnost, m³ (pri 273,15 K in 1,01325 bara) pa enota za prostornino. Zagotovi se stalen pretvorbeni faktor v energijsko vsebnost. Poleg zgoraj navedene oblike je možna tudi objava v drugih enotah;
 - (g) v uradnih jezikih države članice in v angleščini;
 - (h) vse podatke je treba zagotoviti na eni osrednji, stroškovno učinkovito ustanovljeni platformi ENTSOG na ravni Unije.
2. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo informacije o dejanskih spremembah glede vseh informacij iz točke 3.1.2 in točk od 3.3(1) do 3.3(5) pravočasno in takoj, ko jih imajo na voljo.

3.1.2. Vsebina objave

1. Operaterji prenosnih sistemov v zvezi s svojimi omrežji in storitvami objavijo vsaj naslednje informacije:
 - (a) podroben in celovit opis različnih ponujenih storitev in pripadajočih zaračunanih cen;
 - (b) različne vrste pogodb o prenosu, ki so na voljo za te storitve;
 - (c) omrežni kodeks in/ali običajne pogoje, ki določajo pravice in obveznosti vseh uporabnikov omrežja, vključno z:
 - (i) harmonizirane pogodbe o prenosu in druge ustrezne dokumente;
 - (ii) če je to koristno za dostop do sistema, opredelitvijo parametrov kakovosti plina za vse relevantne točke, kot so določene v točki 3.2, vključno z vsaj zgornjo kurilno vrednostjo, Wobbejevim indeksom in vsebnostjo kisika in odgovornostjo ali stroški pretvorbe za uporabnike omrežja, kadar plin ne bi ustrezal tem specifikacijam;
 - (iii) informacije o zahtevah glede tlaka plina za vse relevantne točke, če je to pomembno za dostop do sistema;
 - (iv) postopkom v primeru prekinitve prekinljive zmogljivosti, vključno, kadar je ustrezno, s časovnim potekom, obsegom in razvrstitvijo posameznih prekinitev npr. sorazmerno ali po načelu „kdor se prvi priključi, se zadnji prekine“;

- (d) harmonizirane postopke, ki se izvedejo pri uporabi prenosnega sistema, vključno z opredelitvijo ključnih pojmov;
- (e) določbe o dodeljevanju zmogljivosti, upravljanju prezasedenosti in postopkih za preprečevanje kopičenja zmogljivosti in njihove ponovne uporabe;
- (f) pravila, ki se uporabljajo za trgovanje z zmogljivostjo na sekundarnem trgu glede operaterjev prenosnih sistemov;
- (g) pravila o izravnavi in metodologiji za izračunavanje stroškov izravnave;
- (h) po potrebi raven fleksibilnosti in dopustno mejo odstopanja, vključeno v prenosne in druge storitve brez posebnega zaračunavanja, ter vsakršno dodatno ponujeno fleksibilnost in pripadajoče cene;
- (i) podroben opis sistema zemeljskega plina operaterja prenosnega sistema z navedbo vseh relevantnih povezovalnih točk, kot so opredeljene v točki 3.2, ter imena operaterjev medsebojno povezanih sistemov ali obratov;
- (j) pravila za priključitev na sistem zemeljskega plina, ki ga upravlja operater prenosnega sistema;
- (k) informacije o mehanizmih za ravnanje v sili, kot so ukrepi, ki lahko privedejo do odklopa skupin odjemalcev, in druga splošna pravila glede odgovornosti, ki se uporabljajo za operaterja prenosnega sistema, če je operater prenosnega sistema za to odgovoren;

- (l) vse postopke, za katere se dogovorijo operaterji prenosnih sistemov, na povezovalnih točkah, ki so bistvene za dostop uporabnikov omrežja do zadevnih prenosnih omrežij, zlasti tiste, ki se nanašajo na interoperabilnost omrežja, dogovorjene postopke za napovedovanje in postopke usklajevanja ter druge dogovorjene postopke za določanje določb v zvezi z dodeljevanji pretoka plina in izravnavanjem odstopanj, vključno z uporabljenimi metodami;
- (m) operaterji prenosnih sistemov objavijo podroben in izčrpen opis metodologije in postopka, vključno z informacijami o uporabljenih parametrih in ključnih predpostavkah, ki se uporabljajo za izračunavanje tehnične zmogljivosti.

3.2. Opredelitev vseh relevantnih točk v zvezi z zahtevami po preglednosti

1. Relevantne točke vključujejo vsaj:

- (a) vse vstopne in izstopne točke v prenosno omrežje in iz njega, ki ga upravlja operater prenosnega sistema, z izjemo izstopnih točk, povezanih z enim samim končnim odjemalcem, in z izjemo vstopnih točk, neposredno povezanih s proizvodno zmogljivostjo enega samega proizvajalca, ki se nahaja v Uniji;
- (b) vse vstopne in izstopne točke, ki povezujejo izravnalna območja operaterjev prenosnih sistemov;
- (c) vse točke, ki povezujejo omrežje operaterja prenosnega sistema s terminalom UZP, fizičnimi vozlišči zemeljskega plina ter skladiščnimi in proizvodnimi zmogljivostmi, razen če so te proizvodne zmogljivosti izvzete pod točko (a);

- (d) vse točke, ki povezujejo omrežje določenega operaterja prenosnega sistema z infrastrukturo, potrebno za opravljanje pomožnih storitev.
2. Informacije za posamezne končne odjemalce in za proizvodne zmogljivosti, ki niso zajete v opredelitvi relevantnih točk, kot je podana v točki 3.2.1(a), se objavijo v zbirni obliki vsaj za vsako izravnalno območje. Za namen uporabe te priloge se ta združitve posameznih končnih odjemalcev in proizvodnih zmogljivosti, ki so izključene iz opredelitve zadevnih točk v členu 3.2.1(a) šteje za eno relevantno točko.
3. Kadar točke med dvema ali več operaterji prenosnih sistemov upravljajo zgolj zadevni operaterji, brez pogodbene ali operativne vključitve uporabnikov omrežij, ali kadar točke povezujejo prenosni sistem z distribucijskim sistemom in na teh točkah ni pogodbene prezasedenosti, so operaterji prenosnih sistemov oproščeni obveznosti objavljanja zahtev iz točke 3.3. Regulativni organ lahko od operaterjev prenosnih sistemov zahteva, da objavijo zahteve iz točke 3.3 te priloge za skupine ali vse izvzete točke. Če ima operater prenosnega sistema na voljo informacije, se slednje v takem primeru objavijo v zbirni obliki in na smiselni ravni vsaj za posamezno izravnalno območje. Za namene uporabe te priloge se ta združitve teh točk šteje za eno relevantno točko.

3.3. Informacije, ki jih je treba objaviti za vse relevantne točke, in časovni razpored, po katerem je treba te informacije objaviti

1. Operaterji prenosnih sistemov na vseh relevantnih točkah objavijo informacije, kot so našteje v drugem odstavku, v točkah od (a) do (g), za vse storitve in sistemske storitve, ki jih zagotavljajo (zlasti z informacijami o mešanju, balastiranju in pretvorbi). Te informacije se objavljajo v številčni obliki za urno ali dnevno obdobje, kar ustreza najmanjšemu referenčnemu obdobju za zakup zmogljivosti in popravljene napovedi in najmanjšemu obračunskemu obdobju, za katero se obračunajo odstopanja. Če se najmanjše referenčno obdobje razlikuje od dnevnega obdobja, se informacije, ki so našteje v drugem odstavku, v točkah od (a) do (g), podajo tudi za dnevno obdobje.

Naslednje informacije in njihove posodobitve se objavijo, takoj ko so na voljo operaterju sistema („v skoraj v realnem času“):

- (a) tehnična zmogljivost za pretoke v obeh smereh;
- (b) skupna pogodbeno zagotovljena in prekinljiva zmogljivost v obeh smereh;
- (c) napovedi in popravljene napovedi v obeh smereh;
- (d) razpoložljiva zagotovljena in prekinljiva zmogljivost v obeh smereh;
- (e) dejanski fizični pretoki;
- (f) načrtovana in dejanska prekinitev prekinljive zmogljivosti;

- (g) načrtovane in nenačrtovane prekinitve zagotovljenih storitev ter informacije o ponovni vzpostavitvi zagotovljenih storitev med drugim vzdrževanje sistema in predvideno trajanje vsake prekinitve zaradi vzdrževanja; načrtovane prekinitve se objavijo vsaj 42 dni vnaprej;
 - (h) nastop neuspešnih, pravno veljavnih zahtev po produktih zmogljivosti, ki trajajo najmanj en mesec, vključno s številom in obsegom neuspešnih zahtev;
 - (i) v primeru dražb: kje in kdaj so se produkti zmogljivosti, ki trajajo najmanj en mesec, prodali po cenah, ki so višje od cene zalog;
 - (j) kje in kdaj v rednem postopku dodeljevanja zmogljivosti ni bil ponujen noben produkt zmogljivosti, ki traja najmanj en mesec;
 - (k) skupne zmogljivosti, ki so na voljo po uporabi postopkov za upravljanje prezasedenosti iz točk 2.2.2 do 2.2.5, glede na uporabljen postopek za upravljanje prezasedenosti.
2. Na vseh relevantnih točkah se informacije iz točk 3.3(1)(a), (b) in (d) objavijo vsaj 24 mesecev vnaprej.
3. Na vseh relevantnih točkah operaterji prenosnih sistemov objavljajo pretekle informacije v zvezi z zahtevam iz točk 3.3(1)(a)–(g) za obdobje preteklih pet let nepretrgano.

4. Operaterji prenosnih sistemov vsakodnevno objavljajo izmerjene zgornje kurilne vrednosti, Wobbejev indeks, vsebnost vodika, primešanega v sistemu zemeljskega plina, vsebnost metana in vsebnost kisika na vseh relevantnih točkah. Predhodne številke se objavijo najkasneje tri dni po zadevnem dnevu dobave plina. Končne številke se objavijo v treh mesecih po koncu zadevnega meseca.
5. Operaterji prenosnih sistemov za vse relevantne točke objavijo razpoložljive zmogljivosti, zakupljene in tehnične zmogljivosti, in sicer po letnih za vsa leta, ko je pogodbeno zakupljena zmogljivost z dodatnim enim letom ter še za vsaj naslednjih 10 let. Te informacije se posodobijo vsaj vsak mesec ali pogosteje, če so na voljo nove informacije. Iz objave je razvidno obdobje, za katero se zmogljivost ponuja na trgu.

3.4. Informacije, ki jih je treba objaviti v zvezi s prenosnim omrežjem, in časovni razpored, po katerem se te informacije objavijo

1. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo vsakodnevno objavo in posodobitev skupnih količin ponujenih in pogodbenih zmogljivostih na sekundarnem trgu, torej je prodaja enega uporabnika omrežja drugemu uporabniku omrežja, kadar ima operater prenosnega sistema na voljo to informacijo. Informacije vsebujejo naslednje specifikacije:
 - (a) povezovalna točka, na kateri se prodaja zmogljivost;
 - (b) vrsta zmogljivosti, torej vstopna, izstopna, zagotovljena, prekinljiva;

- (c) količina in trajanje pravic za uporabo zmogljivosti;
- (d) vrsta prodaje, npr. prenos ali dodelitev;
- (e) skupno število trgovanj ali prenosov;
- (f) vsi drugi pogoji, s katerimi je seznanjen operater prenosnega sistema iz točke 3.3.

Če take informacije zagotovi tretja stran, so operaterji prenosnih sistemov oproščeni te določbe.

2. Operaterji prenosnih sistemov objavijo harmonizirane pogoje, po katerih bodo sprejeli prenose zmogljivosti, npr. prenosi in dodelitve. Ti pogoji morajo vsebovati vsaj:

- (a) opis standardiziranih proizvodov, ki jih je mogoče prodati na sekundarnem trgu;
- (b) čas, potreben za izvedbo/sprejemanje/registracijo sekundarnih trgovanj; če pride do zamude, je treba objaviti razloge zanjo;
- (c) obvestilo prodajalca ali tretje strani v smislu točke 3.4(1) operaterju prenosnega sistema o imenu prodajalca in kupca ter specifikacijah zmogljivosti, kot so navedene v točki 3.4(1).

Če take informacije zagotovi tretja stran, so operaterji prenosnih sistemov oproščeni te določbe.

3. Vsak operater prenosnega sistema v zvezi s storitvami izravnavanja v njegovem sistemu vsakemu uporabniku omrežja za vsako obdobje izravnavanja zagotovi podatke o specifičnih predhodnih obsegih odstopanj in stroških za posameznega uporabnika omrežja, in sicer najpozneje en mesec po koncu obdobja izravnave. Končni podatki v zvezi z odjemalci, ki se sporočijo v skladu s standardnimi profili obremenitve, se lahko zagotovijo do 14 mesecev kasneje. Če take informacije zagotovi tretja stran, so operaterji prenosnih sistemov oproščeni te določbe. Pri zagotavljanju teh informacij se spoštuje zaupnost tržno občutljivih informacij.
4. Kadar se tretjim strankam omogoči dostop do fleksibilnih storitev, izven dopustnih vrednosti, operaterji prenosnih sistemov objavljajo dnevne napovedi o največji fleksibilnosti en dan vnaprej, stopnji rezervacij fleksibilnosti in razpoložljivi fleksibilnosti na trgu za naslednji obračunski dan. Operater prenosnega sistema obenem objavi naknadne informacije o skupni uporabi vsake fleksibilne storitve ob koncu vsakega obračunskega dne. Če je regulativni organ prepričan, da bi uporabniki omrežij lahko take informacije zlorabili, se lahko odloči, da operaterja prenosnega sistema oprosti te obveznosti.

5. Operaterji prenosnih sistemov za vsako izravnalno območje objavijo količino plina v prenosnem omrežju na začetku vsakega obračunskega dne ter napoved količine zemeljskega plina v prenosnem omrežju ob koncu vsakega obračunskega dne. Napoved količine zemeljskega plina ob koncu obračunskega dne se posodablja vsako uro skozi ves obračunski dan. Če se stroški odstopanj obračunavajo vsako uro, operater prenosnega sistema vsako uro objavi količino plina v prenosnem omrežju. Namesto tega lahko operaterji prenosnih sistemov za vsako izravnalno območje objavijo stanje izravnave skupnih odstopanj vseh uporabnikov na začetku vsakega izravnalnega obdobja ter napovedano skupno stanje izravnave odstopanj ob koncu vsakega obračunskega dne. Če je regulativni organ prepričan, da bi uporabniki omrežij lahko take informacije zlorabili, se lahko odloči, da operaterja prenosnega sistema oprosti te obveznosti.
6. Operaterji prenosnih sistemov zagotovijo uporabniku prijazne instrumente za izračunavanje tarif.
7. Operaterji prenosnih sistemov vsaj pet let vodijo redno evidenco o vseh pogodbah o zmogljivostih in vseh drugih potrebnih informacijah v zvezi z izračunavanjem in zagotavljanjem dostopa do razpoložljivih zmogljivosti, zlasti o posameznih napovedih in prekinitvah, tako da bodo na voljo ustreznim nacionalnim organom. Operaterji prenosnih sistemov morajo vsaj pet let hraniti dokumentacijo o vseh ustreznih informacijah iz točk 3.3(4) in (5) in jih morajo na zahtevo predložiti regulativnemu organu. Obe stranki spoštujeta poslovno tajnost.

8. Po ustreznem predhodnem obvestilu operaterji prenosnih sistemov objavijo letno, v predhodno določenem roku, vsa načrtovana obdobja za vzdrževanje, ki bi utegnila vplivati na pravice uporabnikov omrežja, izhajajoče iz pogodb o prenosu, ter ustrezne operativne informacije. To vključuje hitro in nediskriminatorno objavo vsakršnih sprememb načrtovanih obdobji za vzdrževanje in obvestitev o nenačrtovanem vzdrževanju, takoj ko je ta informacija na voljo operaterju prenosnega sistema. V obdobju vzdrževanja operaterji prenosnih sistemov objavljajo redno posodobljene informacije o podrobnostih, pričakovanem trajanju in posledicah vzdrževanja.
4. Oblika in vsebina objave tehničnih informacij o dostopu do omrežja s strani operaterjev vodikovih omrežij ter informacij, ki se objavijo na vseh ustreznih točkah, in časovni razpored
- 4.1. Oblika objave tehničnih informacij o dostopu do omrežja
 1. Operaterji vodikovih omrežij zagotovijo vse informacije, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za učinkovit dostop do omrežja, iz točk 4.2 in 4.3, na naslednji način:
 - (a) na javno dostopni spletni strani, ki je brezplačna in na kateri se ni treba registrirati ali kako drugače prijaviti pri operaterju vodikovega omrežja;
 - (b) redno/nepretrgano; pogostost je odvisna od sprememb, ki nastopijo, in trajanja storitve;

- (c) uporabniku prijazno;
 - (d) na jasn, količinsko razviden, zlahka dostopen in nediskriminatoren način;
 - (e) v obliki, ki se lahko prenese na računalnik in je bila dogovorjena med operaterji vodikovih omrežij in regulativnimi organi (na podlagi mnenja ACER o usklajeni obliki) ter ki omogoča kvantitativne analize;
 - (f) v enotnih merskih enotah, pri čemer sta zlasti kWh enota za energijsko vsebnost, m³ pa enota za prostornino; zagotovi se stalen pretvorbeni faktor v energijsko vsebnost; poleg je možna tudi objava v drugih enotah;
 - (g) v uradnih jezikih države članice in v angleščini;
 - (h) vse podatke je treba od 1. oktobra 2026 zagotoviti na eni osrednji, stroškovno učinkovito ustanovljeni platformi ENNOH na ravni Unije.
2. Operaterji vodikovih omrežij zagotovijo informacije o dejanskih spremembah glede vseh informacij iz točk 4.2 in 4.3 pravočasno in takoj, ko jih imajo na voljo.

4.2. Vsebina objave tehničnih informacij o dostopu do omrežja

1. Operaterji vodikovih omrežij v zvezi s svojimi omrežji in storitvami objavijo vsaj naslednje informacije:
 - (a) podroben in celovit opis različnih ponujenih storitev in njihovih cen;
 - (b) različne vrste pogodb o prenosu, ki so na voljo za te storitve;
 - (c) omrežne kodekse in/ali običajne pogoje, ki določajo pravice in obveznosti vseh uporabnikov omrežja in ki zajemajo med drugim:
 - (i) harmonizirane pogodbe o prenosu in druge ustrezne dokumente;
 - (ii) specifikacijo ustreznih parametrov kakovosti vodika in odgovornosti ali stroškov pretvorbe za uporabnike omrežja v primeru, da vodik ne izpolnjuje teh specifikacij, kadar je to pomembno za dostop do omrežja, za vse ustrezne točke;
 - (iii) informacije o zahtevah glede tlaka plina za vse relevantne točke, če je to pomembno za dostop do sistema;
 - (d) harmonizirane postopke, ki se izvedejo pri uporabi vodikovega omrežja, vključno z opredelitvijo ključnih pojmov;

- (e) po potrebi raven fleksibilnosti in dopustno mejo odstopanja, vključeno v prenosne in druge storitve brez posebnega zaračunavanja, ter vsakršno dodatno ponujeno fleksibilnost in pripadajoče cene;
- (f) podroben opis vodikovega omrežja operaterja vodikovega omrežja z navedbo vseh relevantnih povezovalnih točk, kot so opredeljene v točki odstavku 2 te priloge, ter imena operaterjev medsebojno povezanih omrežij ali obratov;
- (g) pravila, ki se uporabljajo za priključitev na omrežje, ki ga upravlja operater vodikovega omrežja;
- (h) informacije o mehanizmih za ravnanje v sili, kot so ukrepi, ki lahko privedejo do odklopa skupin odjemalcev, in druga splošna pravila glede odgovornosti, ki se uporabljajo za operaterja vodikovega omrežja, če je operater vodikovega omrežja za to odgovoren;
- (i) postopke v zvezi z interoperabilnostjo omrežja, o katerih se dogovorijo operaterji vodikovih omrežij na povezovalnih točkah in so pomembni za dostop uporabnikov omrežja do zadevnega vodikovega omrežja.

2. Relevantne točke vključujejo vsaj:

- (a) vse vstopne in izstopne točke v vodikovo omrežje in iz njega, ki ga upravlja operater vodikovega omrežja, z izjemo izstopnih točk, povezanih z enim samim končnim odjemalcem, in z izjemo vstopnih točk, neposredno povezanih s proizvodno zmogljivostjo enega samega proizvajalca, ki se nahaja v Uniji;

- (b) vse vstopne in izstopne točke, ki povezujejo omrežja operaterjev vodikovih omrežij;
- (c) vse točke, ki povezujejo omrežje operaterja vodikovega omrežja s terminalom za UZP, terminali za vodik, fizičnimi vozlišči zemeljskega plina ter skladiščnimi in proizvodnimi zmogljivostmi, razen če so te proizvodne zmogljivosti izvzete pod točko (a);
- (d) vse točke, ki povezujejo omrežje posameznega operaterja vodikovega omrežja z infrastrukturo, potrebno za opravljanje pomožnih storitev.

3. Informacije za posamezne končne odjemalce in za proizvodne zmogljivosti, ki niso zajete v opredelitvi relevantnih točk, kot je podana v točki 2(a), se objavijo v zbirni obliki in se štejejo za posamezno relevantno točko.

4.3. Informacije, ki jih je treba objaviti na vseh ustreznih točkah, in časovni razpored

1. Operaterji vodikovih omrežij na vseh relevantnih točkah objavijo številčne informacije iz drugega pododstavka, točke (a) do (g) za vse storitve v urnih ali dnevnih obdobjih.

Naslednje informacije in njihove posodobitve se objavijo v skoraj v realnem času:

- (a) tehnična zmogljivost za pretoke v obeh smereh;
- (b) skupna pogodbeni zmogljivost v obeh smereh;
- (c) napovedi in popravljene napovedi v obeh smereh;

- (d) razpoložljiva zmogljivost v obeh smereh;
 - (e) dejanski fizični pretoki;
 - (f) načrtovana in dejanska prekinitev zmogljivosti;
 - (g) načrtovane in nenačrtovane prekinitve storitev; načrtovane prekinitve se objavijo vsaj 42 dni vnaprej.
2. Na vseh relevantnih točkah se informacije iz točk 1(a), (b) in (d) objavijo za obdobje vsaj 24 mesecev vnaprej.
 3. Na vseh relevantnih točkah operaterji vodikovih omrežij objavljajo pretekle informacije v zvezi z zahtevami iz točk 1(a) do (f) za obdobje preteklih pet let nepretrgano.
 4. Operaterji vodikovih omrežij vsakodnevno objavljajo vrednosti čistosti vodika in onesnaževal na vseh relevantnih točkah. Predhodne številke se objavijo najkasneje v treh dneh. Končne številke se objavijo v treh mesecih po koncu zadevnega meseca.
 5. Nadaljnje podrobnosti, potrebne za izvajanje točk 4.1, 4.2 in 4.3, na primer podrobnosti o obliki in vsebini informacij, ki jih uporabniki omrežja potrebujejo za učinkovit dostop do omrežja, informacije, ki jih je treba objaviti na ustreznih točkah, in podrobnosti o časovnih razporedih, se določijo v omrežnem kodeksu, pripravljenem na podlagi člena 70.

PRILOGA II

Razveljavljena uredba s seznamom naknadnih sprememb

Uredba (ES) št. 715/2009 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 211, 14.8.2009, str. 36)	
Sklep Komisije 2010/685/EU (UL L 293, 11.11.2010, str. 67)	
Sklep Komisije 2012/490/EU (UL L 231, 28.8.2012, str. 16).	
Uredba (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 115, 25.4.2013, str. 39)	(samo člen 22)
Direktiva Komisije (EU) 2015/715 (UL L 114, 5.5.2015, str. 9)	
Uredba (EU) 2018/1999 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 328, 21.12.2018, str. 1)	(samo člen 50)
Uredba (EU) 2022/869 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 152, 3.6.2022, str. 45)	(samo člen 25)
Uredba (EU) 2022/1032 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 173, 30.6.2022, str. 17)	(samo člen 2)

PRILOGA III

Korelacijska tabela

Uredba (ES) št. 715/2009	Ta uredba
Člen 1, prvi odstavek, uvodno besedilo	Člen 1, prvi odstavek, uvodno besedilo
Člen 1, prvi odstavek, točka (a)	Člen 1, prvi odstavek, točka (a)
Člen 1, prvi odstavek, točka (b)	–
Člen 1, prvi odstavek, točka (c)	Člen 1, prvi odstavek, točka (b)
Člen 1, drugi, tretji in četrti odstavek	Člen 1, drugi, tretji in četrti odstavek
Člen 2(1), uvodno besedilo	Člen 2(1), uvodno besedilo
–	Člen 2(1), točka 1
Člen 2(1), točka 1	Člen 2(1), točka 2
Člen 2(1), točka 2	Člen 2(1), točka 3
Člen 2(1), točka 3	Člen 2(1), točka 4
Člen 2(1), točka 4	Člen 2(1), točka 5
Člen 2(1), točka 5	Člen 2(1), točka 6
Člen 2(1), točka 6	Člen 2(1), točka 7
Člen 2(1), točka 7	Člen 2(1), točka 8
Člen 2(1), točka 8	Člen 2(1), točka 9
Člen 2(1), točka 9	Člen 2(1), točka 10
Člen 2(1), točka 10	Člen 2(1), točka 11
Člen 2(1), točka 11	Člen 2(1), točka 12
Člen 2(1), točka 12	Člen 2(1), točka 13
Člen 2(1), točka 13	Člen 2(1), točka 14
Člen 2(1), točka 14	Člen 2(1), točka 15
Člen 2(1), točka 15	Člen 2(1), točka 16
Člen 2(1), točka 16	Člen 2(1), točka 17

Uredba (ES) št. 715/2009	Ta uredba
Člen 2(1), točka 17	Člen 2(1), točka 18
Člen 2(1), točka 18	Člen 2(1), točka 19
Člen 2(1), točka 19	Člen 2(1), točka 20
Člen 2(1), točka 20	Člen 2(1), točka 21
Člen 2(1), točka 21	Člen 2(1), točka 22
Člen 2(1), točka 22	Člen 2(1), točka 23
Člen 2(1), točka 23	Člen 2(1), točka 24
Člen 2(1), točka 24	Člen 2(1), točka 25
Člen 2(1), točka 25	Člen 2(1), točka 26
Člen 2(1), točka 26	Člen 2(1), točka 27
Člen 2(1), točka 27	Člen 2(1), točka 28
Člen 2(1), točka 28	Člen 2(1), točka 29
–	Člen 2(1), točke 30 do 83
Člen 2(2)	Člen 2(2)
–	Členi 3, 4 in 5
Člen 14(1)	Člen 6(1)
–	Člen 6(2)
Člen 14(2)	Člen 6(3)
–	Člen 6(4)
Člen 14(3)	Člen 6(5)
–	Člen 6(6) in (7)
–	Člen 7
Člen 15(1) in (2)	Člen 8(1) in (2)
–	Člen 8(3)
Člen 15(3)	Člen 8(4)
Člen 15(4)	Člen 8(5)

Uredba (ES) št. 715/2009	Ta uredba
Člen 15(5)	Člen 8(6)
–	Člen 8(7)
–	Člen 9
Člen 16(1), (2) in (3)	Člen 10(1), (2) in (3)
Člen 16(5)	Člen 10(4)
Člen 16(4)	–
Člen 17	Člen 11
Člen 22	Člen 12
Člen 21	Člen 13
Člen 3	Člen 14
Člen 3a	Člen 15
–	Člen 16
Člen 13	Člen 17(1), (2) in (3)
–	Člen 17(4) in (5)
–	Členi 18 do 23
Člen 4	Člen 24
Člen 5	Člen 25
Člen 8(1), (2) in (3)	Člen 26(1), (2) in (3), prvi pododstavek, točke (a), (b), (c), (e), (f) in (g)
–	Člen 26(3), prvi pododstavek, točke (d), (h) in (i)
–	Člen 26(3), drugi pododstavek
Člen 8(4)	Člen 26(4), prvi pododstavek
–	Člen 26(4), drugi in tretji pododstavek
Člen 8(5), (7), (8) in (9)	Člen 26(5) do (8)
Člen 8(11) in (12)	Člen 26(9) in (10)
–	Člen 26(11)

Uredba (ES) št. 715/2009	Ta uredba
Člen 9	Člen 27
Člen 24	Člen 28
Člen 10	Člen 29
Člen 11	Člen 30
Člen 12	Člen 31
Člen 8(10)	Člen 32
Člen 18(1) do (6)	Člen 33(1) do (6)
–	Člen 33(7)
Člen 19(1)	Člen 34(1)
–	Člen 34(2)
Člen 19(2) do (5)	Člen 34(3) do (6), prvi pododstavek
–	Člen 34(6), drugi pododstavek
Člen 20	Člen 35
–	Člen 36 do 70
Člen 8(6), točke (a), (b), (f), (h) in (l)	Člen 71(1), točke (a) do (d) in (e)
–	Člen 71(1), točka (f)
Člen 8(6), točke (e), (g), (j) in (k)	Člen 71(2), točke (a) do (e)
–	Člen 71(2), točka (e)
Člen 8(6), točke (c), (d) in (i)	–
Člen 6(1), (2) in (3)	Člen 71(3), (4) in (5)
–	Člen 71(6)
Člen 6(4), (5) in (6)	Člen 71(7), (8) in (9)
–	Člen 71(10)
Člen 6(7) in (8)	–
Člen 6(9) do (12)	Člen 71(11) do (14)
–	Člen 71(15)

Uredba (ES) št. 715/2009	Ta uredba
–	Člen 72
Člen 7	Člen 73
Člen 23	Člen 74
Člen 26	Člen 75
Člen 25	Člen 76(1) in (2)
–	Člen 76(3) do (7)
Člen 27(1) in (2)	Člen 77(1) in (3)
–	Člen 77(2)
–	Člen 78
Člen 30	Člen 79
–	Člen 80
Člen 28(1)	Člen 81(1)
Člen 28(2)	–
–	Člen 81(2) in (3)
–	Člen 82 do 87
Člen 31	Člen 88
Člen 32	Člen 89
Priloga I	Priloga I
–	Priloga II
Priloga III	Priloga III